

කොළඹ

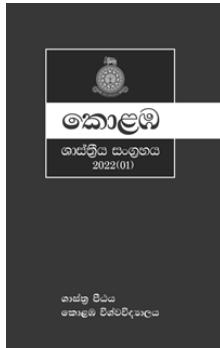
ගාස්ත්‍රීය සිංහලය

2022 (1)

University of Colombo

Pioneering Arts and Science in Higher Education

කොළඹ

ගාස්ත්‍රිය සංග්‍රහය

2022 (1)

ප්‍රධාන සංස්කාරක
සඳුගෝම් කෝපරහේවා

සංස්කාරක මණ්ඩලය
ලිලිතසිර ගුණරුවන්
නිරමාල් රංජිත් දේවසිර
ධම්ම දිසානායක
අනුත්තරාදේවී විද්‍යාලංකාර
සුමිත් වාමින්ද
මසද ගුණරත්න

ගාස්ත්‍රිය පිටපත
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

කොළඹ
ඇස්ත්‍රීය සංග්‍රහය - 2022 (1)

මූද්‍රණය 2022 ජූනි

© ඇස්ත්‍රී පියය , කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ප්‍රධාන සංස්කාරක
සඳහෝම් කෝපරැත්ටුව

සංස්කාරක මණ්ඩලය
ලේඛකීරි ගුණරුවන්
නිරමාල් රංජිත් දේවසිරි
ධම්ම දිසානායක
අනුත්තරාදේවී විද්‍යාලංකාර
සුමිත් වාමින්ද
මහඳ ගුණරත්න

කංචික නිරමාණය - මාලක ලෙනත්ව

පිටු සැකසුම - තරංගනී ආශේෂක්සුන්ඩර්

ISSN : 2950-6581

මෙම ලිපි සංග්‍රහයේ ආතුලත් ලිපිවල අදහස් එම රචකයන්ගේ විනා සංස්කාරක මණ්ඩලයේ හෝ කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ඇස්ත්‍රී පියය මණ්ඩලයේ හෝ අදහස් තොට්ත බව සැලකුව මතා ය.

ප්‍රකාශනය
ඇස්ත්‍රී පියය,
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය,
කොළඹ 3
දුරකථන / ගැක්ස් 011 2 500442

මූද්‍රණය
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ මූද්‍රණය

පුර්විකාව

ලක්දීව උසස් අධ්‍යාපනයේ මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ ගත සංවත්සරයට (1921-2021) සමගම් ව කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ගාස්තු පියා විසින් නිකුත් කෙරෙන කොළඹ ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයේ පළමු කළාපය සඳහා ගාස්තු පියායේ පියාධිපතිවරයා වශයෙන් පුර්විකාවක් සපයන්නේ ඉමහත් සතුවිනි. මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ නව දැනුම සම්පාදනය කරන ප්‍රමිතගත ප්‍රකාශනවල අවශ්‍යතාව යූන ගවේෂණ කාර්යයෙහි තියුණුක් විද්‍යාර්ථීන්ටත් දැනුම පිපාසයෙන් පෙළෙන පායික ප්‍රජාවත් දැඩි ලෙස දැනෙන මෙවන් යුගයක මෙබදු සම-විමර්ශිත ගාස්ත්‍රීය සගරාවක් සඳහා මාර්ගෝපදේශකත්වය සැපයීමට ලැබේම භාගයක් කොට සලකම්.

මෙම ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක මහාචාර්ය සඳගෝශීම් කෝපරැහේවා ඇතුළු සංස්කාරක මණ්ඩලය සමග දිරිස කාලයක් සිදු කළ සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව, සිංහල සාහිත්‍යය, මානව විද්‍යාව, සන්නිවේදනය ආදි පුද්ගලික පරාසයක විහිදුණු ගාස්ත්‍රීය ලේඛන සංඝිතාවක් මෙහි අන්තර්ගත වේ.

කොට්ඨාසි වසංගත තත්ත්වය ලොව පුරා ව්‍යාප්තින් වූ අවදියේ දී තාක්ෂණය මුල්කරගත් ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම ක්‍රියාවලියක් තුළ ගාස්ත්‍රීය ලේඛන වඩාත් පහසුවෙන් විද්‍යාර්ථීන් අතට පත්වීමේ අවශ්‍යතාව හොඳින් ම අවබෝධ කරගත් බැවින් සංස්කාරක මණ්ඩලය විසින් මෙම ගාස්ත්‍රීය සගරාවේ විද්‍යුත් පිටපතක් (E – Journal) අන්තර්ජාලයට එක් කරනු ලැබ ඇති බව ද දන්වනු කැමැත්තෙමි.

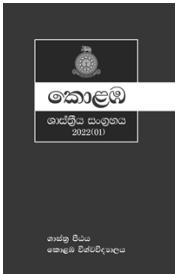
ගාස්තු පියා මගින් පළ කෙරෙන මේ සගරාවෙහි පළමු වෙළම සඳහා ලිපි සම්පාදනය කළ සියලු දෙනාට ද සංස්කාරක මණ්ඩලයේ සියලු ම සාමාජිකයන්ට ද මාගේ ප්‍රණාමය පිරිනැශීමේ.

ජ්‍යාච්චි මහාචාර්ය ලසන්ත මානවඩා

පියාධිපති

ගාස්තු පියා

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

සංස්කරක සටහන

පළමු වෙළුම/2022 (1)

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ගාස්තු පියා විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන කොළඹ - ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය වූ කලී මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා විෂයක සිංහල හාඡාවෙන් රචිත උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුතු ගාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ ලිපි පළ වන සම - විමර්ශිත සරාවකි. ගාස්ත්‍රාලයිය ප්‍රජාව හා බාහිර විද්‍යාත්මක විසින් ලියන ලද බහුවිෂයික සිංහල ලිපි ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා මේ නව සරාව කැප වෙයි.

මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා විෂය අරබයා සිංහල මාධ්‍යයෙන් ලියන ලද උසස් ගණයේ ගාස්ත්‍රීය සරාව ගණනාවක් මිට දැක කිහිපයකට පෙර ලාංකේය විශ්වවිද්‍යාල සහ වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල මූලිකත්වයෙන් බිඟ වුවත් වර්තමානයේ එම විෂය ක්ෂේත්‍රයේ දැනුම බෙදා හැරීම සඳහා කැප වුණු සිංහල සරාව පළ වීමේ සම්ප්‍රදායක් නොමැත. විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන අංශ හා ඕස්ථා සංගමී මගින් සිංහල හාඡාවෙන් උසස් මට්ටමක ගාස්ත්‍රීය සරාව ප්‍රජාවට පත් කිරීමෙන් විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථින්ට මෙන්ම පොදුවේ සිංහල පායික ප්‍රජාවට ද එම ගාස්ත්‍රීය තෙළෙන පරිහරණය කිරීමේ අවස්ථාව උදා වේ. උසස් අධ්‍යාපනයේ මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා ඉගැන්වීම සම්බන්ධයෙන් සියවසක ඉතිහාසයක් පැවතිය ද වර්තමානයේ සිංහල මාධ්‍යයෙන් එම දැනුම වර්ධනය කිරීම අරබයා සිදු වන කටයුතු ප්‍රමාණවත් නොවේ. ඒ අනුව මානව හා සමාජ විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ කාලීන පර්යේෂණ සමාජගත කිරීමට හැකි ප්‍රවේශයක් ලෙස සිංහල බසින් ලියුතුණු සම විමර්ශිත ගාස්ත්‍රීය සරාවක් එමැදැක්වීමට අවස්ථාව උදාවීම පිළිබඳ ව අප සතුවට පත් වන අතර එහි පළමු කළාපය මෙලෙස ඔබ අතට පත් කරන්නේ මහත් බලාපොරොත්තුවකින් යුත්ත ව ය.

බොද්ධ අධ්‍යාපන, ඉතිහාසය, පුරාවිද්‍යාව, හුගේල විද්‍යාව, ජන සන්නිවේදනය, සිංහල සාහිත්‍යය යන විෂය ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි ලියුත් ඇති ගාස්ත්‍රීය ලිපි භත්තින් සහ එක් ග්‍රන්ථ විවාරයකින් මෙම මාගල කළාපය සම්බන්ධ ය. සංස්කරක මණ්ඩලයේ මූලික සමික්ෂණයකින් පසු ගාස්ත්‍රීය ගුණාත්මක හාවයකින් යුත් ලිපි අදාළ විෂයයෙහි ප්‍රාමාණික සමික්ෂකවරුන් දෙදෙනකු වෙත යොමු කොට ලබා ගන්නා වාර්තා මත පදනම් වී උසස් මට්ටමක පවතින ලිපි පමණක් කොළඹ ගාස්ත්‍රීය සරාවෙහි පළ කිරීම සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. ඉතා ඉහළ ගුණත්වයකින් යුත්

ඇයේ ප්‍රතිඵල සහිත සගරාවක් වශයෙන් කොළඹ ඇස්ත්‍රීය සගරාව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යැම එම සම සම්ක්ෂණ ක්‍රියාවලියේ අරමුණ හි. එමෙන්ම ඇස්ත්‍රීය පර්යේෂණවල නියුලෙන විශ්වවිද්‍යාල, උසස් අධ්‍යාපන සහ පර්යේෂණ ආයතනවල සේවාස්ථා විද්‍යාත්මක ගේ ලිපි පමණක් මෙම සගරාවේ පළ කිරීමට සංස්කාරක මණ්ඩලය විසින් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගනු ලැබූවේ ද සගරාවේ ගුණාත්මකභාවය හා ප්‍රමිතිය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අභිප්‍රායෙනි. උසස් තත්ත්වයේ සිංහල පර්යේෂණ ලිපි කොළඹ ඇස්ත්‍රීය සංග්‍රහය වෙත යොමු කරන ලෙස ඔබට ගෞරවියෙන් ආරාධනා කර සිටිමු.

මෙම ලෙස විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියේ මානව ඇස්ත්‍රීය සමාජීය විද්‍යා ව්‍යුහ ක්ෂේත්‍රය වසර සියයක අභිමානවත් ඉතිහාසයක් සම්පූර්ණ කොට ඇති මෙම අවස්ථාවේ දී පළමු වරට සිංහල බසින් සම විමර්ශිත ඇස්ත්‍රීය සගරාවක් කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ ඇස්ත්‍රීය පියා මගින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට ලැබේම සතුවට කරුණකි. මෙබදු ඇස්ත්‍රීය සගරාවක වැදගත්කම පෙන්වා දුන් අවස්ථාවේ දී රේට අනුග්‍රහය දැක්වූ හිටපු ඇස්ත්‍රීය පියාධිපති ජේජ්‍යා මහාචාර්ය ජ්‍යෙෂ්ඨමාරු ද සිල්වා මහතාට ද මේ කර්තව්‍යය සිදු කර ගෙන යැම සඳහා අප දිරිමත් කරන වර්තමාන ඇස්ත්‍රීය පියාධිපති ජේජ්‍යා මහාචාර්ය ලසන්ත මානවත්ව මහතාට ද සගරාවේ සංස්කරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා තම කාලය කැප කළ සංස්කාරක මණ්ඩලයට ද අපගේ ප්‍රණාමය හිමි විය යුතු ය.

සඳගෝම් කෝපරැශ්වා

ප්‍රධාන සංස්කාරක

2022 ජූනි

පටුන

-
1. භාරතීය ස්වජ්න විද්‍යාවෙහි පැනෙන ස්වජ්න මූලාගුය පිළිබඳ
අධ්‍යයනයක්
පූජ්‍ය කඩවලවැවේ කළුසාණ හිමි 18-32
 2. ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රිකානු ජනයාගේ (සිලෝන් කැශරටරුන්ගේ) සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරුපය පිළිබඳව
සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයක්
ච්‍රිජ්‍ය. ඩී. ප්‍රසාද්
ආනන්ද විජි. කරුණාරත්න 33-60
 3. සිංහල කාන්තා පුවත්පත්වල ප්‍රකාශන ස්ත්‍රීත්වය පිළිබඳ
තුළනාත්මක අධ්‍යයනයක්
ලකා ගුරුසිංහ 61-80
 4. පූරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ ජල හා තුම් කළමනාකරණය
(තුළයේ විද්‍යාත්මක දාශ්ටේකෝණයෙන් විමසා බැලීම)
වී.පී.අසි.උස් විජේරත්න 81-111
 5. සම්භාවය සිංහල සන්දේශ සාහිත්‍යයෙහි ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය
කළුසාණ විශේෂුන්දර 112-131
 6. පෙරවාද බුදුසමයෙහි දැක්වෙන ප්‍රතිසන්ධිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්
පූජ්‍ය මධ්‍යස්ථානයිර හිමි 132-147
 7. ඉතිහාසය, ඉතිහාසකරණය හා එම විෂයයන්හි ස්වභාවය
මහින්ද සෝමතිලක 148-177
 8. ග්‍රන්ථ විවාර
ගණනාථ ඔබෝසේකරගේ *The Many Faces of the Kandyan Kingdom: 1591-1765 Lessons for our time*
නිරමාල් රංජිත් දේවසිර 178-185

ලිපි සම්පාදකයේ

පුරුෂ කඩවලවැවේ කලුණාණ හිමි

බ්‍රේ. (ගොරව), එම්. ඒ. (කැලණීය), රාජකීය පණ්ඩිත,
සහකාර කළේකාවාරය, දේශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණීය විශ්වවිද්‍යාලය

චබලිවි. සූ. ඩී. ප්‍රසාද්

බ්‍රේ. (ගොරව) කොළඹ

ආනන්ද විජි. කරුණාරත්න

බ්‍රේ. (ගොරව) කොළඹ, එම්.ඒ. (කොළඹ), විද්‍යාපති (පේරාදෙණීය), පීඩ්වි.ඩී
(සියෝල් ජාතික විශ්වවිද්‍යාලය)

ජ්‍යෙෂ්ඨ කළේකාවාරය, තුශේල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

ලතා ගුරුසිංහ

බ්‍රේ. (ගොරව) (කොළඹ), එම්.ඒ. (කොළඹ), එම්.ඒ. (කැලණීය), පීඩ්වි.ඩී (කොළඹ),
ජ්‍යෙෂ්ඨ කළේකාවාරය, සිංහල අංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

වි.පී.අයි.එස්.විජේරත්න

බ්‍රේ. (ගොරව) (කොළඹ), විද්‍යාපති (පේරාදෙණීය)

කළේකාවාරය, තුශේල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

චං. එම්. කලුණාණී විශේෂුන්දර

බ්‍රේ. (ගොරව) (කොළඹ) එම්. ඒ. (කැලණීය)

ජ්‍යෙෂ්ඨ කළේකාවාරය, සිංහල අධ්‍යයනාංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

පුරුෂ මඩිහේ සුගතසිර හිමි

බ්‍රේ. (ගොරව) ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර, එම්.ඒ. (කැලණීය), එම්.ගිල්. (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර),
පීඩ්වි.ඩී. (කැලණීය)

ජ්‍යෙෂ්ඨ කළේකාවාරය, බොද්ධ අධ්‍යයන අංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

මහින්ද සෝමතිලක

බ්‍රේ. (ගොරව), එම්.ඒ. (පේරාදෙණීය) පීඩ්වි.ඩී. (ජේ එන් සූ)

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය, ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශය, පේරාදෙණීය විශ්වවිද්‍යාලය

නිර්මාල් රංජිත දේවසිර

බ්‍රේ. (ගොරව) (කොළඹ), එම්. ගිල් (කොළඹ), පීඩ්වි.ඩී. (ලයිඩ්බන්)

මහාචාර්ය, ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

**භාරතීය ස්වප්න විද්‍යාවේහි (oneirology) පැනෙන ස්වප්න මූලාගුය
පිළිබඳ අධ්‍යායනයක්
පුරුෂ කඩවලවැවේ කල්‍යාණ හිමි**

සාරසිංක්ෂේපය

බටහිර මනෝවිද්‍යාවේ මෙන්ම භාරතීය දරුණනයෙහි ද ස්වප්නය සඳහා සූචිතෙශී ආස්ථානයක් හිමි වෙයි. බටහිර මනෝවිද්‍යායුයා එළඟලොංකික වූ පරමාර්ථ සහිතව ස්වප්න පිළිබඳ අධ්‍යායනය කළ නමුත් භාරතීය දාරුණනිකයා ස්වප්න පිළිබඳව අධ්‍යායනය කළේ එයට වඩා පුළුල් පරාසයක ය. ඔහු ස්වප්න අධ්‍යායනය මගින් පාරලොංකික පරමාර්ථ සාධනය කිරීමට උත්සාහ ගත්තේය. භාරතීය දාරුණනිකයා ස්වප්න සඳහා සුපිරි වියුනයේ බලපැමක් ඇති බවත් එමගින් මානසික ව්‍යාධි සමනය කිරීම පමණක් නොව ආධ්‍යාත්මික වූ ගක්තින් කර ප්‍රවේශ වීමට ද හැකියාවක් ඇති බව හඳුනාගත්තේය. භාරතීය දරුණනයට අදාළ ව විමසා බැලීමේ දී පෙනීයන්නේ සියවස් විස්සකට පමණ පුරුව යුගයේ සිට ම ස්වප්න පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යායන ක්‍රමවේදයක් භාරතීය දාරුණනිකයන් සතුව පැවති ඇති බව යි. ජීවිතයේ වැඩි කාලයක් නින්ද සහ ස්වප්නයෙහි ගෙවෙන හෙයින් මිනිස් ජීවිතයේ වැදගත් අංගයක් ලෙස භාරතීයයේ ඒ පිළිබඳ අධ්‍යායනය කරන්නට වුහ. ඒ අනුව භාරතීය දරුණනයෙහි ද නූතන බටහිර මනෝවිද්‍යාවේහි මෙන් විධිමත් ස්වප්න විද්‍යාවක් පැවති ඇත. ස්වප්නයේ ස්වභාවය, ව්‍යුහය, කාර්යබද්ධතාව මෙන්ම ස්වප්න අර්ථකථනයන් ද භාරතීය ස්වප්න විද්‍යාවේහි දැකගත හැකි ය. ආත්මවාදී සහ අනාත්මවාදී ප්‍රවේශ ඔස්සේ ස්වප්නය විග්‍රහ කර ඇති අතර මනස, ආත්මය, වියුනාය, ගරීරය ආදි ස්වප්න මූලාගුය පාදක වීමෙන් ස්වප්න නිර්මාණය වන ආකාරය ද විවරණය කොට ඇත.

මූල්‍ය පද - ස්වප්න, ස්වප්නවිද්‍යාව, ආත්මය, වියුනාය, ගරීරය

හැඳින්වීම

ස්වප්න විද්‍යාව යනු සිහින පිළිබඳ අධ්‍යායනය සහ අර්ථකථනය කිරීම යි. (*Collins English Dictionary*, n.d.) ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් (oneirology) යනුවෙන් දැක්වෙන මෙම පදය ග්‍රීක භාෂාවේ “සිහින” යන්න අර්ථවත් වන *Ὥνειρον*, (oneiron) සහ “විද්‍යාව” යන අර්ථය ගම්‍ය කරන *λογία*, -logia යන පදවලින් නිර්මාණය වී ඇත. ඒ අනුව ස්වප්න පිළිබඳ කරනු ලබන විද්‍යාත්මක අධ්‍යායනය ස්වප්නවිද්‍යාව ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය (Kavanau, 2000). ස්වප්න පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යායනයක් පුරාණ බටහිර ලේඛනයෙහි නොපැවති හෙයින් තත් කාලීන මිනිසා මිල්‍යා විශ්වාස ඔස්සේ ගුහා සංකල්පයක් ලෙස ස්වප්න අර්ථකථනය කළේය. දහනව වන සියවසින් පසු සිශ්මන් රෞයිඩ් වැනි මනෝවිද්‍යායුයින්ගේ විශේෂ අවධානය ස්වප්න කෙරෙහි යොමු වීමත් සමග පුළුල් මනෝවිද්‍යාත්මක

සන්දර්භයක් යටතේ ස්වජ්‍යන අධ්‍යයනයට හාජනය විය. හාරතීය දැරුණයෙහි ස්වජ්‍යන පිළිබඳ වෙනම අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයක් දක්නට නොලැබුණ ද පෙරාණික හාරතීය දාරුණිකයන්ගේ ආධ්‍යාත්මික ගවේෂණයේ ප්‍රතිච්ලයක් ලෙස ස්වජ්‍යන සංකල්පය පිළිබඳ සාකච්ඡා වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි ය.

විශ්වව්‍යාපී සුර්ව දැරුණ අතර හාරත දැරුණයට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. හාරතයෙහි පැවති ආධ්‍යාත්මික වින්තනය, ආගමික කේන්ද්‍රියත්වය, ආත්ම ගවේෂණයෙහි තත්ත්ව වීම, බුද්ධිමය ප්‍රබෝධය වැනි කරුණු පාදක කරගනිමින් හාරත දැරුණය සුවිශේෂී අධ්‍යයනයන්ට පාතු වී ඇත. ත්‍රිපූ නවවන සියවස සහ හයවන සියවස අතර කාලයෙහි රවනා වී යැයි පිළිගැනෙන හාරතීය දැරුණයෙයේ අග්‍ර එළය වූ උපනිෂ්ඨ දැරුණයෙහි ආත්ම සංකල්පය සහ එහි ව්‍යුත්ක්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයන රාජියක් හඳුනාගත හැකි ය. සාංසාරික පිඩාවන්ගෙන් අත්මදී ව්‍යුත්ක්තිය ලබා ගැනීමට හෙවත් බුජ්මන් වෙත යාම සඳහා ප්‍රවේශ දෙකක් මුවහු හඳුන්වා දුන්හ. එනම් දූනමාර්ගය (දූනම්මාංසා) සහ යදුමාර්ගය (කරුමම්මාංසා) වශයෙනි. දූනමාර්ගානුගත වූ පුද්ගලයා ආධ්‍යාත්මික දියුණුවෙන් බුජ්මන් අවබෝධ කරගන්නා අතර යැයුයෙහි නිරත පුද්ගලයා යහපතෙහි නිරතවීමේ හේතුවෙන් මුතුන්මින්තන්ගේ මාර්ගයෙන් වන්ද වෙත ගමන් කරන බව මුවහු විශ්වාස කළහ. මෙම ප්‍රවේශ ද්වයෙන් ම විනිරුමුක්ත පුද්ගලයා තෙවැනි මාර්ගය හෙවත් අපරිමාණ වූ සංසාර වකුයෙහි පිඩාවන්ට පත් වෙමින් ගමන් කරයි. මෙම දාරුණික යුගයේ දී වඩාත් වැදගත් සහ එලදායීන්වයෙන් අග්‍ර ලෙස සලකන ලද්දේ දාන මාර්ගය සිය.

ආත්මය සහ එහි ව්‍යුත්ක්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයෙහි නිරත වූ උපනිෂ්ඨ දාරුණියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් සුවිශේෂී විෂය ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක් සම්භවය ලැබේය. එනම් ආත්ම විද්‍යා (science of soul) හෙවත් ආත්මය පිළිබඳ සිදුකරනු ලබන අධ්‍යයනයන් හා ආධ්‍යාත්ම විද්‍යා (Divine Science) හෙවත් ආධ්‍යාත්මය නැතහෙත් දිව්‍යත්වය සහ බුජ්මත්වය ආදිය පිළිබඳ කරනු ලබන අධ්‍යයනයන් ය. එය බුජ්මවිද්‍යා යනුවෙන් ද හඳුන්වනු ලැබේ. හාරතීය දැරුණයෙහි පැනෙන අනෙක් සියලු විද්‍යාවන් සඳහා පදනම සකසන ලද්දේ මෙම විද්‍යාද්වය විසින් බව වියන් මතය සි (Vidyabhusana, 1988, 4). හාරතීය ආත්මවිද්‍යාව පදනම් කරගනිමින් ගොඩනැගැතු “භාරතීය ස්වජ්‍යනවිද්‍යාව” සිහින පිළිබඳ හාරතීය දාරුණිකයන් සිදු කර ඇති විග්‍රහයන් හැඳින්වීම සඳහා වඩාත් යෝග්‍ය බව හඳුනාගත හැකි ය. හාරතීය ස්වජ්‍යනවිද්‍යාව මගින් ආත්මය (Subjective) සංකල්පයක් වන සිහින පිළිබඳ මත්‍යවිද්‍යාත්මක මෙන් ම ආධ්‍යාත්මික විග්‍රහයක් ද ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

ස්වජ්‍යන පිළිබඳ හාරතීය දාරුණික අර්ථකථන

“සිහින” යන්න හැඳින්වීම සඳහා සංස්කෘත හාජාවෙන් හාවිත වන්නේ ස්වජ්‍යන ප්‍රසාදයකි (අලගියවන්න, 2004: 931). “ස්ව” පුර්ව “අප්” ධාතුවෙන් නිෂ්පන්න පදයකි. එහි අර්ථ කිහිපයක් සංස්කෘත ගබ්දකෝෂයේ පෙන්වා දී ඇතේ. නින්ද, තිදිමත ගතිය, අලස බව, උදායීන බව, සිහින දැකිම වැනි අර්ථ ඉන් කිහිපයකි. (Sanskrit Dictionary, n.d.) ගබ්දර්ථ විවරණයට (Etymologically)

අනුව *Svap + Nak* (Raja Radha Kanta Deva, 2011, 470) යන පදයෙන් මෙය සකස් වේ ඇත. එහි අර්ථය ලෙස පෙන්වා දී ඇත්තේ ද නින්ද, නින්දට වැරීම, සිහිනය, සිහින දැකීම වැනි අර්ථයන් ය. වෙදික සහ උපනිෂ්ඨ දාර්ශනිකයේ ස්වප්න යන්න විවිධාර්ථකත්ව අර්ථකරිනය කළහ. සියලු මුළු මුළු යෙන් ජීවිතයේ අවදි අවස්ථාව හා නිදා අවස්ථාව යනුවෙන් අවස්ථාද්වයක් පසු කරති. පළමු අවස්ථාවේ දී මිනිසාගේ සියලු ම ඉන්දියන් මැනවීන් ක්‍රියාත්මක වන අතර නිද අවස්ථාවේ දී මනස හැර අන් සියලු ඉන්දියන් අතිය වේ. මෙකි නිදා අවස්ථාව, මනසේ පුරුව අවදි අවස්ථාවේ තුන්පත් වූ “සංස්කාර” නම් දත්ත පදනම් කොට ගෙන ක්‍රියාත්මක වන අතර එය ස්වප්න වශයෙන් හඳුනාගැනේ. ඒ අනුව සිහින යනු නින්දේ දී සිදු වන සංසිද්ධියක් බව හාරතීය මෙන් ම බවහිර දාර්ශනිකයන් ද පිළිගත් මතයකි.

ස්වප්න පිළිබඳ ප්‍රථම නිර්වචනය ගතපථ බාහ්මණයේ හමුවේ¹ (ඁතපතබාහ්මණ, 10. 5. 2. 14). එම නිර්වචනයට අනුව ස්වප්න යන්න ස්ව + අපි+ ගු යන කොටස්වල එකතුවෙන් නිෂ්පන්න වී ඇති අතර එම පදයෙන් තමන් තුළ පවත්වා ගැනීම, සතු කර ගැනීම, තුරුල් වීම වැනි අර්ථ ගෙවා වන බව පිළිගැනුණි. “ස්වප්න යන පදය ඇතැම් ස්ථානයක ගුඩාර්ථවත්ව හාවිත ව ඇත. ගතපථ බාහ්මණයේ දී උද්දාලක විසින් ග්‍රෙවිතකේතුට ස්වප්න යනු කුමක්දයි පැහැදිලි කරන ලදී.” යමෙක් ගැමුරු නින්දට පත් වූ අවස්ථාවේ දී ඔහු සත් හා එකතු වේ. එහි දී ඔහු ඔහුගේ ම තුළ තත්ත්වයට පත් වේ” යනුවෙන් ඒ බව දක්වා ඇත. එම නිර්වචනයෙන් පැහැදිලි වන්නේ තත්කාලීන හාරතීයයේ ස්වප්න යන්න ජීවිතයේ පරම අහිලාෂය වූ සත් හා සමාගමය සිදු වන ගාන්තිදායක සංසිද්ධියක් ලෙස අර්ථ දක්වා ඇති බව හි. මහාවාර්ය පතක් සිං ස්වප්න යන්නෙහි මුළ ධාතුව පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් එහි අර්ථ දෙකක් දක්වා ඇත. පළමු වැන්න නින්ද හෝ සිහින යන්නයි. එය ස්වප්න යන්නෙන් නිෂ්පන්න වී ඇත. දෙවැන්න ප්‍රාණ යන්න යි. ඒ ස්ව + අප් යනුවෙනි. ගේත්පදාර්ථීයෙහි ස්වප්න යන්න නින්ද විසින් මනස දූෂණය කරනු ලැබේමෙන් ඇති වන මානස ප්‍රත්‍යෘෂියක් ලෙස අර්ථකරිනය කර ඇත. (නිදාදුෂ්ටාන්ත්කරණජම යානම් ස්වප්නා) (සප්තපදාර්ථී, 39) සිද්ධාන්තවන්දේදය ස්වප්න යනු මානසික විපරියාසයක් ලෙස දක්වා ඇත (සිද්ධාන්ත වන්දුදය, 39).² මේ අනුව වෙදික යුගයේ සිට හාරතීය දාර්ශනිකයන් ස්වප්නය පිළිබඳ අර්ථකරින දීමට යොමුව ඇති ආකාරය පැහැදිලි ය. හාරතීය දරුණ කෙශ්තය තුළ ස්වප්න යන්නෙහි අර්ථය අවස්ථා භතරකින් පැහැදිලි කර ඇත. එනම් නින්ද, ගැමුරු නින්ද, සිහින හා සිහින දේවතාවෙකු ලෙස යනුවෙනි.

ස්වප්න “නින්ද” යන අර්ථයෙන් යෙදීම

සාග්‍රේවිදයේ ස්වප්න යන්න නිදා යන අර්ථයෙන් යෙදී ඇත. එහි දී යාග කරන්නා නින්දෙන් ඇත්ත කර තබන ලෙස ඉන්ද දෙවියන්ගෙන් යායා කරයි (සාග්‍රේවිදය 8. 2. 18).³ ස්වප්න යන්නෙහි සම්මත අර්ථය ප්‍රධාන වශයෙන් සිහින වුවන්

1. ස්වා අවියන්ති තස්මාත් ස්වාප්‍රයා. ස්වාප්‍රයා හ වෙත තම ස්වප්න ඉති ආවක්ෂණීය....

2. ස්වප්නෙනාමානසවිපරියය,

3. ඉවිණ්ති දේවා: සුන්වන්තම් න සවපනාය ස්ථානයන්ති

යන්ති ප්‍රමාදම් අතන්දාය.

සායන නම් පබිතුමා එය සිහිනයේ තත්ත්වයක් ලෙස දක්වා ඇත. එහෙත් මෙම සන්දර්භයේ දී එහි අර්ථය වන්නේ නින්ද යන්න සි. මෙහි දී යදින්නා ඉල්ලා සිටින්නේ යාග කරන්නා නින්දට පත් විමෙන් වළක්වා දෙන ලෙස සි. නින්ද ගියහොත් ඔහුට සෝමය ඇශිරීමට තොහැකි වන හෙයිනි. ස්වප්න යන්නේ බාතුර්ථය නිදා යන්න සි. එය ස්වප්න යන බාතුවෙන් නිෂ්පන්න වී ඇත. අමරකෝෂය ද ස්වප්න යන්නේහි පළමු අර්ථය නිදා යයි දක්වා ඇත. යාස්කගේ නිරැක්ති ගාස්ත්‍රීයේ ස්වප්න යන්න යෙදී ඇති නමුත් එහි අර්ථය මැනවින් විශ්‍රාජ කර නැත. මේ අමතරව ගෙෂමිනිය බාහ්මණයේ 1. 98, 2. 365 සහ 2. 370 ස්වප්න යන්න නින්ද යන අරැතින් යොදා ඇත. තවද ද ගතපථ බාහ්මණයේ 3. 2. 2. 23, 10. 5. 2. 14 ද, ගෝපථ බාහ්මණයේ 1. 2. 2. 4 ස්වප්න යන්න නිදාර්ථයේ යෙදී ඇත.

ස්වප්න “ගැහුරු නින්ද” යන අර්ථයෙන්

සාග්‍රේවේදයේ 2. 15. 9 වන සූක්තයේ ගෙත්සම ද නම් තහැන්තා විසින් ඉන්ද දෙදියන්ගෙන් අපේක්ෂා කරනු ලබන්නේ වුමුරි හා බුනි යන රක්ෂණ් දෙදෙනා වෙත ගැහුරු නින්ද යොමු කර නසන ලෙසයි⁴ (සාග්‍රේවේද 2. 15. 9). මෙහි ස්වප්න යන පදය රක්ෂණ් නසන අවශ්‍යක් වශයෙන් යොදා ඇත. සායන ස්වප්න යන්න දිර්ස නිදා යනුවෙන් අර්ථකථනය කර ඇත. සායනගේ එම නිරවචනය නිරවදා බව මෙම සන්දර්භය විමසීමෙන් ද පැහැදිලි වේ. ඇතැමෙකුට ස්වප්න යන්න සාමාන්‍ය නින්ද ලෙස අර්ථකථනය කළ තොහැකි දැයි විමසිය හැකි ය. නමුත් මෙම සන්දර්භයට අනුව ගම්වන්නේ ගැහුරු නින්ද සි. එයට හේතුව නින්ද අවශ්‍යක් යන අර්ථයෙන් යොදා තිබීමත් අසුරයන්ට යාගය සඳහා බාධා පැමිණ විය තොහැකි පරිදි දුරු කර දෙන ලෙසත් එයින් ඉල්ලා සිටින හෙයිනි. ඔවුන් සාමාන්‍ය නින්දකට පත් වුවහොත් යාගය අතරතුර පැමිණ බාධා සිදුකළ හැකි ය. එබැවින් ඔවුන්ට යාගයට බාධා කළ තොහැකි පරිදි ගැහුරු නින්දකට පත් කරන මෙන් ඉන්දගෙන් ඉල්ලා සිටීම මෙහි නිරුපණය කර ඇත. සාග්‍රේවේද පරිවර්තකයන් මෙය තුදෙක් නින්දට පත් කරන්නායි පරිවර්තනය කර ඇති මූත් මෙය ගැහුරු නින්ද විය යුතු ය.

ස්වප්න “සිහින” අර්ථයෙන්

සාම්‍ය රක්ෂහන නම් තහැන්තා අග්නිගෙන් ආයාවනා කරන්නේ ලමුන් ලැබීමේ බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින මව්වරුන් නරක සිහිනයන්ගෙන් වළක්වන ලෙසයි⁵ (සාග්‍රේවේදය 10. 162. 6). මෙහි ස්වප්න යන්න සිහින යන අර්ථයෙන් යෙදී ඇත. බොහෝ අවස්ථාවල විවිධ සත්ත්ව ස්වරුප සිහිනයෙන් පෙනී සිට ඔවුන් බිඟ කරයි. ගැහුරු නින්දේ දී සිහින තොහැකි පෙනෙන අතර එම නින්ද අවසන් වීමට ලං වන විට විවිධ සිහින පෙනීම සිදු වේ. මෙහි දී ඔහු අයදු සිටින්නේ එවැනි නපුරු සිහින තොහැකි පෙනෙන ලෙස යෙදී ඇති අතර මේ පෙර සාකච්ඡා කළ අර්ථය මෙහි දී අර්ථවත් තොහැකි වේ. මේ අමතරව, ගතපථ බාහ්මණයේ 14. 7. 1. 9 ද, 14. 7. 1. 12 ද ස්වප්න යන්න සිහින යන අර්ථයෙන් භාවිත කොට ඇත.

4. ස්වප්න්නාහුප්‍රපා වුමුරිම බුනිම ව ජගන්ථ දසුෂුම ප්‍රධානිතිභාව:

5. යස්තෙ පිසාංසනි තම් ඉතෙක් නායාපසි.

ස්වප්න “දේවතා” අර්ථයෙන්

කටක සංහිතාවේ 37. 15 ස්වප්න දෙදිවයෙකු වශයෙන් පිදිමට ලක් කර ඇත්⁶ (කා. සං. 37. 15). එහි දී සතුරන්ගෙන් නින්දේ දී ආරක්ෂා වීම සඳහා ස්වප්න දේවතාවාගෙන් ආයාවනා කරන ආකාරයක් දැකගත හැකිය. මධ්‍යන්දින සංහිතාවේ 30. 10. දී එක්තරා පුද්ගලයෙක් අන්ධ අයෙකු යොදා ගනිමින් ස්වප්න දේවතාවාට යාග කරයි. මුල් වෙළඳික සංහිතාවන්හි පැනෙන පරිදි මානව වින්තනයෙන් විශ්‍රහ කිරීමට තොහැකි වූ ඇතැම් සංක්‍රීපයන් දේවත්වාරෝපණයෙන් අවබෝධ කරවීමට වෙළඳික වින්තකයන් යොමු වූ ආකාරය ස්වප්නය පිළිබඳ මෙම දේවත්වාරෝපණයෙන් ද දැකගත හැකි ය. කෙසේ වෙතත් භාරතීය දාරුණිකයන් ක්‍රමිකව ස්වප්නයේ අර්ථ සෞයා විවිධ අර්ථක්‍රම ලබා දී ඇති බව උක්ත සංහිතාගත තොරතුරුවලින් මනාව විවරණය වේ.

ස්වප්න යන්න පාලි භාෂාවෙන් සුපින (බුද්ධදත්ත නා හිමි, 2004:63) යනුවෙන් ද සිංහල භාෂාවෙන් සිහින හෝ හින යනුවෙන් ද ව්‍යවහාර වේ. සිහින යන්න සඳහා සුමංගල ගබඳකෝෂයේ අර්ථ දක්වා ඇත්තේ “නින්දෙහි දී හිතට අරමුණු වන පෙර කළ කී දේ ආදිය” (සේරත නා හිමි, 1956:1097) යනුවෙනි. තව ද “සිහින යනු නින්දන්නැඟුව පෙනෙන මනෝමය දාරුණිකයක්” ලෙස ද පෙන්වා දිය හැකිය. උක්ත සියලු නිර්වචන මගින් පෙනී යන්නේ සිහිනයක් යනු නින්ද හා සම්බන්ධ වූ මනෝමය ප්‍රපාවයක් බවයි.

ස්වප්න මූලාශ්‍රය පිළිබඳ භාරතීය දාරුණික විවරණ

භාරතීය දාරුණිකයේ ස්වප්න නිෂ්පත්තිය ලබන මූලාශ්‍රය කිහිපයක් භදුනාගත්හ. ආත්මය, ගරීරය, මනස, විද්‍යානය වැනි මූලාශ්‍රය ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. මෙකි එක් මූලාශ්‍රයක් පමණක් ස්වේරිට ස්වප්න තොදියි. ඒ සඳහා සියලු මූලාශ්‍රයවල දායකත්වය අඩු වැඩි වශයෙන් විවිධ දාරුණිකයින් පෙන්වා දී ඇති. අනාත්මවාදී ප්‍රවේශය ඇසුරින් ස්වප්නය විවරණය කළ බොද්ධ දාරුණිකයින් හැරුණු විට අනෙකුත් සියලු ම දාරුණිකයේ ස්වප්නය සඳහා ආත්මයේ බලපැලක් ඇති බව පිළිගත්හ. එමෙන්ම විද්‍යානය, මනස වැනි සාධක ද ස්වප්නය කෙරෙහි ඉවහල් වන ආකාරය භාරත දාරුණිකයේ පෙන්වා දුන්හ. මෙම අධ්‍යයනයේ දී එම සාධක ස්වප්න මූලාශ්‍රය වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය ආත්මවාදී සහ අනාත්මවාදී භාරතීය දාරුණික ප්‍රවේශය ආගුණයෙන් විශ්‍රහ කිරීමට අජේක්ෂා කෙරේ. මෙහි දී උපනිෂද්, බොද්ධ, ආයුර්වේද වැනි දාරුණික සම්ප්‍රදායන්හි පැනෙන ස්වප්න පිළිබඳ සංක්‍රීපයන්ට වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කොට ඇති. එයට හේතුව වන්නේ ආත්මවාදී ප්‍රවේශය යටතේ බොද්ධ කානීන්හි එය විශ්‍රහ වී තිබේමත් ය. ආයුර්වේදීය ගුන්ප මෙහි දී උපයෝගී කරගනු ලබන්නේ ස්වප්නයෙහි කායික සම්බන්ධය පිළිබඳව එමගින් විශ්‍රහ වන හෙයිනි. මීට අමතරව අනෙකුත් භාරතීය දාරුණික සම්ප්‍රදායන් ද අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී උපයෝගී කර ගැනේ.

6. පාලීවෙශ ස්වහා අන්තරික්ෂය ස්වහා දීමේ සවහා කාමාය ස්වහා ස්වපනාය

ස්වප්න සහ ආත්මය

භාරතීය දරුණනයෙහි ප්‍රධාන සංකල්පයක් වූ ආත්මය යනු පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳ ගැටලුව මෙන්ම එම ගැටලුව විසඳීම හෙවත් ආත්ම විමුක්තිය පිළිබඳ පදනමයි. පුද්ගලයා පිළිබඳ පරම හරය වූ ආත්මය ඉන්දිය ප්‍රත්‍යක්ෂයට ගෝවර නොවූ නමුත් එය පුද්ගලයා තුළ වෙසයි. එය ගුවණේන්දියයි. බුද්ධීය, මනස, ඉන්දියන් සහ ප්‍රාණ යනාදී සියල්ල එයින් පාලනය කරනු ලබයි. එය සර්ව ව්‍යාපී ය; පරම ය (කයෝපනිජේ; I.2.21). ආත්මය පිළිබඳව බොහෝ අර්ථකාලීන ඉදිරිපත් කරනු ලබන පැලීක් මලිවෙල්ලි (Patrick Olivelle) විසින් උපනිෂ්ඨ ගුන්පතල එය භාවිත වන අර්ථ කිහිපයක් පෙන්වා දී ඇති. බෙහෙරණක උපනිෂ්ඨයට අනුව ආත්මය සත්ත්වයාගේ විවිධ ලෝක හා අවස්ථාවන් අතර සංසරණය වෙයි. ආත්මය නින්දේ දී ගැරිරය හැර යන අතර ප්‍රාණ වායුව හෙවත් ඩුස්ම විසින් ගැරිරය ආරක්ෂා කරනු ලබයි. ඒ බව පහත සඳහන් උපනිෂ්ඨ ප්‍රකාශයෙන් විවරණය වේ.

“කෙනෙකු ස්වප්නාවස්ථාවේ සිටිනා කළ ස්වකිය ආත්මය දිලෙන ඒ ස්වරුණය සත්ත්ව තෙම හෙවත් අභ්‍යන්තර ආත්මය සඳාකාලිකයාණන් වූ ප්‍රාණයේ බල පරාකුමයෙන් මාංග ගැහය ප්‍රාණීක කරනු ලබන්නේ හෙතෙම එකෙනෙහි ම ගැහයෙන් නික්මී යන්නේ ය” (සෙනෙවිරත්න 1961:66).

ආත්මය පිළිබඳ මෙම ජ්වාත්මීය (vitalistic) විවරණයට අනුව ප්‍රකට වන්නේ ආත්මය ජීව ගැරිරය ආගුයෙන් පවතින අතර නින්දේ දී එය සංවලනය වන බවයි. එනම් ආත්මයට ගැරිරය හැරයාමේ හැකියාවක් ඇති. ආත්මය ගැරිරය හැර ගිය ද ගැරිරයට කිසිදු විනාශයක් හෝ හානියක් සිදු නොවන ආකාරයට ප්‍රාණය හෙවත් ඩුස්ම විසින් ගැරිර ගැහය ආරක්ෂා කරනු ලබයි. (Olivelle, 1996:56) මෙසේ ගැරිරයෙන් නික්මෙන ආත්මය ඔවුනෙවුන් සම්මුඛ වන ස්ථානය දීගෙ ලෙස හදුන්වා ඇති.

“ඉන්ද නම් වූ ආත්මය ගැරිරික ආත්මයයි. විරාජ නම් වූ ගැරිරික ලෝකය මහුගේ අඩුව යි. සියුම් ගැරිරය හෝ විත්තය ආත්මය විසින් දත් කළේ හාදය තුළ ඇති දිගය මුවන් ස්වප්නයෙන් හමුවන ස්ථානය වන්නේය” (සෙනෙවිරත්න, 1961:66).

යනුවෙන් දක්වා ඇති. එම දිගය පිහිටා ඇත්තේ හාදය වස්තුවේ ය.

පාර්ශ්වතික අර්ථයෙන් ගත් කළ ආත්මය පුද්ගලයාගේ ඉතා අභ්‍යන්තර පැවැත්ම (innermost being) ලෙස හදුනාගැනීය (Olivelle, 1996, p. xiix). එනම් පරමාත්මය යි. මෙය ද පුද්ගලයා තුළ පිහිටා ඇති බව උපනිෂ්ඨ විවරණයයි. “තත් ක්වමසි” යන ප්‍රකාශයෙන් එය විවරණය වේ. ස්වප්න සංකල්පය පිළිබඳ විවරණයේ යෙදෙන ආයුර්වේදීය දාරුණිකයන් ද පෙන්වා දෙන්නේ සිහින ආත්මය හා සම්බන්ධ වන බවයි. ඒ සඳහා මුවන් දක්වන නිදර්ශනය නම් සිහිනය තුළ ඇති දේශාන්තර ගතිය යි. එනම් රාජ්‍ය නින්දේ දී විවිධ ස්ථාන කරා සිහිනයෙන් ගමන් කිරීමේ හැකියාව යි. එය ආත්මයේ පවත්නා සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ලෙස මුවන් පෙන්වා දී ඇත (Khushvaha, 2009: 1/52).

සත්ත්වයින්ගේ ආත්මයෙහි ස්වප්නාවස්ථාවක් පවතින අතර එය බැහදුරුණුක උපනිෂ්ඨයේ දී අතරමැදියෙකු වශයෙන් හඳුන්වා ඇත. පුද්ගලයා සතුව මෙම ලෝකය (හවය) සහ පරලෝකය වශයෙන් ලෝක (හව) දෙකක් පවතියි. මෙම ලෝක දෙක ම ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ හැක්කේ ආත්මයට පමණි. එසේම ලෝක හෙවත් හව දෙක ම එකතු වන තවත් ලෝකයක් (හවයක්) ඇත. එය ස්වප්නා ලෝකය යි. (නිදිමින් සිටින කළේහ ද හෙතෙම සිහිනයක් දැකින්නේය. තමා විසින් නිරමාණය කරගත් ලොවක වෙසෙන්නේය.) “මැදුම් හවයෙහි සුදුසු රජ, අසුන් හෝ මාර්ග නොමැත්තේය. එහෙත් ඔහුගේ ආත්ම ලෝකයෙන් රජ ද අසුන් ද මාර්ග ද නිරමාණය කෙරෙනු ඇත” (සෙනෙවිරත්න, 1961: 66). ස්වප්නා අවස්ථාවේ ආත්මය මෙම ලෝක දෙක පිළිබඳව ම විමර්ශනය කරනු ලබයි. එසේම ස්වප්නා ලෝකය හෙවත් ස්වප්නාවස්ථාව අනෙක් ලෝකයට ද්වාරයක් ලෙස පවතී. මෙම ලෝකයෙන් එම ලෝකයට ගමන් කරන ආත්මය එහි පවත්නා සුවඩායි මෙන්ම දුක්ඛඩායි කරුණු ද ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනු ලබයි (Olivelle, 1996:59).

ස්වප්නය සහ අවදි අවස්ථාව පිළිබඳ උපනිෂ්ඨය විවරණයට අනුව ආත්මය නොනිදා සිටියදී ජාගර අවස්ථාවෙහි හා නින්දේ දී ස්වප්න අවස්ථාවෙහි සැරසරයි. අවදි අවස්ථාවේ හෙවත් ජාගර අවස්ථාවෙහි බාහිර ඉන්දියන් මාර්ගයෙන් විවිධ කුසලාකුසල කරමවල සුවය විද නැවත ස්වප්න අවස්ථාවට පිවිස ඒ තුළ දී ද සුවය විදින්නේය. මෙය බැහදුරුණුක උපනිෂ්ඨ ගුන්පියේ දී උදාහරණයකින් දක්වීමින් පෙන්වා දෙන්නේ මත්ස්‍යයෙක් ගංගාවක එක් ඉවුරක සිට අනෙක් ඉවුර කරා යන්නේය යම් සේ ද එ පරිද්දෙන්ම ආත්මය, ස්වප්නය හා අවදි බව අතර එහා මෙහා යන්නේය (සෙනෙවිරත්න, 1961:68). යනුවෙනි. ආත්මය ස්වප්නයේ දී එහා මෙහා සංවරණය කරමින් නොයෙක් ආකාරයේ කුසලාකුසල සිදු කරනු ලබයි. එහෙත් ඒවා සිහින දැකින්නාට බලනොපායි. එයට හේතුව ආත්මයේ සත්‍ය ස්වඩාය සඳාකාලික ව නොවෙනස්ව පැවතීම යි.

තවද උපනිෂ්ඨ වින්තකයින්ට අනුව ආත්මයේ පාද තුනක් ඇත. (Woodhouse, 1978) එම පාද තුන “මීම්” යනුවෙන් හඳුන්වයි. මාණ්ඩුකාං උපනිෂ්ඨයේ දී මේ පිළිබඳ විවිධ අරථ දක්වා ඇත (Hume, 1921:391–393). අතිත, වර්තමාන, අනාගත යනුවෙන් කාලතුයක් උපනිෂ්ඨ දැරුණයේ පෙන්වා දී ඇත. අ, උ, ම යන අක්ෂර තුනෙන් එම කාලතුය නියෝග්‍යනය වුව ද මේ යනු එම කාලතුය අභිබා සිටි තත්වයකි. (Hume, 1921) එනම් වෙශ්වනර (අ); තෙත්ස (උ); ප්‍රයු (ම); ආනන්ද (මීම්) (Thomas, 1984) යනුවෙනි. මාණ්ඩුකාං උපනිෂ්ඨයේ දැක්වෙන මෙම විවරණයට අනුව ආත්මයේ පාද තුනෙන් “උ” යන්නෙන් ආත්මයේ නොහාත් වියුනයයේ දෙවන පාදය එනම් තෙත්ස අවස්ථාව විවරණය කරනු ලබයි. මෙය විශ්වය පිළිබඳ සියුම් වියුනය හෙවත් සාමාන්‍යයෙන් පිළිගනු ලබන හිරණ්‍යගර්හ නොහාත් ස්වප්නාවස්ථාව සි. එනම් ස්වප්නය නිවසනය කරනු ලබන වියුනය යි. මෙහි සුවිශේෂීත්වය වන්නේ වියුනය අභ්‍යන්තරය හෙවත් ඇතුළත පිළිබඳව පමණක් සවියුනික වන අතර බාහිර ලෝකය පිළිබඳ සවියුනකත්වයෙන් තොර වීම සි. එය “අන්තරප්‍රයු” යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

එහි පළමු අවස්ථාවෙන් හෝතික ලේඛය පිළිබඳ විග්‍රහ ව්‍යවත් දෙවන පාදය හෙවත් ස්වජ්‍ය අවස්ථාව සම්පූර්ණයෙන් ම මනස පිළිබඳ විග්‍රහයකි. “අන්මයේ දෙවන පාදය වූ කළේ වෙශ්වනරයා තමාගේ මානසික ස්වජාවයෙහි සිටීමය. තෙත්සයට අංග සඳහෙනෙකි. බුද්ධි මාරුග ඒකෝණවිශ්චිතයකි. මහු ස්වජ්‍යනයෙන් සිරිනුයේ මහුගේ යානය ස්වජ්‍යනයන් පිළිබඳව පමණි. මේ ස්වජාවයෙහි වූ හෙතෙම අතිතයේ කරන ලද කරම විත්තය තුළ භුක්ති විදි.” (සෙනෙවිරත්න, 1961, පි. 68) යනුවෙති. මෙහි ද අංග සතක් ඇති අතර මූල දහනවයක් ඇත. (සජ්තාවගැළීකෝණවිශ්චිතමුබා) මෙය “ප්‍රවිච්චිකඩු” හෙවත් සියුම් දේ පමණක් අවශේෂණය කරගනියි. එනම් මෙම තෙත්ස අවස්ථාව යනු සියුම් දේ පමණක් ප්‍රත්‍යාක්ෂ කරනු ලබන ස්වජ්‍යනා අවස්ථාව සි. තෙත්ස යනු තේත්ස සි. එනම් ආලෝකය සි. මෙම දෙවන පාදයෙන් මානසික අංගය නියෝජනය වන අතර මෙහි ඇති ලක්ෂණ ද පළමු ජාගර අවස්ථාවේ ලක්ෂණ ම වේ. එයට හේතුව වන්නේ මෙහි ද සිදු වන්නේ ජාගර අවස්ථාවේ ලද අත්දැකීම් තැවත ප්‍රතිසංඛ්‍යානය කිරීමක් බව උපනිෂද් මතය සි.

ස්වජ්‍යනය හා වියුනය

ස්වජ්‍යනය නිරමාණයේ දී අතුෂ්පකාර වන සංකළේපයක් වන වියුනය උපනිෂද් දැරුණයේදී “විත්” යනුවෙන් දක්වා ඇත. උපනිෂද් දාරණනිකයා වියුනය ස්වජ්‍යනය හා සම්බන්ධ වන ආකාරය ස්වරුප කිහිපයක් ආගුයෙන් විවරණය කොට ඇත. වියුනය, උපවියුනය, අවියුනය පමණක් නොව සුපිරි වියුනය ද ස්වජ්‍යනා සඳහා ඉවහල් වන ආකාරය එ තුළින් හඳුනාගත හැකි ය. උපනිෂද් දැරුණයෙහි වියුනය මනසට වඩා පුළුල් අර්ථයක් විවරණය වේ. මනස යනු වියුනයේ උප ලක්ෂණයකි. බටහිර දැරුණයේ ලයිඩිනිටිස් විසින් ද වියුනයේ උප ලක්ෂණයක් ලෙස මනස පෙන්වා දී ඇත. ජාග්‍රත්, ස්වජ්‍යනා, සුෂ්ප්‍රත්, තුරිය වශයෙන් දක්වා ඇති සියලු අවස්ථාවල වියුනය සක්‍රීයව පවතී. වෙශ්වනාර හෙවත් අන්මයේ ජාගරිත අවස්ථාවහි ආත්මය ඉන්දියන් හා සමග එක්වන්නේ මෙම වියුනයේ ආධාරයෙනි. ගරීරයේ ඉන්දියන් සක්‍රීය වන්නේ වියුනය ලද විට ය. එමෙන්ම මෙම වියුනය සවියුනික වන්නේ බාහිර ලේඛය කෙරෙහි පමණි. මෙය උත්තේත්තනය කරනු ලබන්නේ ද බාහිර ලේඛය විසිනි.

මනස විසින් පාලනය කරනු ලබන ජාගරිත වියුනයේ ලක්ෂණයක් නම් ආප්ති හෙවත් විවිධ ප්‍රාප්තින්ට (Attainment) පැමිණීම සි. සාමාන්‍ය වියුනය ක්‍රියාත්මක වන මෙම අවස්ථාවහි පුද්ගලයාට එම ප්‍රාප්තින් උදෙසා යම් යම් තීරණ ගැනීම, සැලසුම් සැකසීම ආදිය කිරීමට සිදු වේ. මෙයින් ගම්‍ය වන්නේ සාමාන්‍ය ක්‍රියා පටිපාටියට අමතරව බුද්ධියේ මැදිහත් වීමෙන් සවේතනික ක්‍රියාදාමක් ද සිදු වන බවයි. බුද්ධිය උත්ත කාර්යන්හි නිරත වන්නේ මතකය හෙවත් ස්මාතිය පදනම් කරගනිමින් බව උපනිෂද් විග්‍රහය සි. සාමාන්‍ය වියුනයේ හෙවත් ජාගරිත වියුනයේ බාහිර ක්‍රියාකාරකම් සියල්ල ම පාලනය කරනු ලබන්නේ පුද්ගල මතකය විසිනි.

මතකයේ පවත්නා මෙම බලකිරීමේ ගක්තිය අන්තර්ගත වන්නේ උපවියුනයේ ය. අප ජාගරිත අවස්ථාව ලෙස හඳුනාගනු ලබන, ඉන්දියන් ආත්මය

හා සතුයට පවත්නා ආනුභුතික අවස්ථාව වියානය ලෙසත් එසේ ලබා ගත් අනුභුතින් කැන්පත් කර ඇති වියානය උපවියානය ලෙසත් හැඳින්වේ. එහි දී වියානය වර්යාත්මක ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කරන අතර උපවියානය තුළින් ක්‍රියාවන්ට අවශ්‍ය සවේතනික බලය ලබාදෙයි. නිදර්ශනයක් ලෙස බැලීම නම් වූ එකා වර්යාවට ඉවහල් වන්නේ අවදී වියානය සි. එහෙත් යම් කිසි වස්තුවක් දෙස බලා එය පිළිබඳ තීරණයකට පැමිණීමට උපකාරී වන්නේ උපවියානය හා එතුළ ඇති පුද්ගල මතකය සි. මේ අනුව පෙනී යන්නේ ජාගර අවස්ථාවේ දී වියානය සහ උපවියානය අනෙක්නා සහයෝගීත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වන බවයි (Watson, 1991). උපවියානය විසින් අමුදව්‍ය ලබා දෙන අතර වියානය විසින් එම අමුදව්‍ය ආශ්‍යෙන් සම්පූර්ණ වස්තු තීරණාණය කරනු ලබයි. එසේම ස්වජ්‍යන් අවස්ථාවේ දී හා විවිධ සාහිත්‍ය නිර්මාණ වැනි කාර්යන්හි දී උපනිශ්චය වන්නේ ද උපවියානය සි.

මිට අමතරව උපනිෂ්චද් දර්ශනයෙහි අවියානයක් පිළිබඳව ද කරුණු ඉදිරිපත් කර ඇත. එනම් සුෂ්ප්‍රප්ති අවස්ථාව සි. සුෂ්ප්‍රප්ති හෙවත් ස්වජ්‍යන් රහිත නින්ද මෙහෙයවනු ලබන්නේ අභංකාරය විසිනි. එනම් තමා පිළිබඳ පවත්නා සංවේදනය සි. තුරිය හෙවත් වතුරුප අවස්ථාවක් පිළිබඳව උපනිෂ්චද් ගුන්පයන්හි සඳහන් වෙයි. තුරිය යන්නෙහි ව්‍යාපෘතිය වන්නේ 'සතර වැන්න' යන්න සි. තුරිය යනු වියානයේ නියම ස්වරුපය සි. ඇතැම් අවස්ථාවන්හි දී එය බ්‍රහ්මන් ආත්මන් සඳහා ද යොදා ඇත. වේදාන්ත දර්ශනයට අනුව ජාගර, ස්වජ්‍යන්, සුෂ්ප්‍රප්ති යන අවස්ථාවන්හි දී වියානය විවිධ උපාධීන් අනුව වෙනස් වේ. ජාගර අවස්ථාවේ වියානය හා බාහිර ලෝකය යන ද්වෙතය පවතී. එහි දී විවිධ ක්ලේශයන්ගෙන් වියානය කිළිට වි ඇත. එය බහිප්‍රයු යනුවෙන් ද හැඳින්වේ. ස්වජ්‍යන් අවස්ථාවේ දී අන්තර්ප්‍රයු හෙවත් තමන් තුළ ම ද්වෙතයක් ක්‍රියාත්මක වේ. ඒ අනුව සිහින දැකිමේ දී ද විවිධ දුක් සැප විදීමෙන් වියානය දුෂ්ප්‍රය වේ. සුෂ්ප්‍රප්ති අවස්ථාව යනු ගැහුරු නින්ද සි. තාවකාලික සැපයක් ලද තමුත් නින්දෙන් අවදිවීමත් සමග එම ස්වජ්‍යය අතරුදුන් වේ. එබැවින් යමෝක්ත අවස්ථාත්‍ය ම වියානයේ පාරිභුද්ධ ස්වරුපය විය නො හැකි ය. තුරිය යනු වියානයේ යථාර්ථමය ස්වරුපය සි. සත්‍ය වශයෙන් පවතින්නේ මෙම තුරිය වුවත් අවධාව හෙවත් මායාව නිසා වියානය විවිධ ස්වරුපයන්ගෙන් පෙනී සි.

එමෙන්ම මෙම අවධිය පාලනය කරන ඉන්දිය ලෙස ඇස පෙන්වා දී ඇති අතර ඇස උපයෝගී කරගනිමින් කෙනෙකු නිදා තත්වයකට හෝ ස්වජ්‍යන් තත්වයකට පත් කළ හැකි ය (Prasad, 2009). හාරතීය දර්ශනයේ පැනෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් නම් සුපිරි වියානයක් පිළිබඳව ද කරුණු ඉදිරිපත් කොට තිබීම සි. ආනන්ද යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ එම සුපිරි වියානය සහිත අවස්ථාව සි. මෙය විස්මින බුද්ධිය, උසස් අවබෝධය, සන්තෝෂය, සාමය, උතුම තාප්තිය, නිස්කළංක හාවය, නිහතමානිකම, ඉමහත් සතුටට පත්වීම වැනි අනුභුතින්ගෙන් සමන්විත වේ. එම වියානීය ක්‍රියාදාමය පහත පරිදි සංක්ෂීප්ත කළ හැකි ය.

ජාගර	- වියානය	- මනස
ස්වජ්‍යන්	- උපවියානය	- විත්ත
සුෂ්ප්‍රප්ති	- අවියානය	- අභංකාර

තුරිය	- ධ්‍යාන	- ඕවුද්ධී
ආනන්ද	- සුපිරි වියුනය	- යුන

උපනිඡද් දරුණනයට අනුව මිනිසාගේ පරම අහිලාපය වන්නේ ආනන්දය සි. ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් පමණක් නොව ලොකික වශයෙන් ද ජ්‍යෙෂ්ඨ කාලය පුරාම ආනන්ද අන්වේෂණයේ නිරත මිනිසා බොහෝ විට සුන් වූ අපේක්ෂා සහිත වූයේ පිඩාවන්ට පත් වෙයි. ආත්මයේ ස්වරුප ලක්ෂණ තුනක් ද උපනිඡද් දරුණනයේ දැක්වෙයි. ඒවා “සවච්ඡානන්ද” යන ප්‍රකාශය තුළින් පෙන්වා දී ඇතේ. මෙය සන් - විත් - ආනන්ද යන පදනුයේ සංකලනයෙන් නිෂ්පන්න වූ පදයකි. “සන්” යනු උක්ත ආත්මයේ අවස්ථා හතරෙහි ම නොවෙනස්ව තමා පවතින බව දැනීම සි. “විත්” යනු වියුනය සි. ජාගර, ස්වජ්න ආදි සියලු අවස්ථාවන්හි එකසේ පවත්නා වියුනය සි. මෙහි තෙවන ලක්ෂණය වන “ආනන්දය” ලබා ගැනීම සඳහා මිනිසා නිරන්තරයෙන් ප්‍රයත්න දරයි.

ස්වජ්න මූලාශ්‍යක් ලෙස වියුනයෙහි වැදගත්කම පිළිබඳ බෙංද්ධ විග්‍රහය

ස්වජ්න නිරමාණය වීම කෙරෙහි වියුනයේ උපයොගිතාව බෙංද්ධ දරුණනය තුළ ද ගැඹුරින් සාකච්ඡා කොට ඇතේ. ඒ අනුව ස්වජ්න නිරමාණය කෙරෙහි ඉවහල් වන්නේ හවුන විත්තය බව බෙංද්ධ දාරුණනිකයින් පෙන්වා දී ඇති සුවිශේෂී කරුණකි. බෙංද්ධ දරුණනයෙහි ආත්මවාදය ප්‍රතික්ෂේප වුව ද ස්වජ්නය සඳහා වියුනයේ බලපෑම පෙන්වා දී ඇතේ. වියුනය යනු ආත්මය මෙන් ඒකත්වයක් නොව අව්‍යවත්ත්නාව ගෙවා බස්නා ප්‍රවාහයකි. එකී අනාත්මවාදය තුළ ස්වජ්නය අර්ථවත් වන ආකාරය “හවුන විත්තය” පිළිබඳ සංකල්පයෙන් ඉදිරිපත් වේ. බෙංද්ධ දරුණනයට අනුව සිහිනය සම්බන්ධයෙන් හවුන විත්තය උපයෝගී වන ආකාරය පිළිබඳ විග්‍රහයක් විසුද්ධීමාරුගය තුළ ද සාකච්ඡා වේ. එහි දී සිහින නොදුකින ගැඹුරු නිදිගත් අවස්ථාවේ ද හවුන විත්තය අනවරතව නදී සෞත්‍යන් මෙන් පවතින බව දක්වා ඇත (වි.ම. බණිනිද්දේස්සය, පි. 566).

ස්වජ්නය සහ හවුනය අතර සම්බන්ධය පිළිබඳ පැහැදිලි අදහසක් ප්‍රථමයෙන් විද්‍යමාන වන්නේ මිනින්ද ප්‍රශ්නයේ ය. මිනින්ද ප්‍රශ්නය හවුනය පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන්නේ ජ්‍යෙන් සිටින පුද්ගලයෙකු සිහින නොදුකින ගැඹුරු නින්දේ දී, මිහුගේ මානසික ස්වජ්නවය විග්‍රහ කිරීම සඳහා බව පෙනේ. මහා සුපිත ප්‍රශ්නය විසඳුමේ දී නාගසේන හිමියෝ හවුනය සහ ස්වජ්න අතර සම්බන්ධය විග්‍රහ කරති. ස්වජ්න පිළිබඳ මෙම සංවාදයට මාතෘකා වූයේ මිලියු රජු විසින් නාගසේන හිමියන්ගෙන් නගනු ලබන පැනය සි.

මිලියු රජු: “ස්වාමීනි, නාගසේනයන් වහන්ස, යමෙක් ස්වජ්න දක්නේ වී නම්, මේ තෙම නිදිමත වෙමින් දක්නේ ද? නොහොත් නිදිවර්ජිත වෙමින් දක්නේ ද?

නාගසේන හිමියෝ: “මහරජාණෙනි, යම පුරුෂයෙක් ස්වජ්න දක්නේ ද, ඒ පුරුෂ තෙම නිදිමත වෙමින් නොදුක්නේය. නිදිවර්ජිත වෙමිනුත් නොදුක්නේය. කපි නිදාවට පැමිණියහුගේ විත්තය කැදැල්ලට

වන් පක්ෂීයකු මෙන් හටඩිගැන වන්නේය. හඳුය වස්තුව නිසා පවතින්නා වූ ඒ හටඩිගැන විත්තය කිසිවක නොපවත්නා විත්තය කිසි සැප දුකක් නොම දන්නේය. සුවදුක් විභාග නොදැන්නා විත්තයට ස්වජ්‍ය අරමුණෙක් නොවන්නේය. සුවදුක් ආදියෙහි විත්තය පවත්නා කළේහි ම ස්වජ්‍ය නොපෙන්නේය (සුමංගල නාහිමි, 2019: 427).

පුද්ගලයෙකු නිදන අවස්ථාවේ දී සිහින දැකීමට හේතු මෙම සංවාදය තුළ ම පැහැදිලි කරන නාගසේන හිමියන් සිහින නොදින ගැහුරු නින්ද යනු මනස භව්‍ය ගතවීමක් ලෙස දක්වා තිබේ. උක්ත විග්‍රහයන් ඇසුරින් පෙනී යන්නේ බොඳුද දැරශනයට අනුව ස්වජ්‍ය නිෂ්පත්ත් වීම සඳහා ප්‍රබල බලපැමක් වියානය මගින් සිදු කරන බවයි.

නින්ද යනු විත්තය භව්‍ය ගතවීම බව පැහැදිලිව පෙන්වා දී ඇත. එසේ නින්දට පත්වන කළේහි මනොද්වාරික විත්තවීමියක් ඉපිද ඉන්පසු භව්‍ය ප්‍රජ්‍යා වේ. කිසි විටෙක පක්ෂීවද්වාරික විත්තවීමියකින් නින්දට නොපැමිණේ. නින්දෙන් පිබිදෙන කළේහි, මනොද්වාරික විත්තවීමියකින් ම පිබිදේ. එසේ නින්දට වැට් සිහින විට සිහින නොපෙන්. එය සමන්තපාසාදිකා විනය අටුවාව මෙසේ දක්වයි, “කිමෙක් ද, ඒ සිහින දක්හි එය නිදාසිටය දී දකී ද? පිබිදී සිටියදී දකී ද? නැතහෙත් නොනිදන්නේ නොම පිබිදුනේ දකී ද? කිම එහි ද නිදාසිටය දී සිහින දක්හිම අහිඛරම විරෝධී වේ. භව්‍ය විත්තයෙන්ම නිදන්නේ වෙයි. ඒ භව්‍ය විත්තයට රුප නිමිති අදි ආරම්මණයක් හෝ රාගාදි සම්පූර්ණක් රර්මයක් හෝ නොවෙයි. සිහින දක්න්නහුට මෙබදු සින් උපදි. ඉක්තිය පිබිදී සිටියදී සිහින දකී නම් විනය විරෝධී වේ. එබැවින් නොනිදන්නේ නොපිබිදී සිටියේ සිහින දකී” (සමන්තපාසාදිකා විනය අවශ්‍යකරා, පාරාජකා බාණ්ඩය, 169).⁷

අහිඛරමය අනුව ස්වජ්‍ය දකින පුද්ගලයා ද මනොද්වාරික විත්තවීමියකින් ම ස්වජ්‍ය දකින බව දක්වා ඇත. වරින්වර නිදිමින් පිබිදෙමින් ගතවන අවස්ථාව (කපිමිද්ධා) කපිනින්ද හෙවත් වුදුරු නින්ද යැයි මිශ්‍රිත ප්‍රශ්නයේ පෙන්වා දී තිබේ. මෙම කපි නින්දේ දී අගෙකුසායන් හැර, ගෙෂකු පාලිග්‍රන පුද්ගලයේ සිහින දකිනි. මෙසේ සිහින දක්නා කළේහි මනොද්වාරික විත්තවීමියක් පහළ වී කුසලාකුසල ජවනයන් ද ඇතිවය හැකි ය. එවිට කාමාවර මනොද්වාරිකක විත්තවීමි තදාරම්මණ ඇතිව හෝ නැතිව හටගන්නා අතර, ඇතැම්විට ජවන, තදාරම්මණ තුපදනා දුරටත ස්වජ්‍ය දක්නා මනොද්වාරික විත්ත වීමේ පහළ වන කළේහි, මනොද්වාරාව්‍යාජ්‍යන සිත දෙනුන් වරක් ඉපිද නිරුද්ධ හව්‍යගානය වේ. එසේ උපදානා මනොද්වාරික විත්තවීමිවල ඇතිවන කුසලාකුසල ජවනයේ ඉතා දුරටත

7. තක්ෂ්වපන්නේං වතුබිධිමිසුපිනං සෙබපුපුජ්ජනාව පස්සන්ති අප්පහිනවිපල්ලාසන්නා, අසෙකුව පන න පස්සන්ති බහිනවීප්පලාසන්නා, කිං පන්නේං පස්සන්නා සුත්තො පස්සන්ති පටිබුද්ධා, උදාහු තෙව සුත්තො න පටිබුද්ධාති? කිස්ස්වෙන්ප යදී තාව සුත්තො පස්සන්ති අහිඛම්මවිරෝධා ආපජ්‍යති, හටඩිගැන විත්තනහි සුපති තං රුපනිමින්නාදී ආරම්මණ රාගාසිසම්පූර්ණතං වා න හොති, සුපිනං පස්සන්තස්ස ව රිදිසානි විත්තනහි උපජ්‍යතින්ති.

බැවින් ප්‍රවෘත්ති විපාක පමණක් ම ගෙනදෙන බව අනිවර්තාර්ථ පුද්ධිජිකාවේ භතරවන පරිවිශේෂයේ ස්වජ්‍යන හා නිදා පරිවිශේෂයේ දී පෙන්වා දී තිබේ. මේ අනුව ගත්කළ සිහින දකින්නේ නින්දත්, නොහින්දත් අතර දී වන අතර, එයින් කුසල අකුසල කර්මයේ රස් වෙති. නමුදු ඒවා ප්‍රවෘත්ති විපාක පමණක් ගෙනදෙන දුබල කර්ම බව පෙන්වා දී ඇතේ.

බොඳේ දැරූගනයෙහි දැක්වෙන ආකාරයට පුද්ගලයා මෙහෙයවනු ලබන බලවේගය වන්නේ කාමය හෙවත් තාශ්ණාව සි. මිනිසා සිදු කරනු ලබන සැම ක්‍රියාවකට ම ඔහු මෙහෙයවනු ලබන්නේ මෙකි තාශ්ණාව විසිනි. එය ලොකික වශයෙන් පමණක් නොව පාරලොකික වශයෙන් ද හට නිර්මාණය කෙරෙහි ද බලපාන ආකාරය හට තේඟා වශයෙන් බුදු දහමේ විවරණය වී ඇත. මිනිස් පොරුෂය ගොඩනැගීම කෙරෙහි අතිශයින් ඉවහල් වන ග්‍රොයිඩියානු සුබවේදනා මූල ධර්මය හා බොඳේ දැරූගනයේ පැනෙන තාශ්ණා සංක්‍රීතයේ සාදාශා බවක් පවත්නා බව මෙහි දී පෙන්වා දිය හැකි ය (අබෝපාල, 2011:15). පත්ත්වයාගේ හටගැනීම, පැවැත්ම හා නැවැත්ම යන සියලු ප්‍රපාව මෙකි තාශ්ණාව පදනම් කරගෙන පවතින බව බොඳේ ඉගැන්වීම සි (ඩම්මපදය, ගාරා 212-216). මේ අනුව ලොකික මෙන් ම හටගාමිත්වය කෙරෙහි ද තාශ්ණාව ඉවහල් වේ. ග්‍රොයිඩියානු විවරණයට අනුව එය එළභලොකිකත්වය හා බැඳී පවති. මෙය බොඳේ දැරූගනය හා ග්‍රොයිඩියානු සුබ වේදනා මූලධර්මය අතර පවත්නා විසඳාගතාවක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය (අබෝපාල, 2011:15). මෙසේ පුද්ගල මනස තුළ ක්‍රියාත්මක වන කාමයන් පූර්ණය කරගැනීමෙහි අපොහොසත් වීම තුළ මනේව්‍යාධීන්ට පත් වුවන් පිළිබඳව බොහෝ බොඳේ ඉගැන්වීම තුළ දක්නට ලැබේ. ස්වජ්‍යන ලෙසින් මිනිස් උපවිශ්‍යානයට නැගෙන්නේ එබැඳු අත්ථ්‍යිකර ආගාවන් බව බොඳේ දැරූගනය තුළින් ද හඳුනාගත හැකි ය.

ස්වජ්‍යන නිර්මාණය කෙරෙහි ගාරීරික බලපෑම

ස්වජ්‍යන නිර්මාණය වීම කෙරෙහි දෙහික සාධකයන් පිළිබඳව විමර්ශනය කළ ආදිම හාරත දාරූගනික ගුරුකුලයක් ලෙස වෙශේෂීක දාරූගනිකයින් හඳුනාගත හැකි ය. මුළුන් ස්වජ්‍යන කෙරෙහි බලපාන මනේව්‍යාත්මක සාධක (සංස්ඛාරපායව්‍යන්) ගාරීරික සාධක (ධාතුදේශප්‍රන්‍ය) සහ නොපෙනෙන්නා වූ බලවේග (අදාශ්ව්‍යන්) යනුවෙන් සාධකතුයක් පෙන්වා දී ඇත. වෙශේෂීක දාරූගනිකයින් ස්වජ්‍යනය කෙරෙහි බලපාන මනේව්‍යාත්මක සාධක කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත්ත් ගාරීරික බලපෑම ද විවරණය කොට ඇත. එහි දී වාත, පිත, කඩ යන දේශයන් මූලික විමෙන් ස්වජ්‍යන ඇතිවන බව පෙන්වා දී ඇත. මෙම මතය අපර්වන් වේදයේ දී ද හඳුනාගත හැකි ය (Shatvalekar, 1943).

බොඳේ දැරූගනයෙහි ද ස්වජ්‍යන ඇති වීම කෙරෙහි බලපාන දෙහික සාධකයන් පිළිබඳව පෙන්වා දෙයි. "ඡයිම මහා රාජ සුපිනාං පස්සති, වාතිකො සුපිනාං පස්සති, පිත්තිකො සුපිනාං පස්සති, සෙමිහිකො සුපිනාං පස්සති....." යනුවෙන් තත් කාරණය මිලින්ද ප්‍රශ්නයේ දී නාගසේන හිමියන් විසින් මිලිදු රුෂ්ට පෙන්වා දී ඇතේ. මෙම ප්‍රකාශනයට අනුව ස්වජ්‍යන ඇති වීම කෙරෙහි පුරුවෝක්ත පරිදි වාත, පිත, සෙම ආදියෙහි කිහිම බලපායි. මෙසේ ගාරීරික දේශ කරණ කොටගෙන ජනනය වන

ස්වප්න තුළින් මිනිසාට බලපෑමක් සිදු නොවන බව ද පෙන්වා දී ඇත (පුම්ගල නාහිමි, 2019:504).

ස්වප්න සඳහා පරියන්ත ඉන්දිය බලපෑම පිළිබඳව විවිධ භාරතීය දාරුණිකයින් පෙන්වා දී ඇත. උදයන වැනි දාරුණිකයින් ස්වප්න ජනනය වීම කෙරෙහි අභ්‍යන්තර හෝ බාහිර පරියන්ත ඉන්දියන්හි ඇති වන යම් යම් උත්තේත්තන හේතු වන බව පෙන්වා දී ඇත. ඔහු මෙහි දී ඉදිරිපත් කරන තරකය නම් නින්දේ දී අපගේ උපවිද්‍යානගත අතිත අනුභ්‍යින් නැවත ප්‍රාණවත් වීම මගින් ස්වප්න ඇති වන නමුත් එසේ අතිත අනුභ්‍යින් කෙසේ උපවිද්‍යානයට නැගේ ද? යන්න යි. ඒ හා සමාන අනුභ්‍යිතයකින් යුත් කිසිදු යෝජනාත්මක බලපෑමක් නොමැතිව එසේ අතිත ස්මාතින් උපවිද්‍යානයට නාගා ගැනීම අපහසු වේ. මෙහි දී උදයන පෙන්වා දෙන්නේ අප නිදාගත් විට අපගේ සියලුම පරියන්ත ඉන්දිය උත්තේත්තනයන් නැති වී නොයන බවයි. මෙම පරියන්ත ඉන්දියන්ගේ උත්තේත්තනයෙන් තොරව ස්වප්න ඇති විය නොහැකි බව මොහුගේ මතය යි. ස්වප්න අවස්ථාවේ දී බාහිර වස්තුන් සංජානනය කිරීමේ හැකියාව අපට නොමැති වුවත්, අපගේ සියලුම ඉන්දියන් අක්‍රිය වූ බවට ඉන් ගම්‍ය නොවේ.

මෙම අදහස අහිඛරමයෙහි ද අන්තර්ගත වෙයි. අහිඛරමානුකුල විවරණයට අනුව ස්වප්න ඇති වන අවස්ථාවේ දී අපගේ පක්ෂ්වද්‍යවාරාව්‍යේෂන සින් ක්‍රියාත්මකාවයෙන් තොර වෙයි. එහෙත් ඒවා සම්පූර්ණයෙන් ම අක්‍රියත්වයට පත් වීමක් ඉන් අදහස් නොවෙයි. ස්වප්න අවස්ථාවේ දී බාහිර සහ අභ්‍යන්තර ඉන්දියන්ගේ බලපෑමක් පවත්නා බව බොඳේ දරුණානුගත මතය වෙයි. එසේම මෙහි දී මනසේ හෝතික අංශය හෙවත් මොළයේ සම්බන්ධයක් පිළිබඳ ව ද බොඳේ අහිඛරම විවරණය තුළ අන්තර්ගත වෙයි. එමෙන්ම ස්නායු පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව ද මෙතුළින් හඳුනාගැනීමට හැකි ය. මෙම ගාරීරක බලපෑම ස්වප්නය සඳහා පමණක් නොව නින්දෙන් අවදි වීම සඳහා ද ඉවහල් වේ.

උපනිඡද් දරුණයෙයේ ද මේ පිළිබඳව සාකච්ඡා කොට ඇත. උපනිඡදයෙහි පැළෙන ආකාරයට නින්දේ දී මිනිසාගේ ඉන්දියන් ක්‍රියාත්මකභාවයෙන් තොර වුවත් යටත් පිරිසෙන් ස්පර්ශ ඉන්දිය වන සම අවධිව සිටියි. එයට නිදරණයක් ලෙස බැහදාරණාක උපනිඡදයේ දැක්වෙන කරා ප්‍රවතක් පෙන්වා දිය හැකි ය. නිදා සිටින එක මිනිසෙකුට කරා කළ ද මහුව එය නොඅසුන අතර ඇගට අත තැබීමෙන් මහු අවධි විය (සෙනෙවිරත්න, 1961:39). මෙම කාරණයෙන් පෙනී යන්නේ අපගේ බාහිර ඉන්දියන් තුළින් ද ස්වප්න සඳහා බලපෑමක් ඇති කිරීමේ හැකියාවක් පවතින බව යි.

උදයන ආචාරයනුමා පෙන්වා දෙන්නේ ස්වප්න ඇති වීම සඳහා බාහිර ඉන්දියන්හි උත්තේත්තනය මෙන්ම පාරිසරික සාධක ද බලපාන බවයි. බාහිරව සංජානනය වන උත්තේත්තක ස්වප්නයට අන්තරුග්‍රහණය කර ගැනීමක් සිදු වෙයි. ස්වප්නයෙයේ දී අපට බාහිරින් ඇශෙන ගබා ස්වප්නයෙයේ ඇශෙන ගබා සේ හැඟී යනු ඇති. තාක්‍රය වෙවෙක්ෂික මතයට අනුව අපගේ ස්පර්ශ ඉන්දිය අවම වශයෙන් හෝ ස්වප්න අවස්ථාවේ ක්‍රියාත්මක වේ. එයින් සංජානනය කරනු ලබන උණුසුම ආදි

සාධක හේතුවෙන් උපවිද්‍යානගත උපස්ථිතින් ස්වජනය වෙත ඇදුගනියි. “උද්ධෙන්ග ඒව කුතුමිතිවෙත්. මන්දතරතමාදින්‍යායේන බාහ්‍යානමේව ගබඳාදී නාමුපලම්භාත් අන්තතායා ගරිරස්‍යායිවෝසමාදේහා ප්‍රතිපත්තේ” යනුවෙන් එය න්‍යාය කුසුමාද්‍යාත්මියේ දී විවරණය කොට ඇත (න්‍යායකුසුමාද්‍යාත්මිය පර. 3:09). මේ අනුව උදායන ආචාර්යත්වමා පෙන්වා දෙන්නේ අන්තර සහ බාහිර ඉන්දියන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ස්වජන ඇතිවන හෙයින් සියලුම ස්වජනයන් භාන්තින් (illusions) වන බව යි. ප්‍රශ්නතපාද ආචාර්යත්වමා ස්වජන ඇති විම කෙරෙහි අන්තර ඉන්දියන්ගේ බලපැම පිළිබඳ ව දක්වා ඇත. මොඩු පෙන්වා දෙන්නේ උදරයේ වාතය පිරිම, පිත්තාධික බව, සෙම් සහිත බව ආදිය ස්වජන සඳහා උත්තේජන සපයන බව යි. මෙම ආබාධ හේතුවෙන් ඇති වන ස්වජන පිළිබඳ විවරණයක් ද ඔහු ඉදිරිපත් කර ඇත.

ස්වජනයෙහි ගාරිරික සම්බන්ධය පිළිබඳ ආයුර්වේදීය විග්‍රහය

විවිධ භාරත දාරුගනික වින්තන බාරාවන්හි මෙන්ම ආයුර්වේදීය ගුන්ථයන්හි ද සිහින පිළිබඳව සඳහන් වේ. ආයුර්වේදීය ගුන්ථයන්හි ආචාර්යවරුන් විසින් සිහිනය භෞතික විද්‍යාත්මකව භා ජ්‍යේ විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමට උත්සාහ දරා ඇත. ඒ අනුව සිහින විශ්ලේෂණය සායනික වශයෙන් මිනිසුන්ට ගාරිරිකව වැළදෙන තොයෙක් රෝග පිඩා ආදිය නිශ්චය කරගැනීමටත්, ඒවාට ප්‍රතිකාර සිදු කිරීමටත් උපයෝගී වී ඇත. ආයුර්වේද යන සංස්කෘත පදය නිෂ්පත්තා වී ඇත්තේ ආයු සහ වේද යන පද ද්වයේ සංකලනයෙනි. ආයු යන පදයෙහි අඩංගු සංස්කෘත සතරක් එම දාරුගනිකයින් ඉදිරිපත් කරයි. එනම් ආත්මය, මනස, ඉන්දිය හා ගරිරය යි. ස්වජනාවස්ථාවේ දී මෙම කරුණු හතරම සමාන ව උපකාරී වන හෙයින් බොහෝ ආයුර්වේද ගුන්ථවලින් ස්වජන පිළිබඳ තොරතුරු රාභියක් සොයා ගත හැක. ආයුර්වේද ගුන්ථවල සඳහන් ත්‍රිදේශ, ත්‍රිගුණ, පාවමනා භූත, ලෝක පුරුෂ සාමාඟ්‍ය වැනි බොහෝ විවරණ අතර ස්වජන සංකල්පයට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. ස්වජන පිළිබඳ එම ආයුර්වේදීය විග්‍රහ තුතන ජ්‍යේ විද්‍යාත්මක ඉගැන්වීම් හා සමානවම විද්‍යාත්මක පදනමක් මත විවරණය කර ඇත.

ආචාර්ය වරකගේ මතය අනුව සිහිනය යන්නෙහි වාචාර්ය නම් විසම්ප්‍රජානනය හේ අනවෛශ්‍ය යන්නයි. සිහින යනු නින්දේ විවිධ ස්ථිරයන්හි දී ඇතිවන තත්ත්වයක් ලෙස ද ඔහු පෙන්වා දී ඇත. ආයුර්වේදීය විවරණයට අනුව සත්වයින්ගේ සතුව, ගක්තිය, විහානය, දරාගැනීම වැනි බොහෝ අංශයන් නින්ද තුළින් සංවර්ධනය හා මුවහන් වීම සිදු වේ. “නිදායන්තං සුඛං දුඛං - ප්‍රශ්නීකරණ බලා බල, ව්‍යුහා ප්‍රශ්නීකරණ යානම් - අග්‍යතතාම ජීවිතං න ව” (ආචාර්ය වරක) මිනිසාට නින්ද අත්‍යවශ්‍ය වූවක් බවත් යහපත් මෙන්ම ප්‍රමාණවත් නින්දක් තොලැබීම සතුව, ගක්තිය වැනි සියලු කරුණු මිනිසාගෙන් ඇත්වීමට හේතු වන බවත් උපනිජද් දාරුගනිකයන්ගේ මතය යි. තුතන ජ්‍යේ විද්‍යාත්මක විවරණ තුළ ද නින්ද මිනිසාට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස හැඳුනාගනියි. ජ්‍යේ විද්‍යාවට අනුව නින්දේ දී ප්‍රතිඵ්‍යාපන මිනිසාට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වීම, ගෙල අලුත් වැඩියා වීම, හෝමෝන සම්බර වීම, මතකය ව්‍යුහය වීම වැනි කරුණු රාභියක් ඉවුවේ.

වරක ආචාර්යතුමා සත්ත්ව, රජස් හා තමස් යනුවෙන් මහා ගුණත්‍යක් දක්වයි. මෙහි “සත්ව” යනු පවිත්‍රත්වය, නිර්මාණයීලිත්වය හා අවංකත්වය වැනි ගුණාග වෙත සත්ත්වයා මෙහෙයවනු ලබන මහා ගුණය වේ. “රජස්” යනු දුවිලිවලට නමති. එනිසා සත්ත්වයාගේ අපවිත්තාවයට රජස් හේතු වේ. සත්ත්වයාගේ ක්‍රියායීලි අංය මෙමගින් නියෝජනය වේ. “තමස්” යනු අදුරයි. එනම් අවධාව ය. මේ අනුව ආයුර්වේදිකයන් පෙන්වා දෙන්නේ නින්ද තමස් සමග සම්බන්ධ වන බවත් සිහිනය රජස් සහ තමස් යන ගුණයන්ගේ වර්ධනය විම තුළින් ඇති වන බවත්ය (Kalamkar, 2015). නිදාවස්ථාවේදී තමස් විසින් මනසේ ක්‍රියාකාරී ගක්තිය අඩංගු කරනු ලබයි. එහි දී රජස් ගුණය වර්ධනය වන අතර මනස විසින් අවදිව සිරිය දී ලද අනුහුතින් ආශ්‍රෝයන් විෂය වස්තුන් නිර්මාණය කර ගනු ලබයි (Acharya Trikamaji, 2005:29-48). මේ අමතරව වරක පෙන්වා දෙන කරුණක් නම් නින්ද යනු මරණයක් හා සමාන අනුහුතියක් බවයි. එසේම නින්දේ දී ආලම්බන සංවේදනයන් ක්‍රියාත්මක තොවන අතර වාලක ක්‍රියාවන් ද සිදු තොවේ. ඒ සියල්ල අක්‍රිය වන විට ක්‍රියාත්මක වන එකම දෙය වන්නේ අවිජානය පමණි. එහි දී සියලු ම ස්වේච්ඡානුගත මාංගප්පේන් නිෂ්ප්‍රිය වේ. සිහිනය යනු මනස පදනම් කරගෙන ඇති වන්නක් බව ඔහු පෙන්වා දෙයි. ආයුර්වේද ගුන්ප්‍රයන්හි සිහින ඇති විම සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳ වර්ගිකරණයන් ද අන්තර්ගත වේ. යදා තු මනසික්ලාන්නේ - කර්මාත්මනා: ක්ලමාන්විතා, විෂයේහෝ විනිවර්තනන්නේ - තදා ස්වාපන් මානවා: (ආචාර්ය වරක) ඒ අතර අවදිව සිරියදී ලබන අනුහුතින්, කායික ආච්චිතයන්, පරික්‍රාපනය හා අධිස්වහාවික බලපැමූ වැනි කරුණු දැක්විය හැකි ය. මේ සියල්ල අන්තර්ගත වන අයුරින් එම අදහස පහත පරිදි දැක්විය හැකි ය. දෘශ්‍ය, සැත, අනුහුත, ප්‍රාර්ථිත, කළුපිත, දේශප්‍ර (Sutherland, 1919) යනුවෙනි. මෙවන් සිහිනවලින් මිනිස්න්ගේ ජීවිතයට හෝ සෞඛ්‍යයට බලපැමූ තොකරන සිහින “අඩ්ල සිහින” වශයෙන් ද යම් යම් බලපැමූ සිදු කරනු ලබන සිහින “එල සිහින” වශයෙන් ද හැඳින්වේ. “සුහ සිහින” සහ “අසුහ සිහින” වශයෙන් ද සිහින වර්ගිකරණය කර ඇත (Acharya Trikamaji, 2005). සුහ සහ අසුහ සිහින එක්කේ තමන් විසින් දැක්විය හැකි ය. නැතහොත් ඇතැම් විට වෙනත් යම් සම්බන්ධයක් සහිත ඇළුත්‍රයෙකුට වැනි කෙනෙකුට පෙනිය හැකි ය.

මේ අමතරව වාත, පිත, සේම ආදි තුන් දොස් කිපිමෙන් ද සිහින ඇති වන බව ආයුර්වේදයේ දැක්වයි. වාතය කිපුණු පුද්ගලයා ස්වභාවධර්මයට බිජක් දක්වන අතර බොහෝ සේ පිඩාවන්ට පත් වෙයි. ඔහු සටන්කාමී හා අසමාහිත පුද්ගලයකු ද වෙයි. වාතය කිපුණු තැනැත්තාට සාදික්කා යෙදු උණු කිරී කේප්පයක් පානය කිරීම සුදුසු බව පෙන්වා දී ඇත. රේට අමතරව කහ සහ ගිනෙල් ද සුදුසු ය. පිත කිපුණු පුද්ගලයා නින්දේ දී බොහෝ සැලුසුම් හැදිමට සහ බොහෝ දේ විශ්ලේෂණය කිරීමට පෙළමේ. සාමාන්‍යයෙන් ඔහු පාන්දර 2-3 වැනි කාලයේ දී අවදි වන අතර ඉන් පසු නිදාගැනීමේ අපහසුතාවයෙන් පෙළයි. එසේම ඔහු නිදාගැනීමට පෙර සිසිල් දියෙන් කකුල් සේදිය යුතු අතර නිදා ගැනීමට ආසන්න වෙළාවන්හි වැඩි කටයුතුවල තොයෙදිය යුතු ය. පිත කිපුණු අය බොහෝ විට ප්‍රිතිමත්ව කළු ගෙවන නමුත් ඔවුන්ගේ නාල තුළ ආම හෙවත් අම්ල සිරවෙයි. ඔහු බොහෝ වෙළාවට විශාදයෙන් පසු වන අතර නිදා ගැනීමට අපහසු වෙයි. මේ සඳහා ප්‍රතිකාරය ලෙස පෙන්වා දී ඇත්තේ ව්‍යායාමවල නිරත විම හා රාත්‍රීයේ දී සැහැල්ල ආහාර ගැනීමයි.

මෙම තුන් දොස් කිපුණු පුද්ගලයින් ඔවුන් දකින සිහින තුළින් හඳුනාගත හැකි ය. ගස් හා කදු තැහිම ද, අහසින් ගමන් කිරීම ද වාතාධික තැනැත්තන් විසින් දකිනු ලැබේ. ගිනි ගොඩවල්, රතු මල් ආදිය පිත් කොපය නිසා දකී. ගංගා, මුහුද, පිහිනීම, සුදුමල් ආදිය දකින්නේ සෙම කොපවන බැවිනි. මෙවා ගාරිරික දෝජ නිසා දකින සිහින පමණක් වන අතර ගුහාගුහ බලයන් නැත.

සිහින පිළිබඳ විවරණයේ යෙදෙන ආචාර්ය වරක සහ සුගුණ තවදුරටත් පෙන්වා දෙන්නේ ඇතැම් සුවිශේෂී සිහින හේතුවෙන් මරණය හෝ රෝගපීඩා පවා සිදුවිය හැකි බවයි. අකල් මරණයන්ට හේතු වන දුස්ස්වප්න පිළිබඳ විවරණයක් වරක ඉදිරිපත් කොට ඇත. මෙවන් බියකරු සිහින සඳහා බලපානු ලබන්නේ මනෝවහ නාඩි හෙවත් වා, පිත්, සෙම ආදිය කුපිත විමධි (Sutherland, 1919). ආචාර්ය ගංකර මිගු ස්වප්න ඇති වීම කෙරෙහි බලපාන ස්වප්නවහ නාඩි පිළිබඳව පෙන්වා දෙයි. මොහුට අනුව ස්වප්නාවස්ථාවේ දී ස්පර්ය ඉන්දිය හෙවත් සම හැර අනෙක් සියලු ඉන්දියන් ක්‍රියා විරහිත භාවයට පත් වේ. ස්වප්න විරහිත ගැමුරු නින්දේ දී සම සමග මනස පවත්වන සම්බන්ධතාව ද අවසන් වේ. මෙම අවස්ථාවේ දී ස්වප්නාවහනාච්චිවල බලපෑමෙන් ස්වප්න ඇති වන බව මොහුගේ මතය යි. මේ අනුව ආචාර්ය වරකට අනුව ස්වප්න සඳහා හේතුව මනෝවහ නාඩි වේ. එහෙත් සංකරට අනුව ස්වප්නාවහනාචි ඒ සඳහා හේතු වේ. උක්ත විවරණයට අනුව මනෝවහ නාඩි යනු මොලය හා සම්බන්ධ පදනම් සිට මනස් වකුය, ජ්ව හෙවත් ආත්මය සමග සම්බන්ධතා පවත්වනු ලබන නාඩි වෙයි. මෙම සියලු මතවාද තුළින් පෙනී යන්නේ ස්වප්න නිර්මාණය වීම කෙරෙහි දෙහික වශයෙන් බලපෑමක් ඇති බවයි.

නිගමනය

ආත්මය, වියුනය, සහ ගාරිරය යන මූලාශ්‍ය පදනම් කරගනිමින් ස්වප්න නිර්මාණය වන ආකාරය භාරතීය දාර්ගනික ඉගැන්වීම් ආගුයෙන් විගුහ කරගත හැකි ය. විශේෂයෙන් ම වෛදික, උපනිෂද්, බොද්ධ, ආප්‍රාර්වේද වැනි දාර්ගනික විගුහයන්හි පැනෙන ස්වපනය පිළිබඳ සංකල්ප දියුණු ස්වප්න විද්‍යාවකට අදාළ සියලු ලක්ෂණවලින් සමන්වීත වේ. භාරතීය ස්වප්නවිද්‍යාවහි පවත්නා සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වන්නේ ලොකික පරමාර්ථයන්ගෙන් පරිභාහිරව ආධ්‍යාත්මක අර්ථ සාධනය සඳහා ද ස්වප්න ඉවහල් වන ආකාරය හඳුනාගත හැකි වීම යි. ස්වප්නය ආත්ම විමුක්තියෙහි සුවිශේෂී අංගයක් වශයෙන් විගුහ කිරීමට භාරතීය දාර්ගනිකයන් නිරන්තර අවධානය යොමු කොට ඇත.

උපනිෂද් වැනි දාර්ගන මගින් ආත්මය ස්වප්න මූලාශ්‍යයක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පෙන්වා දී ඇත. ආත්මයෙහි විවිධ අවස්ථා සහ අදියර ආගුයෙන් ස්වප්නයෙහි මූලාශ්‍යමය කාර්යබද්ධතාව හඳුනාගත හැකි විය. ආත්මවාද පදනමක පිහිටා නොමැති බොද්ධ වැනි දාර්ගන ස්වප්න මූලාශ්‍යයක් ලෙස වියුනය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පෙන්වා දෙයි. හටංග විත්තය සහ මනෝද්වාරය කේන්ද්‍ර වීමෙන් ස්වප්න නිෂ්පාදනය වන ආකාරය බොද්ධයේ පෙන්වා දෙති. එමෙන්ම උපනිෂද් දාර්ගනිකයේද උග්‍රීය යන සංකල්පය යටතේ ස්වප්නයෙහි වියුනමය දායකත්වය

පෙන්වා දෙති. වෛශෝෂික සහ බේජ්දේ දාරුණිකයේ ස්වප්න මූලාශ්‍රයක් ලෙස ගරීරයෙහි බලපැම පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කරති. ආයුර්වේද දාරුණිකයන් වන වරක, සුශ්‍රාතු වැනි ආචාරයවරුන් ඒ පිළිබඳ විධිමත් විද්‍යාත්මක පදනමකින් විශ්‍රාත කර ඇති. කායික රෝගාබාධ හඳුනාගැනීම සඳහා ස්වප්න විශ්ලේෂණය කිරීමට ඔවුනු යොමු වුහ. වා, පිත්, සෙම යන තුන්දොස් කිහිපෙන් ඇති වන ස්වප්න මගින් බොහෝ කායික රෝග හඳුනාගන්නා ක්‍රමවේදය ඔවුන් ඉදිරිපත් කර ඇති.

මෙම සියලු විශ්‍රාතයන් මගින් ගම්‍ය වන්නේ හාරතීය දාරුණික ඉගැන්වීමින් දියුණු ස්වප්නවිද්‍යාවක් පවතින බවයි. එහෙත් ඒ පිළිබඳ විධිමත් අධ්‍යයනයක් සිදු නොවීම හේතුවෙන් ඒවා ආගමික සහ දාරුණික ඉගැන්වීමක් පමණක් ලෙස සලකා ඒ කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමුව ඇති. මෙම අධ්‍යයනය මගින් අභේක්ෂා කරන ලද්දේ ස්වප්න මූලාශ්‍රයන් හඳුනාගැනීම යි. ස්වප්නවිද්‍යාවහි මූලික පදනම වන ස්වප්න මූලාශ්‍ර ලෙස හාරතීය දාරුණිකයන් ආත්මය, විද්‍යානය සහ ගරීරය හේතු වන බව පෙන්වා දී ඇති. අවසන් වශයෙන් පෙන්වා දිය යුත්තේ හාරතීය දාරුණික ඉගැන්වීමින් අන්තර්ගත ස්වප්නය පිළිබඳ විශ්‍රාතයන් විධිමත් අධ්‍යයනයකට ලක් කළ යුතු බව යි. එමෙන්ම ස්වප්නයෙහි කාර්යබල්ධතාව, ස්වප්න විශ්ලේෂණය, සුභාසුහා සිහින, ස්වප්න එලාලා වැනි සංකල්ප පිළිබඳ විද්‍යාත්මක විශ්‍රාතයක් සිදු කිරීම අනාගත පර්යේෂකයන් සඳහා සුවිශේෂ විෂය ක්ෂේත්‍රයක් ද වන බව අපගේ විශ්වාසය යි.

ආක්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලිපි

අබේපාල, රෝලන්ඩ් සහ අබේපාල, අරුන්දලි. (2011), මානසික අත්‍යුම්කතා හා ඉන්මිදීම, කොළඹ: සාර ප්‍රකාශකයෝ.

අනයසිංහ, (1961), හාරත ද්රුණන, කොළඹ: මහාබෝධ මුද්‍රණාලය.

අරියවංස හිමි, යෝධකණ්ඩියේ (2016), සිහින, කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සහෙළරයෝ.

අලගියවන්න, පුවසනි. (2004), සංස්කෘත සිංහල ගබඳකෝෂය, සුරිය ප්‍රකාශකයෝ.

කරුණාත්තන, බඩිලිව.එස්. (1978), සිංහල විශ්වකෝෂය සවැනි කාණ්ඩය, කොළඹ: රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව.

කලන්සුරිය, ඒ. ඩී. පී. (1999), දාරුණික වින්තනධාරා මුද්‍ර දහම, වරකාපොල: ආරිය ප්‍රකාශකයෝ.

ක්‍රිජ්‍යාලාංසන, ජ්‍යෙෂ්ඨ. (1963), හාරතීය ද්රුණන ඉතිහාසය, කොළඹ: රාජ්‍ය හාජා දෙපාර්තමේන්තුව.

ක්‍රිමාරසිංහ, ආරියදාස. (1982), ආයුර්වේද ඉතිහාසය, කොළඹ: ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව.

ගුණසේන, අයි. ඩී. (2009), ස්වප්න එල ගාස්ත්‍රීය, කොළඹ: මොඩ් පොත් සමාගම.

ඇදුණුණසිහි ස්ථානීය ස්ථානීය ගොඩනෑගේර, (1964), ගුන්‍යාතා ද්රුණනය, කොළඹ: සිමාසහිත ඇමු.ඩී. ගුණසේන සමාගම.

ඇදුණුණසිහි හිමි, ඇල්පිටියේ. (1988), හාරත ද්රුණන, කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සහෙළරයෝ.

- ධම්මරතන හිමි, නාරාවිල; පැක්දුකාලෝක හිමි; නැඩ්පන්නල. (2015), භාරතීය දැරණන, දෙහිවල: බොඳේ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.
- ධරමවංශ සේවිටර, (2015), විශුද්ධ මාර්ගය, දෙහිවල: බොඳේ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.
- නකමුර, හඹේමේ. (පරි.) පි.න්. මිගස්කමුර. (2003), පෙරදිග මිනිසුන්ගේ වින්තන විධි, බොරලැස්ගමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.
- පක්දුකාතිත්ත හිමි, හිරපිටියේ. (2003), ආයුර්වේදයේ ප්‍රාමාණික ඉතිහාසය, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙස්දරයෝ.
- (2012), බොඳේ දැරණනය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ දැරණන, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙස්දරයෝ.
- (1999), භාරතීය දැරණන, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙස්දරයෝ.
- රාධා කාෂේන් (2013), ඉන්දිය දැරණනය, කොළඹ: අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.
- රේවත හිමි, උච්චවල. (2001), විද්‍යාලංකාර සාහිත්‍ය සංග්‍රහය, වෛදික අංකය, උපනිෂද් ඉගැන්වීම ලිපිය, කුලීය: විද්‍යාලංකාර පිරිවෙන.
- විරසිංහ, එස්. ජී. එම්. (1992) උපනිෂද් දැරණනය, කර්තා ප්‍රකාශන.
- සිලරතන හිමි, වරකාගොඩ, (2012), කර්ක සංග්‍රහ විවරණය, කොළඹ: සමයවර්ධන පොත්හල.
- සුමංගල නාහිමි, ඩිනටිකුමුරේ, (2019) සිංහල මිලින් ප්‍රශ්නය, දෙහිවල: බොඳේ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.
- සෙනෙවිරත්න, අනුරාධ. (1961), උපනිෂද්-වේදාන්ත දැරණනය, නුගේගොඩ: සුරවී ප්‍රකාශන.
- සෙනෙවිරත්න, සී. එ. (1961), උපනිෂද්, කොළඹ: ඇම්.වී. ගුණසේන සහ සමාගම.
- සේනානායක, ජී.එස්.වී. (1960), සංස්කෘත සාහිත්‍ය, කොළඹ: ඇම්.වී. ගුණසේන සහ සමාගම.
- සේරත නාහිමි, වැලිවිටියේ (1956), ශ්‍රී සුමංගල ගබඳකෝෂය, ගල්කිස්ස: අහය ප්‍රකාශකයෝ.
- හිරියන්ත, ඇම්. (2014), සංක්ෂිප්ත ඉන්දිය දැරණනය, කොළඹ: අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.
- Acharya Trikamaji, J. (2005). *Sushrut Samhita, with commentary of Dalhana. Sutrasthana 29/48*, (ed) Chaukhamba Orientalia, 8th. Varanasi,
- Atharva Veda, I. W. (1971). *Atharva- Veda-Sanhita, vol. 2.*, Delhi: Motilal Banarsiidas.
- Chattopadhyaya, B. K. (2008). *The Teachings of the Upanisads*. Delhi: Oriental Book Centre.
- Clothey, F. W. (2006). *Religion in India: A Historical Introduction*. London/New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Collins English Dictionary. (n.d.). Retrieved from Oneirology definition and meaning:
<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/oneirology>

- Hume, R. E. (1921). *The thirteen principal Upanishads: Translated from the Sanskrit with an outline of the philosophy of the Upanishads and an annotated bibliography*, Milford.
- Kalamkar, G. S. (2015). Role of Ayurveda in Communicable Diseases. *International Journal of Ayurvedic Medicine* 6(1), 28-31.
- Kavanau, J. L. (2000). sleep, memory maintenance, and mental disorders. *The Journal of Neuropsychiatry and Clinical Neurosciences*, 12(2), 199-208.
- Keith, A. B. (1998). *The Religion and Philosophy of the Veda and Upanisads Part II*. Delhi: Motilal Banarsi Dass Publishers Private Limited.
- Khushvaha, V. H. (2009). *Agniveshakrita Caraka Samhita*. Varanasi: Chaukhamba Orientalia.
- Olivelle, P. (1996). trans. *Upanisads*. Oxford: Oxford University Press.
- oneirology. (n. d.). Retrieved from Wiktionary : <https://en.wiktionary.org/wiki/oneirology>
- P. V. Bapat and A. Hirawaka, t. (1970). *Samantapasadika*, Poona: Bhandarkar Oriental Research Institute.
- Paul, D. (1908). *The Philosophy of the Upanishads*. Edinburgh, England: T.&T. Clark.
- Prasad, S. (2009, April 8th). *Components Of Mind According To Ancient Scriptures Of India* | Retrieved from Science 2.0: https://www.science20.com/components_mind/blog/components_mind_according_t_ancient_scripts_india
- Ramaiah, G. S. (1988). Buddhist Interpretation of Dreams. *The Tibet Journal*, 13(1), 30-37.
- Rohit metha. (1970), *The call of the Upanishad*, Delhi: Motital Banarsi Dass publishers (PVT).
- Sanskrit Dictionary. (n.d.). Retrieved from <https://sanskritdictionary.com/?edd=1&q=svapna&iencoding=&lang=&x=129&y=7>
- Shatvalekar, S. (1943), *Atharva veda samhita*. Maharashtra, India: Balsad.
- Sivananda, S.S. (2000), *Philosophy of Dreams*, The divine life society Shivanandanaga, India.
- Sutherland, W. D. (1919), Charaka samhita. *The Indian Medical Gazette*, 54(2), 41.
- Thomas, K. (1984), Sixty Upanishads of the Veda vol. 1 & 2. *Journal of Dharma*, 9(3), 296-296.
- Vidyabhusana, S. C. (1988), *A History of Indian Logic: Ancient, Mediaeval and Modern Schools*. Motilal Banarsi Dass Publishes.
- Watson, D. (1991), *A Dictionary of Mind and Spirit*. Deutsche.
- Williams, M. (2011), *A Sanskrit English Dictionary of Monier*.

- Wood, A. (n.d.). *advaita.org.uk, Om' – Three states and one reality (An interpretation of the Mandukya Upanishad)*. Retrieved from <http://www.advaita.org.uk/discourses/downloads/om.pdf>.
- Woodhouse, M. B. (1978). Consciousness and Brahman-Atman. *The Monist*, 61(1), 109-124.
- Young, S. (1999). *Dreaming in the Lotus: Buddhist Dream Narrative, Imagery, and Practice*, . Boston:: Wisdom Publications.

■■■

ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රිකානු ජනයාගේ (සිලෝන් කැංරටරුන්ගේ) සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරුපය පිළිබඳව සමාජ ජාල (Social Networks) විශ්ලේෂණය

චල්.දු.වී. ප්‍රසාද්, ආනන්ද වයි. කරුණාරත්න

සාර සංකීර්ණය

සිය ප්‍රජාව සමග දැඩි අනෙක්නා සම්බන්ධතාවයක් පවතින ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රිකානු ජනයා හෙවත් සිලෝන් කැංරටරුන් අද වනවිට ශ්‍රී ලංකාව තුළ සමාජානුයෝගනය වෙමින් පවතින බව හඳුනාගත හැකි ය. තමන්ගේ සංස්කෘතියට වඩා සම්පූර්ණයෙන් ම වෙතත් සංස්කෘතියක් තුළ දීර්ස කාලයක් තිස්සේ මුළුවේම හේතුවෙන් ම ඔවුන් සමාජය තුළ සම්බන්ධතාව පවත්වාගන්නා වූ ආකාරය කෙසේ ද? යන්න වීමරුණනය කළ යුතු ප්‍රස්ථානයක් මෙන් ම ප්‍රහේලිකාවක් ද වන්නේ ය. මෙම සමාජානුයෝගනය සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය ඇසුරින් හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණය සි. මෙතෙක් පළ කොට ඇති සාහිත්‍ය සන්දර්ජයට අනුව ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය සමග සබඳතා පවත්වන, ශ්‍රී ලංකාවේ ජීවත්වන ප්‍රාථමික ජන කණ්ඩායමක සමාජීය හැසිරීම අධ්‍යයනයට සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය (Social Network Analysis/SNA) යොදාගේ පළමු අවස්ථාව වන්නේ ද මෙයයි. මෙහි දී විශ්ලේෂණයෙන් ම ශ්‍රී ලාංකික අනෙකුත් ජන කණ්ඩායම් සහ සේවා නිලධාරීන් සමග කැංර ජනයාගේ සමාජ සබඳතා හඳුනාගැනීමට සමාජජාල විශ්ලේෂණය යොදාගෙන ඇත. සිලෝන් කැංර ප්‍රජාව ජනාවාසගත වී ඇති ප්‍රත්ත්තලම සිරමිඛාධිය ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය මෙහි අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වේ. මෙම ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ සිටින සියලු කැංර පවුල් අධ්‍යයනය සඳහා යොදාගෙන ඇති. සමාජජාල විශ්ලේෂණය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත සිලෝන් කැංර කුටුම්භ සඳහා යොමුකරන ලද ප්‍රශ්නාවලියක් හා සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් ලබාගෙන ඇත. ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයට අනුව සිලෝන් කැංර ප්‍රජාව සමග සිංහල ජාතින් වැඩි සබඳතා පවත්වන බවත්, ඔවුන් බොහෝමයක් අසල්වාසින් හා කතොලික දේවස්ථානය හා සම්බන්ධ ප්‍රදේශයන් බවත් අනාවරණය විය. එමෙන් ම සේවා නිලධාරීන් ලෙස ග්‍රාම නිලධාරී හා පල්ලියේ පියතුමා සමග වැඩි සබඳතා ඇති බවත්, ආනුහවික ප්‍රතිඵල ඇසුරින් හඳුනාගත් ප්‍රධාන තත්ත්වයන් ය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය සමාජ ජාල යාන විම්සා සාහිත්‍ය (literature of social networks epistemology) සන්දර්ජයට නව දායකත්වයක් එක්කරනු ඇත.

මූල්‍ය පද : ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රිකානු ජනයා, සිරමිඛාධිය, සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය, සිලෝන් කැංර, සමාජ ජාල ප්‍රස්ථාර.

හැදින්වීම

අප්‍රිකානු සම්භවයක් සහිත ශ්‍රී ලංකා කික සමාජ සන්දර්භයට අනුගත වූ සුවිශේෂී ජන කොට්ඨාසයක් ශ්‍රී ලංකා කික ජනවර්ග අතර දක්නට ලැබේ (ඡයමාන්න, 2017:12; දිසානායක, 1996:8; Arachchige, 2017; Jayasuriya, 2006). මවුනු ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සමාජය තුළ කැළර්වරු ලෙස හඳුන්වති. යටත් විෂ්ත කාලයේ දී මෙරටට වහලුන් ලෙස පැමිණි සංකුමණික කණ්ඩායමක් ලෙස සිලෝන් කැළර්වරුන් දැක්විය හැකි ය (ගන්කන්ද, 2007:21-23; Walker, 1949;). මොවුන් කි.ව. 1630 දී පමණ ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇතැයි සඳහන් වේ (ගන්කන්ද, 2007:22; එදිරිසිංහ, 2000:27; Dissanayaake and Premarathne, 2016).

ජනවර්ග වර්ගීකරණයට අනුව නීගෝ වර්ගයට අයත් මොවුනු ශ්‍රී ලංකා කික අනෙකුත් ජන සමාජ අතුරින් සුවිශේෂී වන්නේ මවුන්ගේ දේහ ලක්ෂණ, සංස්කාථික ආචාර ධර්ම, භාෂාව ආදී මවුන්ට ම අනනු වූ විවිධ සුවිශේෂතා පවතින බැවිනි (කුමාර, 2016:61; දිසානායක, 2014:42). පෘතුගිසි පුගයේ දී මුල්වරට මෙරටට සංකුමණය වීමත්, වර්තමාන ජනාචාසගත වීමත්, සමාජ අනුගත වීමත් යන දිරිසකාලීන ක්‍රියාවලිය තුළ මවුන් කාලීන ව මෙන් ම අවකාශය වශයෙන් ද විනැශීමක් හඳුනාගත හැකි ය. මෙය මවුන් පිළිබඳ සඳහන් අතිත වාර්තා හා වර්තමාන තත්ත්වය පිරික්සා බැලීමේ දී පැහැදිලිවන කරුණකි (පොන්නම්පෙරුම, 1967:34; රත්නායක, 2007:73; පියසේන, 1966:50; Brown, 1999). අතිත ගේත්තික කැළර් ප්‍රජාවට සාපේක්ෂ ව වර්තමාන කැළර ජනයා විශාල සමාජයිය, ආර්ථික මෙන් ම සංස්කාථික පරිවර්තනයකට ලක් ව ඇති අතර ඒ සඳහා වැඩි බලපෑමක් සමාජානුයෝගනය තුළ සිංහල ජාතියෙන් හා කතෝලික ආගමෙන් එල්ල වී ඇත. එම තත්ත්වයන් සමාජ ජාල පරියේෂකයන් මනාව හඳුනාගෙන ඇත (Barnes-Mauthe *et al.*, 2013; Bellotti, 2008).

මිනිසා යනු තම පැවැත්ම වෙනුවෙන් විශාල කණ්ඩායමක් ලෙස එකට එකතු වී ජ්‍රේවත්වන සන්න්වයෙකි. එනම් මිනිසාගේ පැවැත්ම තහවුරු කරන ප්‍රධාන සාධකය සහ මහු අනෙකුත් සන්න්ව කොට්ඨාස අතුරින් විශේෂ කොට වෙන් කළ හැක්කේ මෙම සමාජ සම්බන්ධතා යන සාධකය මුල්කර ගනිමිනි (Harari, 2015). මිනිසා ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රධාන ජන කණ්ඩායම කිහිපයක් සමග ගැටෙමින් තම ජාතියට අනනු වූ සංස්කාථික හැඩිතලයන් රැකගැනීම සුළු ජන කණ්ඩායමක් ලෙස කැළර්වරුන් ව ඉතාමත් ප්‍රබල අහියෝගයක් වන්නේය. එම අහියෝගයට මවුන් කෙතරම් සාර්ථක ව මුහුණ දෙනවා ද යන්න පිළිබඳ ව හඳුනාගැනීමට නම් සමාජය සමග මවුන් ගැටෙන ආකාරය පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීම වැදගත් වේ.

ලෝකය තුළ මිනිසා විවිධාකාරයෙන් විවිධ සමාජ-සංස්කාථින් හා සම්බන්ධ වී නව සමාජ සම්බන්ධතා හරහා වෙනස් ස්වරුපයන් හි සංස්කාථින් බිජිකර ගන්නා අවස්ථාවන් නැතුවම නොවේ (Wittek, Kroneberg, and Lämmermann, 2020; Stadtfelda, Takács, and Vörös, 2020; Bellotti, 2008; නෙස්තරුප්, 1981:21). සංස්කාථිය (culture) යන්න පරිණාමය තුළ බොහෝ වෙනස්කම දක්වයි (Hornby, 2015). ඒ අනුව කැළර ජනයා ද මෙසේ සමාජ සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යනු ලබන

ආකාරය කෙරෙහි සහ ඒ සම්බන්ධතාවන්හි ස්වරුපයන් පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කිරීමට මෙම පර්යේෂණය තුළ දී උත්සාහ ගෙන ඇත.

සංකුම්මික කණ්ඩායමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ස්ථීර පදිංචිකරුවන් බවට පත් ව ඇති සුවිශේෂී ජන කණ්ඩායමක් ලෙස සිලෝන් කැරුරුවැන් හඳුනාගත හැකි ය (අධ්‍යසිංහ, 1969:102-105; ඇල්ලේපොල, 2008:84). තමන්ගේ සංස්කෘතියට වඩා සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් සංස්කෘතියක් තුළ දීර්ස කාලයක් තිස්සේ මුස්වීම හේතුවෙන් ම ඔවුන් සමාජය තුළ සම්බන්ධතා පවත්වාගත්තා වූ ආකාරය කෙසේ ද? යන්න සලකා බැලිය යුතු හා විමර්ශනය කළ යුතු ප්‍රස්තුතයක් මෙන් ම ප්‍රහේලිකාවක් ද වන්නේ ය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රාථමික ජන කණ්ඩායමක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ඔවුන්ට සුවිශේෂී නරතන, ගායන, වාදන හැකියාවන් ඇති අතර (ආරියරත්න, 1985:29; අල්විස්, 2004:110-113), ඉතා විනෝදකාම් ජන කණ්ඩායමක් වන කැරුරුවැන්ගේ එම සුවිශේෂීතා මෙන් ම ඔවුන් සමාජය තුළ හැසිරෙන ආකාරය ද, සමාජය තුළ සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගනිමින් සිය ජීවිකාව ගෙනයන අයුරු ද කුතුහලය දනවන සුළු වේ (Jayasuriya, 2019). මානව වර්ගයන්ට සුවිශේෂී වූ ගතිලක්ෂණ විමර්ශනය ඔවුන්ගේ පරිණාමික අගයයන් හා ගති-ලක්ෂණ (evolutionary values and characteristics) අධ්‍යයනයේදී ඉතා වැදගත් ය (දිසානායක, 2004:85; පියසේන, 1966:67). හාඡාව ද ඒ අතර ප්‍රමුඛ යැයි සැලකිය හැකි තරම් ඉතා වැදගත් ය (දිසානායක, 2014:81). මේ නිසා ම මෙම අධ්‍යයනය පර්යේෂණ ශේෂුය තුළ වැදගත් පර්යේෂණයක් වනු ඇත. වර්තමානය වන විවිධ අඩංගු යුතු ප්‍රාථමික ග්‍රාමය තුළ ප්‍රවුල් විසිනුතාක් (23) ජීවත් වන අතර එම ප්‍රවුල් විසිනුතා තුළ පුද්ගලයින් හැටදෙදෙනෙකු (62) සිටී. මෙම පුද්ගලයන් හැටදෙදෙනා අතුරින් තිස්සෙන්දෙනෙකු (37) ස්ත්‍රීන් වන අතර පුරුෂයන් විසින්දෙනෙකු (25) වේ. ඒ අනුව වැඩි ප්‍රතිශතයක් එනම් 59.68% ක ප්‍රතිශතයක් ස්ත්‍රීන් වන බව හඳුනාගත හැකි ය. පුත්තලම ප්‍රශ්නයේ ජනාවාසගත වූ ජනය මුල්කාලීන ව පුත්තලම ලුණු ලේවායේ වැඩිට සම්බන්ධ වී ඇති අතර බ්‍රිතාන්‍ය පාලන කාලයේ දී ඔවුන් යටතේ ජල පහසුකම් ලබාගෙන ප්‍රදේශයට ආවේණික ගොවිතැනෙහි නිරත වී ඇත (රත්නායක, 2007:114). නමුත් අද වනවිට ඔවුන් ජලය ලබා ගැනීමේ අපහසුතා හා අපේක්ෂිත අස්වැන්නක් ලබා ගැනීමට නොහැකිවීමත්, කෘෂි යෙදුවුම් සඳහා අධික මිලක් වැයුවීමත් නිසා සම්පූර්ණයෙන් ම පාහේ කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් ඇත් ව කටයුතු කරන අතර විවිධ රිකියාවල නිරත ව සිටී.

තව ද ශ්‍රී ලංකාවේ කැරුරු ජනතාව පිළිබඳ ව විවිධාකාරයේ සමාජ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සඳහා යොමු වී තිබුණු ද ප්‍රාථමික ජන කණ්ඩායමක් ලෙස ඔවුන් සමාජය තුළ අනෙකුත් සමාජ කණ්ඩායම් සමග ගැටෙන ආකාරය කෙරෙහි කිසිදු පර්යේෂණයකින් අවධානය යොමුකොට නොමැත (ඉන්දුරත්න, 2007:113-114; හෙටිරිඳාරවිඩ්, 1963:151). ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාතික ජන සමාජය සමග සබඳතා පවත්වන, ශ්‍රී ලංකාවේ ජීවත්වන ප්‍රාථමික ජන කණ්ඩායමක සමාජය හැසිරීම අධ්‍යයනයට සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය (Social Network Analysis) යොදාගත් පළමු අවස්ථාව මෙය බව පෙන්වාදිය හැකි ය. එමගින් සමාජ සම්බන්ධතා මානවට නිරුපණය කළ හැකි බැවිනි (Knoke, 2008; Serrat, 2017). එ බැවින් මෙවැනි ම සමාජය තුළ වැඩි

කතාබහකට ලක් තොවන නමුත් ලාංකික ජන සමාජයට ම අයත් සූළු ජන කණ්ඩායම් කෙරෙහි සමාජ අවධානය යොමු කිරීමටත්, තවදුරටත් අවධානය යොමු තො වූ මෙවැනි ජන කණ්ඩායම් කෙරෙහි පිරික්සුම් ඇස යොමු කිරීමටත් පාසල් සිපුන්, විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාරේන් හා ගවේෂකයින්ට මෙම අධ්‍යායනය මනා පිටිවහලක් වනු ඇත. මේ අපුරින් ඉහත දැක්වෙන පරිදි විවිධ අංශයන් ඔස්සේ මෙම අධ්‍යායනයේ වැදගත්තම සාධාරණීකරණය කළ හැකි අතර මෙමගින් දී ලංකාවේ අප්‍රිකානු ජනයාගේ (සිලෝන් කැලුර්වරු) සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරුපය කෙබඳ ද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව පිළිබඳ ව අධ්‍යායනය කෙරේ.

කාපිර ජනයා

මිනිසා පුදු ජ්වල විද්‍යාත්මක සත්වයෙකි. මානව පරිණාමය තුළ මෙම ජ්වල විද්‍යාත්මක විකාශනය පිළිබඳ ව මනාව කරුණු දක්වා ඇත. වෙන් වෙන් ව භදුනාගත හැකි පරම්පරානුගත ලක්ෂණ විද්‍යාමාන වන මනුෂ්‍ය කොට්ඨාසයක් මානව වර්ගයක් ලෙස දැක්විය හැකි ය (පියසේන, 1966:91-95). මුළු මිනිස් සංහතිය ම මානව විද්‍යායුයන් විසින් විශේෂ අධ්‍යායනයට හාජනය කරන ලද අතර විද්‍යායුයන්ගේ බහුතර මතය අනුව වර්ග ත්‍යක්ති බෙදා දක්වන ලදී (නෙස්තර්හේ, 1981).

නීගෞයිඩ් (Negroid)

කෝකසායිඩ් (Caucasoid)

මොන්ගොලයිඩ් (Mongoloid)

මානව වර්ගීකරණය අනුව නීගෞයිඩ් වර්ගයන් අප්‍රිකානු මානව වර්ගීකරණය අනුව නීගෞ වර්ගයටත් කාපිර ජනයා අයත් වෙති. නීගෞයිඩ් වර්ගයේ ලක්ෂණ වනුයේ රැලි ගැසුණු හිසකේස්, කළු පැහැති වූ ඉතා කළ පැහැති සම, ඉදිරියට තෙරා ඇති ඇස්, පැනලි නාසය, පුළුල් වූ නාස්පුවු බහුතරයකගේ ඇත්තේ සනැති තොල් ය. දිගැටී හිස, තිකට මද වශයෙන් වැඩි ඇත. උඩු හනුව සහ යටි හනුව තෙරා ඇත (දිසානායක, 2004: 69-71).

කාපිර යන වචනයට ද විවිධ අර්ථකථන සාහිත්‍ය පිරික්සීමේ දී භදුනාගැනීමට හැකි වේ. *Encyclopadia Britannica* (1989) දක්වන ආකාරයට කාපිර යන්න Kaffir, Kafir ලෙස හෝ KAFIR ලෙස ලියා දැක්විය හැකි අතර, කාපිර යන්නෙන් අර්ථ නිරුපණය කරන්නේ (අරාබි) ඇදහිමක් නැති මිථ්‍යා දාෂ්ටික ගණයට අයත් දකුණු අප්‍රිකානු බන්දු හාඡා කතා කරන මිනිසුන් වර්ගයක් ලෙස ය. දකුණු අප්‍රිකාවේ දී ඕනෑම කළ අප්‍රිකානුවෙකු හැඳින්වීම සඳහා මෙය සාමාන්‍යයෙන් අවමානාත්මක ආකාරයට යොදයි (රස්නායක, 2007:27).

කාපිර ජනයා මෙරට පැමිණියේ අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ වහලුන් හැටියට ය (සෙස්මසුන්දර, 2007:71). ආදි යටත්විෂ්ට යුගයේ ආරම්භක සමය සලකුණු කළ ගැටුම් අතරතුර විවිධ ජාතීනු අප්‍රිකාවේ නැගෙනහිර වෙරලේ පිහිටි මොසුම්බිකය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ ජීවත් වූ කාපිර මිනිසුන් මිලට ගත්තේ. එය එක් මිනිස් කොටසක් විසින් තවත් මිනිස් කොටසක් පුදු වෙළඳ හාණ්ඩ වශයෙන් සලකනු ලැබේමේ යුගයක්

විය. මේ කාපිටි ජනයා සෞල්දායුවන් වශයෙන් ද, කඩුවුරු සහයකයන් වශයෙන් ද උපයෝගී කර ගැනුණහ. කාපිටින් මොසැමිබික් රටට අමතර ව උගන්ඩා සහ මැඩිගස්කාර රටවලින් ද පැමිණි බව කියැවේ (එදිරිසිංහ, 2000: 119-121).

පෘතුගිසි යුගයේ දී මෙරට කාපිටි ජනයා 300ක් පමණ විය (පොන්නම්පෙරුම, 1967:29). පෘතුගිසි යුගයේ දී හමුදා සේවයට අමතර ව වහල් සේවයටත් ලස්කිරිස්කු හමුදා සේවය, හමුදා සංගිත ඒකකවල වාදනය, පරිංගි පුහු නිවෙස්වල මෙහෙකාරකම, මසුන් ඇල්ලීම, ගහ සේවය (කාපිටි ස්ත්‍රීන්), බලකොටුවල සේවය සහ වෙනත් කුලී වැඩ සඳහා ද කාපිටි ජනයා යොදවන ලදී (රස්නායක, 2007:36). පී.එස්. පිරිස් විසින් රචිත *Ceylon and the Protaguse* ගුන්ථයේ සඳහන් පරිදි පෘතුගිසින්ගෙන් ලන්දේසින් ලංකාව 1976 දී අල්ලා ගනු ලැබූ අතර එහි දී පෘතුගිසින් යටතේ සිටි කාපිටි සහ කැනරිස්වරුන් ලන්දේසින් යටතට පත්කරන ලදී (රස්නායක, 2007:39). එම යුගයේ දී 4000ක් පමණ කාපිටි ජාතිකයන් ශ්‍රී ලංකාවේ වාසය කර තිබේ (ගන්කන්ද, 2007:116). පෘතුගිසි හා ලන්දේසි යුගයන්හි දී මෙන් ම ඉන්පසු ශ්‍රී ලංකාවේ යටත් විෂ්තයක් ලෙස පාලනය කළ ඉංග්‍රීසින් ද සම්බන්ධ ව කාපිටි ජනයා පිළිබඳ ව අන්තේ එවැනි ම තොරතුරු විය. කාපිටි ජනයා ලස්කිරිස්කු හටයන් ලෙස සේවය, හමුදා තුරුයවාදන සේවය, ඉංග්‍රීසින් තැනින් තැන ඉදිකළ යුද බලකොටු රකවල් කිරීම ආදිය මෙන් ම කොළඹ - නුවර පාර කැපීමේ කමිකරුවන් ලෙස ද කටයුතු කළහ (අල්විස්, 2004:14). 1807 දී ඉංග්‍රීසි හමුදාවේ කාපිටි සේනාංකයේ 700ක පිරිසක් සිටි බව කියැවේ (එදිරිසිංහ, 2000:152).

පෘතුගිසි බසින් කාපිටි යන්න හැඳින්වීමට Cafre යනුවෙන් හාවිතා කරයි. ලන්දේසි බසින් එය Kaffer ය. ඉංග්‍රීසි බසින් මෙය Kaffir වීම නිසා මෙරට ස්ථීර පදිංචිකරුවන් වූ කාපිටි ජනතාවට සිලෝන් කැළර යන නම ලැබේ අන (ආරියරත්න, 1985:141). වර්ෂ 1845 දී මූත්‍රානායන් විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ වහල් සේවය තහනම් කළහ (ගන්කන්ද, 2007:112). මේ නිසා මෙරට සිටි කාපිටි ජනයා ආපසු තම මව රටවල් බලා ගිය අතර එහි දී ඉතුරු වූ කාපිටි ජනයා ඉංග්‍රීසි ආරක්ෂක බලකොටු අවට පදිංචි විය. මවුන් ප්‍රත්තලම, මධ්‍යම්පුව, කොළඹ, ත්‍රිකුණාමලය යන ප්‍රදේශවල තැවතුණු අතර මුහුදුබඩ පළාත්වල පදිංචි වූ පිරිස දේවර කරමාන්තයට නැඹුරු වූ බව පෙනී යයි (රස්නායක, 2007:112-113).

සමාජ ජාල පිළිබඳ හැඳින්වීමක්

දේශය තුළ මානව වර්ගය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී වැදගත් අංශයක් ලෙස මවුන්ගේ සමාජ සම්බන්ධතා පිළිබඳ අධ්‍යයනය පෙන්වාදිය හැකි ය. මිනිසුන් ලෙස මවුන් ජ්වත්වන සමාජය තුළ මෙන් ම බාහිර සමාජය සමඟ ද මවුන් නිතර අන්තර් සම්බන්ධතා පවත්වයි. මෙම සබඳතා අධ්‍යයනයට යොදාගත හැකි හොඳ ම ක්‍රමවේදය වනුයේ සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයයි. එනම්, මානව සමාජය තුළ 'රටාගත සම්බන්ධතා' ග්‍රහණය කරගැනීමේ මෙවලම වන්නේ සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයයි (Social Network Analysis) (Knocke & Yang, 2008).

සමාජ ජාලයක මූලික අදහස ඉතා සරල ය. සමාජ ජාලයක් යනු, එකිනෙකා සමග සබඳතා (දාර හෝ බැඳීම) ඇති සාමාජිකයින් (පුද්ගලයන්) සමුහයකි. ජාලවලට සාමාජිකයින් කිහිප දෙනකු හෝ වැඩි ගණනක් සිටිය හැකි අතර ඔවුන් පුගල අතර සබඳතා එකක් හෝ කිහිපයක් තිබිය හැකි ය (Hanneman & Riddle, 2005:84).

සමාජ ජාලයක ඉතා වැදගත් සංකල්ප දෙකක් හඳුනාගත හැකි ය.

- සාමාජිකයින් (පුද්ගලයන්/Nodes/Actors)
- දාර (සබඳතා /Ties)

සමාජ ජාලයක් ගොඩනැගීමේ දී මෙම සංකල්ප ද්විත්වය ඉතා වැදගත් වේ. මෙහි දී සාමාජිකයින් (Nodes) යනු සමාජ ජාල යටත් පුද්ගලයන් ය. මුවන් කියා කරන නැතහොත් පවත්වන සබඳතා දාර (Ties) මගින් පෙන්නුම් කරයි (Hanneman & Riddle, 2005:51). ජාල විශ්ලේෂණයේ දී අවධානය යොමු කරන්නේ සාමාජිකයින් අතර සබඳතා පිළිබඳ ව මිස තනි පුද්ගලයන් හෝ ඔවුන්ගේ ගුණාග පිළිබඳ ව නොවේ. එබැවින් සාමාජිකයන් හා දාර යන අංශ දෙක ම සමාජ ජාල අධ්‍යයනයේ දී ඉතා වැදගත් සංකල්ප දෙකකි.

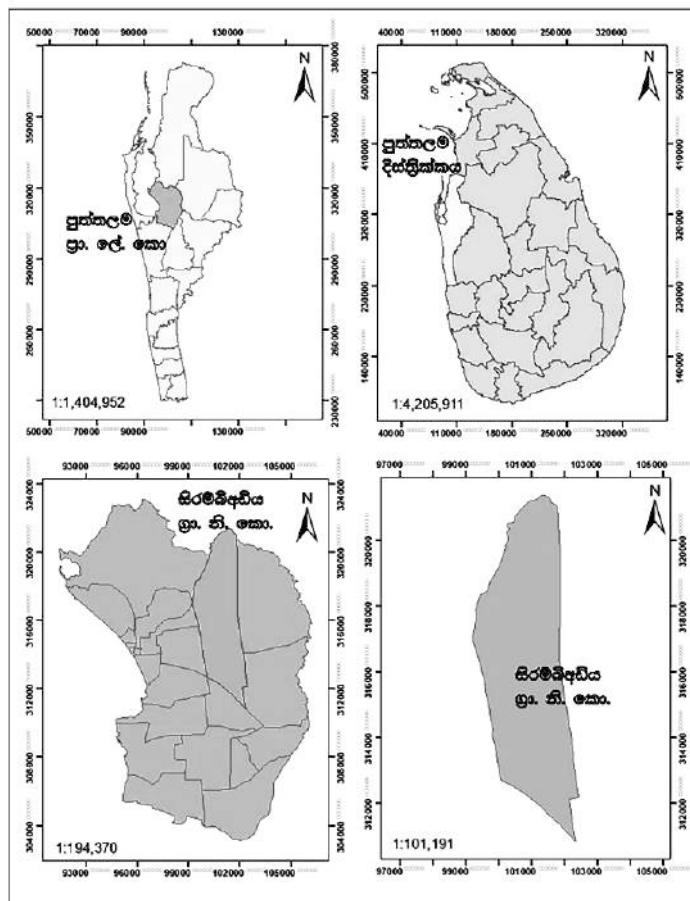
ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රීකානු ජනයා අනෙකුත් ජනවර්ගයන් හා පවත්වන අන්තර සම්බන්ධතාවයන් හි ස්වරූපයන් කුමත ආකාර ඇ? සහ ඔවුන් පුද්ගලයේ සේවා නිලධාරීන් සමග පවත්වන සම්බන්ධතාවයන් කෙබඳ ද? යන පරුදේශණ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීම මෙම අධ්‍යයනය මගින් සිදුකර ඇත. ඒ අනුව අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අප්‍රීකානු ජනයාගේ (සිලෝන් කැශ්‍රටරුන්ගේ) සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරූපය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීමයි.

අධ්‍යයන පුද්ගලය

නිරපේක්ෂ පිහිටීම : සිරම්බිජිවිය ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය වසම උතුරු අක්ෂාංශ අංක 8° 0' - 8° 5' (8° 0' 5.97N - 8° 5' 43.79N) හා නැගෙනහිර දේශාංග 79° 51' - 79° 53' (79° 51' 49.57E - 79° 53' 1.69E) අතර පිහිටා ඇත. වර්ග කිලෝමීටර් 19.7ක භුමි පුද්ගලයක් මෙම ග්‍රාම නිලධාරී වසමට අයත් වේ.

සාපේක්ෂ පිහිටීම : ශ්‍රී ලංකාවේ වයඹ පළාතේ පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ පුත්තලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත්වන ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයක් ලෙස 615/D සිරම්බිජිවිය ග්‍රාම නිලධාරී වසම පෙන්වාදිය හැකි ය. පුත්තලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම කෙට හා වනාත්වීල්ලුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම 2කට මායිම් ව සිරම්බිජිවිය ග්‍රාම නිලධාරී වසම පිහිටා ඇත (සිතියම් අංක 1).

ඒවා නම්, උතුරින් - මසිලන්කුලම ද, වයඹ දිගින් - වට්ටකන්චල් යන වනාත්වීල්ලුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම ද, වයඹ දිගින් - මනල්තිව ද, බටහිරන් - පුත්තලම නැගෙනහිර සහ සෙනකුඩිර්ප්පුව ද, දකුණින් - තම්මැන්නාගම ද, නැගෙනහිරන් - සෙල්කකන්චල් සහ නෙළුම්වැව යන පුත්තලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ග්‍රාම නිලධාරී වසම ද පෙන්වාදිය හැකි ය.

සිතියම් අංක 1 : අධ්‍යයන පුදේශයේ සිතියම් මූලාශ්‍රය : සමික්ෂකයන් විසින් සකස් කරන ලදී, 2020.

අධ්‍යයනය සිදු කිරීමේදී අපේක්ෂිත අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා රට අදාළ ව ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික යන දත්ත මූලාශ්‍ර ආකාර ද්විත්වය ම යොදා ගෙන ඇත. පුත්තලම කැළර ප්‍රජාව වැඩි වශයෙන් වාසය කරන සිරුම්බඩිය ග්‍රාම නිලධාරී වසම තුළ ජ්‍රීවත්වන පවුල් සියලුල ම සඳහා ප්‍රශ්නාවලිය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය සිදු කරන ලදී. එනම් සංගහනය ම නියදිය ලෙස සලකන ලදී. මෙහි දී පවුල් 23ක් දත්ත එක්ස්ස් කිරීම සඳහා තෝරාගන්නා ලදී. පර්යේෂණයේදී දත්ත එක්ස්ස් කිරීමේ කාලසීමාවේ දී රට තුළ පැවති කොට්ඨඩි - 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් එම නිවෙස්වලට ගොස් ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා හා සම්මුඛ සාකච්ඡා පිළිතුරු ලබාගත තොහැකි වූ බැවින් ඒ එක් එක් නිවෙස්වල දුරකතන අංක මුළුන්ගේ ප්‍රජාවේ ප්‍රධානී මගින් ලබාගතන් අතර, දුරකතන සංවාද හරහා අවශ්‍ය දත්ත හා තොරතුරු ලබාගැනීමට හැකි විය. මෙම ක්‍රමවේද ප්‍රාථමික දත්ත රස්කරනු ලබන ක්‍රම අතර ප්‍රවලිත ය (ගුණතිලක, 2016: 24-26). පර්යේෂණ ආචාර ධර්මවලට අනුකූලව, විශේෂයෙන් ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු රස්කිරීමට පෙර ඒ සඳහා ඉදිරිපත් වූ

සියලු දෙනාගේ අනුමැතිය (Consent) ලබා ගන්නා ලදී. මූලික වගයෙන් කැළර් ජනතාවගේ තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා පොත්පත්, සගරා, වෙබ් අධිවි, ලිපි ආදි ද්වීතීයික දත්ත මූලාශ්‍ර යොදාගෙන්නා ලදී. මිට අමතර ව ඔවුන්ගේ තොරතුරු ඇතුළත් ගාම නිලධාරී වාර්තා ද මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දත්ත මූලාශ්‍රයක් ලෙස යොදාගෙන ඇත.

කැළර්වරුන්ගේ සමාජ සම්බන්ධතා පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ප්‍රධාන වගයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය සමාජ ජාල විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය මගින් UCINET (NETDRAW; Ucinet 6 for Windows) මෘදුකාංගය හාවිතයෙන් කර ඇත. මේ යටතේ නිර්මාණය කරන ලද න්‍යාස, වගු හා ජාල සටහන් හාවිතයෙන් ඔවුන්ගේ සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරුපයන් හා හැඩතල පිළිබඳ ව හඳුනාගත හැකි විය. එමෙන් ම සමස්ත කැළර් ප්‍රජාව තම ප්‍රජාව තුළ මෙන් ම බාහිර සමාජය සමග සම්බන්ධතා පවත්වන ආකාරය ප්‍රමාණාත්මක ව නිරුපණය කිරීමට මෙහි දී උත්සාහ ගෙන ඇත.

ප්‍රධාන විශ්ලේෂණ ක්‍රම කිහිපයක් යටතේ එම තොරතුරු විශ්ලේෂණය කර ඇත (Karunarathne and Lee, 2020).

- i. ජාල සනත්වය (Network Degree Density)
- ii. ජාල සම්පතාව (Network Closeness)
- iii. ජාල සාමාන්‍යය (Network Average Degree)
- iv. ජාල කේන්ද්‍රීයතාව (Network Degree Centerlity)
- v. ජාල අන්තර්සම්බන්ධතාව (Network Betweeness)

මූලික වගයෙන් ම ප්‍රශ්නාවලිය ඇසුරින් එක්ස්ස් කරගන්නා ලද දත්ත හා තොරතුරු විශ්ලේෂණයට සූදුසු ලෙස සකස් කරගත යුතු වේ. ඒ සඳහා UCINET මෘදුකාංගය හරහා රස්කරගත් දත්ත පරිවර්තන ක්‍රියාවලියකට ලක්කර විශ්ලේෂණය සඳහා සූදුසු ලෙස සකස් කරගත යුතු ය. Network Degree Density (ජාල සනත්වය) යනු සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයේ දී වැශයෙන් විශ්ලේෂණ ක්‍රමයකි. මේ මගින් ජනතාවගේ පවතින සම්බන්ධතාවල ගක්තිමත්හාවය හඳුනාගැනීමට හැකි වේ (Mac Ginty, 2010). කිසියම් පුද්ගලයෙකුට ඇති සාමාන්‍ය සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය Network Average Degree (ජාල සාමාන්‍යය) මගින් අධ්‍යයනය කර ඇති අතර පුද්ගලයන් අතර Network Degree Centerlity (ජාල කේන්ද්‍රීයතාවය) මිනුම් ක්‍රමය මගින් සම්බන්ධතා පැවැත්වීමේ දී වැඩි ම සම්බන්ධතා ප්‍රමාණයකට සම්බන්ධ වන පුද්ගලය හෝ පුද්ගලයන් පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරයි (Hanneman & Riddle, 2005: 29; Karunarathne and Lee, 2020).

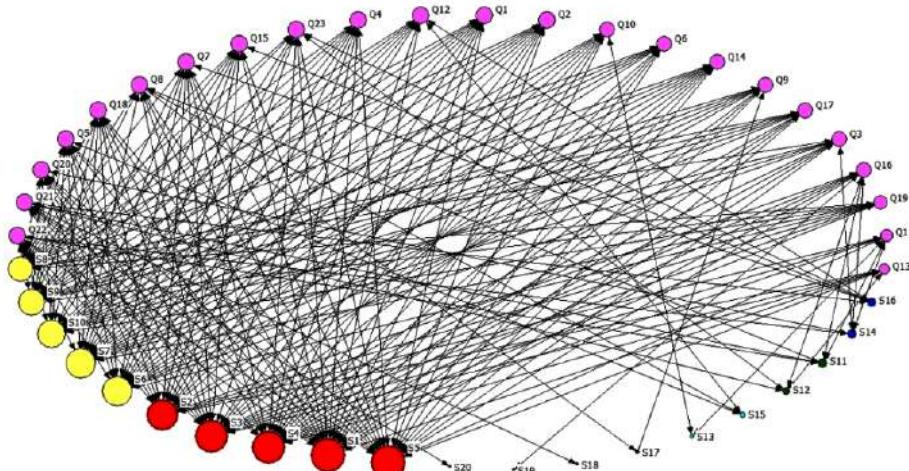
මේ ඇසුරින් ප්‍රධාන වගයෙන් සමාජ ජාල විශ්ලේෂණ ක්‍රම කිහිපයක් හාවිත කරමින් සමාජීය වගයෙන් ඔවුන් සිය සම්බන්ධතා පවත්වාගෙන යන ආකාරය පිළිබඳව මනාව අධ්‍යයනය කර ඇත.

ආනුහවික ප්‍රතිඵල (Empirical Results)

සිලෝන් කැළර් ප්‍රජාවගේ සමාජ සම්බන්ධතාවල ස්වරුපයන් පිළිබඳ මෙම කොටස තුළ සාකච්ඡාවට බඳුන්කොට ඇත. සිලෝන් කැළර් ප්‍රජාව සමග සබඳතා පවත්වන සිංහල, දෙමළ සහ මුස්ලිම් යන ශ්‍රී ලාංකික ජන වර්ග හා සේවා නිලධාරීන්ගේ සම්බන්ධතාවන්හි ස්වරුපය පිළිබඳ ව මෙහි දී අවධානය ගොමුකර ඇත. ඒ සඳහා රස්කරන ලද ප්‍රාථමික දත්ත සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය ඇසුරින් මිනුමිකර ඇති අතර ජාල සනත්වය, සනත්ව කේන්ද්‍රියතාව, ජාල සම්පතා ද්‍රැශකය, ජාල අන්තර්කේන්ද්‍රියතාව, ජාල සම්බන්ධතාව යන ද්‍රැශකවල අගයයන් විශ්ලේෂණය කරන ලදී.

සිංහල ජාතීන් සමග පවතින සම්බන්ධතාව

ශ්‍රී ලංකාවේ ජන වර්ගයන් අතර තවත් සූළු ජන කණ්ඩායමක් වන සිලෝන් කැළර් ප්‍රජාව අද වනවිට ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය තුළ හොඳින් සමාජානුයේ ජනය වී සිටින ජන කණ්ඩායමක් වේ. මුළුන්ගේ ජාල සම්බන්ධතාව ජාල සනත්වය අනුව ජාලගත කිරීමේ දී වැඩි සබඳතා පවත්වන්නේ තම අසල්වැසියන් හා දේවස්ථානය සම්බන්ධ පුද්ගලයන් සමග වන බව ජාල ප්‍රස්තාර අංක 1 අධ්‍යයනයේ දී කැපිලෙනෙන ලෙස හඳුනාගත හැකි ලක්ෂණයකි.

ජාල ප්‍රස්තාර (Network Graph) අංක 1 : කැළර් ජනයා සිංහල ජාතීන් සමග පවත්වන සබඳතාවල ස්වරුපය

සහභාත්: මෙහි රතු වර්ණයෙන් අසල්වාසින් ද, කහ වර්ණයෙන් පල්ලියේ හිතවතුන් ද, නිල් වර්ණයෙන් පවුලේ ඇාතීන් ද, කොළ වර්ණයෙන් හිතවතුන් ද, දුමුරු වර්ණයෙන් ලුගම මිතුරන් ද, රෝස වර්ණයෙන් කැළර් ගහ ඒකකයන් ද නිරුමිත ය. වෘත්තවල (Nodes) විශාලත්වය ජාල සනත්වය අනුව තීරණය වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: සෙශ්‍රේ අධ්‍යයන දත්ත හාවිතයෙන් සම්ක්ෂකයන් විසින් නිර්මාණය කරන ලදී, 2021.

ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 1ආ අනුව අසල්වැසියන් සමග ඉතා ඩොදු අන්තර් සම්බන්ධතාවක් පවත්වන ජන කොටසක් ලෙස සිලෝන් කැළර් ජනයා හඳුනාගත හැකි ය. එම ජාලය තුළ අනෙක් වැඩි ම සබඳතා පවත්වන පිරිස වන්නේ කහ වර්ණයෙන් නිරුපිත පල්ලිය ආස්‍රිත ව ඇසුරු කරන තිතවතුන් ය. දැඩි කිතුනු භක්තිකයන් වන සිලෝන් කැළර්වරුන් දේවස්ථානය තුළ ඉතා ක්‍රියාකාරී පිරිසක් චේ. එබැවින් දේවස්ථානය තුළ පුද්ගලයන් සමග ද ඉතා ඩොදු අන්තර්සම්බන්ධතාව පවත්වන බව හඳුනාගත හැකි ය.

වගු අංක 1: සිංහල - කැළර් සම්බන්ධතා ජාලයේ ජාල ලක්ෂණ/මිණුම							
	ජාල සනන්වය	ජාල සම්පතාව	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතාව		ජාල සනන්වය	ජාල සම්පතාව	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතාව
Q1	0.238	0.500	0.008	S1	0.500	0.646	0.089
Q2	0.238	0.500	0.008	S2	0.452	0.609	0.080
Q3	0.214	0.488	0.014	S3	0.476	0.627	0.085
Q4	0.238	0.500	0.008	S4	0.476	0.627	0.089
Q5	0.238	0.500	0.022	S5	0.500	0.646	0.094
Q6	0.214	0.488	0.007	S6	0.429	0.545	0.037
Q7	0.238	0.500	0.015	S7	0.429	0.545	0.041
Q8	0.238	0.500	0.050	S8	0.357	0.494	0.025
Q9	0.214	0.488	0.028	S9	0.381	0.506	0.030
Q10	0.214	0.488	0.033	S10	0.405	0.519	0.032
Q11	0.167	0.467	0.027	S11	0.119	0.433	0.010
Q12	0.238	0.500	0.027	S12	0.095	0.393	0.004
Q13	0.143	0.457	0.008	S13	0.048	0.347	0.000
Q14	0.214	0.488	0.006	S14	0.119	0.393	0.005
Q15	0.238	0.500	0.015	S15	0.071	0.372	0.001
Q16	0.214	0.488	0.070	S16	0.119	0.400	0.006
Q17	0.214	0.488	0.007	S17	0.048	0.359	0.000
Q18	0.238	0.500	0.008	S18	0.024	0.336	0.000
Q19	0.190	0.477	0.005	S19	0.024	0.331	0.000
Q20	0.238	0.500	0.017	S20	0.024	0.336	0.000
Q21	0.238	0.500	0.116				
Q22	0.238	0.500	0.025				
Q23	0.238	0.500	0.029				

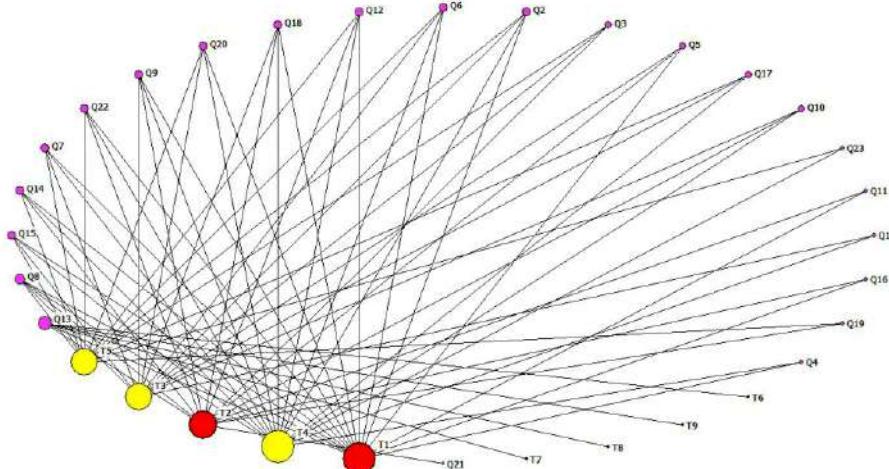
සටහන්: මෙහි Q යන්නෙන් කැළර් ගහ කුටුම්හ ද, S යන්නෙන් සිංහල ජාතීන් ද නිරුපණය කරයි.

මූලාශ්‍රය : කොළඹ අධ්‍යාපන දත්ත, 2020.

සිංහල ජාතිකයන් සමග මුළුන්ගේ සම්බන්ධතා පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේදී ඉතා ඉහළ ජාල සනත්වයක් සිංහල හා කැළර් ප්‍රජාව අතර පෙන්වුම් කරයි. එය 0.236ක් ලෙස වගු අංක 1 හි හඳුනාගත හැකි ය.

මිට අමතර ව සිංහල පවුල් හා විවාහයෙන් සම්බන්ධ වූ සිය පවුලේ යාතින් සමග ද මිතුරන් බවට පත් වූ සිංහල ජාතින් සමග ද වෙනත් හිතවතුන් සමග ද කැළර්වරුන් අන්තර් සම්බන්ධතා පවත්වන බව මේ මගින් පැහැදිලි වේ. අනෙකුත් සම්බන්ධතාවලට වඩා අසල්වාසින් හා පල්ලියේ හිතවතුන් සමග ඇතිකරගත් සබඳතාවල ජාල සනත්ව අගය ඉතා ඉහළ අගයක් ගන්නා බව පැහැදිලි වේ. එනම්, අසල්වාසින් සියල්ලන්ගේ ම සනත්ව අගයන් 0.452 - 0.5 අතර අගය පරාසයක් තුළ වෙනස්වන අතර පල්ලියේ හිතවතුන්ගේ සනත්ව අගය 0.357 - 0.429 ත් අතර විවෘතය වේ. අනෙක් සියලු ම පුද්ගලයන්ගේ සබඳතා පැවැත්වීමේ ප්‍රමාණය 0.119 ට අඩු අගයක් ගනී. මෙම සමාජ ජාලය තුළ සම්පතා දරුණකය හා අන්තර් සම්බන්ධතා දරුණකය ද අසල්වාසින්ගේ හා පල්ලියේ හිතවතුන්ගේ ඉතා ඉහළ අගයක් පෙන්වුම් කරයි. මෙම ජාල ප්‍රස්ථාර හා ජාල මිනුම් නිර්මාණය කිරීම සඳහා යොදාගත් න්‍යාසය උපග්‍රහන්ට 2 හි දක්වා ඇතේ.

දෙමුල ජාතින් සමග පවතින සම්බන්ධතාව

ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 2 : කැළර් ජනය දෙමුල ජාතින් සමග පවත්වන සබඳතාවල ස්වරුප

සටහන: මෙහි රතු වර්ණයෙන් අසල්වාසින් ද, කහ වර්ණයෙන් පල්ලියේ හිතවතුන් ද, නිල් වර්ණයෙන් පවුලේ යාතින් ද, රෝස වර්ණයෙන් කැළර් ගාහ ඒකකයන් ද නිරුපිත ය. වෙනත්තවල (Nodes) විශාලත්වය ජාල සනත්වය අනුව තීරණය වී ඇතේ.

මූලාගුය: කේත්තු අධ්‍යයන දත්ත, 2020. **මූලාගුය:** කේත්තු අධ්‍යයන දත්ත හාවිතයෙන් සම්ක්ෂකයන් විසින් නිර්මාණය කරන ලදී, 2021.

දෙමුලු ජාතින් හා කැළර් ජාතින් අතර පවතින සම්බන්ධතාව සහනත්වය අනුව ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 2 මගින් නිරුපණය කර ඇත. මෙහි දී ද වැඩි ම සබඳතා පවත්වන්නේ අසල්වාසින් හා පල්ලියේ හිතවතුන් සමගය. සිංහල ජාතින් මෙන් විගාල අසල්වාසින් පිරිසක් තො සිටිය ද ගමේ දෙමුලු පවුල් කිහිපයක් ජ්වත්වන අතර ඔවුන් සමග ද සූහදත්වයෙන් කටයුතු කරන බව හඳුනාගත හැකිය.

වගු අංක 2: දෙමුලු - කැළර් සම්බන්ධතා ජාලයේ ජාල ලක්ෂණ							
	ජාල සහනත්වය	ජාල සම්පතාව	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතාව		ජාල සහනත්වය	ජාල සම්පතාව	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතාව
Q1	0.065	0.365	0.001	T1	0.516	0.585	0.290
Q2	0.129	0.477	0.011	T2	0.452	0.544	0.264
Q3	0.097	0.463	0.010	T3	0.419	0.463	0.099
Q4	0.065	0.425	0.003	T4	0.516	0.508	0.167
Q5	0.097	0.463	0.009	T5	0.419	0.463	0.106
Q6	0.129	0.477	0.011	T6	0.032	0.326	0.000
Q7	0.129	0.477	0.011	T7	0.032	0.326	0.000
Q8	0.161	0.508	0.026	T8	0.032	0.326	0.000
Q9	0.129	0.492	0.017	T9	0.032	0.326	0.000
Q10	0.097	0.477	0.010				
Q11	0.065	0.425	0.002				
Q12	0.129	0.492	0.017				
Q13	0.194	0.477	0.247				
Q14	0.129	0.492	0.017				
Q15	0.129	0.477	0.011				
Q16	0.065	0.425	0.002				
Q17	0.097	0.383	0.003				
Q18	0.129	0.492	0.017				
Q19	0.065	0.437	0.004				
Q20	0.129	0.477	0.011				
Q21	0.032	0.356	0.000				
Q22	0.129	0.492	0.017				
Q23	0.065	0.365	0.001				

සටහන්: මෙහි Q යන්නෙන් කැළර් ගෘහ කුටුම්භ ද, T යන්නෙන් දෙමුලු ජාතින් ද නිරුපණය කරයි.

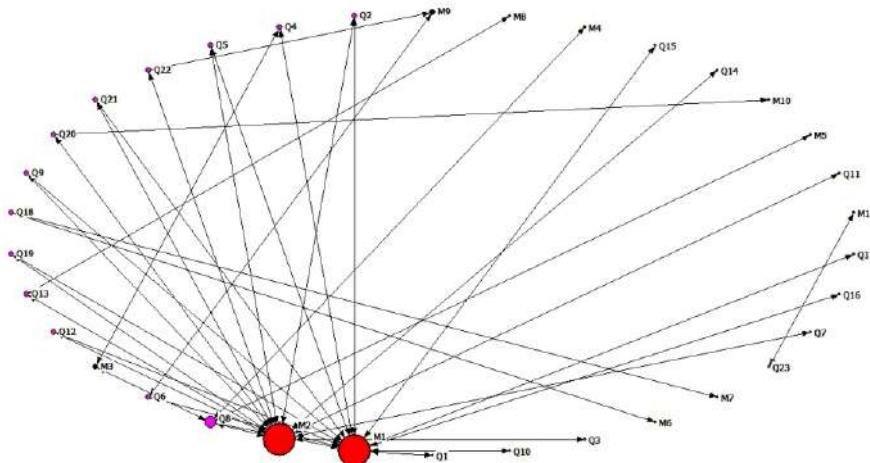
මූලාශ්‍රය: කේත්තු අධ්‍යයන දත්ත, 2020.

අසල්වාසින්ගේ ජාල සහනත්ව අගය T1 හි 0.516 හා T2 හි 0.452කි. අනිවුත් සබඳතා පවත්වන පුද්ගලයන්ට සාපේක්ෂ ව මෙය ඉතා ඉහළ අගයකි. T3,T4,T5

යන පල්ලියේ හිතවතුන්ගේ ද ඉහළ ජාල සනත්වයක් පෙන්නුම කරයි. දෙමළ ජාතින් සමග පවත්වන සම්බන්ධතාවයේ කැපීපෙනෙන ලක්ෂණයක් වන්නේ අනෙකුත් කැළර් කුටුම්බවලට වඩා වැඩි සබඳතා ප්‍රමාණයක් Q13 පවුල් ඒකකය තුළ හඳුනාගත හැකි ය. එයට හේතුව වන්නේ ඇය මත්තාරම් ප්‍රදේශයේ දීමිල් ප්‍රදේශලයෙක් විවාහ කරගත් අයෙක් වීමත්, එනිසා ම ඇය සිය සැමියාගේ ඇළින් සමග සබඳතා පැවැත්වීමත් ය. අනෙකුත් කැළර් කුටුම්බවලට සාපේක්ෂ ව 0.247 ක ඉහළ ජාල අන්තර් සම්බන්ධතා අයෙක් ද මෙම කුටුම්බය තුළ හඳුනාගත හැකි ය (වගු අංක 2). මෙම ජාල ප්‍රස්ථාර හා ජාල මිණුම් නිර්මාණය කිරීම සඳහා යොදාගත් න්‍යාසය උපග්‍රහන්ට 3 හි දක්වා ඇතේ.

මුස්ලිම ජාතින් සමග පවතින සම්බන්ධතාව

මුස්ලිම ජාතින් සමග කැළර් ජනයාගේ සම්බන්ධතා පැවැත්වීම පිළිබඳ අවධානය යොමුකිරීමේ ද හඳුනාගත හැකි තත්ත්වය වන්නේ අසල්වාසීන් සමග වැඩි සම්බන්ධතාවයක් පවත්වන බවයි (ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 3). සමික්ෂිත දත්ත අනුව බොහෝ ප්‍රදේශලයන් අතර සම්බන්ධතා පවත්වන බවක් මෙහි දී දැකිය නොහැකි ය. විශේෂයෙන් බොහෝ කුටුම්භ එක් මුස්ලිම ප්‍රදේශලයෙකු හෝ ප්‍රදේශලයන් දෙදෙනෙක සමග පමණක් අන්තර් සම්බන්ධතා පවත්වන බව හඳුනාගත හැකි තත්ත්වයකි.

ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 3 : කැළර් ජනයා මුස්ලිම ජාතින් සමග පවත්වන සබඳතාවල ස්වරුපය

සටහන්: මෙහි රතු වර්ණයෙන් අසල්වාසීන් ද, කොළඹ වර්ණයෙන් හිතවතුන් ද, යුමුරු වර්ණයෙන් ලග ම මිතුරන් ද, රෝස් වර්ණයෙන් කැළර් ගෘහ ඒකකයන් ද නිරැපිත ය. වෙනත් (Nodes) වල විශාලත්වය ජාල -සනත්වය අනුව නිර්ණය වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: කොළඹ අධ්‍යාපන දත්ත භාවිතයෙන් සමික්ෂකයන් විසින් නිර්මාණය කරන ලදී, 2021.

වග අංක 3: මුස්ලිම් - කැළර් සම්බන්ධතා ජාලයේ ජාල ලක්ෂණ/මිණුම්							
	ජාල සනාත්වය	ජාල සම්පතා	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතා		ජාල සනාත්වය	ජාල සම්පතාව	ජාල අන්තර් සම්බන්ධතා
Q1	0.030	0.300	0.000	M1	0.424	0.398	0.354
Q2	0.061	0.367	0.021	M2	0.424	0.418	0.427
Q3	0.030	0.311	0.000	M3	0.061	0.303	0.005
Q4	0.061	0.306	0.011	M4	0.030	0.297	0.000
Q5	0.061	0.367	0.021	M5	0.030	0.297	0.000
Q6	0.061	0.311	0.025	M6	0.030	0.175	0.000
Q7	0.030	0.311	0.000	M7	0.030	0.175	0.000
Q8	0.152	0.393	0.158	M8	0.030	0.252	0.000
Q9	0.061	0.367	0.021	M9	0.061	0.292	0.006
Q10	0.030	0.300	0.000	M10	0.030	0.252	0.000
Q11	0.030	0.311	0.000	M11	0.030	0.171	0.000
Q12	0.061	0.367	0.021				
Q13	0.061	0.317	0.051				
Q14	0.030	0.311	0.000				
Q15	0.030	0.300	0.000				
Q16	0.030	0.300	0.000				
Q17	0.030	0.300	0.000				
Q18	0.061	0.176	0.002				
Q19	0.061	0.367	0.021				
Q20	0.061	0.317	0.051				
Q21	0.061	0.367	0.021				
Q22	0.061	0.324	0.028				
Q23	0.030	0.171	0.000				

මූලාශ්‍රය : සේෂ්‍රා අධ්‍යයන දත්ත, 2020.

සටහන්: මෙහි Q යන්නෙන් කැළර් ගෘහ කුටුම්භ ද, M යන්නෙන් මුස්ලිම් ජාතින් ද නිරුපණය කරයි.

කැළර් පවුල් අතර තරමක් වැඩි අන්තර් සම්බන්ධතා පවත්වන එක් පවුලක් භදුනාගත හැකි අතර Q8 ලෙස දක්වා ඇති එම පවුලේ අන්තර්සම්බන්ධතා දරුණකය 0.158ක් ලෙස ඉහළ අගයක් භදුනාගත හැකි ය. මුස්ලිම් ජනයා අතර සම්පතා දරුණකය ඉහළ අගයක් ගන්නේ M2 ලෙස දැක්වෙන අසල්වැසියා වන අතර එය 0.418 කි. M1 යන අසල්වැසියා 0.398ක ජාල සම්පතා අගයක් පෙන්වුම් කරයි. එම අසල්වැසියන් දෙදෙනාගේ ම ජාල සනාත්ව අගය 0.424ක් වේ. සමස්ත ජාලය තුළ ම කැපීපෙනෙන ඉහළ ජාල සනාත්ව අගයක් මෙන් ම ජාල අන්තර් සම්බන්ධතා අගයක් ද M1 සහ M2 යන පුද්ගලයන් පෙන්වුම් කරයි. රේට අමතර ව හිතවතුන් හා මිතුරන්

ලෙස ද පිරිසක් හඳුනාගත හැකි ය. කෙසේ නමුත් බොහෝ කැළර් කුටුම්හ මෙම ජාලය තුළ එතරම් ක්‍රියාකාරී නොවන බව හඳුනාගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණයකි (ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 3) මෙම ජාල ප්‍රස්ථාර හා ජාල මිනුම් නිර්මාණය කිරීම සඳහා යොදාගත් න්‍යාසය උපග්‍රහන්පි 4 හි දක්වා ඇතේ.

වගු අංක 4: සිංහල, දෙමළ, මූස්ලිම් ජාතින්ට අදාළ සම්බන්ධතා ජාලවල සංක්ෂිප්ත ජාල ලක්ෂණ/මිනුම්			
	සිංහල	දෙමළ	මූස්ලිම්
ජාල සහනත්ව සාමාන්‍ය අගය	9.907	4.750	2.265
ජාල සහනත්ව අගය	0.236	0.153	0.069
ජාල කේන්ද්‍රීයතා දුරකාශය	0.276	0.387	0.377
ජාල සහනත්ව දුර දුරකාශය*	2.138	2.296	2.588

මූලාශ්‍රය: කේත්තු අධ්‍යාපන දත්ත, 2020.

සටහන්: * මෙම අගය සාපේක්ෂව ඉහළ යන් ම සම්බන්ධතාවන්හි දුරස්ථාවය ඉහළ වේ.

ජාතින් සමග පවතින සමාජ සම්බන්ධතාවල සමස්ත සන්දර්භය

කැළර් ප්‍රජාව මෙලෙස අනෙක් ජාතින් සමග පවත්වන සම්බන්ධතාව සංසන්ධ්‍යාත්මක ව අධ්‍යාපනය කිරීමේ දී හඳුනාගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ ඉහළ ජාල සහනත්වයක් හිමිකරගෙන ඇත්තේ සිංහල ජාතින් වීමයි. එය 0.236ක් ලෙස වගු අංක 4 හි පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි ය. කැළර් ප්‍රජාව ජනාධානය වී ඇති ප්‍රදේශයේ වැඩි පිරිසක් සිංහල ජාතින් වීම මෙයට හේතුව වී ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි ය.

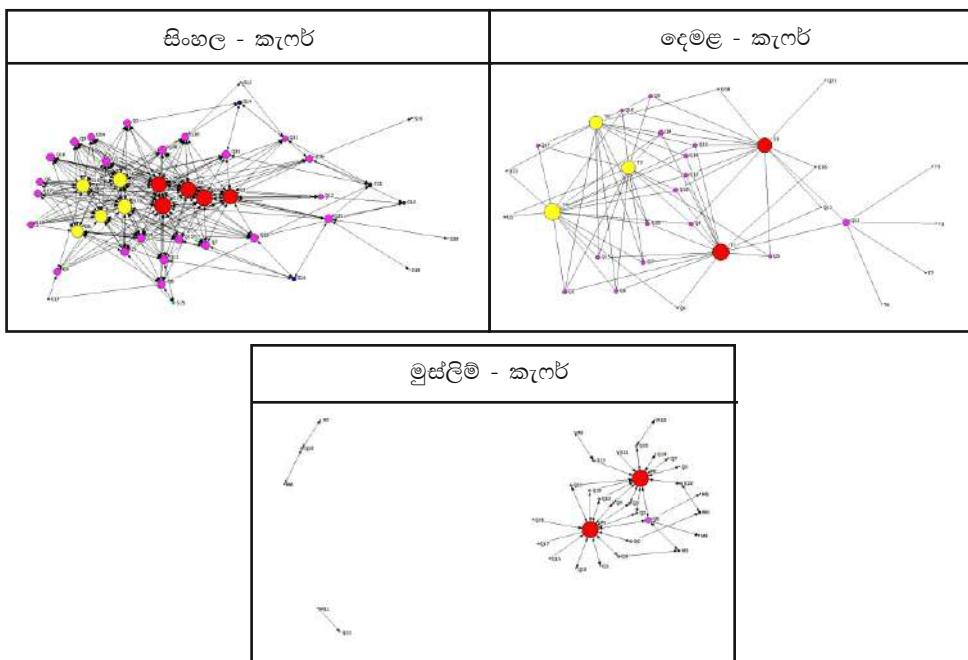
උක්ත වගු අංක 4 ට අනුව සහනත්ව කේන්ද්‍රීයතා අගය සලකා බැලීමේ දී 0.387ක ඉහළ ම අගයක් ගනු ලබන්නේ දෙමළ ජාතිකයන් විසිනි. කැළර් ජාතිකයින් සියලු ම දෙනා සම්බන්ධතා පවත්වන්නේ සීමාසහිත දෙමළ ජාතික පිරිසක් සමග වීම මෙයට හේතුවයි. අනෙකුත් ජාතින් මෙන් සබඳතා පවත්වන එක් එක් පවුලට වෙනස් වූ පුද්ගලයන් රාජියක් දීමිල ජාතින් අතර නොමැති වන අතර කැළර් ජාතින් බොහෝ දෙනා සබඳතා පවත්වන්නේ අසල්වැසි දෙමළ පුද්ගලයන් කිහිපයෙනා හා පල්ලියේ දෙමළ හිතවතුන් කිහිපයෙනෙකු සමග පමණි. මෙම තත්ත්වයෙන් පරිබාහිර සබඳතා පවත්වන කැළර් ජාතික එක් කුටුම්බයක් පමණක් හඳුනාගත හැකි අතර ඒ යාති සම්බන්ධතා පවත්වන මන්නාරම් ප්‍රදේශයෙන් විවාහයක් කරගත් කාන්තාවයි. අනෙකුත් සියලු කැළර් කුටුම්බ අඩු වැඩි වශයෙන් අසල්වාසින් හා පල්ලියේ හිතවතුන් කිහිපයෙනෙකු සමග පමණක් සබඳතා පවත්වයි.

සිංහල ජාතින් සබඳතා පවත්වන පුද්ගලයන් පරාසය ඉතා වැඩි බැවින් මෙම ජාල කේන්ද්‍රීයතා අගය 0.276ක් ලෙස අනෙකුත් ජන කොටස්වලට වඩා අඩු අගයක් වාර්තා කරයි. අසල්වාසින් හා පල්ලියේ හිතවතුන්ට අමතරව සිංහල පවුල් හා විවාහ

වූ පිරිස් සිය පවුලේ ඇඟින් සමග ද, ඇතැම් පිරිස් තම පාසල් සමයේ මිතුරන් සමග ද, තවත් පිරිස් රකියා ස්ථාන ආශ්‍රිත මිතුරන් හා හිතවතුන් සමග ද, ආදි ලෙස ප්‍රමාණ පරාසයක සබඳතා ගොඩනගාගෙන ඇත. ඒ නිසා ඔවුන්ගේ සබඳතා විශාල පරාසයක බෙදී යාම හේතුවෙන් මෙම අගය අඩුවීමක් හඳුනාගත හැකි ය.

ජාල සනත්ව දුර දරුණකය පිළිබඳ අවධානය ගොමු කිරීමේ දී සිංහල, දෙමළ හා මුස්ලිම යන ජාතින් ත්‍රිත්වය අතර වැඩි සබඳතා දුරක් පවතින්නේ මුස්ලිම ජාතින් සමග බව හඳුනාගත හැකි ය. මෙම දරුණකයේ දී අදහස් කරන්නේ තුශේලිය දුර සබඳතාවක් පිළිබඳ නොවේ. සබඳතා පැවැත්වීමේ දී අඩු ම සබඳතා ප්‍රමාණයක් හඳුනාගත හැකි වන්නේ මුස්ලිම ජාතින් සමග වන අතර ජාල සනත්වය ද 0.069ක් තරම් ඉතා අඩු අගයක් ගනී. මෙහි දී බොහෝ කැළර් කුටුම්බ එක් මුස්ලිම පුද්ගලයෙකු හෝ දෙදෙනෙකු වැනි ඉතා සුළු පිරිසක් සමග සිය සමාජ සබඳතා ගොඩනගාගෙන ඇත. මුස්ලිම - කැළර් සමාජ ජාලයේ සාමාන්‍ය අගය ද 2.265 ක් ලෙස සාම්ප්‍රාජාතික අඩු අගයක් පෙන්නුම් කරයි (වග අංක 4).

සිංහල හා දෙමළ යන ජාතින් දෙක ම මුස්ලිම ජනතාවට වඩා කැළර් ප්‍රජාව සමග විශාල සබඳතා ජාලයක හවුල්කරුවන් බව ද ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 4 හි පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි වෙනස්කමකි.

ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 4: කැළර් ජනයා සිංහල, දෙමළ හා මුස්ලිම ජාතින් ත්‍රිත්වය සමග පවත්වන සබඳතාවල ස්වරුපය

සටහන්: මෙහි රතු වර්ණයෙන් අසල්වාසින් ද, කහ වර්ණයෙන් පල්ලියේ හිතවතුන්

ද, නිල් වර්ණයෙන් පවුලේ යුතින් ද, කොළඹ වර්ණයෙන් හිතවතුන් ද, දුමුරු වර්ණයෙන් ලගම මිතුරන් ද, රෝස වර්ණයෙන් කැඹරු ගහ ඒකකයන් ද නිරුපිත ය. වෘත්තවල (Nodes) විශාලත්වය ජාල සනත්වය අනුව තීරණය වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: කේතු අධ්‍යයන දත්ත භාවිතයෙන් සමික්ෂකයා විසින් නිරමාණය කරන ලදී. 2021.

යෙරෝක්ත ප්‍රස්ථාර 4 හි සමාජ ජාල සටහන් අනුව හා වග අංක 4 හි සංඛ්‍යා දත්ත අනුව සිංහල, දෙමළ හා මුස්ලිම් යන ජාතින් ත්‍රිත්වය සමග ශ්‍රී ලාංකිකයන් අප්‍රිකානු ප්‍රජාව සමාජ සඛධානා පවත්වාගෙන යන ආකාරයේ වෙනස්කම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කළ හැකි ය.

සේවා නිලධාරීන් සමග පවතින සම්බන්ධතාව

පුදේශයේ සිටින සේවා නිලධාරීන් සමග කැඹරු ජනයා සඛධානා පවත්වන ආකාරය සාකච්ඡා කිරීමේ දී කැඹරු සහ සේවා නිලධාරීන් අතර පවතින සඛධානාවන්හි සමාජ ජාල සනත්වය 0.240 ක අගයක් පෙන්වුම් කරයි (වග අංක 5).

වග අංක 5: සේවා නිලධාරී - කැඹරු සම්බන්ධතාව ජාලයේ සංක්ෂීප්ත ජාල ලක්ෂණ/මිනුම්	
ජාල සාමාන්‍යය අගය	7.667
ජාල සනත්ව අගය	0.240
ජාල කේත්තීයතා දුර්ගකය	0.505
ජාල සනත්ව දුර දුර්ගකය	1.975

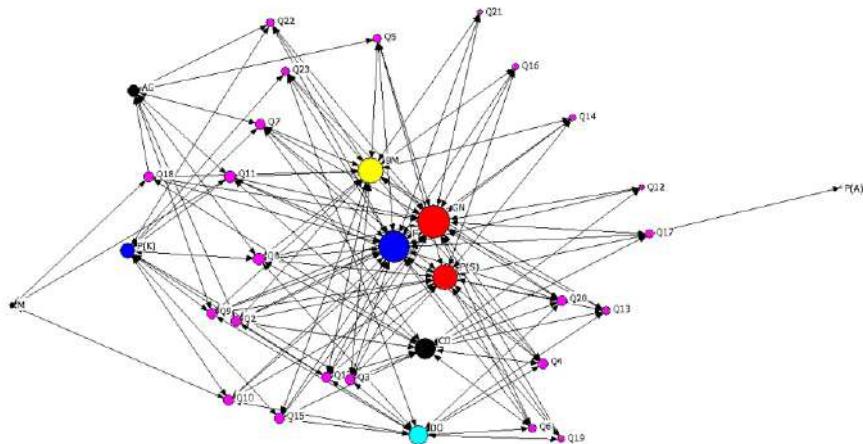
මූලාශ්‍රය: කේතු අධ්‍යයන දත්ත, 2020.

සේවා නිලධාරීන් අතරින් ග්‍රාම නිලධාරීන් (GNO) ඉහළ සඛධානා සනත්ව අගයක් හිමිකරගෙන ඇති අතර එය 0.719 කි. ඒ හා සමාන ම ඉහළ සනත්ව අගයක් එනම් 0.667 ක අගයක් පල්ලියේ පියතුමා (F) සම්බන්ධ ව හදුනාගත හැකි ය. විශේෂයෙන් ග්‍රාමය තුළ පොදු කටයුතුවල දී සිලේෂ්න් කැඹරුවරුන්ගේ ප්‍රජා සහභාගිත්වය ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බව ග්‍රාමසේවකතුම්ය සමග සිදු කළ සම්මුඛ සාකච්ඡාව මගින් හදුනාගත් කරුණකි. පල්ලිය තුළ කටයුතුවල දී ද එම තත්ත්වය එසේ ම ය. සහයෝගීත්වයෙන් යුතුව එකිනෙකා සමග කටයුතු කරන ජන කොටසක් ලෙස මොවුන් හදුනාගත හැකි ය. එවැනි පොදු කටයුතුවල දී ඇතැමිවිට ඔවුන්ගේ අනන්‍යතා ලක්ෂණ සුළු අපහසුතාවලට ලක්වීමට හේතු වුව ද අද වන විට එම තත්ත්වය බොහෝදුරට අඩු බවක් කැඹරු ප්‍රජා නායිකාව විසින් සඳහන් කරන ලදී. විශේෂයෙන් ම මොවැනි තත්ත්වයන් ඔවුන් බොහෝවිට අත්විදින්නේ ග්‍රාමයෙන් පිටතදී බවත් ගම තුළ සියල්ලන් සමග ඔවුන් හොඳ සහයෝගයෙන් ජීවත්වන බවත් ඇය තවදුරටත් දැක්වායි.

මෙවන් අවස්ථාවන්වල දී ග්‍රාමසේවකතුම්ය, සිරම්බිඥ්‍රීය පල්ලියේ පියතුමා මෙන් ම පන්සලේ සේවාමින් වහනසේ ද ඉතාමත් හොඳ සහයෝගයක් ලබාදෙන බවත් ඔවුනු සඳහන් කරති. කැඹරු ප්‍රජාවගෙන් වැඩිදෙනා කිතුනු භක්තිකයන් වුවත්

පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේ සමග ද සමාජ සම්බන්ධතාවක් ගොඩනගාගෙන ඇති බව හදුනාගත හැකි ලක්ෂණයකි. ඒ අනුව පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේ (BM) සම්බන්ධ ව ද 0.563 ක් වැනි ඉහළ ජාල සනත්වයක් හදුනාගත හැකි ය. තමාගේ පරම්පරාවන්ට ඇතින් හෝ සම්බන්ධ අය සමග මෙන් ම තමාගේ වරිගයට සම්බන්ධ නැත්ත් වඩාත් ලබාදී යැයි හදුනාගත් අය හා සමාජ සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම කෙරෙහි මානවයා ලැදියාවක් දක්වන බව පරියෝශනයන්ගෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වී ඇති කාරණයකි (Stadtfeld, Takács, and Vörös, 2020).

එමෙන් ම සිලෝන් කැළර් ප්‍රජාව සතු සුවිශේෂී සංස්කෘතික අන්තර්ජාව හේතුවෙන් පුදේශයේ සංස්කෘතික නිලධාරීතුමිය (CO) සමග ද නිතර නිතර සම්බන්ධතා පවත්වන බව හදුනාගත හැකි ය. තව ද සිරම්බිඳුවා සිංහල විද්‍යාලයේ විදුහල්පති තුමාගේ (P(S)) ජාල සනත්ව අයය 0.531 ක් හා ග්‍රාම සංවර්ධන නිලධාරීතුමාගේ (DO) සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය සම්බන්ධ ජාල සනත්ව අයය 0.406 ක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. මවුන් ද පුදේශය තුළ පොදු කාර්යයන්වල දී හොඳ සහයෝගයක් ලබාදෙන පුදේශලයන් ලෙස පෙන්වාදිය හැකි ය.

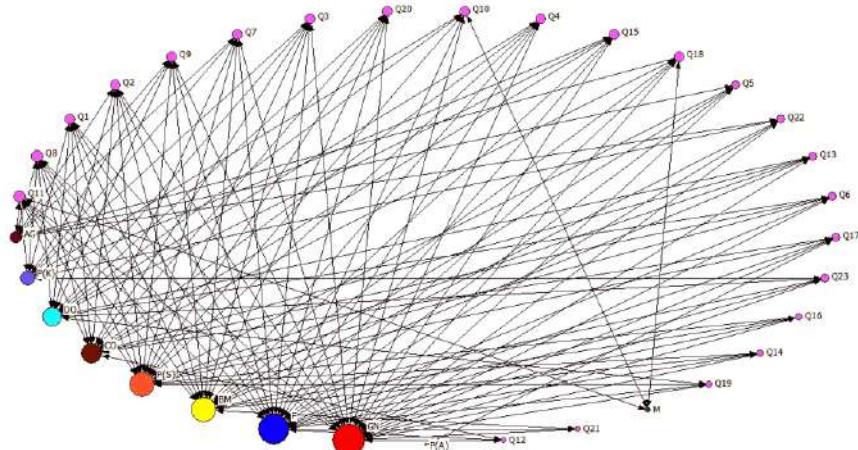
ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 5: කැළර් ජනයා ස්වාමීන් සමග පවත්වන සබඳතාවෙහි ස්වරුපය

සටහන්: මෙහි රතු වර්ණයෙන් ග්‍රාම සේවක, නිල් වර්ණයෙන් පල්ලියේ පියතුමා, කහ වර්ණයෙන් පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේ, ලා රතු වර්ණයෙන් සිරම්බිඳුවා සිංහල විද්‍යාලයේ විදුහල්පති, දූෂ්‍රි වර්ණයෙන් සංස්කෘතික නිලධාරී, ලා නිල් වර්ණයෙන් ග්‍රාම සංවර්ධන නිලධාරී, දම් වර්ණයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ලා දම් වර්ණයෙන් සිරම්බිඳුවා කනිටු විදුහලේ විදුහල්පති, අඥ වර්ණයෙන් ප්‍රවුල් සෞඛ්‍ය සේවකා, කොළඹ වර්ණයෙන් ප්‍රත්තලම ඇත්ත්වා විද්‍යාලයේ විදුහල්පති, රෝස් වර්ණයෙන් කැළර් ගහන ඒකකයන් ද නිරුපිත ය. වෙනත්වල (Nodes) විශාලත්වය ජාල සනත්වය අනුව තීරණය වී ඇති.

මූලාශ්‍රය: කේත්තු අධ්‍යයන දත්ත භාවිතයෙන් සම්ක්ෂකයා විසින් නිර්මාණය කරන ලදී, 2021.

මිට අමතර ව ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා (AG) 0.25ක සනත්වයක් පෙන්නුම් කරන ආකාරයක් හඳුනාගත හැකි ය. සපුළු ව සැම කැළර් කුටුම්බයක් සමග ම සම්බන්ධතා නොපවත්වන බැවින් සහ විශේෂයෙන් කැළර් ප්‍රජා නායිකාව හා කැළර් සංගිත කණ්ඩායමේ සාමාජිකයන් සමග වැනි සුළු පිරිසක් සමග පමණක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්තුමා සබඳතා පැවැත්වීම මෙවැනි සනත්ව අගයක් හඳුනාගැනීමට හේතුව ලෙස දැක්වය හැකි ය. එමෙන් ම සිරම්බෘත්‍ය කනිටු විද්‍යාලේ විද්‍යාල්පතිතුමා (P(K)) ද කැළර් ප්‍රජාව සමග යම් සබඳතා ප්‍රමාණයක් ගොඩනගාගෙන ඇත (0.313). එමෙන් ම පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාව 0.094ක සබඳතා සනත්වයක් පෙන්නුම් කරන ආකාරය හඳුනාගත හැකි ය. ජාලය තුළ අඩු ම සනත්ව අගය (0.031) නිරුපණය කරන්නේ ප්‍රත්තලම ඇත්ත්වය විද්‍යාලයේ විද්‍යාල්පතිවරයා (P(A)) වන අතර එම විද්‍යාලයේ අධ්‍යාපනය හදාරන එක් සිසුවෙක් කැළර් ප්‍රජාව අතර වන බැවින් එම කුටුම්බයේ සාමාජිකයන් එම විද්‍යාල්පතිවරයා සමග සබඳතා පවත්වන බවක් සඳහන් වේ (වග අංක 6).

මෙම අයුරින් එක් එක් සේවා නිලධාරියාගේ සනත්ව අගයන් පිළිබඳ හඳුනාගත හැකි අතර කැළර් කුටුම්හ අතර වැඩි ම සබඳතා පවත්වන කුටුම්හ දෙකක් හඳුනාගත හැකි ය. එම ගහ කුටුම්හ දෙකෙහි ම සනත්ව අගය 0.25 ක් වේ (වග අංක 6). සේවා නිලධාරින්ගේ ජාල සනත්ව අගයන් අනුව සබඳතා ප්‍රමාණයන්ගේ වෙනස්කම් රුප සටහන් අංක 6 හි පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි ය.

ජාල ප්‍රස්ථාර අංක 6: කැළර් ජනය හා සේවා නිලධාරින් සමග පවතින සබඳතාවෙහි වෙනස්කම්

සටහන්: මෙහි රතු වර්ණයෙන් ග්‍රාම සේවක, නිල් වර්ණයෙන් පල්ලියේ පියතුමා, කහ වර්ණයෙන් පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේ, ලා රතු වර්ණයෙන් සිරම්බෘත්‍ය සිංහල විද්‍යාලයේ විද්‍යාල්පති, දුමුරු වර්ණයෙන් සංස්කෘතික නිලධාරී, ලා නිල්

වර්ණයෙන් ග්‍රාම සංවර්ධන නිලධාරී, දම වර්ණයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම්, ලා දම වර්ණයෙන් සිරමලිඇචිය කනිටු විදුහලේ විදුහල්පති, අඟ වර්ණයෙන් පවත්ල සෞඛ්‍ය සේවිකා, කොළ වර්ණයෙන් පුත්තලම ඇන්ඩ්‍රො විද්‍යාලයේ විදුහල්පති, රෝස වර්ණයෙන් කැංර ගහු ඒකකයන් ද නිරුපිත ය. වෘත්තවල (Nodes) විශාලත්වය ජාල සනත්වය අනුව තීරණය වී ඇත.

මූලාශ්‍රය: කේත්තු අධ්‍යයන දත්ත භාවිතයෙන් සම්ක්ෂකයා විසින් නිර්මාණය කරන ලදී, 2021.

මොවුන්ගේ අන්තර්සභදතා ප්‍රමාණය පිළිබඳ ව හඳුනාගැනීමේ දී ද ඉහළ අන්තර්සභදතා අයක් ග්‍රාම නිලධාරී හා පල්ලියේ පියවුමා පෙන්නුම් කරන අතර ඇන්ඩ්‍රො විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිතුමාගේ අන්තර්සභදතා ප්‍රමාණය ගුනය අයක් ගති. ඒ බව රුපසටහන් අංක 5 නි පැහැදිලි ව හඳුනාගත හැකි ය. එහි ප්‍රධාන ජාලයෙන් ඇත්ව P(A) ලෙස දැක්වෙන්නේ ඇන්ඩ්‍රො විදුහලේ විදුහල්පතිතුමාගේ ජාලය සම්බන්ධතාව වන අතර මූල්‍ය සමස්ත කැංර ප්‍රජාව සමග ඉතාමත් අඩු සම්බන්ධතාව පවත්වන පුද්ගලයෙක් බව හඳුනාගත හැකි ය. මෙම සබැඳියාවන්හි මානයන් මානව විද්‍යාත්මකව ද අධ්‍යයනය කළ යුතු ය. මක්නිසාද යන් මෙවැනි පර්යේෂණ අනාවර්ණයන් අප සමාජයට ඉතා අගනා මෙන්ම සමාජය ආපේෂා කරන්නාන්ද වේ (අන්තනායක, 2016). විශේෂයෙන් එම ජන කොටස කාලයාගේ ඇවැමෙන් විශාල පරිවර්තනයන් හා පරිණාමයන් ව ලක්වන බැවිණි (සමරවිකුම, 2018). එමෙන් ම, එම පරිණාමයන් තුළ විවිධ වූ හැල හැඳුවීම්වලට භාජනය විමේ සන්දර්භයක් සහ වට්ටිවාවක් ද හඳුනා ගැනීමට හැකිවීම සමාජ ජාලයන් ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ සාමාන්‍ය තත්ත්වයකි (Stadtfeld, Takács, and Vörös, 2020).

වගු අංක 6: සේවා නිලධාරී - කැංර සම්බන්ධතා ජාලයේ ජාල ලක්ෂණ							
	ජාල සනත්වය	ජාල සම්පත්තාව	ජාල අන්තර්සභදතාව		ජාල සනත්වය	ජාල සම්පත්තාව	ජාල අන්තර්සභදතාව
Q1	0.219	0.533	0.012	GN	0.719	0.780	0.200
Q2	0.219	0.533	0.014	AG	0.250	0.438	0.015
Q3	0.219	0.53	0.012	DO	0.406	0.508	0.043
Q4	0.188	0.516	0.007	CO	0.438	0.542	0.065
Q5	0.156	0.500	0.007	M	0.094	0.386	0.002
Q6	0.156	0.500	0.005	F	0.688	0.744	0.183
Q7	0.219	0.533	0.015	BM	0.563	0.604	0.097
Q8	0.250	0.552	0.02	P(S)	0.531	0.604	0.095
Q9	0.219	0.533	0.015	P(K)	0.313	0.464	0.024
Q10	0.188	0.516	0.025	P(A)	0.031	0.337	0.000
Q11	0.250	0.552	0.038				
Q12	0.094	0.471	0.001				
Q13	0.156	0.5	0.005				
Q14	0.125	0.485	0.002				

Q15	0.188	0.516	0.009
Q16	0.125	0.485	0.002
Q17	0.156	0.5	0.065
Q18	0.188	0.516	0.024
Q19	0.125	0.485	0.003
Q20	0.188	0.516	0.007
Q21	0.094	0.471	0.001
Q22	0.156	0.5	0.008
Q23	0.156	0.5	0.006

සහභාගී: මෙහි Q යන්නෙන් කැළර් ගෘහ කුටුම්ප ද, GN යන්නෙන් ග්‍රාම සේවක, F යන්නෙන් පල්ලියේ පියතුමා, BM යන්නෙන් පන්සලේ ස්වාමීන් වහන්සේ, P(S) යන්නෙන් සිරම්බිජිය සිංහල විද්‍යාලයේ විදුහල්පති, CO යන්නෙන් සංස්කාතික නිලධාරී, DO යන්නෙන් ග්‍රාම සංවර්ධන නිලධාරී, AG යන්නෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම්, P(K) යන්නෙන් සිරම්බිජිය කනිටු විදුහලේ විදුහල්පති, M යන්නෙන් පවුල් සෞඛ්‍ය සේවකා, P(A) යන්නෙන් ප්‍රත්තලම ඇත්ත්වා විද්‍යාලයේ විදුහල්පති නිරුපණය කරයි.

මූලාශ්‍රය: කේත්‍රු ආධ්‍යාත්‍ර දත්ත, 2020.

කැළර් ප්‍රජාව හා සේවා නිලධාරීන් අතර සම්පතා අගයන් සාපේක්ෂව සුළු අගය පරාසයක් තුළ විවෙනය වන බව හඳුනාගත හැකි වේ. රට හේතුව වන්නේ සමස්ත කැළර් ප්‍රජාව සේවා සම්බන්ධතා පවත්වන විශාල සේවා නිලධාරීන් ප්‍රමාණයක් නො සිටින බැවින් ගෘහ කුටුම්ප 32 ම සේවා නිලධාරීන් දහදෙනකු වැනි සුළු පිරිසක් සමග මුළුන්ගේ සබඳතා ජාලය පවත්වාගෙන යන බැවිනි. මෙම ජාල ප්‍රස්ථාර හා ජාල මිනුම් නිරමාණය කිරීම සඳහා යොදාගත් ත්‍රාසය උපග්‍රහන්ම අ හි දක්වා ඇතේ.

මෙම අයුරින් සිලෝන් කැළර් ජනතාව ප්‍රදේශයේ සේවා නිලධාරීන් සමග පවත්වන සමාජ සම්බන්ධතාව විශ්ලේෂණාත්මකව පෙන්වාදිය හැකි ය. සමාජ ජාල විශ්ලේෂණය ආසුරු කරගනිමින් ලබාගත් තොරතුරු සියල්ලේහි සාරාංශයක් ලෙස සමස්ත කැළර් ප්‍රජාව වර්තමානය වනවිට ඉහළ සමාජ සම්බන්ධතා ගොඩනගාගනිමින් ශ්‍රී ලංකා කිය සමාජයට වඩාත් අනුගතවෙමින් ජ්වත්වන ජන මොටසක් බව පෙන්වාදිය හැකි ය. මෙම පරික්ලේපනයන් අතිත අත්දැකීම් හා සැසැදිමේදී මොව ගම්මාන වේ (සේමසුන්දර, 2007:81; පියසේන, 1966:93; කුරුලුවංශ, සහ පුරුණීමාල්, 2017:21). එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකා කිය ජන සමාජය සමාජ සබඳයාවන් හා සමාජ සංවිධාන ගොඩනගා ගැනීම අතින් ඉතා පොහොසත් ය යන්න මොනවට ගම්මාන වී ඇත (Karunarathne and Lee, 2020). රට අමතරව, ශ්‍රී ලංකා කිය ජන සමාජය සමාජ ප්‍රාග්ධනයෙන් ද (සමාජ ප්‍රාග්ධනය සමාජ ජාල හරහා තිරිහන් වන බැවිනි) සතුවුදායක ලෙස පොහොසත් ය (Karunarathne and Lee, 2019).

නිගමන

පුත්තලම සිරම්බිජ්‍ය ග්‍රාම නිලධාරී වසම තුළ ජනාවාසගත වී සිටින ශ්‍රී ලාංකික අජ්‍යිකානු ජනයා පිළිබඳ සිදු කළ සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයන් ඇසුරින් එළඹිය හැකි නිගමනයන් හා යෝජනා මෙහි දී සාකච්ඡා කරනු ලැබේ. මෙම අධ්‍යායනය වඩාත් කාලෝචිත වන්නේ ඔවුන් ශිෂ්ටයෙන් ව්‍යුත්‍යීය යන ශ්‍රී ලාංකික ජනකාටසක් බැවිනි (පෙරේරා, 2017:177; දිසානායක, 1996:111).

සමාජ ජාල විශ්ලේෂණයට අනුව කැළර්වරුන්ගේ සමාජ සම්බන්ධතා පිළිබඳ එළඹිය හැකි නිගමනය වන්නේ ඔවුන් සබඳතා ගොඩනගාගෙන සිටින වෙනත් ජාතීන් අතර සිංහල ජාතීන් ඉහළ ස්ථානයක් හිමිකරගෙන ඇති බවයි. අනෙකුත් ජාල සම්බන්ධතාවලට සාපේක්ෂව 0.236ක ඉහළ ජාල සනත්ව අගයක් සහිත ජාලයක් සිංහල - කැළර් ජාතීන් අතර හඳුනාගත හැකි ය. සියලු ජාතීන් අතර අසල්වැසියන් සමග ඉහළ සබඳතා ගොඩනගාගෙන ඇති අතර රට අමතර ව සිංහල හා දේමල කතොලික දේවස්ථාන ආග්‍රිත පුද්ගලයන් ද කැළර්වරුන්ගේ සමාජ සම්බන්ධතා ජාලවල වැඩි වැදගත්කමක් ලබාගෙන ඇති පිරිස වේ. එමෙන් ම මිට අමතර ව ඇාති සම්බන්ධතා මත වෙනත් ජාතීන් සමග ගොඩනගාගත් සම්බන්ධතා ද, මිතුරුන් ලෙස ඇසුරු කරන වෙනත් ජාතීන් ද ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතා ජාලය තුළ හඳුනාගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය තුළ සුළු ජාතියක් ලෙස සේවා නිලධාරීන් සමග පවා තරමක හොඳ සබඳතා ජාලයක් ඇසුරෙන් ගොඩනගාගෙන ඇති අතර එහි දී වැඩි ම සබඳතා ප්‍රමාණයක් ග්‍රාම නිලධාරී හා පල්ලියේ පියතුමා සමග ගොඩනගාගෙන ඇත. ගමේ පොදු කාර්යයන්වල දී ආගම් හා ජාති හේදයකින් තොරව ගමේ සියලුදෙනා සමග ඉතා සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන පිරිසක් වන අතර ඇතැම් අවස්ථාවල සුළු අපහසුතාවන්ට ලක්වුව ද (Akmeemana, and Kamalrathne, 2020; විජයවර්ධන, 2021:66), ඒවා නොතකමින් ජ්වත්වීමට ඔවුන් අද වනවිට පුරුෂුව ඇත (Jayasuriya, 2005; Jayawardene, 2013; Jayasuriya, 2007). ඒ ඔවුන් මෙම අධ්‍යායනය සමාජ ජාල ඇාන වීමංසා සාහිත්‍ය (literature of social networks epistemology) සන්දර්භයට නව දායකත්වයක් එක්කරනු ඇත.

ශ්‍රී ලාංකික සුළු ජන පිරිසක් ලෙස අතිතයට සාපේක්ෂව වර්තමාන කැළර් ජනයාගේ සමාජ සම්බන්ධතාවයන් තරමක පුළුල් පරාසයක පැතිර ඇති නමුත් අනිකුත් ජන කොටස්වලින් ඇතැම් අවස්ථාවල දී අපහසුතාවන්ට ලක්වන බව හඳුනාගත් තත්ත්වයකි (ගුණවර්ධන, 2019:72; නිමන්ත, 2020:41). මේ සඳහා දැක්වීය හැකි හොඳ ම යෝජනාව වන්නේ මිනිස් ආකල්ප සංවර්ධනයයි. ග්‍රාමීය මට්ටමේ සිට මිනිස් ආකල්ප සංවර්ධන අවස්ථා හා වැඩසටහන් ඇති කිරීම වර්තමානය වනවිට වැදගත් අවගතතාවක් බවට පත්ව ඇත. භාෂාව. නර්තනය. සංගිතය මෙන් ම දේහ ලක්ෂණවලින් පවා තරමක වෙනස් ජන කණ්ඩායමක් වුව ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඔවුන් ද සම අයිතිවාසිකම් ඇති පිරිසක් බව තේරුම්ගත යුතු තත්ත්වයකි. විශේෂයෙන් අනිතයේ ඔවුන් වහල් සේවය සඳහා යොදාවා ඇති බැවිනි (Kopinath and Herath, 2005; Lindfors, 1996). එබැවින් රාජ්‍ය මෙන් ම පොද්ගලික මට්ටමින් ද විවිධ

වැඩසටහන් හරහා මිනිස් ආකල්ප සංවර්ධනය සඳහා යොමුවේම මෙහි දී වැදගත්කාට පෙන්වාදිය හැකි ය. විශේෂයෙන් අනාගත පර්යේෂණ නාඩීන් (future research foci) ඒ කෙරෙහි යොමුවේම ඉතා වටී.

ආක්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලිපි

ග්‍රන්ථ :

- අහයසිංහ, රී. (1969). පෘතුහිසින් හා ලංකාව. කොළඹ: සීමාසහිත ලේක්හවුස් ඉන්වේස්මන්ට්ස් සමාගම.
- අල්චිස්, පී. (2004). නොක්ස් දුටු ලක්දිව. කොළඹ: සුරිය ප්‍රකාශකයෝ.
- ආරියරත්න, එස්. (1985). බසිලා කපිරක්කා විමර්ශනයක්. කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සහෙර්දයෝ.
- ඇල්ලේපොල, එච්. ඇම්. එස්. (2008). බෙඩ් දුටු ලංකාව. බොරලැස්ගමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.
- ඉන්දුරත්න, එච්. එස්. එන්. (2007). ලෝකයේ ප්‍රාථමික ජනතාව. නුගේගොඩ: වින්දන ප්‍රකාශන.
- එදිරිසිංහ, පී. (2000). බෝහියරගේ කොළඹම්පුර පුරාවන්තය. බොරලැස්ගමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශකයෝ.
- කුමාර, එන්. වී. ජී. එච්. (2016). සමාජ විද්‍යාව; මූලික සංකල්ප, න්‍යාය සහ ක්‍රමවේදය. ප්‍රංශ බොරල්ල: විශේෂිතය ග්‍රන්ථ කේන්දුය.
- ගන්කන්ද, එන්. (2007). අඩි නොදැන්න ලාංකිකයෝ. ගල්කිස්ස: සුරත ප්‍රකාශකයෝ.
- ගුණතිලක, ආර්. එන්. (2016). පර්යේෂණ විධිතුම. මහරගම: තරංශ් පින්ටරස්.
- නොස්තුරුහ්, එම්. (1981). මිනිසාගේ සම්භවය. මොස්කව්: ප්‍රගති ප්‍රකාශන මන්දිරය.
- දිසානායක, එස්. (2004). මානව වර්ශීකරණය. බත්තරමුල්ල: සම්බන්ධ ප්‍රකාශකයෝ.
- දිසානායක, රේ. බී. (2014). මානව භාෂා ප්‍රවේශය. මහරගම: තරංශ් පින්ටරස්.
- පියසේනා, එ. (1966). මානව භූගෝල විද්‍යාව. මහනුවර: සීමාසහිත කැන්ඩ් පින්ටරස්.
- පොන්නම්පෙරුම, ඩී. පී. (1967). විදේශීයන් දුටු පුරාණ ලංකාව. කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම.
- රස්නායක, ආර්. එම්. බඩි. එස්. (2007). ශ්‍රී ලංකාවේ වෙශෙන කාපිර ජනතාව. කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සහෙර්දයෝ.
- සේමසුන්දර, ඩී. (2007). හෙලදිවිවාසින් සහ ආදිවාසින්. කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සහෙර්දයෝ.
- හෙටිඳාරව්‍ය ඩී. රු. (1963). සිංහල විශ්වකොළඹය (පළමු කාණ්ඩය). කොළඹ: සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව.
- ප්‍රත්තලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය, (2019) සම්පත් පැතිකඩි සිරම්බිජිත ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය, (2018 - 2019) සම්පත් පැතිකඩි
- අත්තනායක, ඔ. (2016). එදා යදුම්න් බැඳ ගෙනවිත් පුද්දත් කරපු කැරලිත් ගහපු මෙදා ප්‍රත්තලමේ පැත්තකට වී සිටින ලංකාවේ කාපිර. දිවයින, [online] Available at: <https://www.divaina.com/2016/11/27/feature22.html> [Accessed 23 Feb. 2021].
- කුරුලුවංශ, එ. සහ පුරුණීමාල්, පී. (2017) මොසුම්බික් සිට ඇවින් අපේ වී. දිණුමින පුවත්පත, කොළඹ: ලේස්හවුස් පුවත්පත් ප්‍රකාශන, පී.38.

- ඡයමාන්න, ඩී. ඩී. (2017). 'ලාංකීය සමාජය විවිතුවන් කළ කැළරටරු'. **සත්හඩි**, www.sathhada.com [Accessed 8 Nov. 2020], ප.5.
- දිසානායක, එම්. (1996). මැන්බෙලාගේ හා ඔබුම්බෙලාගේ සිංහල නැදුශීයෝ. **දිවයින,** කොළඹ: උපාලි පුවත්පත් සමාගම, ප.3.
- පෙරේරා, ආර්. (2017). වික ටික නැතිවෙන ලංකාවේ කාපිටි ජනයා. දේශය, [online] Available at: <http://www.deshaya.lk/article/51> [Accessed 23 Feb. 2021].
- සමරවිකුම, අයි. (2018). කාලේ වෙනසට තාලේ අලුත්වූණු සිරම්බිඳීයේ මිනිස්සු. **සිලුමිනා,** [online] Available at: <http://www.silumina.lk/2018/05/26/> [Accessed 23 Feb. 2021].
- Akmeemana, K.M.N.U. and Kamalrathne, T. (2020). Patterns and Challenges of Social Identity: An Analysis of Third Space Perspective on Afro-Sri Lankans in Sirambiadiya. [online] Available at: <http://ir.kdu.ac.lk/handle/345/3034> [Accessed 2 Mar. 2021].
- Arachchige, S. A. (2017). Kaffirs of Sri Lanka. [Online] Available at: https://www.researchgate.net/publication/317317221_Kaffirs_of_Sri_Lanka [Accessed 8 Nov. 2020].
- Barnes-Mauthe, M., Arita, S., Allen, S.D., Gray, S.A. and Leung, P. (2013). The influence of ethnic diversity on social network structure in a common-pool resource system: implications for collaborative management. *Ecology and Society*, [online] 18(1). Available at: [Accessed 8 Nov. 2020].
- Bellotti, E., (2008). What are friends for? Elective communities of single people, *Social Networks*, 30, pp. 318–329.
- Brown, R. (1999). *Illustrated Encylopadia of People and Culture of the World*. 2nd ed. New Delhi: Aryan Books International.
- Dissanayaake, P. and Premarathne, P. (2016). Are we different from you: Changing facets of Kaffir community in SriLanka. [Online] Available at: https://www.researchgate.net/publication/294426994_Are_we_different_from_you_changing_facets_of_Kaffir_community_in_Sri_Lanka [Accessed 8 Nov. 2020].
- Hanneman, R.A. and Riddle, M. (2005). *Introduction to Social Network Methods*. California: University of California Press. [online] Available at: <http://faculty.ucr.edu/~hanneman/nettext/> [Accessed 8 Oct. 2020].
- Harari, Yuval N. (2015). *Sapiens : a brief history of humankind*. New York : Harper.
- Hornby, A. S. (2015). *Oxford Dictionary*. 9th ed. Oxford: Oxford University Press.
- Jayasuriya, S.D.S. (2005). The Portuguese Identity of the Afro-Sri Lankans.

- Lusotopie*, [online] 12(1-2), pp.21-32. Available at: <https://journals.openedition.org/lusotopie/1164> [Accessed 10 Oct. 2020].
- Jayasuriya, S.D.S. (2006). Trading on a thalassic network: African migrations across the Indian Ocean. *International social science journal*, [online] 58 (188), pp . 215 - 225 . Available at : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1468-2451.2006.00613.x> [Accessed 8 Oct. 2020].
- Jayasuriya, S.D.S. (2007). A Forgotten Minority: The Afro-Sri Lankans. *African and Asian Studies*, [online] 6(3), pp.227-242. Available at: https://brill.com/view/journals/aas/6/3/article-p227_3.xml [Accessed 8 Oct. 2020].
- Jayasuriya, S.D.S. (2019). A Hybrid Performance: East African Spirit Possession and Sri Lankan Manhas. *Journal of Africana Religions*, [online] 7 (1), pp . 105 - 111 . Available at : <https://www.jstor.org/stable/10.5325/jafrireli.7.1.0105?seq=1> [Accessed 8 Oct. 2020].
- Jayawardene, S. (2013). Pushing the Paradigm: Locating scholarship on the Siddis and Kaffirs. *Journal of Black Studies*, [online] 44(7), pp.687-705. Available at: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0021934713508781> [Accessed 29 Oct. 2020].
- Karunaratne, Y.A. and Lee, Gunhak (2019), Traditional social capital and socioeconomic networks in response to flood disaster: A case study of rural areas in Sri Lanka, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 41, pp. 101-279.
- Karunaratne, A.Y. and Lee, G. (2020). The geographies of the dynamic evolution of social networks for the flood disaster response and recovery. *Applied geography*, 125, pp.102-274.
- Knoke, D. & Yang, S. (2008). *Social Network Analysis*. Los Angeles: CA: Sage.
- Kopinath, C. and Herath, H.M.D.R. (2005). The Present of Past Slaves: The Socio Economic Situation of Sri Lankan Kaffir People. *Peradeniya economic Research symposium: University of Peradeniya*. [online] Available at: <http://arts.pdn.ac.lk/econ/piers2019/Proceedings2015/The%20Presentation%20of%20Past%20Slaves%20%20The%20Socio%20Economic%20Situation%20of%20Sri%20Lankan%20Kaffir%20People.pdf> [Accessed 12 Dec. 2020].
- Lindfors, B., (1996). Hottentot, Bushman, Kaffir: Taxonomic tendencies in

- nineteenth-century racial iconography. *Nordic Journal of African Studies*, [online] 5(2), pp.1-28. Available at: <https://www.njas.fi/njas/article/view/664> [Accessed 11 Oct. 2020].
- Mac Ginty, R., (2010). Social network analysis and counterinsurgency: a counterproductive strategy?. *Critical Studies on Terrorism*, [online] 3(2), pp.209-226. Available at: [Accessed 10 Oct. 2020].
- Serrat, O. (2017). *Social network analysis: In Knowledge solutions*. Singapore. Springer.
- Stadtfelda, C., Takács, K., and Vörös, E., (2020). The Emergence and Stability of Groups in Social Networks, *Social Networks*, 60, pp. 129–145.
- Walker, O. (1949). Kaffirs are Lively. *London: Victor Gollancz*, [online] Available at: <http://vidyaonline.org/dl/kafir.pdf> [Accessed 10 Oct. 2020].
- Wittek, Kroneberg, and Lämmermann, (2020). Who is fighting with whom? How ethnic origin shapes friendship, dislike, and physical violence relations in German secondary schools, *Social Networks*, 60, pp. 34–47.

වෙබ් අඩවි

- ගුණවර්ධන, ආර්. (2019). සිලෝන් කැලරට්. [online] Lanka Newsweek. Available at: https://lankanewsweek.com/53-lanka_news_week [Accessed 13 Dec. 2020].
- නිමන්ත, පී. (2020). කවුද මේ “සිලෝන් කැලරස්”? . [online] perabeats. Available at: <https://perabeats.lk/2020/05/06/> [Accessed 13 Dec. 2020].
- විජයවර්ධන, කේ. (2021). අප්‍රිකාවෙන් ඇවිත් සිරම්බෘතියේ පවුල්කන සිංහල කාපිරි. [online] Roar Media. Available at: <https://roar.media/sinhala/main/features/sri-lankan-sinhala-kaffirs> [Accessed 2 Mar. 2021].
- African Sri Lankans: A History Of The Resilience And Rejuvenation Of People Called 'Kapiri' Or 'Kaffirs'*. [online] weebly. Available at: <http://africansrilankans.weebly.com> [Accessed 8 Nov. 2020].
- Kaffirs of Sri Lanka*. [online] Kiptra. Available at: <https://kiptra.com/lifestyle/kaffirs-of-sri-lanka/> [Accessed 13 Dec. 2020].

.....

**සිංහල කාන්තා පුවත්පත්වල ප්‍රකාශීත ස්ත්‍රීන්වය පිළිබඳ තුලනාත්මක
අධ්‍යායනයක්
ලතා ගුරුසිංහ**

සාරසිංහ්පතය

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ප්‍රකාශන, ලේඛකයේ කාන්තා ප්‍රකාශන ඉතිහාසයට සමකාලීනව බිජි වේ ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පුරුම කාන්තා ප්‍රකාශනය ජාතික පුවත්පත්වල උපාංගයක් ලෙස ආරම්භයේදී නිරමාණය වේ ඇත. 1888 ඇරුමුණු බවට සඳහන් 'පියමුතුහර' කාන්තා ප්‍රකාශනය පිළිබඳව 1888.03.17 දින ලක්මීනි පහන පුවත්පතේ විස්තර සඳහන් වේ. ස්ත්‍රීයට ම වෙන් වූ පුරුම සිංහල පුවත්පත ලෙසින් ඒ. හේමාවති විරසේකර රුපසිංහගේ සංස්කරණයෙන් 'සිංහල කුලගන' පුරුම වරට තිකුත් වූයේ 1916 මැයි 16 දින බවට මතයක් පවතී. මුදුන මාධ්‍ය අතර පුවත්පතට මූලික ස්ථානය තිමි වනුයේ එය තොරතුරු සහ පුවත්ති සම්පාදනය, දැනුම හා අධ්‍යාපනය ලබා දීම, විනෝදාස්වාදය ලබා දීම මෙන් ම අහිප්‍රේරණය ද අරමුණු කර ගන්තා බැවිති. මුල්කාලීන කාන්තා ප්‍රකාශනවල දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් නම් ඒවා පුළුල් ජාතික අරමුණක් උදෙසා කැප කර තිබීම යි. මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාවේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ මැතකාලීන කාන්තා පුවත්පත්වල අන්තර්ගතය තුලනාත්මකව අධ්‍යායනය කිරීම යි. පර්යේෂණ තුම්බේදය ලෙස සංස්දානාත්මක අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය හාවති කෙරිණ. ඒ සඳහා 1957 සිට 2000 දක්වා තොරාගත් වනිතා විත්ති, තරුණී, සිරිකත, නවලිය පුවත්පත් සහ ජනමාධ්‍ය සම්බන්ධ විවාරාත්මක කාති පරිඹිලනය කෙරේ. ශ්‍රී ලාංකේය ස්ත්‍රීය හා සමාජ විපරිණාමය කාන්තා පුවත්පත්වලින් කවරකාරයෙන් විශ්‍රාශ්‍රාන්ත කර ඇත්ද යන්න විමසීම පර්යේෂණ ගැටුවුව බවට පත් විය. මුල්කාලීන කාන්තා පුවත්පත්වල පැවති ප්‍රමිතිය, ගුණාත්මක බව, සමාජ මෙහෙවර කාලානුරුපීව පිරිහි ගොස් ඇති ආකාරය අවසාන විශ්‍රාන්තයේදී හඳුනාගත හැකි විය. ප්‍රකාශන තිදිහාස නම් ව්‍යවස්ථාගත බලය එලදායී ලෙස හාවත කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙහි දී අවධාරණය කෙරේ. එමෙන් ම කාන්තා පුවත්පත් ගුණාත්මකව සංවර්ධනය කිරීමේ කාලීන අවශ්‍යතාව ද මේ මගින් යෝජනා කෙරේ.

**මූල්‍ය පද: මුදුක මාධ්‍ය, කාන්තා පුවත්පත, අන්තර්ගතය, ස්ත්‍රීන්වය,
තුලනාත්මක අධ්‍යායනය**

හැඳින්වීම

මුදුක සන්නිවේදනය ප්‍රධාන කොටගත් පුවත්පත සැමවිට ම ඉතා උසස් අරමුණු පරමාර්ථ කොට ගනියි. සන්නිවේදන මාධ්‍ය මගින් පොදු මහජනතාවට

සිදුවන සේවය ප්‍රධාන වගයෙන් ත්‍රිවිධාකාර වේ. එනම් තොරතුරු සැපයීම, දැනුම දියුණු කිරීම හා විනෝදාස්වාදය ගෙන දීමයි. පුවත්පත ජනමාධ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රබලයා වේ. මූලික මාධ්‍ය අතර පුවත්පතට මූලික ස්ථානය හිමි වනුයේ එය පොදු මහජනතාවට සම්පතම මාධ්‍යය බැවිනි. තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාව, සමබරතාව, පැහැදිලි බව සහ විශ්වසනීයත්වය අරමුණු කර ගත් පුවත්පත ම එහි හාවිතයට අනුව ගක්තිය, බලය, පැවැත්ම තීරණය වේ. මෙම සියලු කරුණු කාන්තා පුවත්පත්වලට ද සාධාරණ වේ.

මෙම අධ්‍යායනයේ පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස සංස්ක්‍රිතාන්තමක අන්තර්ගත විශ්ලේෂණය (Content Analysis) හාවිත කෙරේ. ඒ සඳහා තොරා ගත් කාන්තා පුවත්පත් නියැදියක් යොදා ගැනේ. පර්යේෂණයේ සීමා අතර සිංහල කාන්තා පුවත්පත් පිළිබඳ කරන ලද අධ්‍යායන අවම වීම ප්‍රධානම ගැටුපුව බවට පත් විය. එමෙන් ම ඉංගිෂි හා දෙමළ කාන්තා පුවත්පත් ද ඇසුරු කිරීමට අවකාශයක් ලැබුණේ නම් පර්යේෂණ ගක්ෂතා දියුණු කර ගැනීමේ ඉඩකඩ වර්ධනය කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත. කාන්තා ප්‍රකාශනවල ආරම්භය හා විකාශනය විමසා බැලීම, කාන්තාව අරමුණු කර ගත් සිංහල මාධ්‍ය කාන්තා පුවත්පත්වල අන්තර්ගතය කුලනාන්තමක විශ්ලේෂණය කිරීම හා සිංහල කාන්තා පුවත්පත්වල සිදුවිය යුතු සාධනීය වෙනස්කම් යෝජනා කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු විය.

ලංකාවේ කාන්තා ප්‍රකාශන, ලෙස්කයේ කාන්තා ප්‍රකාශන ඉතිහාසයට සමගාමීව බිජි වී ඇති බවට සාක්ෂි හමු වී ඇත. ස්ත්‍රීන්ගේ දායකත්වයෙන් යුතුව ලංකාවේ සගරා පළ වීම ආරම්භ වූයේ විසිවැනි සියවසේ මුල් දශක දෙක තුළ දී ය. ලංකාවේ මුල් ම ස්ත්‍රී සගරාව වගයෙන් සලකනු ලබන ‘වනිතාර්ථදායීනි’ ගාල්ලේ ස්ත්‍රී කණ්ඩායමක් විසින් 1916 ආරම්භ කර ඇත. ක්ලේකොදායාවේ පක්ෂ්‍යාගේර හිමි විසින් රවනා කරන ලද සිංහල පුවත්පත් සගරා ඉතිහාසයට අනුව ස්ත්‍රීයක විසින් ප්‍රථමයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද සගරාව වනුයේ මාලනී එම්.කරුණාරත්න මහත්මියගේ කර්තාන්වයෙන් යුතු ‘ලංකා මාතා’ සගරාව සි. ද්විහාසා සගරාවක් ලෙස පළ වී ඇති මෙය ලාංකික කාන්තාවන්ගේ අභිවෘත්‍යාධිය පරමාදරුය කොට රවනා වී ඇත. මුල්කාලීන කාන්තා ප්‍රකාශනවල දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් නම් ඒවා පුළුල් ජාතික අරමුණක් උදෙසා කැප කර තිබීම සි. එහිදී විශ්ලේෂණයෙන් කාන්තාවගේ ද, දෙවනුව මුළු මහත් ජාතියේ ද ගොනික, ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය අප්‍රස්ථා කරගෙන ඇත. විසිවැනි සියවසේ දෙවනි දශකයේ දී ස්ත්‍රීන්ගේ දායකත්වයෙන් බිජි වූ සගරා අතර ‘ලකුගන හසුන’, ‘විරමාතා’, ‘කුලගන සිරි’, ‘ශ්‍රී කාන්තා’, ‘ලංකාංගනී’ ප්‍රධාන වේ.

මෙම කාන්තා ප්‍රකාශනවලට අමතරව ‘බාලිකා මුතුහර’ (කර්තා - එන්. ඒ. මුතුමැණිකේ), ‘සිංහල කාන්තා’ (ඡයවති වන්දකුමාර නොනා මහත්මයා), ‘ලලිතා දේවි’ (අම්. ලිලියට මැතිනිය), ‘කුලගන කිරුළ’ (ගාල්ලේ සුමනාවති අල්විස්), ‘ලංකාංගනී’ (එම්. පී. විකුමසිංහ මහත්මය) යන කාන්තා ප්‍රකාශන ද පුවත්පත් ඉතිහාසය තුළ හමු වේ.

1926 නොවැම්බර් ආරම්භ කරන ලද ‘ග්‍රී කාන්තා’ සගරාවේ මූල් පිටුවේ වම්පස උඩ කෙළවරේ “නවීන වූ ද ක්‍රමානුකූල වූ ද සාරවත් වූ ද පෙර අපර දෙදිග උගෙන්ගේ සිත් ප්‍රබෝධ කරවන දේ කියවනු කැමති අයට” ග්‍රී කාන්තා කළ බව කියැවේ. ලක්දිව කුල ස්ත්‍රීන්ගේ දියුණුව පතා විශේෂයෙන් මෙම සගරාව ඇරුණි බව දකුණු පස වැකියේ සඳහන් වේ. ‘ග්‍රී කාන්තා’ (*The Srikantha*) සගරාවේ අපේ පරිභානි ධර්ම (කවි), තවකතාවක් කරන වාක්‍ය (ග්‍රී කාන්තා, අපේ පෙරදිග අධ්‍යාපනය, අපේ ස්ත්‍රී පක්ෂය), මගේ මව (කවි), ස්ත්‍රී පක්ෂයේ තිදහස, විවාහ ගිවිස ගැනීමක් යන ලිපි අන්තර්ගත වී ඇත. මෙම සගරාවේ අනුකාසක වශයෙන් කටයුතු කළ විබෙටි ජාතික එස්. මහින්ද හිමියන්ගේ අරමුණ වී ඇත්තේ ලාංකික කුල කත සමාජ අභිවෘද්ධිය කර මෙහෙයවීම සි. කාලීනව ස්ත්‍රීන් හා සම්බන්ධිත වූ සමාජ තත්ත්වය මේ ප්‍රකාශන මගින් අවබෝධ කර ගැනීම ඉතා පහසු වේ.

‘කුලගෙන’ හඳුන්වා ඇත්තේ “කාන්තා පක්ෂයේ බලසම්පන්න මාසික සගරාව” නමිනි. ලාංකික ප්‍රථම ලාංකික මන්ත්‍රිතිය ඒ. එං. මොලමුරේ මැතිතියගේ ජයග්‍රහණය නිමිති කොට ගාල්ල හා කොළඹ කුලගෙන ප්‍රකාශක සමාජය (1931) ආරම්භ කළ මාසික සගරාවේ ආර්ථික පායිය වී ඇත්තේ “සිය මවුට ගෞරව කරන්නා මවු පසට ම නිතර ම ගෞරව කරයි” යන්න සි. ලක්දිව කුල ස්ත්‍රීන්ගේ දියුණුව අරමුණු කරගෙන මෙම ප්‍රකාශන ආරම්භ වී ඇත.

ඡයවති වන්දුකුමාරි නොනා මහත්මියගේ කරන ලද ‘කාන්තා’ (Sinhala Kantha) සගරාව විශේෂයෙන් ස්ත්‍රී වර්ගයාගේ ද සාමාන්‍යයෙන් පොදු ලාංකික ජනතාවගේ ද ඉහ සිද්ධිය උදෙසා ප්‍රකාශ කරන ලද්දකි. සමහර නාගරික කුල කතුන් බොහෝ අවස්ථාවල පෙරමුණුව පැමිණියන් ගම්බද සොයුරියන් මූල්‍යකට වී සිටීම දුකක් බව ඇය පවසයි.

මේ හැර 1926 සැප්ත්මැබර් මාසයෙහි ආරම්භ කරන ලද ‘කුස්සි අම්මා’, 1927 අප්‍රේල් 01 ආරම්භ කරන ලද විනෝදාත්මක සගරාවක් වන ‘ලස්සන ලම්ස්සි’ 1927 ජනවාරි 27 බාලිකාවන්ගේ මතු දියුණුව සඳහා ආරම්භ වූ ‘ගැනු ලමයා’ විශේෂ වැදගත්කමක් පෙන්නුම් කරයි. රටක් ජාතියක් දියුණුවීමට ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂය ම එක සමාන උනත්දුවකින් කටයුතු කළයුතු බව මූල්‍යකාලීන ප්‍රකාශනවලින් හැගවේ. විශේෂයෙන් ස්ත්‍රී වර්ගයාගේ ද සාමාන්‍යයෙන් පොදු ලාංකික ජනතාවගේ ද ඉහ සිද්ධිය උදෙසා ආරම්භ සිංහල කාන්තා සගරාව අනෙකුත් ප්‍රකාශන අතර සුවිශේෂ වේ. 1933 ඔක්තෝබර් මාසයෙහි ආරම්භ කරන ලද ‘ලංකාදේවී’ නම ස්ත්‍රීන්ගේ මාසික සගරාව සංකීරණ අරමුණු පරමාර්ථ කරගෙන ඇත.

1933 ඔක්තෝබර් මස ආරම්භ කරන ලද ‘ලංකා දේවී’ නම ස්ත්‍රී සගරාව (*The Lanka Devi - Women's Monthly Magazine*) ලක්දිව කුල ස්ත්‍රීන්ගේ දියුණුව අපේක්ෂාවෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද්දකි. මෙය සොහොයුරියනි තවම නිදි ද? ජාතික දියුණුව හා ස්ත්‍රී පක්ෂය, වර්තමාන මාතා පක්ෂය, ස්ත්‍රීය හා ජන සමාජය, සිංහල සොහොයුරියනි නැගිටිවි වැනි ලිපිවලින් සංගැනිත ය.

පූර්වයෙහි විසු බමුණු ලොක්කන්ගේ මතය නිසා මූල ගැන්වී සිටි ස්ත්‍රී පක්ෂය තුළ ඇතිව තිබූ උනන්දුවට වඩා උනන්දු ස්වභාවයක් හා අයිතිවාසිකම් රක ගැනීමේ ආභාව අප තුළ අද ඇතිව තිබේ. ඒ මේ උනන්දුව තැපෑල්පාය විය නොදී රක ගැනීමේ බැරුම් කටයුත්ත හැම ස්ත්‍රීයක් හට ම ජන්මයෙන් උරුම වූවකි. ඉන් නියා අප ස්ත්‍රී පක්ෂයේ යහපත ලං කර දීම පූවත්පත් සගරා මගින් අනායාසයෙන් ම ඉෂ්ට වන බැවි වටහා ගත් අප විසින් ලඩිකා මාකාවගේ පෙර පැවති ශ්‍රී විභුතිය අප පක්ෂයට වඩා හොඳින් අවබෝධ කොට මාතා හුමියට සැලකීමත්, ගෞරවයන්, ආදරයන් ඇති කිරීම් වශයෙන්....' ලඩිකාදේවී නම් මෙම පත්‍රිකාව ආරම්භ කරන ලදී (පක්ෂ්‍යාගේබර හිමි, 1970: පිටු 3899-3900).

වනිතාව රත්නයක් වන්නේ විද්‍යාවෙන් ද? යම්කිසි ජාතියක උන්නතිය හෝ පරිභානිය රඳා ඇත්තේ එම ජාතියේ වනිතා පක්ෂය උඩ යයි වරක් දැඩිව කොළඹිල පක්ෂයේනුව නාද කළාය. ඔව්, මෙය ඇත්තකි. නැත්තකැයි කියතොත් සැම පැත්තෙන්ම ජාතියේ මුගුරු පහරද ලැබෙනු තියතය. කරුණු මෙසේ නම් සිංහල ජාතියේ උන්නතියට ඉවහල් විය යුත්තේ ලෙනා පක්ෂයයි. වනිතාව සමාජය බැඳුවන ස්ත්‍රී රත්නයක් වන්නේ කෙසේද? විද්‍යාව නමැති ඔපකටුව ඇතිල්ලීමෙනි (පක්ෂ්‍යාගේබර හිමි, 1970; 3898).

පූවත්පතත්, සගරාවත් සමාජයත් අතර පවත්නා සබඳතාව සුරක්ෂිත වීමට නම් එය පූඩ්ල් ජාතික අරමුණක් කරා යොමු විය යුතු ය. එහිදී මනුෂා වර්ගයා පිළිබඳ යහපත් උදාර අරමුණක නොපිහිටියහාත් සමාජය නොමග යැවීමක් සිදුවේ. නැතහාත් මිනිස් වින්තනය අවුල් කරන්නක් වෙයි. එම නිසා ම ජාතියේ සංවර්ධනය උදෙසා මෙම අදහස් අතිශයින් වැදගත් වන බව මෙම කාන්තා ප්‍රකාශන මගින් තහවුරු කර ඇත.

එනමාධා පද්ධතිවලට හිමිවන භුමිකාව ඒ ඒ රටවල් අනුව වෙනස් වෙයි. බොහෝ සංවර්ධනය වන රටවලත්, මාධ්‍ය මත මධ්‍යගත පාලනයක් පවත්නා රටවලත් ජන මාධ්‍යයන්හි මූලික කාර්යාලය වන්නේ ජාතියේ සංවර්ධනය සඳහා ජන සන්නිවේදනය යොදා ගැනීමයි (කාරියවසම්: 2002: 88).

මෙම ආරම්භක වනිතා ප්‍රකාශන තුළ විශේෂයෙන් කාන්තාවන්ගේ ද දෙවනුව මූල මහන් ජාතියේ ද හොතික, ආධාරන්මික සංවර්ධනය අපේක්ෂා කරගෙන ඇති බව පැහැදිලිය. එමෙන් ම ආචාර්යරුවලට හා ශික්ෂණයට ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දීමට මෙම ප්‍රකාශන සමත් විය. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස කාන්තා ප්‍රකාශනවල අතිනය සහ වර්තමානය තුළනාත්මකව වීමසා බැලීමක් සිදු කෙරීමි. එමෙන් ම එහිදී 1957 සිට 2000 දක්වා ප්‍රකාශයට පත් වූ සිංහල කාන්තා පූවත්පත් සහ පූවත්පත් මාධ්‍ය සම්බන්ධව ලියවී ඇති කානි ඇසුරු කෙරේ. විශේෂයෙන් ම අහඹු ලෙස තෙරුගත් 'තරුණී', 'වනිතාවිත්ති', 'සිරිකත', 'නවලිය', 'රැඹන', 'කුමරි' වැනි කාන්තා පූවත්පත් පරිභිලනය කෙරේ.

මුදුණ තාක්ෂණය ලිහිටිමත් සමග විෂ්ලේෂණයක් ඇති කිරීමට සමත් වූ එළිභාසික පරිවර්තනීය සන්ධිස්ථානයක් ලෙස මෙම ප්‍රකාශන අර්ථ දැක්වීය හැකි

ය. පුවත්පත් හා සගරා ලෙස ඇරිම් මෙම කාන්තා ප්‍රකාශන වර්තමානය වන විට ප්‍රමාණාත්මක, ගුණාත්මක, තාක්ෂණික වශයෙන් විපරිණාමය වී ඇත. ස්ත්‍රී නියෝජකත්වය මෙන් ම ඇය අරමුණු කරගත් ස්ත්‍රී නාම සහිත කාන්තා පුවත්පත් ඇය ස්ථ්‍රානගත කර ඇත්තේ කවරාකාරයෙන් ද යන්න විමසා බැලීමට මෙහිදී අමේෂ්කීත ය.

1930 පමණ වන විට මුද්‍රිත ජන මාධ්‍යයක් වශයෙන් සිංහල පුවත්පත් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ලබාගෙන තිබුණු බව ප්‍රත්‍යුම් කරුණකි. පුවත්ති පත්‍ර ජන සමාජයේ අභිවෘද්ධියට හේතු වන සාධකයක් වශයෙන් සලකා අලුත් පුවත්පත් ඇරිම්මේ පුවණතාවක් ද මෙකල දැකිය හැකි විය. පවතින ඇගුණුම් වෙනස් කිරීමට මෙන් ම නව ඇගුණුම් ඇති කිරීමට ද සන්නිවේදන මාධ්‍යයට ඇති හැකියාව අසිමිත ය.

වර්තමාන යුගයෙහි මුද්‍ර කොටසෙහි ගාස්ත්‍රී දියුණුව නොකඩවා පවත්වා ගෙන යාමට හැකි වූයේ මෙවන් පත්‍ර, සගරා නිසාය. ජාති මාමකත්වය, බුදු දහම, සංස්කෘතිය, දේශපාලනය, කාන්තා, ලමා යන විවිධාංග ඇතුළත්ව නිර්මාණය කෙරුණු සගරා බහුල වූ කාල වකවානුවල කාන්තා පුවත්පත්වල ප්‍රවේශය දැකිය හැකි ය. කාන්තා අභිවෘද්ධියට කටයුතු කිරීමටත්, අයිතිවාසිකම් රැක ගැනීමටත් පුවත්පත් බිජි වී ඇති බව මුද්‍රකාලීන පුවත්පත්වලින් පැහැදිලි වේ (වටගේර, 1994: 43).

1934 මාර්තු 31 දා කොමිජ්‍යුංකු විදියේ බොද්ධ කාන්තාවන් කුලගන සම්බෑයක් පිහිටුවා එහි සංවිතසරික වාර්තාව වෙනුවට ප්‍රචාරයට පත් කරන ලද “කුලගන හඩ්” නම් පුවත්පත එකල පායක සමාජයේ ප්‍රසාදයට පත් වූවකි. එහි කර්තා වාක්‍ය ලෙස යොදා ගෙන ඇත්තේ ‘අමේෂ් කාන්තා පක්ෂය’ යන්නයි.

පෙළාඩ ඉතිහාසයක් ඇති කාන්තාවන්ට පිරිනමන ජගත් පරිත්‍යාගයක් ඇත්තාම් එය නිසැකයෙන් ම උරුම වන්නේ අමේෂ් කාන්තා පක්ෂයටයි. මෙය කවියෙකුගේ අතිශයෝක්තියක් නොවේ. නියත තත්ත්ව නිරුපණයකි. අනුලා දේශීන්ගේ හක්ති ප්‍රසාදයන්, විභාර මහා දේශීයගේ උපාය, ප්‍රවීණ රණහියෝගී ජාති වාත්සලුයයන්, සෝමා දේශීයගේ පති ගෞරවයන් දෙධරයන්, මැණික්ඩාමිගේ හාඡා ඇුනයන් ගැන සළකන කවරෙකි අමේෂ් කාන්තා පක්ෂයේ අතිතය ගැන ආබිම්බර නොවන්නේ ද? උදන් නොවන්නේ ද? මේ උත්තමාවන්ගේ අවධියේ ස්ත්‍රී පක්ෂයට නියම ගෞරවය දීමටත් ඔවුන්ගේ සහාය ලබා ගැනීමටත් පුරුෂ පක්ෂය ඉවසුම් රහිත වූහ (ගුණසේකර, එලාරිස් නොනා, 1934: කර්තා වාක්‍ය).

1957 පෙබරවාරි 28 දින ආරම්භ වූ වනිතා විත්ති පුවත්පතෙහි ආරම්භක කතුවරිය මෙන් ම ශ්‍රී සගරාවේ සංස්කාරකවරිය වෙමින් ශ්‍රීයා රත්නකාර මහත්මය ඉමහත් සේවාවක් ඉටු කළාය. වන්දා රණසිංහ, සීතා සුබසිංහ පසුකාලීනව මෙහි කර්තාත්වය දැරුළ. 1957 අප්‍රේල් 26 දින වනිතා විත්ති පුවත්පතෙහි පළවු ලිපි අතර “පවුල් රකින ලුදුන්, පිරිම් පරදන ගැහැනු, සම්මාන කතුවරියකගෙන් ඔබට වතනයක්, සතියක පුවත්පත් කුමරාවෙන් කියයි” ප්‍රධාන වේ.

මෙට අමතරව තවත් එවැනි ම ලිපි කිහිපයක් වනිතා විත්ති පුවත්පතේ 1957 ජූලි 12 කළාපයේ පළ වී ඇතේ.

- කතුන් තනන වෙසක් තොරණ
- වනිතා වගකුග (බයිසිකලෙන් සේවය කරන වින්නතු මව)
- අප නැත්තම් වෙසක් නැත (ගැහැනු පිරිමින්ට අහියෝග කරයි).
- රතු රටට යන ඇය සමාජ සේවකාව (දුණපාල මලලභේකර මහතාගේ බිරිදි)
- තව භාරතය බිජි කළ විරවරියන් කළ වැඩ (සරෝජිනි නායිදු, විජය ලක්ෂමි පණ්ඩිත මැතිනිය, ඉන්දිරා ගාන්ධි)
- එතෙර තානාපති සේවයට අලේ කාන්තාවේ
- ගම්න් ගොඩින් (ගුර ගෙවිලිය ගොවිපලක් අරඹයි)
- රජරට ලියට අත්කම් පුහුණුව

පුවත්පතක අන්තර්ගත ලිපි සමාජයට ගෙන යන පණිචිය කෙතරම් ප්‍රයෝගනවත් ද? විශේෂයෙන්ම කාන්තා පුවත්පත ස්ත්‍රීය කිසියම් සංස්කෘතික රාමුවක් සහිත ආකෘතියක ගොනු කර ඇත් ද? එහි අන්තර්ගත ලිපි, මුද් පිටුව, අවසන් පිටුව, වෙළඳ දැන්වීම් ඉලක්කගත වන්නේ කවර අරමුණක් උදෙසා ද? ස්ත්‍රීත්වය හා සම්බන්ධිත (දියණියක්, සොයුරියක්, පෙමවතියක්, බිරිදක්, මවක්) යන භුමිකා පමණක් අරමුණු කර ලිපි සම්පාදනය කිරීම ප්‍රමාණවත් ද? යන ගැටු කාන්තා පුවත්පත සම්බන්ධව නිර්මාණය වෙමින් පවතී. මක් නිසාද යන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ආදායම් මාරුග වන තේ, ඇගලුම්, ගැහසේවය ආශ්‍රිත රකියාවල යෙදෙමින් රටට ආදායම් ලබා දීම සඳහා වැඩිදායකත්වයක් සපයනුයේ ස්ත්‍රීය බැවිනි. කාන්තා පුවත්පත ඇය ගැහාශ්‍රීත භුමිකාවට සීමා කිරීම යථාර්ථයෙන් බැහැර වීමකි.

වනිතා විත්ති පුවත්පතේ ආරම්භක යුගය වඩා විධිමත්, බුද්ධිමත් ප්‍රවේශයක් සටහන් කළ අතර පසුකාලීනව එහි අර්ථසම්පන්න බව ගිලිහි ගොස් ඇති බවක් පැහැදිලි වේ. සමකාලීන සමාජය තුළ ලාංකේස් කාන්තාවට හිමිව තිබූ ස්ථානය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් මින් ලැබෙනැයි සිහිම උගහට ය. මක්නිසා ද යන් පුවත්පත්වල අන්තර්ගත තොරතුරු පැහැදිලි, ස්ථීරසාර, ඒකමතික මත නියෝජනය නොවන බැවිනි. කෙසේ වුව ද නිදහසින් පසු බිජි වූ ප්‍රධාන කාන්තා පුවත්පතක් වූ වනිතාවිත්ති 1957 අප්‍රේල් මස 12 දින ආරම්භ වී 1985 අප්‍රේල් මස 24 දක්වා අවුරුදු 28ක් කාන්තා ප්‍රජාව නියෝජනය කළ බව පැහැදිලි ය.

සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රවෙත්ති පත්‍ර සමාගම 'තරුණී' පුවත්පත් ආරම්භ කරන ලද්දේ 1969 ජූලි 09 දින ය. වනිතා විත්ති පුවත්පතෙහි සහ තරුණී පුවත්පතෙහි අන්තර්ගතය සංසන්දනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වෙනසක් දැකිය නැකි විය.

පුවත්පත හා සමාජය අතර සබඳතාව දියුණු වීමට නම් එය පුළුල් ජාතික අරමුණක් වෙනුවෙන් මැදිහත් විය යුතු ය. එම ජාතික අරමුණ මනුෂ්‍ය වර්ගයා පිළිබඳ යහපත්, ගැහුරු, උත්තරීතර පදනමක් තිර්මාණය කරන්නක් වීම වැදගත් ය. එවන් අරමුණක නොපිහිවන විට පුවත්පත ප්‍රතිච්ඡලෙන් ගහණ වීම නොවැලැක්වය

හැකි ය. කාන්තා පුවත්පත් මෙහිදී වඩා වැදගත් වන්නේ තුදෙක් ස්ථී පාර්ශ්වය ම ඉලක්ක කරගෙන ප්‍රකාශයට පත්වන බැවිනි.

කාන්තා පක්ෂය දරුවන් හඳා වඩා ගැනීමත්, කුස්සියේ වැඩ කිරීමත් පමණක් කළ යුතු ය යන පරණ හණමිටි කතාව ඉවත හෙලා සමාජයෙන් හරි අඩක් පමණ වන කාන්තා පක්ෂය සමාජ හා ආර්ථික කටයුතු සඳහා පෙරමුණට වින් කටයුතු කරන තුරු සමාජයේ නියම දියුණුවක් දකින්නට නොලැබෙන හෙයින් මේ රට සමෘද්ධීමත් කිරීමට කාන්තාවන් ඉදිරියට වින් සමාජ කටයුතු කළ යුතු යයි අතුරුවැල්ලේ මහිලා සම්මි සහා රස්වීම අමතා කතා කළ බේ. ඩී. සූමනාවනි මහත්මිය ප්‍රකාශ කළාය (වනිතාවිත්ති, 1957: 19).

සමකාලීන සමාජය තුළ ලාංකේය කාන්තාවට හිමිව තිබු ස්ථානය පිළිබඳ නිශ්චිත අවබෝධයක් මින් ලැබෙනයි සිතීම උගහට ය. මක්නිසා ද යන් පුවත්පත්වල අන්තර්ගත තොරතුරු පැහැදිලි ස්විරසාර ඒකමතික මත නියෝජනය නොවන බැවිනි. කෙසේ වුවද ද ආරම්භක පුවත්පත්වල පැවති බුද්ධීමය ප්‍රවේශය ක්‍රමානුකූලව වෙනස් වී ගොස් ඇති ආකාරය මනාව පැහැදිලි වේ. කවර සමාජ ප්‍රජාවයක් ඉලක්ක කළ ද පර්යේෂණාත්මක විෂය මූල පොතපත පරිශීලනය, අධ්‍යාපනික මට්ටම, සාහිත්‍ය පරිශීලනය, ජනතාවගේ ආර්ථිකය, මුළුන්ගේ විවේකය, දේශපාලන දැනුම හා අවබෝධය, සංස්කෘතික විපරිණාමය ඇතුළු විෂය ප්‍රදේශී සම්බන්ධව පායකයා යුතානය කිරීම පුවත්පතකින් සිදුවිය යුතු කාර්යභාරයක් විය යුතු ය. පුවත්පත දේශයක ඉතිහාසය සටහන් කරයි.

වනිතා විත්ති 1957 ජූලි 12 පත්‍රයෙහි අන්තර්ගතය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මෙම වෙනස්කම්වල ස්වරුපය විහුග කර ගත හැකි ය. 'විනාඩියට හැට වරක් ක්‍රියා කරන ඇතිලි' (යතුරු ලියා තැකී ලැබූ තරුණ ලිය) 'කුමරාව තුළින් නව මගක් ගත් ගිල්පින්' (ලන්ඩනයේ ජායාරූප ගිල්පය හඳාරා), 'ආදර්ශමත් වින්නපු මට', 'කොළඹ කුමය යටතේ ශිෂ්‍යත්වයක් ලැබූ සිතා විකුමසිංහ', 'ඡ්‍රෑනෙර මෙනෙර සඛලකම් තර කිරීමට වෙහසෙන්නියෝ', 'මං තරුණ කාලේ' (විවාහයෙන් ජාතියට ම ආදර්ශ දෙන උත්තමාව - උත්තර මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ සභාපති අහය රත්නායකගේ බිරිද අමාවති ගන්දර වැව), 'මං කුමති තරුණයා', ආතර ඒ. කරුණාවති ලියයි. (විවාහය සඳහා තමා ප්‍රාර්ථනා කරන පුරුෂයා පිළිබඳව) 'තුරුලු නොද වන සිංහල කුම' (ඉන්ද්‍ර නානායක්කාර) 'අක්කට හිසකේස් පැසීම' (තුසිතා රංජනී ගුණසේකර) 'ගහණීයට උපදෙස්', 'කාන්තාවන්ට පමණයි', 'සතියේ ලග්න පලාපල', 'හැබරුව වඩා කුඩා සරණී', 'ඉවම් පිහුම්', 'නැන්දම්මගේ පුරසාරම' (දිග කැම මල් මල් ද?) 'විහාගවලට මැහුම් පාඨම්', 'හැටට කරට අන්තාසි මල', 'කොජ්ඩා මෝස්තර' මෙහි අන්තර්ගත ලිපි වේ. මුල්කාලීන පුවත්පත්වල ගැබිව තිබු බුද්ධීමය එළඹුම් ගිලිහි ගොස් වාණීජ අරමුණුවලට තැපුරු වීම නිසා ඉලක්කගත පායක ප්‍රජාවට දෙන පණිවිධිය වෙනසකට ලක් වී ඇත. විශේෂයෙන් රැකියාවක නිරත නොවීම, දරුවන් රැකබලා ගැනීම, ආහාර පිසීම, ගෙදරදොර පිරිසිදු කිරීම ප්‍රධාන දින වර්යාව කරගත් ගෘහණීයට උපදෙස් ලබා දීම මෙම ලිපිවලට පාදක වී ඇත.

වනිතා විත්තා 1969 ජූලි 25 සිකුරාදා පුවත්පතේ පිටු අංක 10 සඳහන් බිරිඳුව ඔවුනක් (වේසි ආරියරත්න) ලිපියෙන් අවධාරණය කරන කරුණු වනුයේ, “සැමියා කෝප වූ අවස්ථාවක් වුවහොත් ඔබ නිහෘවන්න. සැමියාට රුවී කැම පිළියෙල කර දෙන්න. ඔබේ සැමියා ඇසුරු කරන්නන් ගැන විපරම් කරන්න. ඔබේ සැමියාට නිතර ම මිහිර වදනින් අමතන්න පුරුදු වන්න. ඔබේ නිවස පිරිසිදුවටත්, පිළිවෙළුවත් තබා ගන්න. ඔබේ ගෙදර දොර සහ දරුවන්ගේ වැඩ කටයුතු නොපිරිහෙලා ඉටු කරන්න. ඔබ නියම කිරු බිරිඳුක් වන්න” යන්න යි.

තරුණී පුවත්පතේ මුල් අවධියෙහි පැවති ලිපි අතර ‘මං තරුණී කාලේ’ ලිපි මාලාව සකස් කරන ලද්දේ හැඳුනොට එ. සේමපාල විසිනි. ගම රට හැදිමට පුරෝගාමී වන කාන්තාවන් පිළිබඳ මෙහිදී සාකච්ඡා කර ඇත. 1969.12.04 දින ගම රට හැදිමට දාචිය හෙළු තරුණීයේ ලිපිය ද 1969.08.16 දින විවාහ වීමට වඩා ලංකාව බැංකුවීමට පැවති ආගාව (අයිරිෂ් රත්නායකගේ වරිත කතාව) ලිපිය ද නිදසුන් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

ලංකා ලේඛී ලෙශෙර් ආයතනයේ එර්. එ. අයිරිෂ් රත්නායක මැතිනිය ගෞෂ්යාධිකරණයේ නීතියටටියක් සහ ලංකා කාන්තා නීතිවේදී සංගමයේ ආරම්භක සංවිධායකවරිය ද වෙයි. 1960 සිට අද දක්වා ම ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා නීතිවේදී සංගමයේ උප සභාපතිනියයි. රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ සාමාජිකාවක් ද වන රත්නායක මැතිනිය ලෝක සාම මණ්ඩල සභාවේ සාමාජිකා තනතුර දරයි. 1958 දී ඇමරිකාවේ ලොස් ඇන්ජලිස් හිදී පවත්වන ලද ලෝක නීතිවේදී සංගමයේ නියෝජිතවරිය වශයෙන් ලංකාව නියෝජනය කළ ඇය 1960 මැතිලාභීදී පුවත්වන ලද සමස්ත ලෝක සමුළුවේ ලංකා නියෝජිතවරිය වීමෙන් ද ලබා ඇති ගෞරවය ගැන අප ආචම්බර විය යුතු ය (තරුණී, 1969).

පුවත්පතකින් සිදු කළ හැකි මහජන මතය හැඩා ගැස්වීමේ කාරක බලය මේ මගින් පැවු රාමුවකට ස්ථානගත කර ඇත. රටක මුදුන මාධ්‍ය එම රටේ සමාජය වෙනුවෙන් අත්‍යවශ්‍ය වූ කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. සැමියා ඉලක්ක කර ගත් කාන්තා පුවත්පත් ඇයට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇති අභියෝග හා වගකීම්වලට ජ්‍යවය ලබා දීම වෙනුවට පැවු අරමුණකට සිර කිරීමට ප්‍රයත්න දරා ඇත.

අද කාන්තාව අපේ පාරම්පරික බැම් තුළින් එම්මහනට පැමිණිය යුතු ය. එ සඳහා පුරුෂ පැස්සේ බලවත් සහයෝගය අවශ්‍ය. සහයෝගය දක්වන්නට පෙර පවත්නා තත්ත්වය පුරුෂ පැස්සේ අවබෝධයට නතු විය යුතු ය (නවලිය, 1985: 13).

1969 ජූලි 09 දින ලේක්හුවුස් ප්‍රකාශනයක් ලෙස ආරම්භ වූ ‘තරුණී’ පුවත්පත, 1970 මැයි මස 09 දින ආරම්භ වූ ‘කුමරි’ පුවත්පත, 1980 අප්‍රේල් 30 ඇරණි ‘සිරිකත’ පුවත්පත, 1982 අගෝස්තු 02 ආරම්භ වූ ‘නවලිය’ පුවත්පත, ජනප්‍රිය ධාරාවේ කාන්තා පුවත්පත් විය. 1986 සැප්තැම්බර 15 ‘රැඹන’ පුවත්පතත්, 1992 මැයි 17 ‘බිරිඳු’ පුවත්පතත්, 1993 සැප්තැම්බර 29 ‘සිරියාවී’ පුවත්පතත් පායිකයා අතට පත් විය. මේ

හැර ‘දිනිති’, ‘ශ්‍රීයාවි’, ‘ප්‍රීයාදරී’, ‘මනාලිය’, ‘සිදේවී’, ‘රන්ලිය’ වැනි පුවත්පත් පසුකාලීනව එක් විය.

1980 ජනවාරි 10 බූහස්පතින්දා තරුණී පුවත්පතට එක් වූ ලිපි වූයේ කාන්තා ‘පුවත් දුකට පිහිට’, ‘පෙම්බරිට දස පනතක’, ‘කලා දිනපොත’, ‘කාන්තා කෙටිකතාව’යි. ‘අපේ ඇත්තන්ගේ විත්ති’, ‘බාල ලියට කදිම විලාසිතා’, ‘අදි අම්මේ ඔබ දුරුවන් විකුණන්නේ’, ‘ඉදුනිල් කහවිට අසන ප්‍රශ්නයක්’, ‘තරුණ පෙළට ඉංග්‍රීසි’, ‘විතු කතා’, ‘මධ්‍යී වෛද්‍යවරයා හමුවන්න’, ‘පදිඩ වේදිකා දේශිකාවක්’, ‘මන්දාරම (නවකතාව)’, සිරිකත 1985 සැප්තැම්බර 10 දින පුවත්පතේහි අන්තර්ගත ලිපි ලෙස එක් විය.

1985 මැයි 13 සඳුදා නවලිය පුවත්පතෙහි අන්තර්ගත වූයේ ‘අපේ කම්හලකින් අපටම තැනෙන හාණේඩ්’, ‘කලාකාරීයක් හමුවෙමු’, ‘මඟ කොහොද?’, ‘අපේ ජීවිත සාම්කාමියි’, ‘නාරිලතා අත්පොත’, ‘සහනය’, ‘වෛද්‍ය ගැටලු’, ‘අදි අඩන්නේ රත්තරන්’, ‘කලා රසාංග’, ‘මැහුම් මෝස්තර ගැනී’, ‘මගේ නිවස’ යන ලිපි සමුහයයි.

ස්ත්‍රීය අරමුණු කරගත් කාන්තා පුවත්පත ජාතික සහ ප්‍රජා දේශයට බලපාන ප්‍රශ්න විග්‍රහ කිරීම උදෙසා කරලියක් නිර්මාණය කළ යුතු ය. වඩා යහපත් සාර්ථක ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා ස්ත්‍රීයට අවශ්‍ය දැනුම, ආකල්ප, හැකියාව වර්ධනය කළ යුතු ය. සමකාලීන ලාංකේස සමාජ පුවණතා මෙන් ම ලෝක තත්ත්වය පිළිබඳව ද ඇය යානනය කිරීම වැදගත් ය.

කාන්තා සගරාවල ආරම්භයේත්, විකාශනයේත් අන්තර්ගත තොරතුරුවල ප්‍රබල වෙනසක් දැකිය හැකි ය. රටේ, ජාතියේ, ආගමේ, සංස්කෘතියේ දියුණුවට ස්ත්‍රීය සාපුරුව සම්බන්ධ වූ ආකාරය, මාතාත්වයේ අභිමානය, සමකාලීන සමාජ තත්ත්වයන්ට සම්ගාමීව කාන්තා පැවැත්ම සංවාදයට ලක් කිරීම මේ කළ කාන්තා පුකාශනවල දැකිය හැකි විය. ඉන් පසුව බිජි වූ කාන්තා පුවත්පත් විවිධ අරමුණු පෙරදැරී කර ගෙන පායික සමාජයට එක් විය. කාලානුරුපව මේවායෙහි අරමුණු හා ඉක්ක වෙනස් වී ඇති බැවින් ඉන් සමාජයට දෙන පණිච්චය සාකච්ඡාවට ලක් කිරීම අනිවාර්ය වේ.

මිනිසුන් හා සමාජය කෙරේ පුවත්පතක අන්තර්ගතයේ බලපැම හා පුතිඵලවල ස්වභාවය හා වැදගත්කම හඳුනා ගැනීමට නම් අන්තර්ගතයේ ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම පළමුකොට ම කළ යුතු වේ. මාධ්‍ය අන්තර්ගතය කුමක් වැනි ද යන්න දැන සිටීම එය පායිකයා කෙරෙහි ඇති කරවන බලපැම පිළිබඳව අනාවැකි පළ කිරීමට උපකාරී වේ (කරුණානායක, 1998: 207).

පුද්ගල සිතුම්පැතුම් වෙනස් කිරීම පිණිස පුවත්පතකට ඇති බලය අසීමාන්තික ය. ජාතික ව්‍යාපාරයට නැතහොත් අධිරාජ්‍යවාදී සටනට උරදීමක් ලෙස ලාංකික ගැහණිය ගක්කීමත් කිරීම ද මුල්කාලීන පුවත්පත්වල වගකීමක් වී ඇත. එවි. එම්. ගුණසේකර හා බ්. ඩී. එලාරිස් නොනා යන මහත්මීන් දෙදෙනාගේ

කර්තාත්වයෙන් නිකුත් කරන ලද ‘කුලගන හඩ’ සමාජයට කළ යුතු යම් නිශ්චිත කාර්යභාරයක් අරමුණු කර ගත්තකි.

කාලීන වශයෙන් සංචාර්ත්‍යාත්මක වූ ජාතික ව්‍යාපාරය හා බෙංද්ධ ප්‍රත්‍රිත්වනය උදෙසා වගකිව යුතු පුරුෂ පක්ෂය මෙන් ම කාන්තා පාර්ශ්වය ද එකාවන් ව පෙළ ගැසිය යුතු බව පුවත්පත්වල අන්තර්ගතය පෙන්වා දෙයි. මෙහිදී ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය තීරණාත්මකව බලපෑමක් කර තැත. පුවත්පතක සමාජමය වගකීම අවධාරණය වී ඇති බව පැහැදිලි ය.

පුවත්පත සමාජයට සේවයක් සලසන ආයතනයකි. ඒ අනුව පුවත්පතට සමාජයේ නිශ්චිත කාර්යභාරයක් පැවරී ඇත. පුවත්පත සිව්වැනි බලවේගය ලෙස ද හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. එයින් අදහස් කරන්නේ පුවත්පත දේශපාලන ආගමික හා ව්‍යාපාරික යන සමාජයේ ප්‍රබල අංශ තුන සමග කරට කර සිටින අනෙක් බලවේගය යන්නයි (කුරුල්පු, 1996: 12).

ස්ත්‍රීය හා සම්බන්ධිත විවිධ ප්‍රකාශන මුදුණ ද්වාරයෙන් නිකුත් වුව ද පොදු පුවණතාව වනුයේ ඇය සතු සමාජ යුතුකම් හා වගකීම සිහිපත් කර දීමයි. එහිදී සම්මුඛ සාකච්ඡා, විශේෂිත අවස්ථා ආග්‍රිත තොරතුරු, තීඩා විශේෂාංග, සොබා දහම හා සම්බන්ධිත ලිපි, පායික සේවා, තැං තරග, ගැවීෂණාත්මක ලිපි, කොටස් වශයෙන් පළවන නවකතා, කාටුන්, විනු වැනි විශේෂාංග ද දැකිය හැකි ය. එමෙන් ම ගැමී ස්ත්‍රීය, මධ්‍යම පන්තික ස්ත්‍රීය, ඉහළ නාගරික පැලැන්තියේ ස්ත්‍රීය මෙම ලිපිවලින් නියෝජනය වේ. ‘ගෙතුමට කැප කළ ජීවිත’, ‘පිරිමින්ගෙන් දායාද ලබන මිසර කත’, ‘නව විනයට ගිය තානාපති බිරිදී’, ‘හෙළ බස දත් මුස්ලිම කත’, ‘සමාජ සේවයෙහි නියුත් පංච කළයාණියෝ’, ‘මැඹුම් ගෙතුම්’, ‘රගන ලදුන්’, ‘හෙළ ගරුලිය’, ‘ගැහැනු ගැටලු’, ‘මව කිරෙහි රස අමතක වෙයි ද?’, ‘කොඩුකාර වනිතාවේ වොලිබෝල් පිටියට පා තබති’ (පිරිමින් පරදවන දස්කම් පැ හැටි) ‘සතියක පුවත් කැමරාවෙන් කියයි’ (මැති ඇමතිවරුන්ගේ බිරින්දැවරුන් සම්බන්ධ සිදුවීම් හා අවස්ථා) 1957 අප්‍රේල් 19 සිකුරාදා වනිතා වින්ති පුවත්පතෙන් අන්තර්ගත ලිපි වේ. මෙම මුල් කාලීන වනිතා වින්ති පුවත්පත්වල ස්ත්‍රීය රටේ සංවර්ධනයට දායක වන ආකාරය, ඇයගේ මෙහෙය අයය කිරීම ප්‍රධාන අරමුණක් කරගත් බව පෙනේ.

දැන් අපගේ යුතුකමට පවතින්නේ අප කෙරෙහි පැවරී ඇති වගකීම කරට ගෙන තියා කිරීම ය. විනෝදයට ඇති ආගාව අප කෙරෙන් ඉවත් විය යුතු ය. පිරිමින්ට මෙන් ම සමාන අයිතියක් හා උරුමයක් ඇති බව පෙන්වා මේ රටේ අහිවාදීය සඳහා කළ හැකි හැම දෙයක් ම ඉටු කිරීමට සංවිධාන විය යුතු ය. සමාජ සේවා කටයුතුවල සහ සාන්තුකාර සේවයේ යෙදීමට තරම් උසස් පිනක් නැති බව අමතක තොකළ යුතු ය. මේ තන්ත්වය නේරුම් ගිය විට කාන්තාව වහල් හාවයෙන් ද නිදහස් වනු ඇත (වනිතා වින්ති, 1957: 64).

‘තැගී එන කාන්තා හඩ’ නමින් (සිරිමාවේ බණ්ඩාරනායක) මහත්මියගේ ප්‍රකාශයක් ද මේ පුවත්පතට එකතු කර ඇත. ස්ත්‍රීය රටේ සංවර්ධනයට දායක වීම,

අදැයට සමාජයේ හිමිවිය යුතු තැන, ස්ත්‍රීයගේ සේවය ඇගයීම මෙම අදහස්වලින් ප්‍රතියමාන ව්‍යව ද ලේඛිකාවන්ගේ ඉදිරිපත් කිරීම්වල දී ප්‍රතිපක්ෂ මත පෙළ ගස්වා ඇත. ලොව ප්‍රථම අගමැතිනිය ප්‍රකාශ කරන අදහස්වලට සමගාමීව කාන්තා ප්‍රවත්තපත්හි අන්තර්ගත ලිපි විවාදාත්මක ය.

ස්ත්‍රීය පුරුෂයාගේ වහලියක්ව සිරින්නී යයි කියන්නේ බැහැර හිය සැමියා ගෙට එන විට ඇය අසුනින් නැගිරින නිසා ද? සැමියාට පසුව ආහාර ගන්නා නිසා ද? සැමියාට පසුව නින්දට ගොස ඔහුට කළින් අවධිවන නිසා ද? මෙය කාන්තා නිදහස නැතිකමේ ලක්ෂණ වශයෙන් සිතෙනාත් මුළාවකි. පති හක්තිය ලාංකික ස්ත්‍රීයගේ වහල්කමේ ලක්ෂණයක් තොවේ. අපේ හැඩැසීමේ සංස්කාතියේ ලක්ෂණයකි (වනිතා විත්ති, 1957.06.07: 16).

මෙකල මහිලා සම්ති බෙහෙවින් ජනප්‍රිය රාජ්‍ය තොවන සංවිධානයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය. සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක අගමැති බිරිදී ලෙස සමාජ සේවා කටයුතුවල නිරත වෙමින් ග්‍රාමීය කාන්තාව වෙනුවෙන් ඉමහත් සේවාවක් ඉටු කළ සමයකි. “ගමන් ගොඩින්” මාත්‍රකාව යටතේ සැම සතියක ම වනිතාවිත්ති ප්‍රවත්තනේ ඉඩක් වෙන් කර ඇත. 1957 ජූලි 12 සිකුරාදා වනිතා විත්ති ප්‍රවත්තනේ පිටකොටුවේ වෙළඳසැලැක් පාලනය කරන එකම සිංහල වනිතාව වන මාගුව සිසිලියා මාලවන මහත්මිය පිළිබඳ විස්තර සඳහන් වේ. ගම්පහා මැතිවරණයේ දී බෙවත්ත කොටසට මහජන එකස්ත් පෙරමුණේ අපේක්ෂිකාව ලෙස ඉදිරිපත් වූ ප්‍රංචිමැණිකේ බස්නායක මහත්මිය තම ප්‍රතිපාක්ෂිකයාට වඩා ජන්ද 156ක් ලැබේමෙන් විශිෂ්ට ජයග්‍රහණයක් අත්තන් කරගත් බව පස්වෙනි පිටුවේ සඳහන් වේ. කාන්තා අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රගතිසිලි ආකල්ප මෙකල සිට අවධාරණය ව්‍යව ද සමාජයේ බොහෝ දෙනෙකු කාන්තාවන්ගේ කාර්යභාරය ලෙස දුටුවේ ගතානුගතික පැවුල් ව්‍යුහයක් තුළ ගෘහණීයකේ රාජකාරිය සිදු කිරීම පමණකි. මෙකල පැවති විවිධ රස්වීම්වල දී කාන්තාවන් කරන ලද ප්‍රකාශ මෙම ප්‍රවත්තන්වල පළ කර ඇත. වාමාංශික දේශපාලනයේ තොමැකෙන නාමයක් වන කුසුමා ගුණවර්ධන නිදහසින් පසු ලංකාවේ ඩිනි වූ ප්‍රබල ම දේශපාලන වරිතයක් විය. 1942 දී මහත්මා ගාන්ධි විසින් පුරෝගාමිත්වය දෙන ලද “ඉන්දියාව හැර යනු” ව්‍යාපාරයේ දී සෙනාග අතර පිළිපි ගුණවර්ධනගේ බිරිදී කුසුමා ගුණවර්ධන ද වූවා ය. 1956 වන විට ලංකාවේ කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන මැදිහත් විම ප්‍රබල තත්ත්වයක පැවතුණි. රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට පත් වූ ප්‍රථම කාන්තාව වූ ඇඩිලින් මොලුම් මෙහත්මියගේ (1931) සිට පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රථම මන්ත්‍රීවරිය වූ ග්‍රෑනොරන්ස් සේනානායක, කුසුමා ගුණවර්ධන, තමරා කුමාර ඉලංගරත්න, ප්‍රථම ඇමතිවරිය වූ විමලා විශේෂවර්ධන, කුසුමා රාජරත්න මෙන් ම ලොව ප්‍රථම අගමැතිනිය වූ සිරිමාවෝ රත්තන්තේ බියස් බණ්ඩාරනායක ද විශේෂ වශයෙන් සඳහන් කළ හැකි ය.

1957.06.28 වනිතා විත්ති ප්‍රවත්තනේ සඳහන් කර ඇති කුසුමා ගුණවර්ධනගේ අදහස කාන්තාව සම්බන්ධ පොදු අදහසක් තහවුරු කරන්නක් ද යන්න ගැටු සහගත ය.

ගේ දොර වැඩ කිරීමට ලැංඡ්පා විය යුතු ද? පාසැල් විභාගයක් ගත් පමණින් හෝ එසේ විභාගයට පෙනී සිටි පමණින් ගෙදර දොර, වත්තේ පිටියේ වැඩ කර ගැනීම අද සිටින තරුණ තරුණීයන් අවනමුවක් නැත්තම් පහත් වැඩක් කොට සිටිමට හැඩ ගැසි තිබේ. මා විශේෂයෙන් කාන්තා පස්සයෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ මේ ඔහු නැති පන්න අත්හැරදා වැඩ නො කළහොත් රජය මොන සංවර්ධනය යෙදුවන් අපේ රටත් ජාතියන් විනාශ වී යාම නො වැළැක්විය හැක්කැ'සි ඇහැලියගාඩ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ නොබෝ දා පවත්වනු ලැබූ මහිලා සම්ති, ගාම සංවර්ධන සම්ති හා තරුණ ගොවී සම්ති, කාන්තාවන්ගේ ඒකාබද්ධ මහා සභා රස්වීමේ මුළුසුන ගත් කිරිඳීමේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී කුසුමා ගුණවර්ධන පැවසුවාය (වතිනා විත්ති, 1957: 14).

පනහේ දැකයේ දී කාන්තා නාම අන්වර්ථ ගැන්වූ කවට ගණයේ පත්‍ර ද බිජි වී ඇත. 1951 අප්‍රේල් 21 මංගල කළාපය ලෙස දොරට වැඩි "භුරතලී" මෙවන් පත්‍රයකි. භසයලි ප්‍රකාශයෙය්, දකුණු ස්කීනර් පාර, කොළඹ යනුවෙන් දැක්වෙන ස්ථානයක මෙය මුද්‍රණය කර ඇත. විමසීම නමින් ඇති ලිපියක ස්ත්‍රීය රුපත් යයි කියන්නේ කුවැඳුයි බලංගාඩ කුදු ප්‍රේමා අසයි.

මිංගල කෙලුලේ ඉෂ්පර පෙන්තත් යෙලියේ ප්‍රේෂ පැන්තත් යෙලියේ, කාලා කොටට කෙවුම අදිනවා මොකක් දැයි වත්තල තම්බ අසයි. ඒක කෙවුම නෙමෙයි ගුවම, ඉෂ්පර පෙන්තට ප්‍රේෂ පෙන්තට උඳව උලං වෙදිලා තාබිය නෙත්තිවෙලා කුණු කන්ද යෙන්ඩ බව තම්බ උඳ දැනගනින් (භුරතලී, 1951: 10).

මිට පරිඛාතිරව කාන්තාව පිළිබඳව යම් ආකාරයක සාධනීය ජන මතයක් ගොඩ නැගීමට ආරම්භක තරුණී පුවත්පත් මහත් මෙහෙයක් කර ඇති බව හැගේ. සාජේෂ්ජව බලන විට මෙම තත්ත්වය වර්ධනය වීමත් සිදුවූවා ද යන්න සැක සහිත ය. වතිනා විත්ති පුවත්පතට වඩා තරුණී පුවත්පතේ වෙනස්කම් විද්‍යාමාන වේ. සමකාලීන පුවත්පත, සිනමාව, තවකතා, කෙටිකතා, විවාරය කිරීම ද අන්තර්ගත කර ඇත.

ලේලිගේ වරුණේ

අපේ එකාට මම කිවිවේ ගෙදර හරකාබාන ආම්බාම් කරන්නට පුළුවන්, හොඳට කටට රහට ලුණු ඇශ්චිල් වික දාගන්න, වී වනක් කොටා ගන්න, කොටින් කියනවානම් අපට ගැලපෙන තාලේ එකියක් ගෙනෙන් කියලා. ගෙදර කිරි සජ්පයට උණක් හැඳුන ම කරන්න සින දේ දන්නේ නැතුවට තියපෙන්තේ පැල්ලම් අරින හැරී, මූලෙන් ලප නැති කරන හැරී, ලිප්ස්ටික්ල්, අරටික්ල්, මේටික්ල් එවා නම් හොඳ හැටියට දන්නවා. ආප් ද්‍රව්‍ය දෙක තුනෙන් ම මට මෙයාගේ අගර දාගර වැටුපුණා. ගමන බිමන අශ්වයෙක් වගෙයි. කතාව රේඛියේ එක වගෙයි. ගෙදර ලුණු නැහැ. ඒ වුනාට ඇමරිකාවේ ජනාධිපති කැම කන තැන, ගොරින් මැරුණු තැන, ප්‍රමුණා සරසවිය අපුරුවට දන්නවා. ගෙදර දැන් නොයෙකුත් උත්සව. පොවී එකා හිනා උනත් උත්සව, පාවියක්, අලුතින් සාරියක් ගත්තත් උත්සවයක් නැන්දම්මා (තරුණී, 1969.08.01: 02).

මෙකල තරුණී පුවත්පතට ලිපි ලිඛි අය අතර පිළිබුත්තුවේ කමලා, තල්ගස්වල ශ්‍රීයාලතා කාරියවසම්, මාලනි මැණිකේ, අයිරා අමරසේකර, ආනන්ද විජයවිර, සිතා අයිරාංගනී, වසන්තා ගුණතිලක, බේසි ආරියරත්න ප්‍රධාන කොට සැලකිය හැකි ය. තරුණී පුවත්පත හැමේ දශකයේ ප්‍රබල ම කාන්තා පුවත්පත ලෙස අර්ථ දැක්විය හැකි ය. ගැහැනු ලමයා, තරුණීය, පෙම්වතිය, බිරිදී, මව යන හැම භූමිකාවකට ම ආමන්තුණය කිරීමට මෙම ලිපි පෙළ ගස්වා ඇත. යොවුන් වියට විලාසිතා, විවාහක බිරිදට ප්‍රවුල් උපදේශන, මවට විවිධ වෙළඳ උපදේශ, අශ්‍රා ගෙනා මනාලියට දැනුම ලබා දීම, බාවට නමක්, සැම සතියක ම පුවත්පතේ සැකැස්ම වී ඇත.

ස්ත්‍රීය සතු කාර්යාලරාභාවය ප්‍රබලව මතු කිරීමට මුල්කාලීන තරුණී පුවත්පතෙන් මහත් පිටුබලයක් ලැබුණි. 1969 ඔක්තෝබර් 28 අගහරුවාදා දින තරුණී පුවත්පත අධ්‍යයනය කරන විට 'බයිසිකල් පැදිමේ ගුරියෝ', 'සින්තරික් කමිහලේ භරි කඩිසර තරුණීයෝ' (නිල ඇඳුම ලෙස කොට කලිසම හා රී ඡරට ඇදි තරුණීයන්ගේ ජායාරූපයක්) 'අපි වැඩ නොකළාත් ලංකාව වේලෙනවා' (හලාවත දිස්ත්‍රික්කයේ පොතුවිල කොඩුමෝලේ ප්‍රිතියෙන් වැඩ කරන කාන්තාවන් පිරිසකගේ විගාල ජායාරූපයක්) 'ජාතින් හයක තරුණීයන් එක්වී තරුණී පායක සමාජයක්' යන තොරතුරුවලින් ඉහත කරුණු ප්‍රත්‍යාශ වේ. තරුණී පුවත්පතට හේතේ, කමිහලේ, ගොවිපලේ, කාර්යාලයේ, නිවසේ, සරසවියේ ස්ත්‍රී ප්‍රජාවේ නියෝජනය ලැබේ ඇත.

1960 දශකයේ කාන්තා පුවත්පත් යම් ප්‍රගතියිලි ස්වරුපයක් හෙළි කරන බව හැගේ. එයට හේතු වන කරුණු පැහැදිලිව හඳුනාගැනීම අපහසු වුව ද ශ්‍රී ලාංකේය දේශපාලනයේ වෙනස්කම් යම් බලපෑමක් වී ඇති බවක් විද්‍යමාන වේ. 1960 පැවැත්වූ මැතිවරණයෙන් ලෝකයේ ප්‍රථම අගමැතිනිය ලෙස සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක පත්වීමත් සමග ඇති වූ දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ, නව දැක්මක් සහිත දරුණෙයක්, භාගික හා මානුෂික ප්‍රවේශ සහිත සාධාරණ සමාජ වාතාවරණය, නොබැඳී පිළිවෙත් සමග ඇති වූ ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීම ද, මහිලා සම්ති වැනි සංවිධාන මගින් ඇති වූ කාන්තා ඒකරායි වීම කාන්තා පුවත්පත්වල ප්‍රබෝධයකට හේතු සම්පාදනය සිදු වුවා විය හැකි ය.

තරුණී 1969.11.04 පුවත්පතේ 'කෙල්ලනි සැරසියව් මට හැක අත දෙන්ට' (පියසේන රන්වල) කළු පෙළින් 1969.08.16 'තරුණීය ගෙතුල සිටි අවධිය දැන් ඉවරයි' (වසන්තා ගුණතිලකගේ) පදා පන්තියන් නිදුසුන් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

කවදන් කොහොදින් දැන් මුල් පුවු	පවරයි
දේශපාලන බැම් දහසක් දෙන	පරදයි
වනිතා ලොවේ කාටන් රකියා	විසදෙයි
තරුණීය ගෙතුල සිටි අවධිය දැන්	ඉවරයි
	(වසන්තා ගුණතිලක)

කුස්සිය මිරස්ගල වංගේබිය දී	කුල්ල
දී ඇගේ අතට හිමි කර දී ගෙයි	මුල්ල
දුක් දෙනු කුමට අවුලා ලය ගිනි	දල්ල
සම තැන උරුම කොට දීය යුතු	සැනකිල්ල
එක සම් මස ලෙසිනි ජ්වය	කැවෙන්නේ
එක කුස එකම විලසයි ලොව	උපන්නේ
එක රෝදෙකින් නැත්තම් ගැල	දුවන්නේ
එකකුට මොකට ද වැඩි කොටසක්	බෙදන්නේ
	(පියසේන රන්වල)

මෙයට පිළිතුරු:

කෙල්ලනි ගොඩවෙයි පියසේනගේ කරට

ගෙදරදී පන්වීම ලැබ කුස්සියේ	මුරට
බිරියගේ අණ නිසා පැනගෙන එන	පෙරට
මිනිහා යේදී රන්වල බැදේදට	දරට
කෙල්ලනි ගොඩවෙයි පියසේනගේ	කරට
	(දියගම්පොල ජ්. අච්චිසිංහ)

1970 ගණන් වන විට මෙම පුවත්පත්වල අන්තර්ගතය දිරිසකාලීනව එක ම රටාවකට අනුගත වීමක් දැකිය හැකි ය. 1976 ජනවාරි 08, 22, 29 පෙබරවාරි 05, මාර්තු 18, අප්‍රේල් 01, 15, 22, 29 යන සතිවල වනිතාවිත්ති පුවත්පත්වල දැකිය හැකි ලිපි එක ම ආකාරයක් ගෙන ඇත. 'කෙටිකතාව', 'ග්‍රහජල', 'හැබරුව', 'කවිපිටුව', 'ඡැනු ගැටලු', 'අතිනත ගන්නේ කවදා ද?', 'ලපටි පෙළ', 'ගෙදරට නාකි වෙන මනාලියෝ' යන ලිපි හැම සතියක ම අන්තර්ගතය තුළ දැකිය හැකි ය. පුවත්පත තොරතුරු සම්පාදනය හා සමගාමීව ජන මතය නිර්මාණය කිරීමටත්, සමාජානුයෝගනය සිදු කිරීමටත්, සමාජ ආරක්ෂණය ඇති කිරීමටත්, රසයූතා වර්ධනයටත් සැලකිලිමත් විය යුතු ය. ජනතාවගේ වින්තනය අවදි කිරීමටත්, ආකල්පමය වෙනසකට බඳුන් කිරීමටත්, ලේඛකයා උනන්දු විය යුතු ය. වර්තමානය වන විට දිනපතා පුවත්පත්, සති අන්ත පුවත්පත්, විතු කථා, සිනමා, ලමා, තරුණ, කාන්තා ආගමික, ජෙත්‍යාත්මක, දේශපාලනික, අධ්‍යාපනික වශයෙන් පායකයා අතට පත් වේ.

නුතන මාධ්‍ය සමාජයට කරන බලපෑම ඉමහත් ය. පොදු ජනතාව තුළ ආකල්පමය වෙනසක් ඇති කරලීමට පුවත්පතට ඇති බලය අසීමිත ය. කාන්තාව අරමුණු කරගත් කාන්තා පුවත්පත් යම් මෙහෙයක් දැරුව ද එය එලදායී මාවතක් කරා ගෙනයාම හාරදුර වගකීමකි.

අසුව, අනුව දශක වන විට සිංහල කාන්තා පුවත්පත්වල බිහිවීමෙහි වර්ධනයක් දැකිය හැකි ය. මෙහිදී දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වනුයේ ආරම්භක සිංහල කාන්තා ප්‍රකාශන ස්ත්‍රී දායකත්වයෙන් ඇරුමුණත් පසුකාලීනව පුරුෂයන්

කර්තාත්වය දැඟීම සි. 1979 මැයි මස 09 දින බන්දුල පද්මක්මාරගේ කර්තාත්වයෙන් 'කුමරි' පුවත්පත ආරම්භ විය. 'සිරිකත' පුවත්පත අනුල ද සිල්වාගේ කාර්තාත්වයෙන් 1980 අප්‍රේල් මස 30 දින ද, 'නවලිය' 1982 අගෝස්තු මස 02 දින ධර්මපාල වෙත්තසිංහගේ කර්තාත්වයෙන් ආරම්භ විය. ශ්‍රීමාලි පබලිකේෂන්හි ප්‍රකාශනයක් වන 'යුවති' පුවත්පත 1984 සැප්තැම්බර 03 දින ධර්මසේන පෙරේරාගෙන් ආරම්භ විය. බන්දුල පද්මක්මාරගේ කර්තාත්වයෙන් 'රෑන්' පුවත්පත 1986 සැප්තැම්බර 15 'සුමති' ප්‍රකාශනයක් ලෙසින් ද ඔහුගේ ම කර්තාත්වයෙන් 1989 ජූනි 25 දින 'අරලිය' පුවත්පත ද ආරම්භ විය.

පහත ආකාරයට 90 දශකයේ කාන්තා පුවත්පත් හඳුන්වා දිය හැකි ය.

- 1991 අප්‍රේල් මස 08
 - 1992 මැයි 17
 - 1993 සැප්තැම්බර 29
 - 1994 මාර්තු 02
 - 1994 මාර්තු 28
 - 1995 ඔක්තෝබර් 01
 - 1996 පෙබරවාරි 16
 - 1993 අගෝස්තු 25
 - 1997 ජූලි 24
 - 1999 අප්‍රේල් 12
 - 1999 අගෝස්තු 09
- සිරිලිය (ප්‍රියන්ත රත්නායක)
 - බ්‍රිරිදි (අර්නස්ට් ව්‍යුගේ)
 - සිරියාවි (ලිව්ලරෝස් ප්‍රකාශන)
 - රන්ලිය (ධර්මරත්න පෙරේරා)
 - සඳරේණු (පුදීප් කුමාර බාලසුරිය)
 - දිනිති (වන්දි කොඩිකාර)
 - ශ්‍රියාවි (පුදීප් කුමාර බාලසුරිය)
 - සිදේවි (ශ්‍රීමාල් සත්‍යාලා)
 - ප්‍රියාදරි (ආසිරි වනිගරත්න)
 - යෙහෙලිය (සරත් ජයසිංහ)
 - නේත්‍රා (මහේෂ් සත්සර මදුම්ඛංචරවිච්)

මෙම ආකාරයට පාඨිකයා අතට පත් පුවත්පත් ගුණාත්මක ව දුර්වලතා ප්‍රකට කළ බව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ය.

අසුම්වේ දශකය තුළ වඩාත් ජනප්‍රියත්වයක් හිමි කර ගත් පුවත්පත් වර්ගය තුළයේ කාන්තා හා විතුකතා පුවත්පත් ය. විශේෂයෙන් ම කාන්තා පුවත්පත් බොහෝමයක අන්තර්ගතය අලෙවිය මුල් කර ගනිමින් සැකසිණි. මෙම පුවත්පත් නිධහස් වෙළඳ කළාපයේ සේවිකාවන්, පාසැල් යන වයසේ බාලිකාවන් අතර ජනප්‍රිය වී පැවතීම නිසා නොයෙක් නම්වලින් ආකෘතිවලින් යුත්ත කාන්තා පුවත්පත් රසක් 80 දශකයේ දී අලුතින් ආරම්භ විය. කුමරි, නවලිය, අරලිය, සිරිකත, යුවති, රෑන්, වනිතා විත්ති ඒ අතර කැපී පෙනේ (කොළඹහේවා, 1997: 41).

වර්තමානය වන විට සාපේශ්‍යව ලාංකේය ස්ත්‍රීන්ගේ තත්ත්වය වෙනසකට ලක් වුව ද කාන්තා පුවත්පත් එහි යථාර්ථය හඳුනාගෙන ඇති බවක් නොපෙනේ. මාධ්‍යය යනු අදහස් ප්‍රවාරණය පිළිබඳ නිධහස් වෙළඳපළකි. පාඨිකයා අතට පත්වන පුවත්පත සමාජය හසුරුවන අදාශමාන හස්තයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වෙයි. ඒ නිසා ම පුවත්පතෙන් විවාරණීලි මාධ්‍ය පාරිභෝගිකයන් උදෙසා දැනුම සම්පාදනය කිරීම පහසුවෙන් කළ හැකි වේ.

මැතකාලීන කාන්තා පුවත්පත් අධ්‍යයනය කරන විටත් ඒකාකාර ලිපි සමුහයක් අන්තර්ගත වී ඇති බව දැකිය හැකි ය. ගහ විද්‍යාව, වෙළඳා තීරය, කළා තොරතුරු, කාචා නිර්මාණ, රුව වඩා උපදෙස්, මැහුම් ගෙතුම්, ගහ ජීවිතයට උපදෙස්, සමාජයේ ජනප්‍රිය පුද්ගලයෙකුගේ පොදුගැලික තොරතුරුවලින් බැහැර විමක් දැක ගැනීම අසිරි ය. ප්‍රමාණාත්මකව පිටු ගණන වැඩි වීම, පිටුවල ප්‍රමිතිය වෙනස් වීම, දරුණුනිය ජායාරූප එකතු කිරීම, ඇතුළු පිටු වෙළඳ දැන්වීම්වලින් පිරි තිබීම, විශේෂ අතිරේක එක් කිරීම මගින් පායකයා නොමග යවන බවක් හැගේ. මෙම පුවත්පත් තාක්ෂණික අංශවලින් ඉදිරිගාමී වුව ද මතවාදීමය වශයෙන් පසුගාමී තත්ත්වයක පවතී. මාධ්‍ය තාක්ෂණය සමග ආපසු ගමනක් නැත. විසිවැනි සියවසේ අවසන් දශකවල දී ලාංකේය ස්ත්‍රීයෙන් ජීවිතවල වැදගත් විපර්යාස සිදු විය. මෙම සම්බන්ධව ස්ත්‍රීය සවියානික කිරීම වැදගත් ය.

මෙම පුවත්පත්වල ප්‍රධාන ඇගුමුම කාරකය ලෙස ඉස්මතු වන්නේ ගෘහාමුත ජීවිතයක් ගත කරන ගැහැනියකි. අලුතින් සිතිමට, ක්‍රියා කිරීමට මෙන් ම ස්ත්‍රීන් වශයෙන් ඇය සතු කාර්යභාරය හා ගමන් මග පැහැදිලි කර ගැනීමට පුවත්පතකින් සිදුවිය යුතු මෙහෙය ප්‍රමුණ ය. 1980.05.22 තරුණී පුවත්පතෙන් අන්තර්ගත ලිපි අතර “අජේ දේශපාලන බිමේ කාන්තාවෝ” (දයා කුමාරගේ ලියයි) ‘කාන්තා දිනය - අජේ අධිෂ්ථානය’ කාන්තා කාර්යාලයේ අධ්‍යක්ෂකා විනිතා ජයසිංහ, කාන්තා හඩ සරාගාවේ ප්‍රධාන සංජ්‍යාරක රෝහිණී බෙප් විරසිංහ මෙනෙවිය සමග කරුණා පෙරේරාගේ සංවාදය, ‘අලුත් ආකල්ප තුළින් අනාගතය සකසා ගමු’ (කාන්තා කාර්යාලයේ මහජන සම්බන්ධතා සහ ප්‍රවාරක නිලධාරී විපුල සුමනසේකර), ‘ගජමන් තොනා’ (තිස්ස කුඩාති) ‘එතෙර ලිය’ (ගණසේකර අධිකාරී) ‘කාන්තාවනි.. ලබන වසරේන් අපි මේ මෝඩකම්වලට ආවච්‍රාම ද?’ (සිරිපාලි) දැකගත හැකි ය.

අසුව දශකය වන තෙක් කාන්තා පුවත්පත්වල ඇති වූ මෙම වෙනස්කම් සාධනිය බවට වඩා නිශ්චානිය ස්වරුපයක් ප්‍රකට කරයි. වෙශයෙන් වෙනස් වන සමාජයක ජනතාවගේ සිතුම්පැනුම් ද එපරිදි ම වෙනස් වීම ස්වභාවික ය. සමාජයක පවතින සම්මුති උල්ලාසනය කිරීම නොත්කා හැරීම හෝ ඉක්මවා යාම එම සමාජ පිළිවෙළ ව්‍යාකුල කිරීමට හේතු වේ. කාන්තා සමාජයට පමණක් ආවේණික වූ තොරතුරුවලට සීමා වීම නිසා මතවාදීමය වශයෙන් සංවාද මණ්ඩපයක් නිර්මාණය විමේ මග ඇතිරි ඇත.

අද ලංකාවේ විශාල පුවත්පත් ප්‍රමාණයක් මුදුණය කෙරේ. මේවා අතරින් වැඩි ම ප්‍රමාණයක් කාන්තාවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් මුදුණය වන ඒවා ය. මේවා අතරින් සමහරක් පුවත්පත් කාන්තාවන්ට යම් දැනුමක් ලබා දීමට යම් දායකත්වයක් සපයන තමුත් බහුතරයක් පුවත්පත්වලින් කෙරෙන්නේ කාන්තා පරපුර නොමග යවුන් තව තවත් මුවන් අතරම් කර දැමීමති (සමරසිංහ: 2003 211).

1985 මැයි මස 13 දා නවලිය පුවත්පත සමග සංවාදයක යෙදෙන වසන්ත ඔබේසේකර “නුතන කාන්තාව සෞන්දර්යාත්මක සුරතලියක නොවන බව” පවසයි. පිතාමුලික සමාජයක ගරා වැවෙන සංකල්ප තුළ ස්ත්‍රීය රඳවා තැබීම ඔහුගේ

විවේචනයට ලක්වේ. ව්‍යාප්ත සංකල්පවලින් මිදි පොදු මානුෂීක ආකල්පවලට බැඳේ වීමේ අවශ්‍යතාව ඔහු එහිදී අවධාරණය කරයි. මෙහිදී ඔහු මාධ්‍ය සතු වගකීම් ද සිහිපත් කරයි.

කාන්තාවක් සැබු නම් ඉන්ට කරන්ට ඕනෑ මෙන්න මේ ආකාරයටය කියන ගතානුගතික නීතිරිති පද්ධතියක් අපේ රටේ තියෙනවා. ඒක එදා ඉදා තියෙන වෙනස් නොවන වට්ටෝරුවක්. ඒක අනිවාරයෙන් ම පිතාමුල ඒ කියන්නේ පියාණන් මුල් වෙව්ව, පිරිමියා මුල් වෙව්ව සමාජයක ගොම ගස්වන ලක්ෂණයක්. ඒ විතරක් නොවෙයි ඉවුම් පිහුම්, මැහුම් ගෙතුම් ආදි ගෙදර දොර වැඩ කටයුතු කරන්න ඕන. දරුවන් හදාවතා ගන්න ඕන ස්වාමීයාගේ මොන තරම් වැයද්දකට වුනත් සමාව දෙන්න ඕන. ප්‍රවූලේ බර කරේ තියාන කොයි දෙයක් වුනත් ඉවසා විද දරා ගන්ට ඕන. මේ වගේ ගරා වැටෙන සංකල්ප තුළ කාන්තාව රඳවල තියන්ටය කාගේන් බලාපොරොත්තුව (නවලිය: 1985: 19).

වසන්ත ඔබේස්කර මහතා දාෂ්ටීකෝණය නම් විශේෂාංගය සඳහා ජී. සිවගුරුනාදන් සමග කරන ලද සංවාදයක දී ඉහත අදහස් ප්‍රකාශ කර ඇත. මෙම අදහස කාන්තා පුවත්පත සමග සම්පාත කර බලන විට එහි උත්ප්‍රාසාත්මක බව මතාව තහවුරු වේ.

වර්තමානය වන විට සාපේශ්‍යව ස්ථීන්ගේ තත්ත්වය වෙනසකට ලක් වුව ද ස්ථීන් පිළිබඳ යථාර්ථය මෙම කාන්තා පුවත්පත්වලින් නියෝගනය වන්නේ ද යන්න සැක සහිත ය. දේශපාලන, අර්ථික, සාමාජික, සංස්කෘතික, ගෙනිතික, අධ්‍යාපනික, ව්‍යුහයන්හි ඇති වී ඇති විපරයාස ඇයට බලපා ඇති ආකාරය විවෘතව සාකච්ඡා කළ යුතු කාලය එලඟී ඇත. 1994 සමාජ හා සාමාජික කේන්ද්‍රය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කළ 1992, 1993 වර්ෂවල දීප ව්‍යාප්ත ජනමාධ්‍ය සම්ක්ෂණයේ වාර්තාවට අනුව නන්දන කරුණානායක (1998) ඉදිරිපත් කරන කාන්තා පුවත්පත් සම්බන්ධ කරුණු පහත පරිදි සමාලෝචනය කළ හැකි ය.

- මෙම පුවත්පත් බොහෝමයක් සාමාන්‍ය කාන්තාවගේ ප්‍රතිරුපය නොවන බව
- නාගරික කාන්තාව විසින් ගැමී කාන්තාව ගැන ලියන දැ යථාර්ථවාදී නොවන බව
- පුවත්පත්වල පළ වන කාන්තා ගැටලු හා ඇයට බලපාන ප්‍රශ්න කෙතුම ස්වරුපයක් ගන්නා බව
- ජීවත්වයේ විවිධ ගැටලු අවස්ථා පැන නැගුණ විට එම ගැටලුවලට සාර්ථකව මුහුණ දීමට එම අවස්ථාව ජයග්‍රහණය කොට ජීවිතය ජය ගන්නා අයුරු ද පෙන්වා දෙමින් කාන්තාව දැනුවත් කිරීමට කාන්තා පුවත්පත් දැනට වඩා කැපවීමකින් උනන්දු වීමකින් ත්‍රියා කළ යුතු බව

සමාලෝචනය

කාන්තා ප්‍රකාශනවල ආරම්භයේ සිට ගමන්මග දළ සැකැස්මක් මත තබා විග්‍රහ කළ විට පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි කරුණු රාජියක් පෙළ ගැස්විය හැකි ය.

ජනමාධ්‍ය යනු ජනතාව අතර තොරතුරු අදහස් පූවමාරු වන මාධ්‍ය වේ. සන්නිවේදනය මූලික මානව සමාජ ක්‍රියාවලියකි. මේ නිසා වර්තමානයේ දී ජනමාධ්‍ය එදිනෙදා සමාජීය පැවැත්මට හේතු කාරක වන සංවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය සංරච්ඡකයක් වේ ඇති. ස්ත්‍රීයට සංවර්ධනයේ පූර්ණ කොටස්කරුවන් වීමට අවශ්‍ය සංකිර්ණ සමාජ දැනුම, දේශපාලන අවබෝධය ගොඩනැගීමට මෙම කාන්තා ප්‍රවත්පත්වලින් මහත් මෙහෙයක් සිදු කළ හැකි ය. එහෙත් එය සිදුවී නැත.

ස්ත්‍රීය සැම යුගයකදී ම සැම සමාජයකදී ම මූහුණ පා ඇති එළිඛාසික අසාධාරණකම්වලින් නිදහස් වී නොමැති බව මේ කාන්තා ප්‍රකාශන මගින් තවදුරටත් තහවුරු වේ. බොහෝ කාන්තා ප්‍රවත්පත්වල ලේඛන කාර්යයට සම්බන්ධ වී ඇත්තේ ලේඛකයන් බව පෙනේ. බිඩි. වි. ඇමු. මහින්දරත්න, අයි. පි. මුනිදාස, නොමන් පලිහවචන, බුද්ධදාස ගලප්පත්ති, ආනන්ද විජයවිර, සිරිසමන් විශේෂුණ මුල් කාලයේ සම්බන්ධ වූ කිහිප දෙනෙකි. බොහෝ ලේඛකයන්ගේ අදහස් හා මතවාද සාම්ප්‍රදායික බව පෙනේ. මේ නිසා ස්ත්‍රීත්වය පසුගාමී පදනමක කොටු කර ඇති.

එක ම මානාකා සහිතව දිර්සකාලීනව ලිපි රචනා වීම කාන්තා ප්‍රවත්පත්වල සූලේ ලක්ෂණයකි. පියසේන රතුවිතාන විසින් තරුණී ප්‍රවත්පතට රචනා කළ 'පෙම්බරිට දස පනතක්' මෙයට නිදසුනකි. 1980 ජනවාරි 10 බුහස්පතින්දා මහු විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති පහත අදහස කාන්තාව පිළිබඳ පවත්නා සාම්ප්‍රදායික මතය තවදුරටත් තහවුරු කරයි.

ගැහැනිය ලැයට ගැනීම වූ කළී ගිනි තපිමින් සිට ඒ ගින්න හිස මත තබා ගැනීමක් වැනි ය. ලස්සන ගැහැනියකගේ රුපයෙන් වශිකාත වීම මැණික්මය හෙණ්වුවක් හිස ලැයට එල්ල කර ගැනීමකි. එහෙයින් ආරචුවලට මුළ ඇයයි. ගැටුමට ප්‍රස්ථතය ඇයයි. දෙ පනතක් නොව සියක් නිතිරිතිවලින් ඇය බැඳ තැබූ පමණට යුතු දිවිය නිරවුල් ය. මුස්ලිම නිතිය එවැනි නිතිවලින් බැඳී සිටින්නිය. ඇයට පල්ලියක් දෙවියෙක් නැති. ඇගේ දෙවියා සැම්යා ය (තරුණී: 1980: 11).

මෙම පර්යේෂණය සඳහා පාදක කරගත් වනිතාවිත්ති, තරුණී, නවලිය, සිරිකත ප්‍රවත්පත් මෙන් ම මුල් ම ප්‍රකාශන ද තුළනාත්මකව අධ්‍යයනය කරන විට පෙනී යන තරුණික් නම් කාලානුරුපව ගුණාත්මක වර්ධනයක් සිදු නොවීම සි. කාන්තා අනන්තතාව පිළිබඳ අරුබුදය මෙම ප්‍රකාශනවල පැහැදිලිව දැකිය හැකි ය. ස්ත්‍රී පුරුෂ කාර්ය කොටස්වල ඇති කරන විශේෂනය පැහැදිලිව ම පසුකාලීන කාන්තා ප්‍රවත්පත්වල දැකිය හැකි ය. ස්ත්‍රී පුරුෂ හාවය යනු ඉතා පැහැදිලි ජ්වල විද්‍යාත්මක වෙනස්කමක් වුව ද සමාජ මතවාද තුළ ඉස්මතු වී ඇත්තේ මෙම ජ්වල විද්‍යාත්මක වෙනස්කම් නොව ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ හාවය යන සමාජීය වශයෙන් ගොඩනැන පිඩාකාරී ප්‍රහේදයයි. දියණීයක, තරුණීයක, බිරිදික, මවක ලෙස පමණක් නොව ගෘහණීයක ලෙස ද ඇයට හිමි කර දී ඇති අනිවාර්ය කාර්යභාරය මෙම ප්‍රවත්පත් මගින් තහවුරු කර ඇති. ජේරණයන්, අහිප්‍රේරණයන් හැම මනුෂ්‍යයකු තුළ ම එක ම ආකාරයෙන් පිහිටා ඇති. පිපාසය, කුසානින්න නින්ද වැනි

මූලික ප්‍රෝරණයන් මෙන් ම අභිප්‍රෝරණයන් වන සමාජ තත්ත්වය, අධ්‍යාපනය ලැබේමේ අවශ්‍යතාව ද ස්ථීර පුරුෂ හේදයකින් තොරව පිහිටා තිබේ. එහෙත් බිජිය වියේ සිට ම පිරිමි හා ගැහැනු දරුවාට මෙම අභිප්‍රෝරණ ඉටු කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පුහුණු කරන්නේ ස්ථීර පුරුෂ සමාජ භාවය පදනම් කර ගනිමති. කාන්තා නාම සහිතව සමාජය තුළ ස්ථාපිත කරනු ලබන රාමුගත කිරීමක් සහිත කාන්තා පුවත්පත්වලින් මේ කාර්ය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යන බව පෙනේ.

දැරූනිය සිතුවම්, ජායාරුප සහිත මුල් පිටුවත්, අතිරේක කොටස් ද සහිත විශාල පිටු පුමාණයන්, වෙළඳ දැන්වීම් සැම පිටුවකට ම එක් කර තිබේමත් මෙම කාන්තා පුවත්පත්වල සුලඕ දසුනකි. මේ නිසා ම කාන්තා පුවත්පත් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ලාභ ලැබේමේ ව්‍යාපාරයක් වී ඇත. ප්‍රධාන වශයෙන්ම රැකියාවක් නොකර නිවසේ රැදි සිරින සහ ඇගෙලුම් ක්ෂේත්‍රවල රැකියා කරන කාන්තාව ඉලක්ක කර ගෙන මෙම ලිපි නිරමාණය වී ඇත. වෙළදා තීරය, කැම සැදීම, රුව වැඩීම, ඇඳුම් මෝස්තර, මැහුම් අතිරේක, මල් වගාව සැම කාන්තා පුවත්පතක ම අන්තර්ගත තොරතුරුවල විද්‍යාමාන වේ. සමකාලීනව විවිධ ජයග්‍රහණ අත්පත් කර ගන්නා ස්ථීරින් පිළිබඳ මෙම පුවත්පත් අනාවරණය කළ ද ඒවා තුළ පොදුගැලික තොරතුරුවලට පමණක් සිමා වී ඇත.

මේ පුවත්පත්වල ප්‍රධාන ඇගෙලුම් කාරකය ලෙස ඉස්මත වන්නේ ගෘහාශ්‍රීත ජීවිතයක් ගත කරන ගැහැනියකි. අපුතින් සිතිමට, ක්‍රියාකිරීමට මෙන් ම ස්ථීරින් වශයෙන් ඇය සතු කායික, මානසික ගක්ෂතා මතු කිරීමට, ඉදිරියට යාමට පිටුබලයක් මෙයින් නිරමාණය තොවේ. මෙහිදී කාන්තාව ස්ථානගත කර ඇත්තේ ගෘහය ආශ්‍රිතව ය. ආර්ථිකයෙහි, දේශපාලනයෙහි හෝ බුද්ධිමය ජීවිතයෙහි දී ඇය ගෘහකායක් හිම් ද්විතීයික ලිංගික සත්වයෙක් පමණකි.

කාන්තා පුවත්පත් හා සම්බන්ධිත ඉහත තොරතුරු අධ්‍යයනය කරන විට ශ්‍රී ලාංකේය ස්ථීරයෙන් යථා තත්ත්වය සමාජගත කිරීමට මෙම පුවත්පත් අපොහොසත් වී ඇති බව පැහැදිලි වේ. මුල්කාලීන පුවත්පත්වල දැකිය හැකි සාධනීය ප්‍රවේශය ද සමාජ විපරිණාමයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගිලිහි ගොස් ඇත. ආරම්භක ප්‍රකාශනවල පැවති ඉදිරිගාමී ප්‍රගතියිලි ආකල්ප සංවාදයට විවෘත විය. අහියෝගාත්මක විය. මේ නිසා ම තුනත සිංහල ලාංකේය කාන්තා පුවත්පතන් කාන්තාව සම්බන්ධිත සමාජ දැක්ම, යථාර්ථය සංකීර්ණ දාෂ්ටීයකින් අවලෝකනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මෙම ලිපිය මගින් අවධාරණය කෙරේ. අධ්‍යයනයේ සිමා අතර කොරෝනා වසංගතය හමුවේ මුලාගුරු සෞයා ගැනීමේ ගැටුවට මුහුණදීමට සිදුවීම සඳහන් කළ හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ සහ ලිපි

කරුණානායක, නන්දන (1998) සමාජ විද්‍යාත්මක හා සන්නිවේදනාත්මක විග්‍රහයක් කාරියවසම්, තිස්ස (2002) සන්නිවේදන හා ජන සන්නිවේදන මූලධර්ම, කොළඹ:

අැස් ගොඩිගේ සහ සහෙල්දරයේ.

කුරුප්පු, ඩී. පී. (1996), වැල්ලම්පිටිය: පුවත්පත් කළාව සහ වගකීම්, වතුර මුදණාලය.

කොළඹ පරෙහේවා, සඳහෝම් (1997) සිංහල පුවත්පත් කළාවේ මැන ඉතිහාසය, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙරදරයෝ.

ගුණසේකර, එච්. එම්. සහ එලාරිස් නොනා, ඩී. ඩී. (1934.03.31) කුලයනක හඩ සංවත්සර කළාපය.

පක්‍රේද්‍යාසේකර හිමි, කුලකොදායාවේ (1970) සිංහල පුවත්පත් සගරා ඉතිහාසය, 8 වන කාණ්ඩය (1932-1934), කොළඹ: ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

වටගෙදර, පුගත් (1994) සන්නිවේදනයේ ආචාර ධර්මය පදනම, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙරදරයෝ.

සමරසිංහ, අර්තන් (2003) කාන්තාව සහ කාන්තා අතවර, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෙරදරයෝ.

Rajapaksha Wijedasa (2000) *Media and Responsibilities*, Author Publication.

වතිනා විත්ති 1957 අප්‍රේල් 12

1957 අප්‍රේල් 26

1957 ජූනි 07

1957 ජූනි 28

1957 ජූලි 12

1969 ජූලි 25

තරුණී 1976 ජනවාරි 08
1976 ජනවාරි 22
1976 ජනවාරි 29
1976 පෙබරවාරි 05
1976 මාර්තු 18
1976 අප්‍රේල් 01
1976 අප්‍රේල් 15
1976 අප්‍රේල් 22
1976 අප්‍රේල් 29
1980 ජනවාරි 10
1980 ජනවාරි 17

සිරිකත 1983 සැප්තැම්බර් 10
1985 සැප්තැම්බර් 10
2003 සැප්තැම්බර් 29

නවලිය 1985 මැයි 13

**පුරාතන ශ්‍රී ලංකාවේ ජල හා හුම් කළමනාකරණය
(හුගෝල විද්‍යාත්මක දෙෂ්ටේකෝණයෙන් විමසා බැලීම)**
වී.පී.අයි.එස්. විජේරත්න

සාරස්වත්පාය

ශ්‍රී ලංකාවේ අතිවිශිෂ්ට පුරාණ ගිල්පිය යුතා දක්වන නිර්මාණයක් ලෙස එතිහාසික වාරි සංස්කෘතිය දක්වා නැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ පැරින්නන් ඔවුන්ටම ආවේණික වූ ජ්‍වලන රටාවකට තුරු වී තිබුණ අතර එකල කාමිකර්මාන්තය සමග ගොඩ නැගුණ ජල කළමනාකරණය වර්තමානයේද කැඳී පෙනෙන්. මේ පර්යේෂණ පත්‍රිකාව මගින් මූලිකව ම අවධානය යොමු කරනුයේ එම එතිහාසික ජල කළමනාකරණය හා එහි විකාශය හඳුනාගැනීමත් අතිත ජල කළමනාකරණය හා සැපැදිමේ දී වර්තමාන ජල කළමනාකරණයේ පවත්නා ගැටුපු සාකච්ඡා කිරීමත් ය. මේ පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ම ද්වීතීක දත්ත යොදා ගනු ලැබේය. පැරණි ලිඛිත මූලාශ්‍ර, ලිපි හා ග්‍රන්ථ මෙන්ම පුරාවිද්‍යාත්මක සොයා ගැනීම් අනුව ප්‍රකාශනය කරන ලද තොරතුරු මේ සඳහා යොදාගනු ලැබේය. එතිහාසික ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් තුළ මූලික අරමුණ වූයේ පානීය ජලය මෙන්ම කාමිකර්මාන්තය සඳහා අවශ්‍ය ජලය සමානව ලබා දීමය. මෙම එතිහාසික ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේද මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දක් වූවත් එය ස්වභාවික පරිසරයට ඉතා හොඳින් අනුගත වූ විශිෂ්ට නිර්මාණයක් වී තිබෙනුයේ එහි අන්තර්ගත අති වැදගත් හුම් කළමනාකරණය ගෙනුවෙනි. පුරාණ වාරි තාක්ෂණයේ වැදගත් අංශයක් වන එල්ලංගාව පද්ධතිය ජල කළමනාකරණයන් මෙන්ම හුම් කළමනාකරණයන්ද එකට කොට කැටි කොට ගනිමින් වියලි කළාපයේ ජල අවශ්‍යතාව සැපිරිය. තිරසාර ජල කළමනාකරණය මූලික කර ගත් මෙම ක්‍රමවේද ස්වභාවික උපද්‍රව පාලනය කරමින් නියං කාලවල දී පවා ජල අවශ්‍යතාව සැපිරිය නැකි අපුරින් නිර්මාණය කර තිබීම අගය කළ යුතුමය. වර්තමානයේ මෙවැනි ලක්ෂණ ජල කළමනාකරණය තුළින් ගිලිහෙමින් පවතින අතර මිනිසා ජලය ආසුන විවිධ ගැටුපුවලට ක්‍රමයෙන් මුහුණ දෙමින් සිටි. මෙම පර්යේෂණය මගින් පුරාණ ජල කළමනාකරණයේ ලක්ෂණ සහ වර්තමාන ජල කළමනාකරණයේ ගැටුපු ද සාකච්ඡා කර ඇති අතර එය ඉදිරි පර්යේෂණ සඳහාත් අනාගත ජල කළමනාකරණ සැලසුම් හා තිරණ ගැනීම් සඳහාත් උපකාරී වනු ඇතේ.

මුඩා පද්ධති වාරි සංස්කෘතිය, එල්ලංගාව, ජල කළමනාකරණය, වියලි කළාපය, තිරසාර ජල කළමනාකරණය

හැදින්වීම

පුරාණ ශ්‍රී ලාංකේය ගිෂ්ටාචාරයේ සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ලෙසත් වර්තමාන ජල විද්‍යාඥයන් මවිත කරන්නට සමත් වූ නිරමාණයක් ලෙසත් දිවයිනේ පුරාණ වාරි කරමාන්තයට දේශීයට මෙන්ම විදේශීයට ද ලැබේ ඇත්තේ සුවිශේෂී වූ ස්ථානයකි. විශේෂයෙන්ම වාරි පද්ධතියන් සමග ඇඳුණු ජල කළමනාකරණයන්, ඒ ආශ්‍රිත ජෙව විවිධත්වය මෙන්ම භුමි කළමනාකරණයන් කැපී පෙනෙන අංග ලක්ෂණ ලෙස දැක්විය හැකි ය. අවුරුදු දෙදහසකට වඩා පැරණි ජලාශ්‍රිත වාරි ගිෂ්ටාචාරයක් ඇති රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව අඩ්මානවත් ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියයි. පුරාණ කාෂිකරමාන්තය සහ ඒ ආශ්‍රිතව ගොඩ නැගුණ භුමි හා ජල කළමනාකරණය එහි දැක්විය හැකි ය.

ස්ථානාවික පරිසර පද්ධතියට අනුගත වන පරිදි පුරාණ ජනයා ඔවුනට ම ආවේණික වූ සංස්කෘතියක් හා ජ්වන රටාවක් ගොඩ නාගාගෙන සිටි අතර එය ගත වර්ෂ ගණනාවක් පුරා විකාශය වෙමින් විවිධ නිමවුම්වලින් පෝෂණය වූ ආදර්ශනක් ජ්වන රටාවක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි ය. මෙම ගිෂ්ටාචාරයෙහි තිරසර කාෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ මූලික අංශයක් ලෙස ජල කළමනාකරණය හා භුමි කළමනාකරණය දැක්විය හැකි ය.

කාෂිකාර්මික දිවි පෙවෙත මූලික කරගත් පුරාණ ශ්‍රී ලාංකේය වාරි කරමාන්තය ඉතා සාර්ථක ලෙස සැලසුම් කර තිබූ අතර වර්ෂාව නොලැබෙන වියලි කාලයේ දී පවා ජල හිගයෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා වී වගාව මූලික කර ගත් විශේෂට වාරි සංස්කෘතියක් ශ්‍රී ලංකාවේ ජල හිගයට වඩාත් මුහුණ දෙන වියලි කළාපයේ ව්‍යාප්ත වී තිබේ එය මනාව පැහැදිලි කරයි (Geekiyage & Pushpakumara, 2013: 94-95).

ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ම ගිෂ්ටාචාරය බිජි වීම ඉතා ඇතු අතිතයකට උරුමකම් කියන බවට පුරාවිද්‍යාන්මක මූලාශ්‍රයන් මගින් සනාථ කරන්නා සේ ම ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු ම ජනාචාර්යකරණය තු. පූ. සය වන ගත වර්ෂයේ දී පමණ හාරතයෙන් මෙරටට පැමිණී විජය කුමරු ඇතුළු මහුගේ අනුගමිකයන් හරහා සිදු වූ බව මහාවංසය සහ දිපවාංසයේ ඇතුළත් තොරතුරු මගින් සනාථ වේ. මෙලෙස පැමිණී පිරිස ශ්‍රී ලංකාවේ මල්වතු ඔය, මහවැලි ගග, කණදරා ඔය ආදි වූ ප්‍රදේශවල මුළු ම ජනාචාර්යකරණය ආරම්භ කළ බව ද එම මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වේ. කෙසේ වුවත් පුරාතන සාක්ෂි අනුව පැහැදිලි වනුයේ වී වගාව ප්‍රධාන කරමාන්තය කර ගත් මුළුම උතුරු ඉන්දිය සංකුමණිකයන් දිවයිනට පැමිණෙන විට, ඔවුනට පාරම්පරිකව උරුම වී තිබූ කාෂිකාර්මික දැනුම ද රැගෙන ආ බවයි. මෙම එතිහාසික සටහන් මනාව සාක්ෂි දරන්නේ එකල දිවයිනේ පැවති වාරි ජල කළමනාකරණයන් ඒ ආශ්‍රිතව ගොඩ නැගුණ කාෂිකාර්මික දිවි පෙවෙත හා භුමි පරිගරණයන් පිළිබඳ ව ය (Seniviratne, 2004: 3).

ගෝන්සේකා දක්වන්නේ (1998) ශ්‍රී ලංකාවේ ජල කළමනාකරණය යනු තුදෙක් ම ජලය තැන්පත් කරනු ලබන සරල ක්‍රමවේදයක් පමණක් නොව ඒ තුළ භූමි කළමනාකරණ සැලැස්මක් මෙන්ම පාංශු සංරක්ෂණ සැලැස්මක් ද අන්තර්ගත වූ සංරක්ෂණ කියාදාමයක් තිබූ බවයි. පරිසරයට අනුකූලව ජ්‍යෙන් වීමේ මනා පුහුණුවක් අතින පාලකයන්ට මෙන් ම සමාජයට ද තිබූ බැවින් වියලි කළාපීය ජනාධාන ව්‍යාපෘතිය සිදු වූ ප්‍රදේශවල කෘෂිකාර්මික සැපිශකත්වය උදෙසා ජලය ගබඩා කර ගැනීම සඳහා වැවි ඉදි කිරීම සිදු විය (සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 208). පුරාණ අවධියේ සිට ම වර්ධනය වූ ග්‍රාමීය ගුරුත්ව වාර්මාරුග ක්‍රමය කුඩා නිමින පදනම මත සකස් කර සියවස් ගණනාවක් පුරා වර්ධනය වූ බව සඳහන් වන අතර මෙම ග්‍රාමීය වැවි පද්ධති වියලි කළාපයේ පොදු ලක්ෂණයක් ද වී ඇත. දීර්ජ කාලීනව අත්හදා බලන ලද ජල හා ඉඩම් කළමනාකරණ ක්‍රම ද සැලැකිය යුතු පාරිසරික එකතාවක් ද මෙම ග්‍රාමීය වැවි ක්‍රමයට අයත් වේ (Madduma Bandara, 1985: 101-103). මෙසේ පුරාණ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාරි තාක්ෂණය ඉතා දියුණු මට්ටමින් පැවත ආවක් වූ අතර විශේෂයෙන්ම අනුරාධපුර හා පොලොන්නරුව රාජධානී යුගය තුළ දී මෙම තාක්ෂණය වඩාත් දියුණු මට්ටමකින් හඳුනා ගැනීමට හැකි වී ඇත. පැරණි සාහිත්‍යයට අනුව මෙන්ම තු විෂමතා සිතියම් පරිහරණය ඇසුරින් ද පෙනී යන්නේ වියලි කළාපයේ සමහර ප්‍රදේශවල වර්ග සැතපුමකට ග්‍රාමීය වැවි සනන්වය 1:4 කටත් වඩා වැඩි බවයි (සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 209). කෙසේ වුව ද වර්තමානයේ ද මෙම වැවිවලින් බොහෝමයක් හාවිත කරනු ලැබුව ද ක්‍රමානුකූලව සිදු වූ වාරි සංස්කීර්ණයේ පිරිහිමත් සමග ඒවා අභාවයට යමින් පවතී. එනම් රජරට රාජ්‍ය පාලනය බිඳ වැවීමෙන් පසු මෙම වැවි හාවිතයට ගැනීම ක්‍රමානුකූලව අන්හැරී ගොස් ඇති බව පොදුවේ පිළිගන්නා කරුණිකි. නමුදු සැලැකිය යුතු ග්‍රාමීය වැවි සංඛ්‍යාවක් කෘෂිකාර්මික පදනම ලෙස තව දුරටත් වියලි කළාපයේ ආරක්ෂා වී ඇත. වියලි කළාපීය ග්‍රාමීය පරිසරය තුළ වැව හා ගම යන්න එකිනෙකට සම්පත් බැඳුන සංකල්ප දෙකක්වන අතර තවමත් වැව හා ඒ ආසුන්ව ගොඩ නැගුණ ජල කළමනාකරණය, ජනාධානයකරණය හා භූමි කළමනාකරණය ව්‍යාපෘතිය විශේෂීය විශේෂීය පිළිබඳ නැවත විමසා බැලීම වර්තමාන මෙන් ම අනාගත ජල කළමනාකරණයේ දී ද වැදගත් වේ. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජල හා භූමි කළමනාකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම ය. එහිදී උප අරමුණු තුනක් පදනම් කර ගනිමින් පර්යේෂණය සිදු කර ඇත. එනම්, පුරාණ වාරි තාක්ෂණ ක්‍රමය සහ එහි විකාශය හඳුනා ගැනීම, ජල කළමනාකරණයේ විශේෂීය නිර්මාණයක් ලෙස එල්ලාගාව පද්ධතියේ (cascade system) සැකැස්ම සහ එය ජල සහ භූමි කළමනාකරණය සඳහා වැදගත් වූ ආකාරය විමසා බැලීම, පුරාණ ජල කළමනාකරණය හා සැසදීමේ දී වර්තමාන ජල කළමනාකරණය සහ ඒ ආසුන

කෙසේ වුව ද අතින ජල කළමනාකරණයේ විශේෂීය හෙළි කරන ක්‍රමවේදයක් ලෙසන්, භූමි කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ලෙසන්, පුරාණ වාරි තාක්ෂණය හඳුනා ගැනීම, එහි විකාශය, වැදගත්කම සහ ඒ තුළින් ගොඩ නැගුණු ජ්‍යෙන් රටාව පිළිබඳ නැවත විමසා බැලීම වර්තමාන මෙන් ම අනාගත ජල කළමනාකරණයේ දී ද වැදගත් වේ. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වූයේ පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ ජල හා භූමි කළමනාකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම ය. එහිදී උප අරමුණු තුනක් පදනම් කර ගනිමින් පර්යේෂණය සිදු කර ඇත. එනම්, පුරාණ වාරි තාක්ෂණ ක්‍රමය සහ එහි විකාශය හඳුනා ගැනීම, ජල කළමනාකරණයේ විශේෂීය නිර්මාණයක් ලෙස එල්ලාගාව පද්ධතියේ (cascade system) සැකැස්ම සහ එය ජල සහ භූමි කළමනාකරණය සඳහා වැදගත් වූ ආකාරය විමසා බැලීම, පුරාණ ජල කළමනාකරණය හා සැසදීමේ දී වර්තමාන ජල කළමනාකරණය සහ ඒ ආසුන

ගැටුලු පිළිබඳව විවේචනාත්මකව සාකච්ඡා කිරීමත් වේ. මෙම අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේදී ද්විතීයික සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය යොදාගත් ද ප්‍රධාන වශයෙන් ම අධ්‍යායනයට පදනම් වී ඇත්තේ ලිඛිත මූලාශ්‍රය, පුරාවිද්‍යාත්මක සහ අභිලේඛන මූලාශ්‍ර මගින් ලබාගත් තොරතුරු ය. මෙවැනි පර්යේෂණයක් සිදු කිරීම මගින් එතිහාසික ශ්‍රී ලංකාවේ ජලවිද්‍යාත්මක කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට මෙන්ම එවැනි ජල විද්‍යාත්මක කරුණු වර්තමාන ජල කළමනාකරණයේ සාර්ථකත්වයට ආදර්ශයක් සපයින්න ජල කළමනාකරණය සම්බන්ධ තිරණ ගැනීම් සඳහා උපයෝගී වන්නේ කෙසේද යන්න අවබෝධ කර ගැනීමටත් උපකාරී වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ ජල කළමනාකරණයේ විකාශය

ශ්‍රී ලංකාවේ ජල කළමනාකරණයේ ඉතිහාසය අධ්‍යායනය කරන්නෙකුට පෙනීයන කරුණක් වනුයේ ශ්‍රී ලංකාකේ ඉතිහාසය ම ජලාසුත ශිෂ්ටාචාර හා සම්බන්ධ වූවක් බව යි. වර්තමානයේ මෙම ජලාසුත ශිෂ්ටාචාර වාරි පද්ධති ලෙස විරෝධවලි ලැබේ තිබේ. බොහෝ වියතුන් ප්‍රකාශ කරන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණය ප්‍රධාන ලෙසම තිරසාර ජල කළමනාකරණ ලක්ෂණවලින් යුත්ත වේ. විශේෂයෙන් ම එය ස්වාභාවික පරිසරය මූලික කර ගත් ක්‍රමවේදයක් වූ අතර එවකට රජරට, රුහුණු රට සහ මායා රට ලෙස හැඳින් වූ ප්‍රදේශවල විවිධ අයුරින් මෙම ජල කළමනාකරණය ක්‍රියාත්මක විය. විශේෂයෙන් ම රජ රට ව්‍යාප්ත වූ කුඩා හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් සහ ඇල මාර්ග මෙන්ම මායාරට ව්‍යාප්ත වූ අමුණුත් ශ්‍රී ලංකාකික ජල කළමනාකරණයේ ප්‍රාදේශීය ව්‍යාප්තිය විදහා පෙන්වන්නති. විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාවේ අතිතය දෙස බලන විට ක්‍රි.පූ. 4 වන සියවසේ දී පමණ පන්වූකාභය රුප විසින් නිරමාණය කරන ලද බසවක්කුලම හෙවත් අභය වැව පුරාතන වාරි කරමාන්තයේ මූලික ලක්ෂණ විදහා දක්වන වැව ලෙස හඳුනාගත හැකිය (Brohier, 1934: 1-4).

අතිත ශ්‍රී ලංකික සංස්කෘතිය ක්‍රි.පූ. 4 වැව වූ කළී එකල පැවති ජල අවශ්‍යතාව සඟසා ගැනීම පමණක් මූලික කර ගත්තක් තොවීය. එය අනාගත ජල ගැටුලුව විසින්මට ගොඩ නැගුණු තිරසාර ක්‍රමවේදයකි. එහිදී මිනිසා විසින් නිරමාණය කළ ස්වාභාවික පරිසරයට වඩාත් සම්පූර්ණ පරිසර පද්ධතියක් තුළින් ගොඩ නැගුණු පරිසර පද්ධති කළමනාකරණයට මූලික අවධානය ලබා දී ඇත.

පුරාණ වාරි තාක්ෂණයේ මූලාරම්භය දෙස බලන විට එය තරමක් ගැටුල්කාරී වූ බව විද්‍යාතුන් ඉදිරිපත් කරන විවිධ මතවාද ඇසුරෙන් හඳුනා ගත හැකිය. විශේෂයෙන් ම ප්‍රාග්-විශ්‍යාවතරණ යුගය සේ ගැනෙන ක්‍රි.පූ. 1000 සිට ක්‍රි.පූ. 500 දක්වා වූ කාලයේ දී වියලි කැලු ප්‍රදේශ ගිනි තබමින් හෝ කැලය කොට්ඨාසා බිම සකස් කර ගනිමින් සිදු කරන ලද ගොවිතැන් ක්‍රම මෙන්ම අභස් දියෙන් කෙරුණ ගොවිතැන් ක්‍රම ද පැවති බවට සාක්ෂි ලැබේ (සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 206).

ශ්‍රී ලංකාවේ යකඩ භාවිත කළ පුදය (ක්‍රි.පූ. 1000) ආග්‍රිතව අනාවරණය වී ඇති කරුණුවලට අනුව පෙනීයනුයේ ඉන්දියාවේ සිට මෙරටට පැමිණි කුඩා ජන කණ්ඩායම විසින් ඉන්දිය අරධ්‍යවීපයේ විශේෂයෙන් ම බෙකුණ් ප්‍රදේශයේ වූ සංකිරණ කාමිත්‍යාක්ෂණික මෙවලම් භා එම දැනුම ශ්‍රී ලංකාවට ගෙනෙන ලද බවයි. මේ අනුව ශ්‍රී ලංකාවට අවතිරණ වූ ඉන්දිය ආර්යයන් විසින් මෙරටට ජල සම්පාදන කාමිකරණය හඳුන්වා දී ඇති බව පැහැදිලි වූව ද වර්ෂ 1909 දී හෙන්රි පාකර විසින් රචිත “Ancient Ceylon” තමැති ගුන්පයේ දක්වා ඇත්තේ ඉන්දියාවේ සිට මෙරටට පැමිණි පිරිස් විසින් ජලාග ඉදිකිරීමේ දැනුම මෙහි ගෙන ආවේ යැයි සිතිමට කිසිදු සාධකයක් නොමැති බවයි. මහු තවදුරටත් දක්වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ එතිනාසික ජලාග ඉදිකිරීමේ භා ඒවා ව්‍යාප්ත කිරීමේ ප්‍රධාන ගොරවය හිමි විය යුත්තේ අතිතයේ ලක්දිව විසු සිංහල රජවරුන්ටත් ඔවුන්ගේ උපදේශකවරුන්ටත් බවයි (සජාති සහ නිඟාන්ත, 2016: 206-209).

ක්‍රි. පූ. 500 වන විට පොලවට ජීරණය වූ කුඩාගල් පස් තවුට අවම වශයෙන් සෙන්ටි මිටර් 200ක් පමණ ප්‍රමාණයක්වත් කැනීමෙන් වියලි කාලයේදී ගෙදර දෙර අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට තරම් වූ ජලයක් රඳවා ගත හැකි ප්‍රාථමික මට්ටමේ ගැහුරු වලවල් භාරා ජලය රස් කර තබා ගැනීමට වියලි කළාපයේ ජනතාව පෙළඳී ඇත (සජාති සහ නිඟාන්ත, 2016: 206). මෙය ගාහාග්‍රිතව ජලය රස් කර තබා ගැනීමට අවධානය යොමු වූ පළමු අවස්ථාව ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. කාලයන් සමග උතුරු දිග තැනීත්තලාවේ රජරටත් වයඹ පළාතේ බටහිර කොටසේත්, දකුණු පළාතේ රුහුණු ප්‍රදේශයේත් ගොවිතැන ව්‍යාප්ත වූ අතර ඒ හරභා ජනාවාස ද කුමයෙන් එම ප්‍රදේශවල ස්ථාපිත විය (Panabokke, 2009: 1-2). විශේෂයෙන් ම වියලි සංතුවේදී ප්‍රමාණවත් වර්ෂාවක් නොලැබීම හේතුවෙන් වැඩි වන ජන සංඛ්‍යාවට ප්‍රමාණවත් තරම් වූ ස්ථාවර කාමිකරණයක් සිදු කිරීමට නොහැකි විය. මේ නිසා අනස් දිය එක් රස් කිරීම සඳහා වියලි කළාපය පුරාම වැවි පද්ධතියක් නිරමාණය කිරීමට සිදු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ තද පාළාණ සහිත වියලි කළාපය වැසි ජලය රඳවා ගැනීමට ඉතා යෝග්‍ය සහ පහසුව් තිබීම විශේෂ තත්ත්වයකි. එනම් වියලි කළාපයේ පිහිටි තද පාළාණ හේතුවෙන් පාළාණ ස්තරවල ස්වභාවිකව පිහිටන ලද නොගැහුරු තුළ ජල ධරවල හිගතාව හේතුවෙන් ඒ සඳහා වූ එකම විකල්පය වනුයේ වැසි ජලය ගබඩා කර ගත හැකි වැවි හෝ පොකුණු නිරමාණය කිරීමයි. මේ නිසාම අයිවරස් වර්ෂ 1899 දී ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ “ජලය ලබා ගැනීම සඳහා වර්ෂා ජලය එක් රස් කළ හැකි කෘතිම ජලාග නොතිබුමෙන් නම් උතුරු මැද පළාතේ කිසිදු ජනාවාසයක් ව්‍යාප්ත වීමට ඉඩ නොතිබිණි” යනුවෙනි (Ivers, 1899:32)

ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ ආරම්භය භා වර්ධනය සලකා බලන විට එහි ප්‍රධාන අවස්ථා කිහිපයක් හඳුනා ගත හැකිය. මෙරට ආර්ය ජනාවාස ආරම්භ වූ මුල්ම අවධියේ ඉතා සරල වූ ජල සම්පාදන ක්‍රම අනුගමනය කිරීම එහි පළමු පියවර ලෙසට හඳුනා ගත හැකිය. එහිදී කුඩා ගංගා හෝ අනුගංගා හරස් කොට ගල් ලි කදන් කොළඹාව යොදා ගනීමින් බදින ලද අමුණු මගින් හරවා ගත් ජලය කුඩා

අැලවල් ඔස්සේ කෙන්විම් කරා ගෙනගොස් එම ජලයෙන් වගා කර ඇත. ක්‍රමයෙන් ජනගහනය වර්ධනයන් සමග එක් කන්නයක් වගා කර ලබාගත් අස්වැන්න ප්‍රමාණවත් නොවූ අතර ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වසරකට කන්න දෙකක් වගා කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඇති විය. මේ සඳහා රේසාන දිග මෝස්සමෙන් ලැබෙන වර්ෂා ජලය ගබඩා කර තබා ගැනීම සඳහා ගම් මට්ටමෙන් කුඩා වැව් ඉදි වී ඇත. මෙම කුඩා වැව් ඉදි කිරීම සඳහා යොදාගෙන ඇත්තේ උස් බිමක් ඔස්සේ ගලා බසින කුඩා ගංගාවක තෙරු දෙකක් අතර පිහිටි පවු කපොල්ලකි. එම දෙපස පිහිටි පවු කපොල්ල යා කොට වැව් බැමීම ඉදි කිරීම සිදු කර ඇති අතර පස් අතුරා එය තද කිරීම සඳහා අලි ඇතුන් යොදාගෙන ඇත. වැව් බැමීම සේදී යාම වැළැක්වීම සඳහා සලපනාව තම් ගේ ඇතිරුම යොදාගෙන ඇති අතර ජලය පිටතට ගැනීම සඳහා කළු ගල්වලින් සකස් කරනු ලැබූ සෞරෝචිතක් යොදාගෙන ඇත (සජානි සහ නිඟාන්ත, 2016: 208-210).

එසේම ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවසේ සිට ම රජරට ගිජ්වාවාරය තුළ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් ඉදිකිරීම සහ විශාල ගංගා හරස් කොට ගක්තිමත් අමුණු ඉදිකිරීම ද ආරම්භ වී ඇත. අමුණු මගින් හරවාගත් ජලය විශාල ඇළමාරුග ඔස්සේ බොහෝ දුර ගෙස් වැව් පෝෂණයට යොදාගත් අතර, මෙම අමුණු බැඳ ජලය හැරවීම පිළිබඳවත් එසේ ඉදිකළ ඇළමාරුග දෙපස වූ ප්‍රදේශයේ වී වගාව සිදු කර ඇති බවත් සුමංගල විලාසිනියේ එන “යම් සේ නදියෙහි අමුණු බැඳ ජලය මහ ඇළට හැරවූ කළේ ජලය ගලාගොස් දෙපස කුණුරු පුරවා....” යන පාඨය මගින් සනාථ වේ (ඒකනායක, 2011: 198).

මෙලෙස අතිත වාරි තාක්ෂණය ඉන්දිය ජන සමාජයෙන් ලැබූවක් නොවන බවත් එය දේශීය ජ්‍යවරුන්ගේ හෝ දේශීය ජනයාගේ නිර්මාණයක් බවටත් කියැවෙන මතවාද පැරණි සමාජයේ පැවතිය ද එය නිවැරදිව සනාථ නොවීම නිසා විජයාගමනයන් සමග පැමිණි පිරිසගෙන් එය ආරම්භ වූ බව වර්තමානයේ ද පිළිගන්නා මතයයි. එසේම ක්‍රි.පූ. හයවන සියවසේ දැ පමණ ඉන්දු ආර්යන් එනම් විජය හා මහුගේ අනුගාමිකයන් ලංකාවට පැමිණ ලංකාව ඔවුන්ගේ ජනාධාරික් කර ගැනීමෙන් පසු ව වාරි කටයුතු දියුණු කර ඇත (Brohier, 1975: 1-12).

එපමණක් නොව ප්‍රාග් ක්‍රිස්තු සමයේ සිට ම අර්ධදේශීලික ඉන්දියාවේ සිට කුඩා ඔරු මගින් පැමිණි කුඩා කණ්ඩායම මෙහි පදිංචි වී වාරි කර්මාන්තය දියුණු කළ බව බෙහියර පෙන්වා දෙයි (Brohier, 1975: 1-8). මැත කාලීනව මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වන සෙනෙරිත්න ද මෙම කියමන සනාථ කර ඇත (සෙනෙරිත්න 2004). ආර්ය ජනයාට ජලයත්, මහ පොලවත් අගනා වස්තුන් විය. එමෙන් ම වියලි කලාපයේ කාෂි කර්මාන්තය වූ යොශා පරිසරය ඔවුන් වඩාන් අගය කළ අතර වාරි තාක්ෂණ දැනුම මගින් ස්වදේශීය ජනතාව ක්‍රමයෙන් තමන් එතෙක් පවත්වාගෙන යනු ලැබූ සාම්ප්‍රදායික ජීවන රටාවන් අන් හරිමින් තව ජල සම්පාදන කාෂි රටාවක් ඔස්සේ තම ජීවිකාව ගෙන යාමට උත්සාහ දැරු බවට ඉතිහාසයෙන් සාක්ෂි ලැබේ.

මෙසේ ඉතිහාසගත තොරතුරු පිළිබඳ විවිධ මතිමතාන්තර තිබූණ ද ක්. පූ. 3 වන ගතවර්ෂයෙන් පසු වාරි කර්මාන්තය පිළිබඳ තොරතුරු සෙල් ලිපි හා වෙනත් ලේඛනගත දත්ත මගින් සනාථ වේ. විශේෂයෙන් ම මහාවංසයේ සඳහන් වී ඇති පරිදි අතිත ඉන්දු ආර්යයන්ගෙන් පැවත ආ මෙම වාරි තාක්ෂණික දැනුම ලක්දිව රාජ්‍ය පාලන යුගවල දී ඉතා සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වූ බවයි. විශේෂයෙන් ම පණ්ඩිකාභය රුප මෙන් ම අනුරාධ ඇමති යන අය වාරි තාක්ෂණය පිළිබඳ මනා දැනුමකින් යුතු වූ අය බව මුවන් ඉදිකරන ලද අනුරාධ වැව සහ අහය වැව (බසවක්කුලම) මගින් පහැදිලි වේ. නිදසුනක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ විසු ගේෂේරි රාජ්‍ය පාලකයෙකු වන පළමුවන පරාතුමලාභු රුප (ක්.ව. 1153-1186) අමුණු 165 ක් ද, ඇල මාරුග 3,910 ක් සහ වැවි 2,376 ක් ද රජරට පුරා නිරමාණය කිරීමට පුරෝගාමී වූයේය (Arumugam, 1969: 16-27).

තවද, ක්. පූ. 3 වන ගතවර්ෂයේ දී අනුරාධ නමැති යුව රජ හෙවත් ප්‍රතිරාජයෙකු විසින් මාගම රාජධානී ප්‍රදේශයේ කුඩා ප්‍රමාණයේ ග්‍රාමීය ජලායක් ඉදි කිරීම සම්බන්ධ පරිපාලන කටයුතුවල නියුත වූ බවට තොරතුරු ලැබේ ඇත. මෙම කාල වකවානුවේ දී ම දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා විසින් වර්තමානයේ නිසා වැව නමින් හඳුන්වන නිස්සවාපිය අනුරාධපුරයේ ඉදි කරන ලදී. ක්. පූ. 1 සහ 2 වන ගතවර්ෂයට අයත් යැයි සැලකෙන ගිලා ලිපියක් මගින් මේ පිළිබඳ තොරතුරු හෙළි වී ඇත. මෙම තොරතුරුවලට අනුව මෙම වැව "පරුමුක" නමින් හැඳින්වූ ප්‍රදේශලයන්ට පොදුගලිකව අයත්ව තිබූ බව සඳහන් වේ (Paranavitana, 1970:1-21). මෙලෙස පසු කාලීනව අතිත ගොවී ජනතාව විසින් තමා සතු වූ වාරි තාක්ෂණික ගිල්ප කුම උපයෝගී කර ගනිමින් සැම ගමකටම වැසි ජලය රඳවා ගැනීමට වැවී ඉදි කරන ලදී. එනම් එවකට ශ්‍රී ලංකාව තුළ 'එක් වැවක්-එක් ගමක' යන සංකල්පය ක්‍රියාත්මක විය. පසුකාලීනව එනම් දහනව වන ගතවර්ෂයේ බොහෝමයක් කැනීම හා මිනුම් මගින් සෞයාගෙන තිබෙන ආකාරයට ශ්‍රී ලංකාවේ ගිහිකොන දිග ප්‍රදේශයට වන්නට වර්ග සැතපුමට එක් කුඩා වැවක් බැඳින් ඉදිකර ඇත (Brohier, 1934: 6-7). විශේෂයෙන් ම වියලි කලාපයේ ව්‍යාප්ත වූ විශාල ප්‍රමාණයේ වැවී මෙන් ම කුඩා ප්‍රමාණයේ වැවී ද ඉතා හොඳින් ක්‍රියාත්මක වී තිබූ බවට සාක්ෂි හමු වී ඇත. මේ නිසා ම ආසියානු කලාපය තුළ වර්ණ ජලය රස් කර ගනිමින් එයින් උපරිම ප්‍රයෝගන ලබාගත් රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට අතිතයේ වැදගත් තැනක් හිමි වී ඇත.

ක්. පූ. පළමුවන ගතවර්ෂය වන විට ජලාශ්‍රීත ඉංජිනේරු තාක්ෂණයේ ප්‍රධාන සංවර්ධන අවස්ථා දැකගත හැකිය. මහාවංසයට අනුව කුටක්කීන්නිස්ස රුප (ක්.පූ. 44-22) ඉදි කරන ලද ඇල මාරුගයක් හඳුනාගෙන ඇත. එලෙසම කුඩා ප්‍රමාණයේ වැවවල සිට විශාල ජලාග දක්වා ඒවා දියුණු කිරීම හා එහි මූල් පියවර තැබේම විසහ රුපගෙන් (ක්.පූ. 65-109) ඇරණීමත් සමගම එලදායී යුගයක් අතිත වාරි කර්මාන්තය තුළ බේහි වී ඇත. ඔහු විසින් ජලාග 11ක් සහ ඇල මාරුග 12ක් සැදීම පිළිබඳව ද මහාවංසයේ සඳහන් ය. තවද ඔහු විසින් ඉදිකරන ලද මාන්තුරියත් තොවිවිපොතාන සහ අක්වඩුන්න යන වැවී නුතනයේ දී ද දක්නට ලැබේම විශේෂ ය.

එ්වා විශාල වැව් ලෙස සැලකිය හැකි නොවුව ද පූර්ව යුගවලට වඩා දියුණු වූ තාක්ෂණයක් එහි තිබීම විශේෂත්වයකි (සෙනවිරත්න, 2008: 177-195). රජරට ඉදිකර ඇති මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් ලෙස අභය වැව, තුවර වැව සහ තිසා වැවත්, විශාල ප්‍රමාණයේ වැව් ලෙස මින්නේරය, පදවිය සහ පරාකුම සමුද්‍රයන් දැක්විය හැකිය. මේ අමතර බොහෝ කුඩා වැව් රාජියක් ද ඉදි කර ඇත. මේවා ඉතා හොඳින් දහතුන් වන ගතවර්ෂය දක්වාම සක්‍රියව පැවති ඇති අතර මෙහි විශේෂ ලක්ෂණය වූයේ විශාල, මධ්‍යම හා කුඩා වැව් සියල්ල ම එකට එක්ව ත්‍රියාන්මක වන ඇල මාරුග ජාලයකින් එ්වා සමන්විත වීමය (සිරිවිර, 1993: 74 - 88).

පසුකාලීනව නිර්මාණය වන වර්තමානයේ යෝධ ඇල ලෙස හදුන්වන ආලිසාර ඇල වාරි තාක්ෂණ ඉතිහාසයේ විශාල ව්‍යාපෘතියක් ලෙස හදුන්වායි හැකිය. මෙම ඇල මාරුගය මගින් අභින් ගෙශ ජලය ඇලහැර දී හරස් කරනු ලබයි. මහවැලි ගෙශ ප්‍රධාන අතු ගාංච්‍රවක් වන මෙය හරහා බැඳී අමුණ අතිගය වැදගත් වූ නිර්මාණයකි (Gunawardana, 1971: 5).

එසේ ම ක්‍රි.පූ. තුන් වන ගතවර්ෂයේ දී රජ කළ මහසෙන් රජු විසින් ලක්දිව වාරි කර්මාන්තයේ ඉතා වැදගත් අවධියක් නිර්මාණය කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම වැව ඉදි කරන ලදී. තවදුරටත් සලකා බැලීමේ දී ප්‍රමාණයෙන් විශාල මෙන්ම වඩා ස්ථීරසාර ලෙස ගොවී බිම්වලට ජලය සපයා දුන් ජලායයක් බාතුසේන රජතුමා (ත්‍රි.ව. 459-477) විසින් ඉදි කර ඇති අතර එය අනුරාධපුරයේ පිහිටි තිස්සවාපි (තිසා වැව) හි ජලය යෝධ ඇල (ඡය ගෙ) මගින් සම්බන්ධ කරමින් ඉදිකළ තුනතනයේ "කලා වැව" නමින් හදුන්වන කලාවාපිය වේ. එයද පුරාණ වාරි කර්මාන්තයේ වැදගත් සන්ධිස්ථානයකි. විශේෂයෙන් ම ක්‍රි.පූ. තුන්වන ගතවර්ෂයෙන් පසු වාරි කර්මාන්තයේ ඇති වූ දියුණුවත් සමග විශාල ජල ප්‍රමාණයක් රඳවා ගත හැකි මෙවැනි ජලාග ඉදි වීම හේතු කර ගනිමින් වර්ෂයකට තෙවරක්ම අස්වනු නෙලා ගැනීමට පුරාණ ගොවීන්ට හැකියාව ලැබේ තිබේ. මෙසේ විවිධ රජවරුන්ගේ කාලවල දී පෝෂණය වෙමින් වැඩි දියුණු වූ වාරි කර්මාන්තය හේතුවෙන් ම අනුරාධපුර යුගයේ දී රජරට රාජධානිය "වැව් බැඳී රාජ්‍යය" වශයෙන් ද හදුන්වන ලදී (Senavirathna, 2008: 177-195).

ත්‍රි.ව. හත්වන ගතවර්ෂය වන විට රට තුළ වාරි කර්මාන්තය හා කෘෂිකර්මාන්තය ස්ථාවර වීමෙන් පසුව මීලග වාරි තාක්ෂණයේ තැගී සිටීම පොලොන්නරු යුගයන් සමග ආරම්භ විය. මේ අනුව පළමුව පොලොන්නරුවේ රජකම දැරු මහා විජයබාහු රජ (ත්‍රි.ව. 1055-1110) සොලීන් විසින් බිඳ දමන ලද ජලාග සහ ඇල මාරුග ප්‍රතිසංස්කරණය කර වූ බව මූලවෘතයේ සඳහන්වේ. වාරි කර්මාන්තය නව ජ්‍යෙෂ්ඨක් මේ යුගයේ දී ලැබූ අතර පොලොන්නරුවේ රජ වූ පළමුවන පරාකුමබාහු රජ (ත්‍රි.පූ. 1153-1186) විසින් මේ සඳහා විශාල දායකත්වයක් ලබා දුණි. මෙම යුගය වාරි කර්මාන්තවල දියුණුවේ උවිවතම අවස්ථාව සනිටුහන් කරනු ලබයි. මෙරට ඇතිවූ "සමුද්‍ර සංකල්පය" ට අනුව කුඩා වැව් එකාබද්ධ කොට

සමුදුරු පරයන මහා වැවේ නිරමාණය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කර ඇත. වාරි කරමාන්තය කෙරෙහි විශේෂ උනන්දුවක් දැක්වූ මහා පරාකුමලාභු රජතුමා දක්ඩින දේශය පාලනය කරනු ලැබූ කාලයේ දී එතුමා විසින් කරන ලද ප්‍රකාශයක් මහාවංසයේ දක්වා ඇත. එනම්,

මට අයත් රාජ්‍යයයෙහි අහස් දියෙන් වගාකරන ගොයම් හැර නුසුන් දිය යුත් නිදින්ගෙන් භා මහ වැවේ නිසා පැවති කෙත් ස්වල්ප වේ. බොහෝ වූ පර්වතවලින් දී, වන ලැහැබින් දී, මධ්‍ය ගොහොරුවෙන් දී මෙම රාජ්‍යය අතියින් ම සමන්විතයි. මෙබදු දේශයෙහි වැස්සෙන් හටගන් ජලය මදුකුත් ලෝකේපකාරයෙන් තොරව කිසි කලෙකත් මුහුදට නොයේවා..... (ඒකනායක, 2011: 201).

ඉහත ප්‍රකාශය තුළින් මහා පරාකුමලාභු රජු තුළ කාෂිකාරමික සංවර්ධනය පිළිබඳව පැවති උසස් ආකල්පය හෙළි වේ. මේ අනුව කියාත්මක වූ ඔහු දැයුරු ඔයේ ස්ථාන තුනක් හරස් කොට කොට්ඨාස අමුණ, සූකර නිර්ජ්‍රර අමුණ සහ දේරදන්තික අමුණ ලෙසට අමුණු තුනක් බදවා ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර තුනක් ආරම්භ කළේය. මෙමගින් අක්තර දිස දහස් ගණනක් අස්වදේදීමට අවශ්‍ය ජල සම්පාදනය සිදුකර ඇති බව වංසකතාවල දැක්වේ. එතුමා විසින් ඉදි කරනු ලැබූ මෙම අමුණු පිළිබඳ විස්තර කරනු ලබන වූවලංසය, 'දැයුරු ඔය මැද දොරදන්තික නම් තැනැ දිය බස්නාවක් දී, මහ ඇළක් දී, කරවා එතැන් සිට උරු දොල දක්වා කෙත් කරවා...' (ලපුවාගත්තේ ඒකනායක, 2011, ප.201). යනුවෙන් දක්වා ඇත. මෙහි උරු දොල ලෙසට දක්වා ඇත්තේ සූකර නිර්ජ්‍රර අමුණයි. මේ හැරැණු විට එවකට පැවති තොපාවැවූ, දුමුවුලු වැව සහ එරමුද වැව ඇතුළ වැවේ පහක් එකාබද්ධ කරමින් පරාකම සමුද්‍ය නිරමාණය කළේය. කෙසේ වුවත් පරාකුමලාභු රජුගෙන් පසුව වාරි පද්ධතියට තැබාගයන් එක් වූ බවක් වාර්තා නොවන අතර 13 වන ගත වර්ෂයෙන් පසු එහි ක්‍රමානුකූල පිරිහිමක් දක්නට ලැබීම කණාවුදායක කරුණකි. ඒ අතරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වැවේ ප්‍රතිසංස්කරණය කළ නොහැකි ලෙස විනාශ වී ගොස් තිබේ.

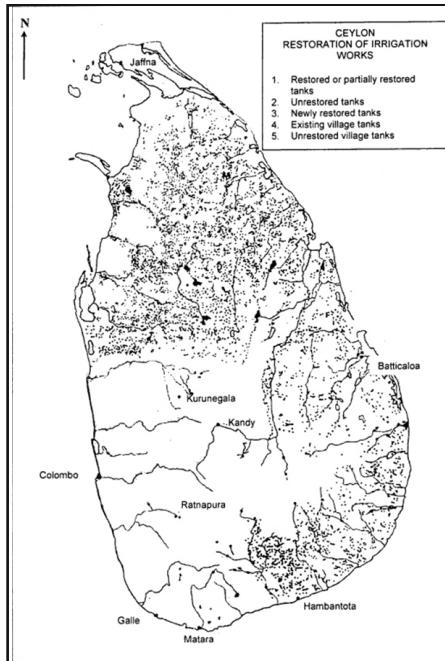
මහනුවර රාජධානිය පිහිටු වීමත් සමග වියලි කලාපයේ ජ්වත් වූ පිරිස අතුරින් බොහෝ දෙනෙකු මධ්‍යම පළාතට සංකුමණය වී ඇති නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ කදුකර පුදේශයට නොදු ව්‍යුහාපතනයක් ලැබීම නිසා ජලය එක් රස් කර තබා ගැනීමට වැවේ පද්ධති ඉදි කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් නොවිය (Brohier, 1934:18-19). කෙසේ වුවත් මෙම පුදේශයේ සිදු කරන ලද කාෂිකාරමික කටයුතුවලට උවිත පරිදි වාරි ක්‍රම සකසා ගැනීමට උත්සාහ කර ඇති බැවි එම පුදේශය දෙස බලන විට පැහැදිලිව හඳුනා ගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම ජලය වග ක්‍රමවලට හරවා යවන ගංගාවල සිට නිරමාණය කරන ලද ඇළ මාර්ග හඳුනා ගැනීමට හැකි වීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. මෙය "අමුණු" ක්‍රමය ලෙස හැඳින්වෙන අතර වැඩි අමුණු ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකාවේ කදුකර පුදේශවලින් හඳුනාගත හැකිය. එය ප්‍රමාණාත්මකව දක්වන්නේ නම් අමුණුවලින් 80% ක් ම බදුල්ල, මහනුවර, රත්නපුර සහ නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්කවල ව්‍යාප්ත වී ඇති අතර බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ මෙවැනි අමුණු 3600 ක් දී, මහනුවර

දිස්ත්‍රික්කයේ 1500 ක් ද, රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ 1400 ක් ද නුවරඑළුය දිස්ත්‍රික්කයේ 1100 ක් ද හඳුනාගෙන තිබේ (සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 208).

පසු කාලීනව ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශවල ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ලෙස වැවි නිර්මාණය සිදු වූව ද එය රුතරට වාරි කරමාන්තය තරම් විශිෂ්ට වූ තාක්ෂණයක් ඒවායින් පුද්රේගනය තොවීය. වර්තමානයේ දී මෙන් ම අතිතයේ දී ද ජල කළමනාකරණයේ අපේක්ෂාව වී ඇත්තේ ජලය සම සේ බෙදාහැරීම වේ. එමගින් වඩාත් හොඳ ජල කළමනාකරණයක් සිදු කිරීමේ මූලික අවශ්‍යතාව පෙරදුරි කර ගනිමින් විවිධ සැලුසුම් මෙන්ම සංවිධාන ද මේ සඳහා පිහිටුවා ඇතු. මෙලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණ ඉතිහාසය තුළ මූල් කාලීනව විවිධ අදහස් තිබුණ ද එය සංවර්ධනය වෙමින් කාලානුරුපීව ගමන් කිරීම දැක්වීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. එය තිරසර ජල කළමනාකරණයක් මෙන් ම පරිසර පද්ධති කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ලෙසත් වර්තමානයට ද උවිත වන්නක් ලෙස දැක්වීය හැකිය. එමගින් දිරස ඉතිහාසයක් සහිත තිරසර ජල කළමනාකරණයකට ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවට උරුමකම කිමට හැකි වී ඇතු.

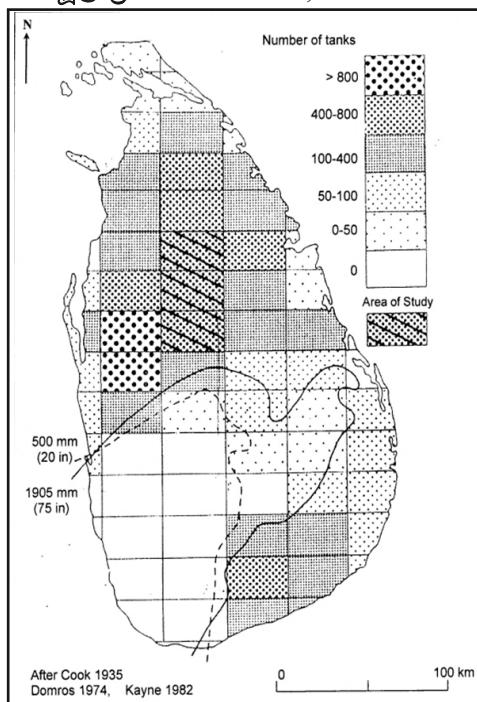
ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ වැවවල අවකාශීය රටාව

ශ්‍රී ලංකාවේ වැවි ව්‍යාප්තිය නිර්ශ්‍යණය කරන්නෙකුට එය දිවයින් වියලි කළාපයට සීමා වී ඇති බවක් නිර්ශ්‍යණය වේ (සිතියම් අංක 01). 1975 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිදු කරනු ලැබූ සම්ක්ෂණයකට අනුව පැහැදිලි වන්නේ කුඩා පරිමානයේ වැවි 3119 ක් පමණ ඒ වන විට ද ප්‍රයෝගනයට ගනිමින් පැවති බවයි. එහෙත් පුරාවිද්‍යාත්මක තොරතුරුවලින් අණාවරණය වී ඇත්තේ අතහැර දමා තිබෙන වැවි සංඛ්‍යාව දැනට භාවිත කරන ප්‍රමාණයට වඩා විශාල වන බවයි. දිවයින පුරා සලකා බලන විට හඳුනාගෙන ඇති සියලුම කුඩා වැවි සංඛ්‍යාව 35000 ක් පමණ වේ (සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 209). ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණය කර ඇති භු විෂමතා සිතියම්මත පදනම් වී ගණනය කිරීමේ දී වැවි සනත්වය වර්ග සැතුපුම් 1:4 ඉක්මවය (සිතියම් අංක 02). එහි දැක්වෙනුයේ එලිස් කුක් විසින් 1935 දී දක්වනු ලැබූ ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ අගලේ සිතියමට අනුව වැවි සනත්වයයි. එයින් පැහැදිලි වන ආකාරයට ඉහළම සනත්වය වන එක් අගලේ සිතියමට වැවි 800ක සනත්වයක් වාරියපොල සහ ගල්ගමුව ප්‍රදේශයෙන් හඳුනාගත හැකි ය. එසේම මැදුවවිය, අනුරාධපුර, දුමුල්ල සහ නොරෝචිපතාන ප්‍රදේශ නිරුපණය වන භු ලක්ෂණ සිතියම්හි සනත්වය එක් සිතියමට වැවි 400 ත් 800 ත් අතර ප්‍රමාණයකි. කෙසේ වූවන් මෙම වැවවලින් 50% ක් පමණ දැනට ක්‍රියාත්මක වන අතර ඉතිරි ඒවා දැනටමත් අතහැර දැමු ඒවා වේ (Panabokke et. al., 2002: 8).

සිතියම් අංක 01: ශ්‍රී ලංකාවේ කුබා වැව් ව්‍යාප්තිය

මූලාශ්‍රය: Panabokke, 2009:3

සිතියම් අංක 02: ශ්‍රී ලංකාවේ වැව් ව්‍යාප්තියේ සනනත්වය

මූලාශ්‍රය: Panabokke, 2009: 4

පානබොක්කේ විසින් සිදු කරනු ලැබූ අධ්‍යයනයකට අනුව උතුරු මැද, වයඹ, දකුණ සහ උතුරු පළාත්වල ගෙන දේශීලි 70 කට අයත් වන වැවි අතුරින් එවකට සක්‍රීයව සහ අභාවයට ගොස් ඇති වැවි ප්‍රමාණය ගණනය කර ඇත (Panabokke et al., 2009) . ඒ අනුව එවකට අක්‍රීය වැවි වැඩිම සංඛ්‍යාවක් උතුරු පළාතේන් හඳුනා ගත හැකි වූ අතර අඩුම අක්‍රීය වැවි සංඛ්‍යාවක් වයඹ පළාත තුළ හඳුනා ගත හැකි වී ඇත.

ප්‍රදේශය	මුළු වැවි ගණන	සක්‍රීය වැවි ගණන (%)	අක්‍රීය වැවි ගණන (%)
රජරට (෋තුරු මැද)	4017	52	48
රුහුණ (දකුණු පළාත)	1410	46	54
වයඹ (වයඹ පළාත)	6463	65	35
෋තුර (෋තුරු පළාත)	1414	43	57

වග අංක 01 : එක් එක් පළාත්වල ඇති සක්‍රීය සහ අක්‍රීය වැවි ප්‍රමාණය
මූලාශ්‍රය : Panabokke, 2009: 6

එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි කරමාන්තය තුළ සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ලෙසට හඳුනාගත හැකි එල්ලංගාවන්ගේ ව්‍යාප්ති රටාවන් කෙරෙහි ද මේ යටතේ දී අවධානය යොමු කළ හැකි අතර මෙහි දී රජරට පුරා පිහිටා ඇති කුඩා වැවි ඇතුළත් එල්ලංගාවල පිහිටිම සහ ව්‍යාප්ති රටාවන් පිළිබඳ පානබොක්කේ 1999 දී විස්තර කර ඇත. එහිදී රජරටේහි පිහිටි ගෙන නිමන නවයක් සහ එවාට අයත් උප ජල දේශී සංඛ්‍යාවන් එක් එක් ගෙන සහ උපගෙනා තුළ පිහිටි එල්ලංගා සංඛ්‍යාවන් විස්තර කර ඇත. එයට අනුව එල්ලංගා වැඩිම සංඛ්‍යාවක් පිහිටි දේශීය ලෙසට මල්වතු මය ගෙන දේශීය හඳුනා ගත හැකි අතර, පිළිවෙළින් කළා මය සහ යාන් ඔය දොණිවල වැවි ම එල්ලංගා සංඛ්‍යාවක් හඳුනා ගත හැකිය (වග අංක 02). මේ අනුව මල්වතු මය අනුරාධපුර සිංහල ප්‍රාන්තයේ තොටිල්ල වූ බැවි අවවාදිතව පිළිගත හැකිය (Panabokke, 2009: 28).

ප්‍රධාන ජල පෝෂක දේශීය	උපජල පෝෂක දේශීය ගාණන	එල්ලංගා සංඛ්‍යාව
මල්වතු මය	15	179
කළා මය	12	68
යාන් මය	7	74
මා මය	4	40
මෝදරගම් ආරු	3	42
පරංගි ආරු	4	34
පංකුලම් ආරු	3	11
කාච්චික්කඩු ආරු	1	8

මි. මය	1	1
මුළු ගණන	50	457

වගු අංක 02 : ජල පෝෂක ප්‍රදේශ සහ එල්ලංගාවල ව්‍යාප්තිය.

මූලාශ්‍රය : Panabokke, 2009: 28

ශ්‍රී ලංකාවේ එළිඩිභාසික වාරි තාක්ෂණයේ හොඳික හා ජල විද්‍යාත්මක දෙශ්ටිය

ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණ ඉතිහාසය සලකා බැලීමේ දී පෙනී යන එක් වැදගත් කරුණක් වන්නේ අතිතයේ සිට ම වාරි තාක්ෂණික ඉදි කිරීම්වල දී ස්ථානියව සහ කාලීනව පවතින්නා වූ ජල විද්‍යාත්මක සහ හොඳික විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් දැක්වීමයි. අතිතයේ ජනාචාසකරණයන් සමඟ ගංගා ජලයෙන් වගා කටයුතු කිරීම ඇරඹි අතර ඒ සඳහා කඳන්, කොළඝොඩු මුල් යොදාගනිමින් ගලන ගංගා හරස් කොට සරලව අමුණු ඉදිකර ඇති බව ඇතැම් මූලාශ්‍රයන්ගේ සඳහන් වේ. එහිදී ජලය හැරවීමට සුදුසු ම ස්ථානය සෞයා ගැනීමේදී පවතින හොඳික සහ ජල විද්‍යාත්මක තත්ත්ව පිළිබඳ සැලකිලිමත් වූ අතරම වර්ෂාව අධික කාලවල දී ගංගාවේ ජල ප්‍රමාණය වැඩි වීමත් සමඟ ම මෙවා කැඳි යාම හේතුවෙන් ගක්තිමත් ගල් කුටිරී සහ ගල් පතුරු යොදා ගනීමින් ඉදි කිරීමට මොවුන් පෙළඳී ඇත. එසේම ඇලු මාරුග ඔසේසේ ජලය ගෙන ගොස් කුඩා පරිමාණයේ ගම්වැවි ඉදි කළ අතර එක් රස් වන ජලයේ ඇති වන කැලකීම් සහ රුළු නැගීම් හේතුවෙන් වැවි බැමීම සේදී යාම වැළැක්වීම සඳහා ගල් අතරා ඇත. මේ ආකාරයට ඉතා ඇතු අතිතයේ සිට ක්‍රිමානුකූලව වර්ධනය වූ වාරි තාක්ෂණය තුළ හොඳික හා ජල විද්‍යාත්මක නැමුරුවක් පැවති බව පැහැදිලි වෙයි.

මෙසේ කුම කුමයෙන් වර්ධනය වූ වාරි තාක්ෂණය පොලොන්නරු යුගය පමණ වන විට ඉතා උසස් අංග ලක්ෂණ රසකින් සමන්විත විය. කුඩා ජලාග හෝ අමුණු ඉදි කිරීමේ දී පාෂාණවල පවත්නා හු විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ උපයෝගී කරගත් අතර එහිදී පාෂාණ තලයක විශාලත්වය, විහිදීම, එහි කුස්තුර සහ විවර පවතින ස්ථාන පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් වී ඇත (සජාති සහ නිඟාන්ත, 2016). එසේම අක්කර සිය ගණනකට ප්‍රමාණවත් ලෙසට ජල සම්පාදනය සිදු කිරීමට හැකියාව ලබන ආකාරයට වැවේ ජලය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අරමුණු ඇති විවිධ තාක්ෂණික සහ කළමනාකරණ උපායමාරුග අනුගමනය කර ඇත. ඒ අනුව වැවක ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණ අටක් හඳුනා ගත හැකිය

- බෛසෝකාවුව
- සැලපනාව
- පිටවාන
- සෞරෝචිත
- යෝධ ඇලු
- පිට වාන

- පෝට්‍රා හෙවත් කණු ඇල
- වැව් බැමීම (Mendis, 2003:95-122; Panabokke, 2010: 6-9; සජානි සහ නිශාන්ත, 2016: 8-10).

විශාල වැව්වල දැකිය හැකි ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණයක් වන බිසේකාවුව වැඩි ජල ප්‍රමාණයක් සොරොවිවත් පිටතට ගලා යාමේ දී සොරොවිවට ඇති වන ජල පිඩිනය අවම කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇත. බිසේ කාවුව අතිතයේදී කළුගල් භාවිත කර නිම කර ඇති අතර මෙය ලාංකිය වාරි කර්මාන්ත දිල්පින්ගේ ග්‍රේෂ්‍යිතම නිර්මාණයක් වී ඇත. ජලය එක් රස් කර තබා ගැනීම සඳහා බදින බැමීමක් ලෙසට සරලව හැඳින්විය හැකි මෙය බොහෝ විට කදු ගැට දෙකක් සම්බන්ධ කරමින් ජල පාරක් හරස්කර බඳිනු ලබයි. වැව් බැමීමක පතුල මුදුනට වඩා පළුල්ව සකස් කරනු ලබන අතර අර්ධ කවාකාර හැඩියකින් යුතුව සකස් කරනු ලබන්නේ ජලය මගින් ඇති වන පිඩිනයට ඔරොත්තු දීම සඳහා ය. වැව් බැමීම වැවේ ඇති ජල ධාරිතාවට උවිත අයුරින් උසට හා පළුලට ගක්තිමත්ව ගොඩ තාවා ඇත. වැවේ ජලය පිටතට ගැනීම සඳහා ලාංකිය වාරි දිල්පිහු සොරොවිව නිර්මාණය කළහ. ඒ ඒ කාලවල දී විවිධ අවශ්‍යතා අනුව සොරොවිව වර්ග කිහිපයක් අදාළ අරමුණු ඉටු කරගත හැකි පරිදි නිර්මාණය කර ඇත. එහිදී කැට සොරොවිව, ගොඩ සොරොවිව සහ මඩ සොරොවිව ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත. මින් කැට සොරොවිව මගින් පුරාණ වැව් ගම්මානවල කුඩා වැව්වල ජලය බෙදා හැරීම සිදු කරනු ලබයි. ගොඩ සොරොවිව මගින් කෙන් බිම් කරා ජලය බෙදා හැරීම සිදු කරනු ලබන අතර මඩ සොරොවිව මගින් වැවට ඇතුළු වන රෝන්මඩ ඉවත් කිරීම සිදු කරනු ලබයි. 1980 දැක්ගෙයි දී මහවලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඉදි කළ මාදුරු මිය ජලාශය නිර්මාණය කිරීමේදී පැරණි මාදුරු මියේ පුරාණ සොරොවිව මතු වීම පැයෙන්නන්ගේ සූක්ෂම මැනුම් තාක්ෂණය හා වාරි කර්මාන්තයේ තීපුණ්නවය හෙළි කරයි (ප්‍රකාශනයක, 2011: 214 - 216).

වැව් බැමීමේ ඇතුළු පැන්තේ බැමීම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා සළපනාව (රුල පනාව / රුල පැන්තුම) සාදා ඇති අතර වැව් දියෙහි හට ගන්නා වේගවත් ජල පහරින් වැව් බැමීම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා මෙය සාදා ඇත. තවද ද වැවට බාහිරින් සැපයෙන ජලය ඇතුළුවාන හරහා වැවට ලබා ගැනීම සිදු කරනු ලබන අතර දැඩි වර්ෂා කාලයේදී වැවට එක් වන අතිරික්ත ජලය ආරක්ෂාකාරී ලෙස පිට කරනු ලබන ස්ථානය පිටවාන වේ. මෙය වැව් බැමීමේ කෙරවලකට වන්නට ඉදි කර ඇත.

වැවක පිටවානට ඇතුළතින් වැව් බැමීමට ලම්භකව ඉදි කර ඇති අංගයක් වන කළුගු බැමී මගින් පිටවාන කැඩි ගිය අවස්ථාව වැවේ ජලය සම්පූර්ණයෙන් ම හිස් වීම වළක්වනු ලබයි. එසේම වැව ඉහත්තාවේ පිහිටි ප්‍රදේශය වැව් තාවුල්ල ලෙසින් හඳුන්වනු ලබන අතර පවත්තා තෙතමනය හේතුවෙන් මෙම කළුපය තුළ තෙතෙන වර්ග, විවිධ පැලුළු සහ ගාක වර්ග දක්නට ලැබේ. වැවේ ඉහත්තාවේ වැව

පැන්තට වූ දළ බඡුම් සහිත කදු හා උස්වීම් පාමුල දිගේ පස්වලින් සාදන ලද අඩ් 2ක් හෝ 3ක් පමණ උස කුඩා දිගු බැමි ඉස්වැටි ලෙසට හදුන්වනු ලබයි. වර්ෂා කාලවලදී ගලා එන ජලයේ ඇති පස් රොන්මඩ ඇතුළු අපද්‍රව්‍ය වැවට ගලා එම පාලනය කරනු ලබන්නේ මෙම ඉස්වැටි තුළින් ය. වැවේ පෝෂක ප්‍රදේශය ඉහත්තාව නමින් හදුන්වනු ලබයි. වනාන්තර දක්නට ලැබෙන මෙම කළාපයේ සිට ගලා එන ජල ධාරා මගින් වැව පෝෂණය කිරීම සිදු වේ. වනාන්තර කළාපය මගින් මෙම කළාපයේ වියලිම පාලනය කරනු ලබන අතර වියලි කාලවල දී පවා අඛණ්ඩ ජල සැපයුමක් ලබා දීම ට හැකි වන පරිදි ජල උල්පත් සංරක්ෂණය කිරීම සිදු කරනු ලබයි.

වැවේ ඉහත්තාවේ භු විෂමතාව හාවිත කරමින් සිදු කරනු ලබන නිරමාණයක් ලෙසට බිසේස් වැවේ හදුනා ගත හැකිය. මේවායේ එක් රස් කරනු ලබන ජල සනත්වය විශාල නිසා පහළ ඇති මව වැවට අවශ්‍ය වූ විටෙක වරින්වර ජලය මුදා හරී. වැවක ජල ධාරිතාව ගණනය කරනු ලබන අංගයක් ලෙසට දියකැට පහණ හදුන්වා දිය හැකි ය. සැම වැවක ම දැකිය හැකි අනිවාර්ය අංගයක් වන මෙය මගින් අදාළ කන්නයේදී මුදා හළ යුතු ජල ප්‍රමාණය කොපමණ ද යන්න තීරණය කරනු ලබයි. එනම් මෙහි දී සෞරොව්ව ආසන්නව ස්ථානගත කරන ලද ගලක් ඇසුරින් මිනුම් කරන අතර වැවේ ප්‍රමාණයට වඩා ජල මට්ටම උස් වූ කළ එම අතිරික්ත ජල ප්‍රමාණය දිය කැට පහනෙන් ලබා ගත් මිනුම් අනුව මුදා හරිනු ලබයි.

වැවෙන් කුමුරු කරා හෝ තවත් වැවක් කරා ජලය ගෙන යාමට ඇල නිරමාණය කර ඇති අතර මෙය වර්තමානයේ ප්‍රධාන ඇල ලෙස හදුන්වයි. කුමුරුවල අතිරික්ත ජලය පහත් බිම් කරා ගලා යැමට සකස් කර ඇති ඇල පෝෂාව හෙවත් කුණු ඇල ලෙස සලකන අතර සාම්ප්‍රදායික වැවිවලදී මෙම අතිරික්ත ජලය ගලා යනුයේ තවත් කුඩා වැවකට ය. අතිනයේ දී වාරිමාරුග ගිල්පිහු වැවේ හා වැව ජලයේ ආරක්ෂාවට ඇතැම් වැවිවල සෞරොව්ව ආසන්නයේ ගලින් කළ නාග රුපයක් සහිත මුරගලක් (නාගරාජ මුරගල) නිරමාණය කළහ. එයින් මුහු වැවේ ජලය හිග නොවීම හා වැව ආරක්ෂා වන බව විශ්වාස කළහ (ඒකනායක, 2011: 214 - 216).

මෙම ආකාරයට අතිත වාරි තාක්ෂණය තුළ ක්‍රමවත් ජල විද්‍යාත්මක හා හොතික විද්‍යාත්මක දාෂ්ටීයක් පැවතිය ද මේ හා සංසන්දනය කිරීමේ දී වර්තමාන නිරමාණයන් තුළ පවත්නා ගැටුල රසක් හදුනා ගත හැකිය. ඒ අතරින් ප්‍රමුඛ කරුණක් ලෙසට ජලය රස් කර තබා ගැනීමේ තුනන හා පුරාතන තාක්ෂණික ක්‍රම අතර වෙනස පැහැදිලිව කැපී පෙනේ. සිතියම් අංක 03 මගින් දැක්වෙන ආකාරයට වම්පස ඇති විශාල උඩවලට ජලාගය තුනන නිරමාණයක් වන අතර දකුණු පස දැක්වෙන ආකාරයට ඉහළ පිහිටි වැවිවල ජලය ගබඩා කර තබා පහළ පිහිටි වැවකට අවශ්‍ය විට ජලය පුරවා ගැනීම අනුක්‍රමිතව සිදු කරමින් කුඩා වැවේ සිය ගණනක ජලය පුරවා තබා ගැනීම පුරාතන ගිල්පිය උපතුමය විය. එම සිතියම මගින් ආවරණය කරනු ලබන කළාපය සිතියම් අංක 03 මගින් දැක්වේ.

සිතියම් අංක 03 : තුනතන හා පුරාතන ජලය රස්කර තබාගැනීමේ තාක්ෂණික ක්‍රමවල වෙනස

මූලාශ්‍රය : trisinhala.blogspot.com, 2019

ඡල කළමනාකරණයේ විශිෂ්ට නිර්මාණයක් වූ එල්ලංගාව වාරි පද්ධතිය හා එහි මූලික ලක්ෂණ

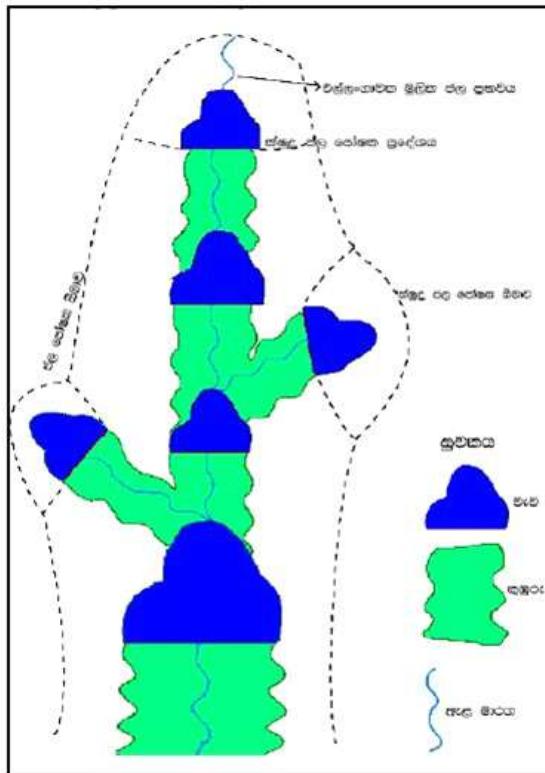
අවුරුදු 2000කට වඩා පැරණි ඉතිහාසයක් ඇති ඡලාග්‍රිත ශිෂ්ටාචාරයක් හා වාරි සංවර්ධනයක් පැවතුණු රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණය වූ වැව වූ කලී තනිව පිහිටි ප්‍රදෙකුලා ඒකකයක් නොවේ. මෙය එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ වැව් පද්ධතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම කැපී පෙනයි. මෙම සාම්ප්‍රදායික ඡල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදය එල්ලංගාව ලෙස හැඳින්වේ. එනම යම් උස් ස්ථානයක පිහිටි වැවක සිට කුඩා වාරි මාරුග ඔස්සේ පහළ තිබෙන ඡලාශ්වලට ඡලය සැපයීම සඳහා ක්‍රමානුකූලට නිර්මාණය කරන ලද වැව් පද්ධතියක් වේ. එලෙස ම "මෙම වැව් තනි ඒකකයක් ලෙස නොව වර්තමානයේ එල්ලංගාවක් වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන ඡල වේද්‍යාත්මක ඒකාබද්ධ වූ පද්ධතියක කොටස් වශයෙන් පවතින පොකුරු වේ (Madduma Bandara, 1995: 99-100)".

ගෝලීය වශයෙන් වැදගත් කෘෂි උරුමයක් ලෙසට ජාත්‍යන්තරයේ පවා ඇගයීමට පාතු වූ ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් දැකිය හැකි, අද්විතීය සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික පරිසර පද්ධතියක් ලෙසට "එල්ලංගා පද්ධති" තැන්හොත් ඒබාන (Cascade systems) හඳුනාගත හැකිය. පැයන්නන් විසින් උරුම කර දුන් වියලි කලාපය පුරා විහිදී ඇති වැව් පොකුරු වශයෙන් වන මෙම එල්ලංගා පද්ධති පිළිබඳ භූගෝල වේද්‍යා මහාචාර්ය සි. එම්. මද්දම බණ්ඩාර දක්වා ඇති පරිදි, එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු "හු රුපණයට අනුව ඉහළ සිට පහළට වැවෙන් වැවට ඡලය ගළාගෙන යමින් ඒ අතර අස්වද්දා ඇති වෙල් යායන් ද පෝෂණය කරනු ලබන,

හුගත ජල සම්පත් පොහොසත් කරමින්, ගහකොළ සතා සිව්පාචන් ද සනසන තවත් ඉතිරි වන්නේ නම් පහළ ඉදි කර ඇති මහ වැවි දක්වා ද ඇදී යන වැවි පද්ධතියකි” (පානබොක්ස්, 2010: 57-59). ඇබෙනනී 1993 දී සඳහන් කර ඇති ආකාරයට “අවුරුදු දහස් ගණනක ඉතිහාසයක් ඇතිව නැවත නැවත වැඩියුණු කරගනු ලැබාවත් නිතර නිතර අනුකරණය කළ හැකි ආදර්ශනව්‍යත්, මෙම කුඩා වැවි සහිත එල්ලංගානුගත වාරි කුම සැකසීමේ කුමෝපායන් මෙරට උතුරු මධ්‍යම ප්‍රදේශයේ වරක් පිළිදි පැවති වාරි ඕෂ්ටාවාරයේ කොළඹනාරටය වූයේය” (පානබොක්ස්, 2010: 27).

එල්ලංගා වැවි පද්ධතිය වූ කළේ තිරසාර සංවර්ධනය කෙරෙහි ඉහළ දායකත්වයක් සපයන්නති. එනම් ප්‍රධාන ලෙස ම එල්ලංගාවක් යනු මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද පරිසරයට අනුවර්තනය වූ පරිසර පද්ධතියක් ලෙස හැඳින්විය හැකි වේ. මෙම සාම්ප්‍රදායික ජල කළමනාකරණය කිසිසේත්ම පුදෙකලා ව්‍යවක් නොවේ. මෙහි නිර්මාණය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී එල්ලංගාවේ ඉහළින් ම ඇති වැවට ජලය ලැබෙන මාර්ගය මූලික ජල ප්‍රහවය ලෙස හඳුන්වන අතර එක් වැවක් පෝෂණය වන කළාපය ක්ෂේද ජල ප්‍රදේශය ලෙස හඳුන්වයි. මෙහි දී එක් වැවක සිට තවත් වැවකට ජලය ගෙනයනු ලබන අතර එමගින් පහළ කොටසේ පිහිටි කුමුරු වගාව සිදු කිරීමට හැකියාව ලැබේ. මෙලෙස එකිනෙකක් වැවි සම්බන්ධ වන අතර එම ඇල මාර්ග අතර වැවෙන් පහළ කොටසේ ජලය ලබා ගත හැකි සීමාව තුළ කුමුරු වගා කිරීමත් දැකගත හැකි ය. එල්ලංගා පද්ධතියක දළ සැකැස්ම රුප සටහන් අංක 01 න් දැක්වේ.

එළෙසම කුඩා වැවි, ග්‍රාමීය වැවි, විශාල වැවක් හා ඇල මාර්ග පද්ධතියකින් එල්ලංගාව සමන්විත වේ. වැවි ආග්‍රිතව තිබෙන ගාක ප්‍රජාව මගින් පොලුවට පතිතවන වර්ෂාව ග්‍රහණය කර ගන්නා අතරම මෙහි දී කුඩා වැවි මගින් ලබා ගන්නා ජල ප්‍රමාණය සීමාව ඉක්මවා ගිය පසු අතිරික්ත ජලය විශාල වැවි කරා ගමන් කිරීම සිදු වේ. ප්‍රදේශයේ පස ප්‍රධාන ලෙස ම ජල පෙරහනක ක්‍රියාවලියක් සිදුකරයි. පස තුළින් ම ජලය ලබාගෙන එම ලබා ගන්නා ජලය නැවත පසට එක් කළ පසු පස පෙරහනක් ලෙස ක්‍රියා කරමින් එම ජලය නැවත හාවත කිරීම සඳහා ලබාදීමට කටයුතු කරයි. මෙම සංරක්ෂණ කුමවේදය සැබැවීන්ම එල්ලංගා පද්ධතියක් ලෙස හඳුනාගනී (Mendis, 2003: 95-122).

රුපසටහන් අංක 01 : එල්ලංගාවක සැකැස්ම
මූලාශ්‍රය : (Panabokke, 2009: 26)

එල්ලංගාවක දැකිය හැකි ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණයක් ලෙසට කුඩා වැව් හඳුනා ගත හැකි අතර එය අමතර ජලය සහ රෝන් මධ්‍ය රදවා තබා ගැනීම සඳහා ජල පෝෂක ප්‍රදේශයන්හි ඉදි කරන ලද කැලු වැව් ලෙස ද හැදින්විය හැකි ය. විශේෂයෙන්ම මෙවැනි වැව් එල්ලංගාවට අන්තර්ගත කර ගැනීම තුළින් වැව් ඉහත්තවේ පවතින හුගත ජල ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම සඳහා එය හේතුවක් වී ඇත. එමගින් පාරිසරික සුදුකි බව මෙන්ම වසරේ සැම කළකදී ම උළ්පත් ජලය ජනනය කිරීම සඳහා එය හේතුවක් වේ. එමනිසා මෙම වැව් උළ්පත් වැව් ලෙසට ද හඳුන්වනු ලබයි. මෙවැනි වැව් ජලය පරිහෝජනයෙන් තොර වන අතර ගංගාව ගෙන එන රෝන්මධ්‍ය තැන්පත් කර ගැනීමත්, සතුන්ගේ ජල පරිහෝජනය සඳහාන් ඒවා ඉදි කර ඇත. මෙම ඉපැරණි නිර්මාණය වැවේ පෝෂක ඔයවල් හා යා වන සැම ප්‍රධාන ප්‍රවේශයක් ම කන්දේ දිසු බැවුම පසු පවු බැමිමක් යොදා ගෙන නිර්මාණය කර ඇත. එමගින් සොරොවිවක් තොමැතිව එහෙන් වැව ජලයෙන් පිරුණු පසු එක් කොණක ගල් යොදා සවි ගැන්වූ පැන්නුමකින් පාත්වී නැවත ගංගාවට එක් වී මහ වැවට එක් වන ලෙසට වැව නිර්මාණය කර තිබේ.

මෙම වැවේ ආධාරයෙන් ප්‍රධාන වැවට පළමුව ඇති අනෙකුත් කුඩා වැවවලට ඇල මාරුග ඔස්සේ ජලය ලබා දෙන අතර එමගින් ග්‍රාමීය වැවවල ජලය පෙරහන් ක්‍රියාවලියට භාරනය කරයි. මෙම කුඩා වැවේ, ග්‍රාමීය වැවේ මෙන්ම මහ වැවේ ආශ්‍රිත සියලු ම කුණුරු පෝෂණය වීම වැවේ ජලයෙන් සහ අභස් ජලයෙන් සිදු වී ඇති බව දැක්විය හැකි ය. එල්ලංගාවක ග්‍රාමීය වැවවල කාර්යභාරය සැලකීමේදී එය ගාහාශ්‍රිත අවශ්‍යතා මෙන්ම එදිනෙදා වගා කටයුතු සහ තුළත ජල නිධි කුම්වත් ව පවත්වාගැනීම සඳහා හේතු වී ඇතේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම වරට එල්ලංගා වැවේ පද්ධතියක් නිර්මාණය වී ඇත්තේ 12 වන ශතවර්යයේ දී මහවැලි ගග ආශ්‍රිත මල්වතු ඔය සහ කොළඹ ඔය පදනම් කර ගනිමින් ය. සාමාන්‍යයෙන් එල්ලංගාවකට වැවේ 4 - 10 අතර ප්‍රමාණයක් අයත් වන අතර එම සැම වැවකට ම ජලය සපයන සිම්ත ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් ද දක්නට ලැබේ. මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ එල්ලංගා පද්ධතියක් සාමාන්‍යයෙන් වර්ග සැතපුම් 6 - 10 ත් අතර විශාලත්වයක් ගනු ලබයි. උතුරු මැද පළාතේ එය වර්ග සැතපුම් 8 පමණ වේ. කෙසේ වුව ද, පසු කාලීනව ශ්‍රී ලංකාව මූහුණ දුන් සතුරු ආක්‍රමණ දේශගුණික විපරයාස, මැලේරියා වසංගතය, පස නිසරු වීම, වැවේ ආක්‍රමවත් භාවිත කිරීම, ඒවා නිසි ලෙස තබන්තු නොකිරීම, නියගය යන සාධක මත මෙම අතිවිශිෂ්ට නිර්මාණ විනාශයට පත්විය.

ලේතිභාසික වාරි පද්ධති ආශ්‍රිත තුම් කළමනාකරණය

ත්‍රි.පු. 500ට ආසන්න කාලයක දී විෂය ඔහුගේ අනුගාමිකයින් සමග ශ්‍රී ලංකාවට ගොඩබසින විට මෙහි කෘෂිකර්මය පැවති බවට භෞද්‍ය සාධකයක් වනුයේ "විලක් (පොකුණක්) අසබඩ තුරු වදුලක කුවේණිය කපු නුල් කැටීමෙහි යෙදී සිවියාය" (සහාති සහ තිශාන්ත, 2016: 205-206) යන වෘත්තාන්තය යි. දිය කැච්නක් විලක් බවට පත්කර ගැනීමේ දැනුම සහ හැකියාව එකල විසු ජනතාව සතුව පවතින්නට ඇති බැවිද විලක් අසබඩ කුවේණිය හිද සිටීමේ අතිත කතාවෙන් ම ගම්‍ය වේ. ත්‍රි.පු. 350 පමණ වන විට අභස් දියෙන් හේත් ගොවිතැන් කිරීමෙන් පමණක්ම, වැඩිවෙමින් පැවති ජනගහනයට සැහෙන තරම් ආහාර සපයා ගැනීම අපහසු විය. එමෙන්ම යාන්තමින් යැපුම් මට්ටමින් ඔබවට වන් ගොවිතැන් කුම වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා ජල සම්පාදන කුම භාවිත කිරීමේ වැදගත්කම ද වැඩි වැඩියෙන් දැනෙන්නට ඇත (සහාති සහ තිශාන්ත, 2016: 205-206). විලක් යනුවෙන් හැදින්වෙන්නේ ස්වභාවික ජල තබාගයකි. මේ අනුව ජනාවාසකරණයේ මූලික අවධියේ සිටම වාරි තාක්ෂණය ඒ කෙරෙහි බද්ද වී පැවති බව සනාථ වේ.

කුමයෙන් වර්ධනය වන්නා වූ ජනාවාසකරණයන් සමග ජන සංඛ්‍යාව වර්ධනය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසට ජනාවාස ගංගා නිමිනවලින් බැහැරට ව්‍යාප්ත විය. එහි දී ගෘහස්ථ කටයුතු සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු යන මූලික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ජලය අත්‍යාවශා සම්පතක් බවට පත් වූ අතර එයට සාපේක්ෂව වාරි තාක්ෂණය ද කුමයෙන් වර්ධනය වන්නට විය. එසේම කුමයෙන් ජනාවාස ස්ථාවර

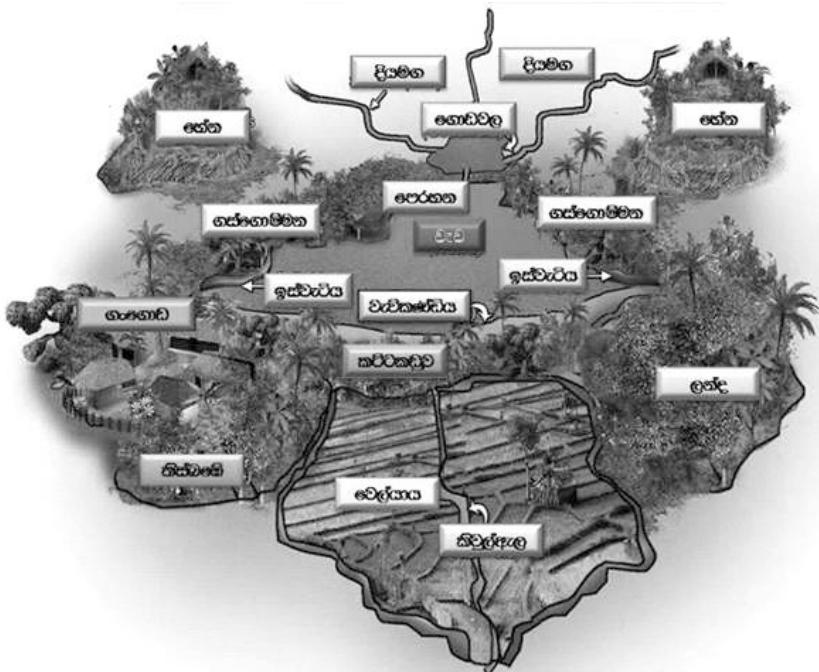
විමත් සමගම වාරි තාක්ෂණය හා බද්ධ වූ එනම් “වැව හා බැඳුණු සමාජ ක්‍රමයකට” පදනම් සකස් විය.

“ගමධි පන්සලයි - වැවයි දාගැබයි, නිල් ගොයමයි - කහ සිවුරයි” යන මතා සංස්කාතියක සබඳියාව තුළින් ද පුරාණ වැව යන්න මෙම සමාජ ක්‍රමය තුළ ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණයක් බවට පත්වී තිබූ බැවි සනාථ කරයි. මෙහි කියුවෙන ආකාරයටම වැවට එක් පසසකින් ගමත්, පන්සලන් පිහිටා තිබූ අතර ම වැවට පහළින් කුමුරු යාය පිහිටා තිබුණි. වැවෙන් ඉදිකිරීමේ දී ඉවත්වන පස් දාගැබ නිර්මාණය කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. මේ අනුව වැවෙහි ස්ථානගත වීම තුළින් සාම්ප්‍රදායික ජනාචාරියක අංග ලක්ෂණ නිර්මාණය වූ බව හඳුනා ගත හැකිය.

අතිත වාරි තාක්ෂණය ප්‍රධාන ලෙසම ජල කළමනාකරණය මූලික කර ගත් මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දකි. එය ස්වාභාවික නිර්මාණයක් නොවුණන් ස්වාභාවික පරිසර පද්ධතියට අනුවර්තනය වූවක් ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. මේ නිසාම සාරවත් ජේව විවිධත්වයක් මෙම පුදේශයේ ඇති කරලීමටත් එහි පැවැත්ම තහවුරු කිරීමටත් මෙය සමත් වී ඇත. එල්ලංගාව ආග්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ප්‍රධාන ලෙසම ජීවී හා අජ්‍යා දුවන්ගේ මතා අන්තර් සම්බන්ධතාවක් මත ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ සමබර පරිසර පද්ධතියකි. එමගින් වර්තමාන මානව අවශ්‍යතා මෙන් ම අනාගත මානව අවශ්‍යතා ද ඉටු කරනු ලබන තිරසාර පැවැත්මක ගති ලක්ෂණ එමගින් මනාව පිළිසිඩු කරයි. එල්ලංගාව පරිසර පද්ධතිය තුළ ගාක සතුන්ගේ විවිධත්වය විශේෂ වන අතර ම, එය ගාක සහ සත්ත්ව විශේෂ ගණනාවකට වාසස්ථාන සපයනු ලැබයි.

අතිත ශ්‍රී ලාංකේය මිනිසා තමාගේ කාර්යයට අමතරව පරිසරය සහ සතුන් පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කර ඇති බව මෙම තාක්ෂණය දෙස බලන විට ගම්‍ය චේ. තිරසර කළමනාකරණයකට අවධානය යොමු කරමින් තම අනාගත අජ්‍යාවන් ද ආරක්ෂා වන ආකාරයකට හුම්‍ය කළමනාකරණය කර ඇත. වැව හා බැඳුණු හුම්‍ය කළමනාකරණයේ දී ඒ ආග්‍රිතව ඉදි කර ඇති විශේෂිත වූ අංග ලක්ෂණ කිහිපයක් දැකිගත හැකි ය.

විශේෂයෙන් ම සැම වැවක ම වැව් රක්ෂිතයක් තිබීම පාරම්පරිකව සිදු වූ අතර වැවට පහළින් කට්ටක්වූත්, වැවට ඉහළින් ගස් ගොම්මනත් දැක ගත හැකි වීම සුවිශේෂ ය. මෙය වැව අවට පරිසරය තුළ ජේව විවිධත්වය කෙරෙහි සාපුරුවම බලපාන්නක් යවි. වැව් ආග්‍රිත පෙළ්ඨක පුදේශ මෙන්ම ස්වාභාවික පරිසර පද්ධතිය රක ගැනීම සඳහා හාවිත වූ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදය තුළ තිබූ විශිෂ්ට ගුණාංශය මෙමගින් මනාව පිළිබඳු කරයි (Mendis, 2003:95-122).

රුපසටහන් අංක 02 : වැවක් හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන අංග ලක්ෂණ

මූලාශ්‍රය : <https://www.researchgate.net/figure/Components-and-their-relative-positions-in-the-small-tank-system-in-Sri-Lanka>.

හුම් කළමනාකරණයේ වැදගත් අංගයක් ලෙස ගස්ගොම්මන දැක්විය හැකි ය. වැව් ජලය විවාර මට්ටමට පැමිණි විට පමණක් ජලය රඳා සිටින වැව් පත්ලට ඉහළින් පිහිටි බිම් තීරයේ ස්වාභාවිකව ම වර්ධනය වූ වෘක්ෂලතා කලාපය ගස්ගොම්මන සි. පහළින් ලන්ද පිහිටා ඇති අතර විශේෂයෙන් ම කුමුක්, නාබච, මයිල, දුඩ වැනි විශාල වෘක්ෂ ද එළිපත්ත, කලවැල්, බොකල වැනි වැල් වර්ග ද මෙහි බහුල වශයෙන් දක්නට ලැබේ (Madduma Bandara, 1995:103-105). ජලය සමග පාවී එන බිජ වර්ග රෝපණය වීම මෙහි දී සිදු වේ. විශේෂයෙන්ම වැවේ ජලය සඳහා සුළං බාධකයක් ලෙස ගස් ගොම්මන ක්‍රියාත්මක වන අතර එය වැව් ජලය වියලි කාලයේ දී සෞඛ්‍ය මට්ටමින් පවත්වා ගනිමින් වාශ්පිකරණය අවම කිරීමට සමත් වෙයි. කුමුක් වැනි ගාකවල මුල් අතර රෙදෙන ජල එකතුවන් (පොකුණු පැල) සමහර කුඩා මත්ස්‍ය විශේෂ සඳහා ප්‍රධාන වාසස්ථාන වී ඇති. විශේෂයෙන්ම මෙම තීරය ජල පෙරණයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන නිසා ඉහළින් පිහිටි එනම හේතු වගා බිමවලින් පැමිණෙන රෝන් මඩ එහි තැන්පත් වීම සිදු වේ.

පුදේශයේ ජෙව විවිධත්වය ඉහළ අයයක් ගැනීම සඳහා හේතු වන ප්‍රධාන අංගයක් ලෙසට ක්විටකඩුව හඳුනා ගත හැකිය. එය වැව් බැම්මට පහළින් කුමුරු යායට ඉහළින් පිහිටා ඇති රක්ෂිත භුමියකි. එය ද හුම් කළමනාකරණයේ දී යොදාගත් ප්‍රධාන අංගයකි. ක්ෂේද දේශගුණික පරිසර තුනකින් සමන්විත වීම මෙහි

කැපිපෙනෙන ලක්ෂණයකි. එනම් වතර වල (Water hole), තෙත් බිම් (Wetland), වියලි උස් බිම් (Dry upland) වේ. විවිධ වෘක්ෂලතාදිය හොඳින් වර්ධනය වීමට එය හේතුවක් වේ ඇත. විශේෂයෙන්ම එකිනෙක ක්ෂේර දේශගුණීක කළාපයන්ට අයත් වූ විවිධ ගාක විශේෂ දැකිය හැකි වීම නිසා මේ තුළ දක්නට ලැබෙන විවිධතාව ඉහළ මට්ටමක ඇත. කාෂ්ටීය හා අකාෂ්ටීය ගාක හොඳින් වර්ධනය වීම නිසා ජලයේ ලවණ හා ලෝඟ මූළු අයන ඉවත් කර කුමුරු සඳහා ජලය ලබා දීමේ මෙහෙය ඉවු කරයි. එය "යතුරුවල" ලෙස හැඳින් වේ. විශේෂයෙන්ම වැව් බැමීමෙන් කාන්දු වන ජලය අවම කරමින් භුගත ජල මට්ටම වැව් දියුණු කිරීමට මෙය උපකාරී වේ. වැව් බැමීම මුදුන පුදේශයේ වැටකෙකියා ගාක දැකිය හැකි අතර මිනිසාගේ ජ්වන රටාවේ යමියම් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට මෙවැනි ගාක උපකාරීවේ. විශේෂයෙන්ම දර ඉන්ධන, ඔඩඩ, ඉනි වැට සඳහා අවශ්‍ය දැව, ගහ හා වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ස්වභාවික ද්‍රව්‍ය, ආහාර, පළතුරු හා එළව්ල ආදිය මෙමගින් සැපයේ. මෙහි සුවිශේෂ ලක්ෂණය වනුයේ ගාක විවිධත්වයයි.

වැව් පද්ධතියකට අවශ්‍ය අමතර ජලය හා රෝන්මඩ රදවා ගැනීමට උපකාරී වන්නේ කැලු වැව් ය. කැලු වැව්වලින් සිදුකරන මෙම කාර්ය වක්‍රව පෙළව විවිධත්වයට රුකුලක් වේ ඇත. එනම් වැව් ඉහත්තාව තුළ ජලය රස් කර තබා ගැනීම නිසා වැව් ඉහත්තාවේ භුගත ජල මට්ටම ඉහළ යාම සිදු වේ. කුඩා වැව් පවත්නා කඩවල උල්පත් ජනනය වී වැසි සමය අවසන් වුවද මහ වැවට උල්පත් ජලය මෙමගින් ලබා දෙයි. මේ හේතුවෙන් මේවා උල්පත් වැව් ලෙසද හැඳින්වේ. එල්ලංගාව පරිසර පද්ධතියට අයත් කිවුල් ඇල පොදුවේ ජලය ලබා දෙන පැරණි ස්වභාවික ජල මාර්ගයකි.

මෙම වාරි සංරක්ෂණ කුමවේදයන් බොහෝමයක් නිර්මාණය වී ඇත්තේ පසසහි ජලය සුදුසු විහවතාවක් යටතේ සංරක්ෂණය කිරීම උදෙසාය. එහි දී ඉහත කි කට්ටක්වාව, වැව් ඉහත්තාව, ගස් ගොමුමන, මූකලාන යන අංගයන් තුළින් පැහැදිලි වන වැදගත් කරුණක් වන්නේ වැව ආස්ථිත පසසහි ජල සංතාප්තභාවය පවත්වා ගනිමින් ජලය සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කර ඇති බවයි. එසේ ම එහි දී පස සංරක්ෂණ කාර්භාරය ද ඉටු වී ඇති බව පසක් වේ. කදුකර හේත් වගාබිමවලින් සේදී එන පාංු කොටස් අවසාධනය වීමෙන් සාරවත් පසක් මෙම කළාපවල නිර්මාණය වී ඇති අතරම, ගාක විවිධත්වය හේතුවෙන් පස හියුමස්වලින් පෙශ්ණය වීමත් අනෙක් අතට පස සේදී යාමෙන් භුමිය ආරක්ෂා වීමත් සිදු වෙයි.

වැව් පද්ධති ආස්ථිත ව නිර්මාණය වූ හුම් පරිහොශය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී එය කුමවත් සැලැස්මකට අනුව සිදු වී ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. මේ ආස්ථිතව සාරවත් දියාලු පසසන් යුත් පහත් තැනිතලා බිම් වී වගාව සඳහා වෙන් වූ අතර කෙක් බිම්වලට ඉහළින් වැව හා ජනනාචය පිහිටා තිබුණි. මේ හේතුවෙන් යම් හෙයතින් වැව් බැමීම බිඳී ගියහොත් එමගින් ජනතාවට හානියක් වීම වැළකිණි. ගංගාව ඉස්මත්තේ වූ කැලුවෙන් ගැමියන්ගේ අවශ්‍යතා ඉවු කරගත හැකි විය. ගවයන්ට අවශ්‍ය තණකොළ, ලී දැඩි, බෙහෙත් වර්ග හා දර මෙම කැලුයෙන් ලබාගෙන ඇත.

වැවේ ජලාධාර කළාපයට අයත් නොවූ ලදු කැඳෙවලින් යුත් වූ උස්වීම් ප්‍රදේශවල හේත් වගාව සිදු විය. හේත් වගාව ද පරිසර සංරක්ෂණ ක්‍රමවේදයන්ට අනුව හැඩිගැසී තිබුණි. වරක් වගා කරන ලද හේතාක් නැවත ප්‍රයෝගනයට ගැණුනේ වසර ගණනාවකට පසුව ය. ඒ වන විට මුදු වගාව නිසා ගිලිහි ගිය පස නැවත සකස් වී භූමිය සරුසාර වී පැවතිණි. ජනතාවගේ ආධ්‍යාත්මික ගුණ වගාව සඳහා වූ ප්‍රුජනීය ස්ථානය ද ගම පෙසකින් විය.

මෙම වැවේ සැකැස්ම මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද්දකි. එහෙත් එය පරිසර සම්බුද්ධිත්වය ආරක්ෂා කර ගනිමින් ස්වභාව ධර්මයට අනුගතව නිර්මාණය වූවක් ලෙස වඩා කැපී පෙනාන අයුරින් වර්ධනය වී තිබේ පූර්ණයෙන් ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන ජල කළමනාකරණය සහ එහි ගැටුපු

වර්තමාන ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් තුළ දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් දක්නට ලැබුණ ද පාරිසරික සම්බුද්ධිතාව හේ ජේව විවිධත්වය කෙරෙහි අයහපත් අන්දමින් බලපෑම් කර ඇති අවස්ථා ද හඳුනා ගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම සිදු කරන පරිසර භායනය හේතුවෙන් වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ වියලි ප්‍රදේශවල බොහෝමයක් වැවේ ඉතා ඉක්මනින් සිදී යාමට ලක් වී ඇත. ඒ අනුව ජලය වියලි කාලයේදී ප්‍රයෝගනයට ගත හැකි ජල ගබඩාවක් ලෙස තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විම දැකිය නොහැකිය. මේ නිසා කෙතරම් තාක්ෂණය දියුණු මට්ටමක තිබුණ ද ජලය ආශ්‍රිත ගැටුපුවලට වර්තමානයේ මුහුණ දීමට සිදුවී ඇත.

විශේෂයෙන්ම වාරි තාක්ෂණය තුළ දැකශත හැකි ජල පෝෂක හා පහළ නිමින සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ ඉතා සාර්ථක භූමි කළමනාකරණයක් තිබුණ ද වර්තමාන ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයන් තුළ එවැන්නක් දැකිය නොහැකිය. පැරණි වාරි තාක්ෂණය විවිධ අංගවලින් සමන්වීත වී තිබුණි. ඒවා පාරිසරික සංරක්ෂණ ක්‍රම වූ අතර විශේෂයෙන්ම ගංවතුර වැනි තරජනවලින් පහසුවෙන් ප්‍රදේශය ආරක්ෂා කර ගැනීමට පුරාණ වාරි කර්මාන්තය තුළ ක්‍රමවේද සකස් කර තිබුණි. එමනිසා සිදු වූ භානිය ඉතා විරලය. නමුත් වර්තමාන තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් යොදා ගනිමින් ඉදි කරන ලද මහා පරිමාණ හා කුඩා පරිමාණ ජලය නඩත්තු කිරීමේ දී හා ඒ මගින් ජලය බෙදා හැරීමේ දී විවිධාකාර ගැටුපුකාරී තත්ත්වයන් ඇති වී තිබේ දැකශත හැකි ය. අනුරාධපුරයට ජලය ගෙන යන යෝධ ඇල මේ සඳහා හොඳ නිදසුනාකි.

භූමියේ විෂමතාව සැලකිල්ලට ගනිමින් යෝධ ඇල නිර්මාණය කර ඇති නිසා අවම බැවුමක් ඔස්සේ ජලය මැදුව ගලා බැසීමට සලස්වා තිබේ දැකශත හැකිය. ජලය ගලා බසින ගමන් මග අතර තුර වැවේ 66 කට පමණ ජලය සපයා දෙන අතර මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ස්වභාව ධර්මයට අනුකූලව සිදු කර ඇති පුරාණ නිර්මාණ මගින් ඉතා සාර්ථක ප්‍රතිඵල අත් කරගෙන ඇති බවයි. සිවුම බැවුමක් සහිතව නිර්මාණය කර ඇති නිසා එමගින් සේදා යන රෝන්මැඩ ප්‍රමාණයද ඉතා අවම මට්ටමක පවති. මනා සැලසුමකට අනුව සකස් කරන ලද වාරි පද්ධති බොහෝ පාරිසරික ගැටුපු

නවතාලිමට උපකාරී වී ඇත. නමුත් වර්තමාන ජලාග නිර්මාණයේදී මෙම පැරණි සංකල්ප භූග්‍රනාගත නොහැකි අතර 1970 දැකගේදී කඩිනම් මහවැලිය මගින් තීරණය කර ඇත්තේ මෙම යෝධ ඇල වෙනස් කොට නව ජය ගෙක් නිර්මාණය කිරීමටය. ඒ අනුව මෙම භූ විෂමතාව භාවිත කර ස්වභාවිකව ම වංශ සහිතව දිග් ගන්වන ලද ඇල වෙනුවට සුපුරු වේගයෙන් ගලා යන බැඳුමක් සහිත 'නව ජය ගැ' ඉදිකර ඇත. මෙහි ඉදිකිරීම කටයුතුවලට සම්බන්ධව සිටි ඉංජිනේරු පනාපිටිය මහතා සඳහන් කර ඇත්තේ මෙම ජය ඉදි කිරීමෙන් පසුව අවට වැවි සහ පහත් බිම් සඳහා ජලය ලබා දීමට කොන්ත්‍රිට් අමුණු ඉදි කිරීමට සිදු වූ බවයි. තවදුරටත් ඔහු දක්වා ඇත්තේ සංවර්ධන සැලසුම් කොටසක් ලෙස පුදේශයට අයත් වැවි සහ වේලි සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් කඩා ඉවත් කර දුම්මෙන් සිදු වූ බවයි. මෙම යෝධ ඇල හේතුවෙන් පුදේශයේ භූගත ජලය ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට හේතු වූ අතර එහි නිර්මාණය කර ඇති දියකලි සඳාකාලික දිය උල්පත් භා සමාන වූ නිසා වැවි ගම්මාන රාජියකට නියං කාලයේ පවා ජලයෙන් පෝෂණය කිරීමට හැකි වී තිබේ.

පැරණි ගස්ගොම්මන, ඉහත්තාව ආදි ස්වභාවික තුරු පද්ධතිය වෙනුවට වර්තමානයේදී කැඩ වනුයේ අනවසර පදිංචිවීම සහිත හෝ රජය මගින් පදිංචි කරවන ලද ජනාධාරීය. මේ හේතුව නිසා ප්‍රමාණවත් ලෙස ජලය ගබඩා කර ගැනීමට වර්තමානයේ ජලාශවලට නොහැකි වී ඇති අතර ඉතා සුළු වර්ෂාවක දී පවා වැවි පිටාර දුම්මෙන් තරමක නියගයක දී වුව ද වැවි සිදී යාමන් වර්තමානයේදී කැඩ හැකිය. වැවි ඉදි කරනු ලබන මුල් කාලවලදී ජලාශය තුළ විශාල ජල ප්‍රමාණයක් රදවා තබා ගැනීමට හැකියාව ලැබුණ ද කාලයන් සමග රෝන් මඩ තැන්පත් වීම හේතුවෙන් රදවා ගත හැකි ජල ධාරිතාව අඩු වීම සිදුවේ. පැරණි වැවක පවත්නා ඉස්වැරී, කට්ටකඩුව මගින් වැව කරා ගලා එන ජලයේ පවතින රෝන් මඩ රදවා තබා ගනිමින් පිරිසිදු ජලය වැව කරා ලබා දීම සිදු වූ නිසා වැව තුළ රෝන්මඩ තැන්පත් වීමක් සිදු වූයේ ඉතාම අඩුවෙනි. එසේ කළාතුරකින් එක් රස් වන රෝන්මඩ වියලි කාලයකදී මඩ සෞරෝව්ව හරහා ඉවත් කිරීමේ තුම්බේදයක් ද පැවතිණි. නමුත් පසුකාලීනව ඉදි කරනු ලැබූ ජලාශවල මෙවැනි විධිමත් කුමවේදයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළදී ජලාශය රෝන්මඩවලින් පිරි ගොස් රදවා ගත හැකි ජල ප්‍රමාණය අඩු වේ. මේ නිසා වර්තමානයේදී ජලාශවල රෝන් මඩ ඉවත් කිරීම සඳහා ඉතා විශාල මුදලක් රජය මගින් වැය කිරීමට සිදු වී ඇත්තේ මේ නිසාවෙනි. නමුත් තවමත් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල කරා ලැග වී නොමැති. නිදුසුනක් ලෙස රජය මගින් මෙයට පිළියමක් ලෙස විශාල පිරිවැයක්ද මගින් ජලාශවල රෝන් මඩ ඉවත් කිරීමේ ව්‍යාපෘති පසු කාලීනව සිදු කර ඇත. නමුත් ඒ පිළිබඳ හෙක්ටර කොටසකුවූ ගොවී කටයුතු සහ පර්යේෂණ අයතනය සිදු කළ පසු කාලීන පර්යේෂණයන්ට අනුව පැහැදිලි වී ඇති කරුණක් වන්නේ නියමිත තාක්ෂණික උපදෙස් මත එය සිදු නො වීම නිසා එසේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල කරා ලැග වී නොමැති බවයි (Bandara & Samarasinghe, 2014).

තවද, මහවැලි ව්‍යාපෘතිය ආශ්‍රිත ජලාගයන්හි රෝන් මධ්‍ය හේතුවෙන් එහි විදුලිබල උත්පාදනයට, වාරි ජල සැපයුමට මෙන්ම ජල පිරි පහදුව සඳහා අමතර වියදමක් දුරිමට රුහුණ පසු කාලීනව සිදු වී ඇත (Herath, et al, 1999:511-526). විශේෂයෙන්ම එම ජලාගවල පමණක් රෝන් මධ්‍ය ඉවත් කිරීමට වසර පනහක සැලසුම් කාලයක් සඳහා වැය වන මුදල ඇමරිකානු බොලර් 26,406,620 පමණ වන බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත. එසේම උමා ඔය ජල දුෂ්කීයේ පාංඡු බාධන ප්‍රමාණය වර්ෂයකට හෙක්වයාර් එකතට ටොන් 14.0 ත් 648.6 ත් අතර උච්චාවත්තය වේ (Dias, et al, 2019:39-51).

පුරාණ සාම්ප්‍රදායික ජල කළමනාකරණය තුළ ගාක හා සත්ව වර්ධනය කෙරෙහි තිබු දායකත්වය විශිෂ්ට වේ. වර්තමාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පවා පාරිසරික සාධක සැලකිල්ලට ගනිමින් තිරසාර ක්‍රමවේදයන්ට අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට උත්සහ ගන්නේ නම් එය රටේ දියුණුවට මෙන්ම මෙන්ම මෙන්ම ආර්ථික, සමාජීය, ආධ්‍යාත්මික දියුණුව කෙරෙහි ද සාපුව බලපානු ඇත. නමුත් එවැනි පාරිසරික සැලකිල්ලක් තොක්වමින් සිදු කරනු ලබන වර්තමාන වාරි ඉදි කිරීම හේතුවෙන් විශාල පාරිසරික, ආර්ථික මෙන්ම සමාජයේ අර්බුද රසකට මූහුණ දෙමින් පවතී. විශේෂයෙන් ම ජල උල්පත් සිදි යාම, තු ගත ජල ගැටලු, පාංඡු බාධනය වැනි විපත් රසක් හඳුනාගත හැකිය. දුර්වල සහ අසම්පූර්ණ පාරිසරික ඇස්තමේන්තුවක් යටතේ සිදු වූ උමා ඔය ජල ව්‍යාපෘතිය මිට කිදීම තිබුනාකි. මේ හේතුව නිසාම ජල උල්පත් සිදි යාම, තු ගත ජල මට්ටම සිසුයෙන් පහළ යාම වැනි පාරිසරික තරජනවලට මූහුණ දීමට සිදු වී ඇත. නියමිත සැලසුම්වලින් තොරව සිදු කරන ලද මෙවන් ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් ජනතාව අවතුන් වීම මෙන්ම අනවශ්‍ය භුමි කැණීම් ප්‍රදේශයේ නාය යැම්වලටත් හේතු වන බව පර්යේෂකයන්ගේ මතයයි (Chamikara, 2018).

එපමණක් තොරව, වර්තමානයේ වැඩි වන ජන සංඛ්‍යාවට සරිලන පරිදි ආහාර නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය ජල ප්‍රමාණය අතිනයේ දී මෙන් වියලි කළාපීය වග බැවිවලට සපයා ගත තොහැකි වී ඇත. මේ නිසා ඉතා කෙටි කළක් සඳහා බල පැවැත්වෙන ඉඩෝර් තත්වයන් නිසා සැලකිය යුතු අන්දමේ ජල හිගයන්ට ගොදුරු වීම තොවැලැක්වය හැකි කරුණක් වී තිබේ. මේ නිසා කාමිකරණාත්මකයට පමණක් තොරව පානීය ජලය බෙදී යාමේ විෂමතාවන්ට ද මූහුණ දීමට සිදු වේ. ජන හා සංඛ්‍යාන ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2002 වර්ෂයට අදාළ දත්තවලට අනුව රටක ඒක පුද්ගල සාමාන්‍ය සලකා බැලීමේ දී එක් පුද්ගලයෙකු සඳහා වන භුගත ජල ප්‍රමාණය සන මිටර 420ක් වන අතර මතුපිට ජල ප්‍රමාණය සන මිටර 2,400 ක් ද වැසි ජලය සන මිටර 1,850ක් ද වේ. මෙම ජල අවශ්‍යතාව හා ඉල්ලුම කාලයන් සමග වැඩි වන අතර සැලසුම් සහගත පුරාණ වාරි තාක්ෂණයේ ආහාරය ලබා තොගතහාන් එම ජල අවශ්‍යතාව පිරවීම විශාල ගැටලුවක් බවට පත්වීම නුදුරු අනාගතයේදී ම සිදුවනු තොනුමාන ය. දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ආයතන විශාල ප්‍රමාණයක් මෙම ජල කළමනාකරණය ආශ්‍රිතව කටයුතු කරන අතර ජලය සම්බන්ධව ඉදිරිපත් වූ පාරිලිමේන්තු පනත් 43 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් පවතී. එසේ වූව ද, අප

කවරදාකටත් වචා මෙම ජලය සම්බන්ධ ගැටුවලට වර්තමානයේ ද අපි මූහුණ දෙමින් සිටිමු.

ගෙනිමට උත්සාහා කිරීම තුළ දී පවත්නා පස, පාශාණවල විහිදීම සහ ඩු විෂමතාව පිළිබඳ සැලකිලිමත් නොවීම තුළ ද ගැටුකාරී තත්ත්වයන් රසක් හඳුනා ගත හැකිය. උදාහරණයක් ලෙසට උමාධිය බහුකාරය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය දැක්විය හැකිය. මේ අවන විට මෙම ව්‍යාපෘතියේ භුගත උම් කැනීම හා වෙළි ඉදි කිරීම ඇතුළු සංවර්ධන කටයුතු හේතුවෙන් බදුල්ල භා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කවල ජ්වත් වන පවුල් 7450 ක් පමණ විවිධ දුෂ්කරතාවලට මූහුණ දී ඇත (සජානි සහ තිංහන්ත, 2016, පි.210-211). විශේෂයෙන්ම බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් භානි වූ නිවාස සංඛ්‍යාව ගත් විට උඩුපෙශීරුවල ප්‍රදේශයේ 504 ක්, මාකුල් ඇල්ල 533ක්, එගාඩිගම 432ක්, වෙහෙරගල 448ක්, තත්තිරිය 123ක් හා කිනිගම 70ක් ආදි ලෙස දැක්විය හැකිය. එමගින් වැඩිම භානිය බදුල්ල උඩුපෙශීරුවල ග්‍රාම නිලධාරී වසමට සිදු වී ඇත (Somananda, 2019). භුගත උම් කැනීම හේතුවෙන් ඇතිවී තිබෙන මහා ජල කාන්දුවීම් තිසා ලිං ඇතුළු ජල මුලාගුය සම්පූර්ණයෙන් සිදියාම, කුමුරු ඇතුළු ගොවිම් විනාශ වීම සහ ඩුමිය අස්ථාවරවීම, නිවාස සහ දේපල භානි සිදු වීම වැනි ගැටුකාරී තත්ත්වයන් රසක් උද්ගත වී ඇත. මේට අමතරව උමා මියේ ප්‍රහුල්පොල භා මහතැරිල්ල ජලාග ඉදි කිරීම හේතුවෙන් පහළ ප්‍රදේශයට ජලය ගළායාම සිමාවීම එම ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක වන කුඩා වාරි ව්‍යාපාරවලට අදවන විට ගැටුකාරී තත්ත්වයන් උද්ගත වී ඇත (Chamikara, 2018).

අතිතයේ දී වාරි කරමාන්ත ඉදි කිරීමේදී ඩුමියේ ආනතිය සැලකිල්ලට ගනිමින් වැශේ ජලය කුමානුකුලට බෙදා හැරීම සිදු කෙරිණි. නමුත් වර්තමාන ජලාග ඉදි කිරීමේදී එවැනි කුමානුකුල සැලැස්මක් නොමැති වීම හේතුවෙන් ජලය සම්පාදනය කිරීමේදී ද ගැටුකාරී තත්ත්වයන් ඇති වී ඇත. ජල සම්පත් සංරක්ෂණය, ජල දුෂ්කරණය අවම කිරීම, වැඩි වන ජන සංඛ්‍යාවට සාමේක්ෂණික කෘෂිකර්මාන්තය නගා සිටුවීම සහ ආහාර භා ජල අවශ්‍යතා සම්පාදනය වැනි අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම උදෙසා විසඳුමක් ලෙසට හඳුන්වා දී ඇති ඒකාබද්ධ ජල සම්පත් කළමනාකරණය මෙයට හොඳම නිදසුනකි.

ජලය ඩුමිය භා අනුබද්ධිත වූ අනෙකුත් සම්පත් මනා සම්බන්ධිකරණය තුළින් සංවර්ධනය භා කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සි. මෙහි දී ප්‍රධාන අංශ කිහිපයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ලබයි.

- ජලය ඩුමිය අතර ඇති සම්බන්ධතාව
- ඩු ගත භා ඩුතල ජලය අතර ඇති සම්බන්ධතාව
- ජලයේ ප්‍රමාණාත්මක භා ගුණාත්මකභාවය

වර්තමාන වාරි ජල කළමනාකරණය තුළ ක්‍රමවේදයන් රසක් හඳුනා ගත හැකි ව්‍යව ද, මානව ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රබල වීම හේතුවෙන් ද, දේශගුණික වෙනස්වීම් සහ ස්වාභාවික උපදූට්‍වල බලපෑම හේතුවෙන් ද මෙවැනි ක්‍රමවේදයන් පරිසරයට අනුගත වන අයුරින් පවත්වාගෙන යාම අපහසු කටයුත්තක් බවට පත් වී ඇත.

වර්තමානයේ ජල කළමනාකරණයේ අවශ්‍යතාව ගෝලිය මට්ටමින්, කළාපීය මට්ටමින්, ජාතික මට්ටමින් හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් සාකච්ඡාවට ගැනෙන ඉතා ප්‍රබල හා වැදගත් මානවකාවක් වී ඇත. වාරි ජල කළමනාකරණයක අවශ්‍යතාව ප්‍රබල වීමට හේතු රසක් ඇත. ඒ අතර ඉතා වැදගත් කරුණු දෙකක් ලෙස,

01. ජනගහනය වර්ධනය වීමට සාපේශ්‍යව නිර්මාණය වී ඇති ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස වගා කරන කුම්‍රිරු ප්‍රමාණය ද වැඩි වී ඇත. ඒ අනුව වැළැ රක්ෂිත, ඇල රක්ෂිත, පාර රක්ෂිත ආදි සියල්ල වගාලීම් බවට පත් වී ඇත. ශිෂ්‍ය සංවර්ධනයේ අවශ්‍යතාවක් ලෙස වැඩි භුමි ප්‍රමාණයක් වගා කොට ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට අවශ්‍යව ඇති හෙයින් එම වැඩි වූ බිම් ප්‍රමාණයේ ද අස්වැන්න වැඩි කර ගැනීම සඳහා ජලය මතා කළමනාකාරීන්වයකින් හාවිත කිරීම අවශ්‍ය වේ.
02. ජලය කෘෂි නිෂ්පාදන යොදුවුමක්. ඒ හෙයින් කෙත් ඇල සමස්ත ගොවීන්ට මෙන්ම ඇල පහළ ගොවීන්ට ද ජලය නිසි පරිදි හාවිත කිරීමේ අවශ්‍යතාව ඇත. එහෙත් කෙත් ඇල සම්බන්ධව සිදු කරන ලද පරික්ෂණයන්ට අනුව කෙත් ඇල පහළ ගොවීන්ගේ අස්වැන්න කෙත් ඇලේ සමස්ත ගොවීන්ගේ අස්වැන්නට සාපේශ්‍යව අඩු ය. මේ නිසා ඇල අගාවත ගොවීන්ගේ ද අස්වැන්න ඉහළ නැංවීමට ජල කළමනාකරණයක් අවශ්‍ය ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි ජල සම්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධන ව්‍යුවහයක් ගොඩ නැගීමට අතිවිශාල වියදමක් රාජ්‍ය අංශය විසින් දරනු ලැබේ. ඒවායේ ක්‍රියාකාරීන්වය, නඩත්තුව හා ප්‍රතිසංස්කරණය උදෙසා සැලකිය යුතු වාර්ෂික වියදමක් අඛණ්ඩව වැය කිරීමට සිදු වී ඇත. එහෙත් කෘෂි යොදුවුමක් ලෙස වාරි ජලය තොමිලේ ලබා දෙන තත්ත්වයක් යටතේ අකාර්යක්ෂම අයුරින් ජලය හාවිත කිරීමට හා විශාල ලෙස ජලය අපතේ යාම දක්නට ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි කෘෂිකර්මාන්තයේ ජල නාස්ථිය පිළිබඳව සැලකීමේ දී සැම වාර්මාරුග ව්‍යාපෘතියක්ම පාහේ සාමාන්‍යයන් හාවිත කළ යුතු ජල ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ජල අක්කර අඩු ප්‍රමාණයක් හාවිතයට ගැනීම සිදු කරයි. වාර්මාරුග පද්ධතිය සැකසීමේ දී සිදු වූ තාක්ෂණික දුර්වලතා, නිලධාරීන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාවය නඩත්තු ගැටුලු හා ගොවීන්ගේ අරපිරිමැස්මෙන් තොර පරිභේදන රටා මෙම ජල නාස්ථියට හේතු වී ඇත.

වාර්මාරුග පද්ධතියක ජල නාස්ථියක් සිදුවීමට බලපාන කරුණු කිහිපයකි. ඒ අතර,

- වාරි ඇල මාරුග හා ව්‍යුවහයන්ගේ දුර්වලතා ඇති වීම

- අකාර්යක්ෂම ලෙස ජලය භාවිත කිරීම
- වාරිමාරුග කුම යටතේ ආර්ථික ඉඩම් වගාව
අඟදී කරුණු දැක්විය හැකිය (සජානි සහ නිඟාන්ත, 2016: 211).

සාමාන්‍යයෙන් ඒ ඒ කූෂ්ටුවලට ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුමක් බොහෝ වාරිමාරුග මගින් ලබා දීමට හැකියාව ඇතින් කෙත් ඇලෙහි මුළු සිටින ගොවීන් අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා ජලය ලබා ගැනීම නිසා ඇල අවසානයේ ගොවීන්ට ජල හිගයක් ඇති විම බොහෝ දුරට දැකිය හැකි ගැටලුවක් වේ. මෙය වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි ජල කළමනාකරණය තුළ දැකිය හැකි ප්‍රධාන දුර්වලතාවකි. එසේම වාරිමාරුග පද්ධතියක ජල කළමනාකරණය නිවැරදිව සිදු වීමට නම් අංශ කිහිපයක සමායෝජනයක් අවශ්‍ය වේ. එනම්,

- වැව් නිර්මාණයේදී දියුණු ඉඩ්පිනේරු ශිල්ප කුම භාවිත කිරීම.
- වාරිමාරුග දෙපාර්තමේන්තුවේ හා ගොවීජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සක්‍රීය දායකත්වය.
- කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සක්‍රීය දායකත්වය
- සතුවුදායක මට්ටමේ ගොවී සහභාගීත්වය යන කරුණු හතර ම ඉතාම නිවරදිව ඉටුවීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

එයට හේතුව මතා වාරි ජල කළමනාකරණයක් තනි පුද්ගලයෙකුට හෝ ආයතනයකට තනිව කළ නොහැකි කාර්යයක් වීමයි. විශේෂයෙන්ම ජල කළමනාකරණය වර්තමානයේ ගෝලීය, කළාපීය මෙන්ම ජාතික වශයෙන් ද වඩාන් කතා බහුව ලක්වූ මාත්‍යකාවක් වන අතර පැරණි දේරක ගැනීම, ආහාසයට ගැනීම, සැලසුම් සහගත වීම සහ සාමූහිකත්වය මගින් වර්තමාන ජල කළමනාකරණයේ ගැටළු අවම කර ගනිමින් වඩාන් තිරසාර ජල කළමනාකරණ කුමවේදයක් ඔස්සේ ගමන් කළ හැකිය. වර්තමානයේ මුහුණ දෙමින් සිටින දේශගුණික විපර්යාස හමුවේ ජල හිගය නමැති ගැටලුවට විසඳුම් ලැබිය හැකිකේ එවන් කුමවේදයක් තුළින් පමණි.

සාරාංශය

දිර්ස ඉතිහාසයකට උරුමකම කියන ශ්‍රී ලංකාවේ වාරි තාක්ෂණය වූ කළු ජල කළමනාකරණය සම්බන්ධ වූ විශිෂ්ට නිර්මාණයක් ලෙස ලොව ම පිළිගෙන ඇති. පරිසර විද්‍යාත්මක කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ වියලි කළාපය පුරා ව්‍යාප්ත වූ මෙම වැව් අමුණු විශාල සංඛ්‍යාවකින් යුක්ත වාරි තාක්ෂණයේ ඉතා විශිෂ්ට අංශක් ලෙස එල්ලාගාව වැව් පද්ධතිය හඳුනා ගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම පරිසරය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලද පැරැන්නන් තමාගේ අවශ්‍යතාව මෙන්ම ගාක හා සන්ව අවශ්‍යතා පිළිබඳව ද වැව් නිර්මාණයේදී අවධානය යොමු කර ඇති බවට භාඳී නිදසුනක් ලෙස එල්ලාගාව පරිසර පද්ධතිය පෙන්වා දිය හැකි ය. ඒ අනුව මෙම වාරි තාක්ෂණය මගින් තිරසර කළමනාකරණයකට අවධානය

යොමු කරමින් භූම් කළමනාකරණය සඳහා ද යොමු වී තිබේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි. මේ හේතුවෙන් ම අතිත ශ්‍රී ලංකාව ස්වයංපොෂීත රටක් බවට අව්‍යාදයෙන් පිළිගත හැකි ය. කෙසේ ව්‍යව ද වර්තමානයේ ජල කළමනාකරණය දෙස බැඳීමේ දී විවිධ සමාජයීය, පාරිසරික මෙන්ම ආර්ථික ගැටලු රෝසක් උද්‍යිත වී ඇත. විශේෂයෙන්ම පැරණි වාරි තාක්ෂණය විනාශ කරමින් හඳුන්වා දුන් විවිධ ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිවල සැලසුම් විරහිත බව නිසා විශාල පාරිසරික ගැටලු උද්‍යත වී ඇත. ස්වාභාවික පරිසරයට මූල්‍යාත්මක වූ පැරණි වාරි තාක්ෂණය වෙනුවට ජනාධාරී විශාල සංඛ්‍යාවක් ස්ථාපිත කරන ලද කැත්තුම පරිසරයක් දුකශගත හැකි ය. විශේෂයෙන්ම ස්වාභාවික ජල මූලාශ්‍ර සිදී යාමත් භාගත ජලය ප්‍රමාණයෙන් අඩු වීමත් මෙන්ම පස සෝදා යාම නිසා ඇති වන රෝමඩ තැන්පත් වීමේ ගැටලුවත් හඳුන්වා දිය හැකිය. මේ හේතු නිසා රජයට මෙම රෝන් මඩ ඉවත් කිරීමට විශාල මුදලක් වැය කිරීමට සිදු වී ඇත. එසේම දුරවල පාරිසරික ඇශයීම් වාර්තා පදනම් කරගෙන අනුමත වන මෙවැනි ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් පෙර කවරදාටත් වඩා ස්වාභාවික ව්‍යසන, විශේෂයෙන්ම ගැවතුර සහ නියග ආදිය මගින් සිදුවන පිබාවලට මූහුණ දීමට සිදුව තිබීම අවාසනාවන්ත තන්ත්වයකි. මේ අනුව පැරණි කුමවේදයන් ආහාසයට ගනිමින් වර්තමාන ජල කළමනාකරණය තීරසාර ජල කළමනාකරණයක් කරා ගෙන ඒම කාලීන අවශ්‍යතාවකි. මෙම අධ්‍යයනය තුළින් එවැනි සැලසුම් සඳහා තීරණ ගැනීමට මෙන්ම එතිහාසික විශිෂ්ට වාරි තාක්ෂණය පිළිබඳ මනා දැනුමක් ලබා ගැනීමටත් උපයෝගී වේ.

ආයුත ගුන්ර හා ලිපි

අබේවර්ධන, පි.එස්. (2002), ස්වාභාවික සම්පත් සහ පරිසර ආර්ථික විද්‍යාව, කැස්බැච: කතා ප්‍රකාශන.

ඒකනායක, වි.නි. (2011), ලංකා ඉතිහාසය, ද්‍රන්කොට්ට: වාසනා පොත් ප්‍රකාශකයේ. වාමිකර, (2018), මහා ජල අර්බුදයක් ඇති කර උග්‍රේ ගොවී බිම හා ජන දිවිය වැනැසු උමා මිය ව්‍යාපෘතියට කුමක් කළ යුතු දී?

<https://monlar.lk/umaooyadisaster.html>

පානබොක්සේක්, සි.ආර්. (2010), ශ්‍රී ලංකාවේ ආවේණික ග්‍රාමීය වාරි කුමවල විකාශනය, ආර්ථික විමුදුම, වෙළුම 36, පිටු 3-7.

සජානි, ආර්.පී.එස්.රු. සහ නියාන්ත, ඩී.එම්.එන්. (2016), "ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික වාරි කර්මාන්තය සහ ඒ ආයුත ජල කළමනාකරණය", ජේජ්ඩ් මහාචාර්ය ප්‍රේමා පොඩි මැණිකේ අභින්දන ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, කැලණීය: කැලණීය විශ්වව්‍යාලය

සිරිවිර, අයි. (1993), ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියා ඉතිහාසය, කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෙළරයේ.

ගොන්සේකා, එල්. (1998). අතිත රජ දැරුවන්ගේ පරිසර ප්‍රතිපත්ති, කොළඹ: ග්ලෝබ පින්ටින් වරක්ස්.

Arumugam, S. (1969), *Water Resources of Ceylon: Its Utilisation and Development*, Colombo: Water Resource Board.

- Bandara, M.A.C.S. and Samarasinghe G.G.D.L.W. (2014), *Impact and Lessons of Government Accelerated Tank Desilting Programme*, *Proceedings of Annual Symposium on Agrarian Research in Sri Lanka*, Colombo: HAETI.
- Broheir, R.L. (1975), Food and the People, Colombo: Lake House Publication.
- (1934), *Ancient Irrigation Works in Ceylon Part-I*, Colombo: Government Press.
- Dharmasena, P.B. (2010), “Essential components of traditional village tank systems.” in *Proceedings of the National Conference on Cascade Irrigation Systems for Rural Sustainability*, Colombo: Central Environmental Authority.
- Dias, B.A.R.H.; Udayakumara, E.P.N.; Jayawardana, J.M.C.K.; Malavipathirana, S. and Dissanayake, D.A.T.W.K. (2019), “Assessment of Soil Erosion in Uma Oya Catchment, Sri Lanka”. *Journal of Environmental Professionals Sri Lanka*, 8(1), pp.39–51.
- Geekiyanage, N. and Pushpakumara, D.K.N.G. (2013), “Ecology of Ancient Tank Cascade System in Island Sri Lanka”, *Journal of Marine and Island Culture*, pp. 93-101.
- Gunawardana, R.A.L.H. (1971 November), “Irrigation and Hydraulic Society in Early Medieval Ceylon”, *Past & Present, Volume 53*, Issue 1, pp. 3–27.
- Herath, M. Gunathilake and Gopalakrishnan, C. (1999), “The Economics of Reservoir Sedimentation: A case Study of Mahaweli Reservoirs in Sri Lanka”, *Water Resource Development*, 15 (4), pp. 511-526.
- Madduma Bandara, C.M. (1995), “Tank Cascade Systems in Sri Lanka: Some thoughts on their development implications”, in Haq, K.A., Wijayaratne, C.M., Samarasekera, B.M.S. (eds.), *Summaries of papers presented at Irrigation Research Management Unit seminar series during 1994*. Colombo: IIMI, pp. 14-16.
- (1985), “Catchment Ecosystems and Village Tank Cascade in Dry Zone of Sri Lanka”, *The Geo-journal*, Dordrecht: Reided Publishing Company.
- Mendis, D.L.O. (2003), “Environment and Conflict: a Kuhnian paradigm-based approach to understanding some socio-cultural and Economic causes of problems and conflicts in modern irrigation projects in

- southern Sri Lanka”, in *Water for People and Nature*; Colombo: Ministry of Irrigation and Water Management, pp. 95–122.
- Nicholas, C.W. & Paranavitana, S. (1961), *A Concise History of Ceylon from Earliest Time to the Arrival of the Portuguese in 1505*, Colombo: Ceylon University Press.
- Panabokke, C.R.; Sakthivadivel, R. and Weerasinghe, A.D. (2002), “Small Tanks in Sri Lanka-Evolution”, *Present Status and Issues*, Colombo: IWIMI.
- Panabokke, C.R. (2009), *Small Village Tank Systems of Sri Lanka: Their Evolution, Setting, Distribution, and essential Functions*, Colombo: Hector Kobbekaduwa Agrarian Research and Training Institute.
- Paranavitana, S. (1970), *Inscriptions of Ceylon*, Colombo: Department of Archaeology.
- Seneviratne, S. (2008), Situating world heritage sites in a multicultural society: the ideology of presentation at the Sacred City of Anuradhapura, Sri Lanka; M. Liebmann and U.Z. Rizvi (eds.) *Archeology and the Postcolonial Critique*, New York: Altamira, pp. 177-195.
- Somananda (2019), A Study on Problems and Challenges faced by People due to Uma Oya water Multi-Purpose Development, https://www.academia.edu/40777500/A_study_on_Problems_and_Challenges_faced_by_People_due_to_Uma_Oya_water_Multi-Purpose_Development_Project_UMDP_in_Badulla_District

වෙබ අඩවි

මහිනුරු (2021), “මහසේන් දෙවොල”, <http://mihithuru.lk/node/126> (2021.08.01)

https://www.researchgate.net/figure/Components-and-their-relative-positions-in-the-small-tank-system-in-Sri-Lanka-adapted_fig2_259191963 (2021.08.01)

සම්භාවය සිංහල සන්දේශ සාහිත්‍යයෙහි ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය කලුණාණී විශේෂුන්දර

සාරසංක්ෂේපය

'සම්භාවය සන්දේශ සාහිත්‍යයෙහි ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය' යන තේමාව යටතේ සිදු කළ මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ සන්දේශ සාහිත්‍යයේ විද්‍යාමාන තොරතුරු අතර ලිංගිකත්වය පිළිබඳ සන්නිවේදනය කර ඇති ආකාරය පරික්ෂා කර බැඳීම ය. ගම්පාල, කෝට්ටෙ සහ සිතාවක යුගවල රජනා වූ සන්දේශ කාති ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වශයෙන් භාවිත කරමින් ඒ සම්බන්ධ ව ලියවුණු අනෙකුත් ප්‍රාමාණික කාති ද්විතීයික මූලාශ්‍රය වශයෙන් සලකමින් ගුණාත්මක පර්යේෂණ විධිකුමය යටතේ ප්‍රස්තුත කාරණය පිළිබඳ කරුණු රස්කරගන්නා ලදී. සන්දේශ කතුවරුන් ස්වකිය අනන්‍යතාව ප්‍රකට කළ අවස්ථා පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී ලිංගිකත්වය මුළු අරමුණ වශයෙන් යොදා නොගත්ත ද පායිත අවධානය රඳවා ගැනීමට ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය කතුවරුන් භාවිත කර ඇති බව විමර්ශනය කිරීමට පර්යේෂකයා මෙහි දී උත්සාහ දරා ඇත. ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයේ දී කාන්තා රුපය විශේෂයෙන් වර්ණයට හසු වී ඇති බව අනාවරණය විය. සන්දේශ කාව්‍යවල හමුවන මෙබදු වර්ණනා බොහෝ ප්‍රමාණයක් තිබුණ ද ඒ පිළිබඳ විමර්ශනයේ දී පැරණි සිංහල සමාජයේ ක්‍රියාකාරකම්වල සටහන් වශයෙන් දැකිය හැකි ද යන්න කෙරෙහි තව දුරටත් අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් බව අවධාරණය කළ හැකි ය.

මුඩා පද : සම්භාවය සන්දේශ, ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය, ඉන්දිය ප්‍රීණනය, කාන්තා වර්ණනය

සිංහල සාහිත්‍යයෙහි හැඩිනල මැට්‍රි නිර්මාණාගයක් ලෙස ගම්පාල සාහිත්‍ය සමයේ ඇරුමෙන සන්දේශ කාව්‍යකරණය හැඳින්විය හැකි ය. 'පද්‍යයෙන් බුදු සිරිත වර්ණනා කළ යුතු ය' යන කාව්‍ය නියමයට අනුගත වෙමින් එතෙක් කවියන් අහිරුවියෙන් වර්ණනා කළ දහින් පරිසර වර්ණනා වෙනුවට සන්දේශ කතුවරු තමා මෙරට දී දැක පුරුදු ගම්, නියමිතම්, වෙහෙර විහාර, ඇළඳාල, ගංගා, පර්වත වැනි පාරිසරික දේවල් සහ මානව සම්බන්ධතා, රාජ්‍ය පාලනය, ආර්ථික, සමාජීය, ආගමික කටයුතු අදිය පිළිබඳ වර්ණනාවක යෙදුණන. සන්නස්ගල (1949) සිය කාතියෙහි සඳහන් කරන්නේ 'සන්දේශයන්හි අගය මතුකර පෙන්වන දේ කරුණෙකි. සිය රට පිළිබඳ පැතුම් ද සමාජය ගැන තොරතුරු ද අපේ සන්දේශ කවියන් අතින් බොහෝ දුරට සටහන්ව තිබීම එක් කරුණෙකි. අනික් සාහිත්‍යයක බලපෑම අඩු වී කවීන්ගේ සිනැගි නිදහස් ව සන්දේශ කවිවලට බෙහෙවින් නැගී තිබීම අනිත් කරුණ ය' (සන්නස්ගල, 1949: 116) යනුවෙනි. ඒ අනුව සන්දේශ කවිහු භුගෝලිය වට්පිටාව සහ මිනිසා පිළිබඳ තම කාතිවලින් සාකච්ඡාවක යෙදෙන අතර එක් එක් යුගවල

තන්කාලීන සමාජයේ වැදගත් වරිත, සිද්ධි සහ ස්ථාන පිළිබඳ තොරතුරු සඳහන් කරති. සන්දේශ භාරකයාගේ ගමන් මාරුගයේ දී හමුවන ගම් නගර, වනාරාද, ගංගා, දියඅැලි, හිරුසෙලු උදාව, සන්ධාව, රාජ සහාව, දේවාලයන්හි නැවුම් ආදිය මනහර ලෙසින් වර්ණනා කෙරෙයි.

ඒ අනුව එකී සන්දේශ සන්දර්භයෙහි පුර, රජ, දියකෙලි, වන, සැදැ, නිසා, උදා, නළගන නැවුම් ආදි වැනුම් දක්නට ලැබේ. සන්දේශ ආකාතියට අනුව සන්දේශ භාරකයාගේ ගමන් මාරුගය කොටඵෙන් පස්ක්කූතිත්ති හිමියන් විස්තර කරන ආකාරය මෙසේ උප්‍රවා දැක්වීය හැකි ය.

දහනතරවැනි ගතවර්ෂයේ සිට ලක්දිව ගම් නගර, මාරුග, ස්ථාන, පුදේශ, රාජ්‍ය පාලකයන්, වැසියන්, උගතුන්, විදුහල්, වෙළෙඳාම් සහ සිරින්විරින් යනාදී කරුණු ගැන ප්‍රමාණවත් විස්තරයක් සන්දේශවල ඇතුළත් වේ... මෙසේ සිංහලද්වීපයෙහි සාමාජික, ආර්ථික, දේපාලන, සාමයික, ගාස්ත්‍රීය සිද්ධි එළිකරන ග්‍රන්ථ වශයෙන් සන්දේශ කාචාවල අගය සීමා කළ තොහැකි ය (පස්ක්කූතිත්ති, 1959:60).

ගමපොල රාජධානීය ආරම්භ වූ කාලයේ පටන් සිතාවක සමයෙහි සැවුල් සන්දේශය රවනා වීම තෙක් කාලය සිංහල සන්දේශාවලියෙහි ස්වර්ණමය යුගය ලෙස බොහෝ දෙනා පිළිගනිති. සන්දේශ යුගය යන අන්වර්ථ නාමය ලත් කොට්ටෙවී සාහිත්‍ය යුගයෙහි සමඟාවා සිංහල සන්දේශ කාති පහක් රවනා විය. එම සන්දේශ ද කොට්ටෙවී යුගයට පෙර එනම් ගමපොල යුගයේ දී ලියවුණු මයුර සන්දේශය සහ තිසර සන්දේශය ද සිතාවක සමයෙහි ලියවුණු සැවුල් සන්දේශය ද ඉහත කි ස්වර්ණමය යුගය තියෙළනය කරයි. ඒ අනුව තිසර සන්දේශය, මයුර සන්දේශය, පරෙවී සන්දේශය, කොට්කිල සන්දේශය, සැලුලිනිණි සන්දේශය, ගිරා සන්දේශය, භංස සන්දේශය සහ සැවුල් සන්දේශය සමඟාවා සිංහල සන්දේශ ගණයෙහි ලා සැලැකෙයි.

සැම සන්දේශකරුවෙකු ම ස්වතිය කාචා තුළ වැඩි කැමැත්තකින් යුතු ව වර්ණනා කෙරෙන විශේෂ අංගයක් ලෙස සොබාදහමේ වමත්කාරජනක සංසිද්ධීන් සඳහන් කළ හැකි ය. සන්දේශය රැගෙන යන දුත්‍යාට අතරමග දී මූණ ගැසෙන සොබාදහමේ වමත්කාරජනක සංසිද්ධීන් සොන්දර්යාත්මකවත්, වමත්කාරජනක ලෙසත් අපුරුව ආකාරයෙනුත් වර්ණනා කිරීම සන්දේශ රවකයාගේ දක්ෂතාව සි. මෙම කතුවරුන් අපේක්ෂා කළේ සන්දේශයක් ඉදිරිපත් කරන ආකාරයෙන් සොබාදහමේ දක්නට ලැබෙන අපුරුව වමත්කාරජනක සංසිද්ධි සහංදායාගේ සිතෙහි මවමින් සංකල්ප රුප ජනනය කරමින් වමත්කාරජයක් දායාද කිරීම සි. එහි දී එක්සික් සන්දේශකරුවන් සිය ආඛාන රිතියට අනුව රවනා කළ සන්දේශ සියුම් ව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ඔවුන්ගේ පරිකල්පන ගක්තිය, නිර්මාණයිලි හැකියාව සහ තන්කාලීන සමාජයේ පැවති සමාජ සංස්කෘතික සාධක ද මවුන්ට බලපා ඇති බව ගම්මාන වේ.

ස්වභාවයෙන් ම සමාජයේ සන්ත්වයෙක් වන මිනිසාට ආදරය, ප්‍රේමය, සෙනෙහස ආදි අතිශය සංවේදී මානුෂීය හැඟීම දැනවීමට උත්සාහ දරන නිරමාණකරුවා, සහංස්‍යා තම නිරමාණය කෙරේ වඩාත් හොඳින් ආසක්ත කර ගැනීමට ඒවා ඉවහල් කරගනියි. ඒ හැඟීම මිනිස් සන්තානය තුළ ගොනු වීම ලොව පැවැත්මට බලපාන ප්‍රබල සාධකයකි. ජ්වල්දූෂාත්මකව මිනිසා සොඛාදහමේ අංගයක් ලෙස සෙසු සන්වයන් කෙරෙන් වෙනස් ව්‍යව ද ඔවුන් හා සම්ප ද වේ. සන්ව ලෝකය තුළ ජෙව්‍ය අවශ්‍යතා පුරුණය සඳහා වන ලිංගිකත්වය මිනිසාට ද පොදු සංසිද්ධියකි.

සරසට් ගබාකෝෂයට අනුව 'ලිංගිකතාව/ලිංගිකත්වය' යනු ස්ත්‍රී පුරුෂ බව එය පාදකව ඇතිවන ගති සොඛාව (2013:1100) යන්නයි. මිවෙල් පුකෝට අනුව 'ලිංගිකත්වය වනාහි දැඩිතර හෝ ස්වභාවික සැකැස්මක් නොවේ. එය එතිහාසික සමාජ සන්දර්භයන් මත නිරමාණය තුළ අතර ඊට යථාර්ථයන් ආරෝපණය කිරීමෙහි ලා සමාජ බුරාවලියක බලපැමක් ද වේ'. එහෙන් සංස්කාතික සන්වයෙකු වන මිනිසා ජ්වල්දූෂාත්මක අවශ්‍යතා පුරුණය යන සීමාවෙන් පරිභාහිර ව ලිංගිකත්වය හා බැඳේ. සංස්කාතික හා සමාජීය සාධක සමග මානව ලිංගිකත්වය මිනිසාට අනන්‍ය ප්‍රපෘතියකි. මේ පිළිබඳ මානව විද්‍යාව සම්බන්ධයෙන් අදහස් ඉදිරිපත් කරන රත්නපාල 'ලිංගිකත්වය හා ස්ත්‍රී පුරුෂ හේදය සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ යෙදෙන්නේ' එක ම ආර්ථයක් එන ලෙස ය. නමුත් මානව විද්‍යාව මෙය එකක් නොව දෙකක් ලෙස දැකි. ජ්වල්දූෂාත්මක ව ස්ත්‍රී පුරුෂ හේදයක් ඇති....ලිංගිකත්වය කියන්නේ ලිංග හේදයට නොව සමාන තත්ත්වය හා කාර්යහාරය සලකා පිරිම් ගැහැනු වෙනස්කමට ය' (2001:89) යනුවෙන් දක්වයි.

එම් අනුව මානව ලිංගිකත්වය යනු ජ්වල්දූෂාත්මක සංස්කාතිකමය වශයෙන් අන්තර ව්‍යවහාරික ව්‍යවකි. එසේ ම මානව ලිංගිකත්වය නම් සම්ප මිනිසුන් අතර පවතින ලිංගික දැනීමිනි ප්‍රකාශනය හෝ ස්ත්‍රී පුරුෂ බව හරහා සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ හාවය මතින් බලපැමි ඇති කරන ලිංගික අනන්‍යතාවෙහි ප්‍රකාශනයකි. මානව ලිංගිකත්වය පුළුල් පරාසයක විභිංජු වර්යාවන් ක්‍රියාවලින්ගෙන් හා ඒවායේ කාය විද්‍යාත්මක, මතෝර් විද්‍යාත්මක, සමාජ සංස්කාතික, දේශපාලනික හා දාර්ශනික විස්තීර්ණයන්ගෙන් සමන්විත වේ. තම මුඩා පරමාර්ථය කුමක් ව්‍යව ද සන්දේශ කතුවරුන් ද සිය වර්ණනා ඉදිරිපත් කිරීමේ ද ලිංගිකත්වය පිළිබඳ සියුම් ව වර්ණනා කරන අවස්ථා නැතහොත් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන ආකාරය සන්දේශ ආගුරෙන් විමර්ශනයක යෙදීමට මෙමගින් අපේක්ෂිත ය.

පුහුදුන් මිනිසාට ලිංගිකත්වය පිළිබඳ ඉගි කිරීම යනු ඔවුන්ගේ විත්ත සන්තානයෙහි නිහඩ ව නිදාසිවින කුතුහලය මතුකර හැඟීම අවදි කිරීමකි. සැබැඳු නිරමාණයක් සමාජයට දායාද කරන නිරමාණකරුවා තම සහංස්‍යාගේ හාවයන් සංහිඳියාවට පත් කිරීම මිස හාවයන් ප්‍රකම්පනය නොකළ යුතු ය. ලිංගිකත්වය සමාජ නිරමිත යථාර්ථයක් වන අතර අපගේ ක්‍රියාවන්, ප්‍රතික්‍රියාවන්, අන්තර ක්‍රියාවන් ඇසුරෙහි නිරමාණය කරමින් සහ ප්‍රතිනිරමාණය කරමින් පවතින බව ඇතැමැළු පවසති. නිරමාණකරුවා තමන් සතු මෙම ඉසියුම් අවබෝධයෙන් තමා විසින් සිදු

කරන ලද ගදුපටදා කවර නිරමාණයකට වූව ද යම් යම් සීමාවන්ට යටත් ව ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය වන අවස්ථා සිද්ධි සම්බන්ධ කිරීම සිදු කරයි. සහඛෝදා ලිංගික ව උත්තේෂනය කිරීමේ අරමුණ ඇති ව හෝ ලිංගික ව උත්තේෂනය කිරීමට හැකි අන්දමින් මානව ලිංගික හැසිරීම් විෂය කරගනිමින් ලියැවුණු ප්‍රබන්ධමය හෝ නිර්ප්‍රබන්ධමය වූ රචනා විශේෂයක් නොවුණ ද සන්දේශ සාහිත්‍ය කතුවරුන් ද ලිංගිකත්වය දනවන අදහස්වලින් සන්දේශ සාහිත්‍යය වර්ණ ගන්වා ඇත.

ලිංගිකත්වය පිළිබඳ විෂය සමාජ විද්‍යාත්මක ව, සඳාවාර විද්‍යාත්මක ව, දාරුගනික ව, මත්‍ය විද්‍යාත්මක ව, මානව විද්‍යාත්මක ව, ආගමික ව සහ සංස්කෘතික ව ද හැඳුරුය යුතු ය (ගමගේ, 2007:16).

මෙම සරල සිද්ධාන්තය අවබෝධ කර ගත් සන්දේශ කතුවරයා තම නිරමාණයේ දී භාරක පක්ෂීයා ගමන් කරන මාර්ගය සහ අවට වර්ණනා කිරීමට ලැබෙන අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝගන ගනිමින් විවිධ වර්ණනා හරහා පායිකයා රඳවා ගැනීමට අවශ්‍ය අවස්ථා සහ සිද්ධි මතු කළේ ය. ඒ අනුව සිය දුන මෙහෙවරේ යෙදෙන පක්ෂීයාට සිය ගමන අතරතුර දක්නට ලැබෙන ගම් නගර, ගංගා, ඇලදොළ, පොකුණු, කෙත්වතු, උද්‍යාන ආදි ස්ථානවල දැරුණ වර්ණනා කරන අවස්ථාවල ලදුන් පිළිබඳ සිදු කරන වර්ණනාවල දී ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කළ බවට තොරතුරු සොයා ගත හැකි ය. විවිධ අවස්ථාවල දී ගංගාරය ඉස්මතු වන අවස්ථා පිළිබඳ ස්වභාවෝක්තියෙන් ද අතිශයෝක්තියෙන් ද සිදු කළ වර්ණනා ඒ අතර භමු වේ.

බුදුන් වහන්සේ කාන්තාවගේ බාහිර පෙනුම මෙන් ම ඉරියවි සහ ක්‍රියාවන් කෙරෙහි ද පුරුෂයන් බැඳෙන්නේ ලිංගිකත්වය පදනම් කරගත් කාමය ඩේතුකරගෙන බව මෙසේ දේශනා කර ඇත.

ස්ත්‍රී රුපය තරම් පුරුෂයාගේ සිත් ඇද බැඳ තබාගන්නා වෙනත් රුපයක් ලොව නොමැතු. ස්ත්‍රී ගබ්දය තරම් පුරුෂයාගේ සිත් ඇද බැඳ ගන්නා වෙනත් ගබ්දයක් ලොව නොමැතු. ස්ත්‍රී ආස්‍යාණය තරම් පුරුෂයාගේ සිත් ඇද බැඳ ගන්නා වෙනත් ආස්‍යාණයක් ලොව නොමැතු. ස්ත්‍රී රසය තරම් පුරුෂයාගේ සිත් ඇද බැඳ ගන්නා වෙනත් රසයක් ලොව නොමැතු..... මේ ආකාරයට ම ස්ත්‍රීයගේ සිත් ඇද බැඳ තබාගන්නා ප්‍රධානතම විෂය පුරුෂයා ලෙස විගු කර ඇත (අංගුන්තර නිකාය, 1960: 2-5).

පුරුෂයන් පමණක් නොව ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂය ම ඔවුනොවුන් කෙරෙහි දක්වන මෙම දැඩි ආශාව ලිංගික වර්යාව පදනම් කරගෙන ඇත. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ ලිංගිකත්වය බලගතු අංගයක් වන අතර විරුද්ධ ලිංගිකයන් කෙරෙහි ඔවුනොවුන් දක්වන දැඩි කැමැත්ත, ආශාව ලිංගිකත්වය පදනම් කරගෙන ඇත. ඒ අනුව ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාරුණ්වය අතර ඔවුනොවුන් පොලඩ්වන එක් පරමාර්ථයක් වනුයේ ඉන්දිය ප්‍රීණනයයි. මිනිස් සන්තානය තුළ නිරන්තරයෙන් ම ස්වභාවයෙන් ම ඉන්දිය ප්‍රීණනය සඳහා දැඩි ආශාවක් ඇත. 'මෙසේ ඉන්දිය ප්‍රීණනය සඳහා ඇති

ආංගංව කේන්දු කරගනිමින් මිනිස් අභිලාෂයන් සැකසී ඇති බව බුදුන් වහන්සේ පත්තකම්ම සූත්‍රයෙහි දී පැහැදිලි ව ම ප්‍රකාශ කර ඇත (ගමගේ, 2007:16).

බාල, මහඟ, උගත්, තුළත්, දුප්පත්, පොහොසත් ආදි සැම කෙනෙකුගේ ම සින්සතන් ප්‍රබෝධවත් කරවන උනන්දුව ඇති කරවන විශේෂ අරමුණක් වශයෙන් ලිංගිකත්වය හැඳින්විය හැකි ය. 'ජ්විතය පුරා ම මිනිස් බවේ ප්‍රධානතම අංගයක් වන ලිංගිකත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙනුයේ සිතිවිලි, ආංගංවන්, විශ්වාස, ආකල්ප, වටිනාකම්, හැසිරීම් පුරුෂ හා සබඳතා මාර්ගයෙහි. ලිංගිකත්වය සැම මිනිසකුගේ ම පුද්ගල බවේ විශේෂිත අංගයකි' (IPPF, 2008). මිනිසාගේ දිවිය හා බද්ධ වී පවතින මෙම සංකල්පය සාහිත්‍ය සහ කළාව වැනි විෂයයන් තුළ ද තේමා කරගෙන ඇති ආකාරය පෙර'පර දෙශීගම සාහිත්‍ය සහ කළාව විමසීමෙන් පැහැදිලි වෙයි. ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනෙකු තුළ ආධ්‍යාත්මික ව ඇතිවන හැඟීම් සහ ගාරීරික මානසික ස්වභාවයන් විනුයට තැගමින් හෝ වර්ණනාත්මක කළුපිතයන් තුළින් කළාකරුවන් නිතර ම උත්සාහ ගෙන ඇත්තේ මෙම විශ්ව සාධාරණීය යථාර්ථය ප්‍රකාශකිරීම සඳහා ය.

පී.වාල් පෙන්වා දෙන ආකාරයට 'දේවස්ථානයක ලිංගිකත්වය උත්සාහීත්වයට පත් කරන මූත් ආගුමික ජ්විතයෙන් ඉවත් කර ඇත. කාච්‍යාත්මක අලංකාරවලින් වර්ණනා කරන අතර සඳුවාරාත්මක වශයෙන් සඳෙළාස් බව ප්‍රකාශ කරයි. කාමුකත්වයෙන් පිරිණ විතු මගින් අලංකාර කරන අතර විද්‍යාත්මකව අධ්‍යයනය කරයි' (ලපුවාගත්තේ ගමගේ, 2007). වාල් මෙම අදහස, බටහිර ආගම් සහ දේවස්ථාන අරමුණු කරගනිමින් ඉදිරිපත් කළ ද පැරණි සාහිත්‍යකරුවා ද සිය කාති සඳහා පදනම් කරගත් තේමාව මින් පැහැදිලි වෙයි. ස්ත්‍රීන් සහ පුරුෂයන් වශයෙන් ජන්මයෙන් උරුම කරගත් ලිංගිකත්වය මත මිනිසා මෙලොව උපත බවයි. ජ්විවිද්‍යාත්මක ව සහ කාසික ව ස්ත්‍රීයාගේ හා පුරුෂයාගේ වෙනස කැපී පෙනෙන ලෙස දායාරාමාන වේ. ස්ත්‍රීන් සහ පුරුෂයන් ඔවුනෙනුවන්ගේ අනන්‍යතාව දක්වන්නා වූ දේහ ලක්ෂණවලින් යුත්ත ය. විසුද්ධි මාර්ගයෙහි දැක්වෙන පරිදි පියෝපුරු ආදි ස්ත්‍රී නිමිති ද දැඩි රුවු ආදි පුරුෂ නිමිති ද ඔවුනෙනුවන්ට ආවේණිකව පිහිටා ඇත (විසුද්ධි මාර්ග සන්නය, 1927). ස්ත්‍රීය බැල්මෙන්, සිනාවෙන්, ඇඳුමෙන්, මඟ්‍රෑ මොලොක් වදනින් පුරුෂයන්ගේ සින් පැහැර ගනියි. ස්ත්‍රීයාගේ සැම ඉරියවිවක් ම සැම ක්‍රියාවක් ම පුරුෂ සින ඇද බැඳ තබාගැනීමේ ආකර්ෂණීය ගක්තියෙන් යුත්ත ය.

දියකෙළුයෙහි වමත්කාරය සන්දේශකරුවන් අහිරැවියෙන් වර්ණනා කර ඇති බවට සන්දේශවල සාක්ෂා බොහෝ ය. මයුර සන්දේශ කතුවරයා ලණුමෝදරත් වැලිගමත් අතර වූ මානුශියා පොකුණ විස්තර කරමින් එහි දිය කෙළුන කාන්තාවන් පිළිබඳ වර්ණනා කරයි. ඒ දසුන තරඟන විනෝදකාම් ජනයාගේ සිතිවිලි ඉදිරිපත් කරමින් මෙති පදනය හරහා ප්‍රබල ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයක් සිදු කරන විත්ත රුපයක් රසික සින් තුළ මැවීමට සමත් වී ඇත.

සපුරු බොමින් කුම්‍රියෝන් දුටු සෙ මිණි	පබා
පොකුණු බොනුව අපටත් සැලසි නම්	බඩා
මෙදිය කෙශලනවුන් ඉණ මිණි මෙවුල්	සුබා
දැකුම එතැන සලේඥවා කියති සිතු	ලොබා
(මයුර සන්දේශය : 87 කවිය)	

"දිය කෙළි වැනුම" ලිංගිකත්වය සන්නිවේදය කිරීම සඳහා සන්දේශ කතුවරුන් හාවිත කර ඇති සුලභ අවස්ථාවකි. සිය අන්තස්පුර ලදුන් සමග ජල ක්‍රිඩාවහි යෙදීම "ලිංගික හැරීම් අවදිවන අවස්ථාවක් ලෙස" බොහෝ පැරණි රජවරුන් පවා සැලකීම මෙහි ලා වෙශසින් සැලකිය යුත්තකි. දිය කෙළියට සහභාගි වී සිටින කාන්තාවන් දෙස බලා සිටින විනෝදයට කැමති තරුණ පිරිසගේ සිතිවිල්ලක් ලෙසින් අලංකාර වර්ණනයක් කිවියා ගොඩ නගයි. අගස්ති නම් සාම්වරයා හැඳින්වීමට කුම්ඛයක් හෙවත් කළයක් යෝනිය කරගෙන උපන් නිසා 'කුම්‍රියෝන' යන අන්වර්ථ නාමය ද හාවිත විය. මෙම කුම්‍රියෝන් සාම්වරයා සුර අසුර යුද්ධය අවස්ථාවහි සුරයන්ට උද්වි කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සහ තමන්ගේ පෙර පැවති අමනාපයක් හේතුවෙන් වරක් කාලෝය නම් සාගරයෙහි සැශැවුණ අසුරයන් සොයා ගැනීම සඳහා එහි ජලය දෙශීතින් ගෙන පානය කරමින් පසු ව දෙකනින් පිටවීමට සැලැස් වූ බව දේව කතාවල සඳහන් වේ. මෙම අදහස සිත්ති දරමින් මයුර කතුවරයා පවසා සිටින්නේ කාන්තාවන් දිය සෙල්ලම් කරන දරුණුය බලා හිඳින විනෝදකාම් තරුණයා සිතින් ඒ කාන්තාවගේ ස්ථීර සුන්දරත්වය තැරඹීමට ලෝලත්වයෙන් පසුවන බවයි. දියට වන් ලදකගේ දිය කෙළි අවස්ථාවක් පිරිමි සිත් තුළ ඇතිකරනුයේ ලිංගිකත්වය පදනම් කරගත් සියුම් මනෝභාවයකි. දිය කෙළින ලදකගේ හැඳිවත පිළිබඳ ඇගේ අවධානය ජල ක්‍රිඩාව නිසා හෝ වෙනත් යම් දෙයක් නිසා හෝ යොමු නොවීම හේතුකොටගෙන 'නිරායාසයයෙන්ම ඉණෙන් ගිලිහි ගොස් ඇති බවක්' මෙම කවියෙන් දිවනිත වේ. කතුන් මිණි මෙවුල් පළදිනුයේ සිය ඉණට හැඳි වතට යටින් වන බැවින් මිණි මෙවුල් දැකීම යනු 'නාරි දේහය' බව සිතිය හැකි ය. දිය කෙළින ලදකගේ නග්න සිරුරේ අසිරිය සිහි වී රසිකයාගේ සිත අමන්දානන්දයට පත්වන බවක් මෙම පදනයෙන් අදහස් කෙරේ.

දෙවිනුවරට ලිංගාවන මයුරයා දකින තරුණ කාන්තාවන් පිළිබඳ කතුවරයා ඉදිරිපත් කරන වර්ණනය ද පායික ඉන්දිය ප්‍රීණනය සඳහා ඉවහල් වේ. පුරුෂයා ඇදේ බැඳ තබාගැනීමේ සියලු ම ගෙකින් කාන්තාව තුළ ඇති බව කිවියා දක්වයි. වැඩුණු ලදුන්ගේ පින පයෝධරයන් මෙන් නොව නව යොවුන් වියේ පසුවන ලදුන්ගේ නොමේරු පියයුරු තරුණයන් වඩාත් ආකර්ෂණය කරගන්නා බව කිවියා දක්වනුයේ මෙසේ ය.

ල දු න් කැකුල් තනපට බැමීමකින්	පුතේ
එ ව න් දැගේ සිට දුටුවන් ද බැදු	ලතේ
මෙ දි න් මිදීමෙන් පැලමුම් ලැබුව	හොතේ
සෙ දි න් මෙමුල් ලොව ව්‍යව බැදු ලති	සිතේ

(මයුර සන්දේශය: 118 කවිය)

ස්ත්‍රීන් නිරන්තරයෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ රුපසුළු ම ය. එය ඔවුන්ගේ ප්‍රමුඛ ප්‍රාථමිකයක් විය. අනෙක් ප්‍රාථමික ඉන් අනතුරුව ය. වර දැනයක් ලැබේමට අවස්ථාව ලද කාන්තාවක විසින් නීල නේතු හා නීල බැම, මනා මධ්‍ය පුද්ගලය, සෞදුරු පියුයුරු, නර නොවන කේළ කළාපය, ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රාථමික ආදි මනහර අංගප්‍රත්‍රිත සඳහා වර පහක් ම කැප කළ ආකාරය බුත්සරණෙහි මෙසේ සඳහන් වේ.

...මාගෙන් දස වරයක් ගණුයි කියැ.එක් හැවිරිදී මුව පොල්ලන්ගේ දිගු තිල් පැහැයෙන් යුක්ත වූ ඇස් බුදු වූ තුන් වයස ම අතිනිල වූ ඇස් ඇති වෙම්වයි. අතිනිල දෙවිදුනු මෙන් බැමැලිය ඇතිවෙම්වයි. ...මා ගරහණී වූ කලැ සම කොට ගනා යෙදු දුනු මිටක් සෙයින් මාගේ මධ්‍යමාගය නොලුස් නොමහන් වේවයි. මාගේ පයෝරයෙක් දෙදෙන නො හි උඩ බලා සිටින්වයි. මා හිස නර නොනැගේවයි. වෙර දැලි නො හිදේවයි... (බුත්සරණ, 1966 :292).

කාන්තාව තම රු සපුව ආරක්ෂා කර ගැනීමට දැඩි වෙහෙසක් දරයි. තරුණ කාන්තාවන්ගේ පියුයුරු තනපාරින් බැඳ ඇති මුත් එයට දුටු දුටු අය බැඳුගැනීමේ හැකි යාවක් තිබේ. විත්ත රුප මවන ආකාරයෙන් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන කතුවරයා කාන්තාවන්ගේ හැටි හතර මායම්වල හමුවන තන පටය තද කර බැඳීම් යන කරුණ මෙහි දී මතු කර දක්වයි. එම බැඳීමෙන් නිදහස් වුවහොත් එම පියුයුරුවලට මුළු ලේඛකය ම වුව ද බැඳ තබාගත හැකි යැයි පවසන කවියා වැඩ්ඩින්නට වෙර දරන නොමේරු පයෝරයා තුරුණු පිරිමි සිත් කාමයෙන් ආසක්ත කරවන බව ව්‍යංගයෙන් පවසයි. එම ප්‍රපරි පියුයුරු වසා ඇති තනපට වූ කලී ඔවුන්ගේ මනෝභාව මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට පවතින බාධාවකි. තනපටකින් ආවරණය කර ඇති ස්ත්‍රීන්ගේ කැකුල පියුයුරු එවැනි සිරයක සිරිය දී පවා දුටුවන් වැඩි කරයි නම් මේ රෙදී පටයෙන් මිදුණොත් මේ ලේඛකය ම වුව ද අවනත කරගනීවි' යැයි පවසම්න් අපුරුව ලෙස ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරවයි. මුදුර සන්දේශ කතුවරයා කාන්තාවකගේ පියුයුරුවල ස්වභාවය හා එහි පහස පිළිබඳ සියුම් ගෙංගාරාත්මක ආකළුපයක් සහංස් සන්තානයේ ජනිත කිරීමට සමන් වී ඇත.

අගනක රග බැසි
තනනා තන නම් රන්
විලසින් දනුයෙන් දෙවි
දුන් හි මන මන් කරවන

අගන් තරායා
තිසරායා
අසරායා
රායා
(මුදුර සන්දේශය :131 කවිය)

රග තුමියෙහි රග දෙන කාන්තාවන්ගේ සැලෙන පියුයුරු රණ තිසරුනට තුළනය කරන කවියා ඔවුන් දිව්‍ය අප්සරාවන්ට සමාන කරයි. ඔවුන්ගේ ගායන විලාසය අසන්නන්ගේ සිත් රාගයෙන් මත් කරවන බව ද පවසයි. කාන්තාවගේ ගෙමන් විලාසය, සිරීම, තිදුගැනීම, තිදාගැනීම, සිනාසීම, කජාකීම, ගායනා කිරීම ආදි සැම ඉරියවිවක් ම පුරුෂයාගේ සිතෙහි ඇලිගැලී බන්ධනය කර ගැනීමට සමන් බව අවස්ථාවෝවිත හැඟීම් දනවන පදන්, ව්‍යංගයන් හාවිත කරමින් කතුවරයා ඉදිරිපත් කරයි. දියට වන් හාසයන් ඔහු මොඥ වලනය වන අවස්ථාවක් සිහියට නගන විට මෙහි අර්ථය වටහා ගත හැකි ය. පුරාණ යුවන්ට උඩුකය නිරුවතින් සිරීම හෝ

තිසර පටකින් පමණක් සැරසි සිවිල එතරම අරුමයක් තොවීණ. රංගනයේ යෙදෙන ලදක එසේ අර්ථ නග්න වස්ත්‍රයකින් සැරසි සිටින විටෙක මුළුන්ගේ රංගන ලාලිත්‍යයන් සමග පියුරු තරතන රාවයට අනුව වලනය වේ. ප්‍ර්‍රක්ෂකයාගේ දෙනෙත නිරායාසයෙන් ම යොමුවනුයේ එකී ලදුන්ගේ සොඳුරු හූ පින පයෝධර වෙතවය. 'රති සැපය විදීමට කෙරෙන ආයාවනාවක' වැනි වූ මෝහනීය හිත මාධ්‍යරායය ද ඒ සමග මුසු වූ විටෙක තරතනය රසවිදින්නාගේ සින් රාගයෙන් මුසපත්වීම ස්වභාවික ය.

බොහෝ පුරාණ ක්වීන් ස්ත්‍රී පයෝධරයන් රණ හංසයන්ට උපමා කරන ලද නමුත් පහත පැදියෙන් මේ නගරයේ කාන්තාවන්ගේ පයෝධර, රණ හංසයන් ද පරද්වන තරම පියකරු බවට කවිය වර්ණනා කර ඇත. සක් දෙවිදුගේ උයන වැනි ගෙවුයන් සිරියෙන් සැදුණු මතා ගුණයෙන් යුතු ජනතාව රුදුණු රණ හංසයන් පැරදු වූ දැකුම්කළ පයෝධර හිමි කාන්තාවන් ගුරුගොඩ අන්දර දී දැක සතුවීන් යන්නැයි සිය දුන්තයාට පවසයි.

ගෙලයන් සි රි න් සඳේ උයනේ'වි

පුරන්දර

ඉසුරින් දනන් රදි ගුණයෙන්

නිරන්දර

අගනතන් තෙනෙන් කළ රන්හසුන්සුන්

දර

යට සන් තොසින් දැක ගුරුගොඩ

අරන්දර

(මුදුර සන්දේශය : 29 පැදිය)

ස්ත්‍රීන්ගේ රුප ගොජාවෙහි ප්‍රමුඛාංගයක් ද අනුරාගයේ තොතැන්නක් ද වන පියුරු යනු ස්ත්‍රී භාවයේ මූලික ලක්ෂණයක් හෙවත් නිමිත්තක් වශයෙන් සැලකිණි. රන් හංසයන් සැබැවින් ම සුන්දර ය. මෙම ගුරුගොඩ අරන්දර ජ්වත්වන යුතියන්ගේ පයෝධර, හංසයන්ටත් වඩා සුන්දර හෙසින් සුන්දරත්වයෙන් රන් හංසයන් පරාජය කළ කාන්තාවන් යනුවෙන් කාන්තා පයෝධර වර්ණනා කර ඇත. මේ ආකාරයෙන් පුරුෂයාගේ සින් ඇදෙබදු ගන්නා අන්දමින් කාන්තා රුපය වර්ණනා කිරීමට කවිය පෙළඳී ඇත්තේ ලිංගිකත්වය පදනම් කරගත් කාමාභාව හේතුවෙනි.

තිසර සන්දේශ කතුවරයා ද මාතොට වෙරලෙහි තොරඳා යන ලෙසට පවසමින් ස්ත්‍රී වර්ණනයක යෙදෙන්නේ ලිංගිකත්වය පිළිබඳ ඉගි කරමිනි.

සූ සැට කරණ නව රසය ද

දැනීමට

මේ රට තමන් ඇර නැත්තා සෙ

පාසට

කී මට සපන් ලද අගණන්

දැකීමට

මාතොට වැළින් තොරඳව මිතුර බෝ

කොට

(තිසර සන්දේශය : 35 කවිය)

භාරතයේ වාත්ස්‍යායන ආදි ලේඛකයන් විසින් රචිත කාමසුනු ගුන්ථයන්හි කාම ප්‍රවේශන කුම 64ක් දැක් වේ. මෙහි තිසර සන්දේශ කතුවරයා සාමාන්‍ය වහාරහි 'සූ සැට මායම්', 'හැට හතර මායම්' ආදි වශයෙන් වාවහාර වන තොතින් බැලීම, ඇස් කරකැවීම, ඇස් නැව්වීම, ඇස් පියවීම, ඇස් නෙරා බැලීම, ඇස්

සම්පූර්ණයෙන් වැසිම, ඇස් අඩක් වැසිම, වරින් වර බැලීම, වෙනතක් බලා සිටීම, යමක් සිතීම, නාසය උකුලා ගැනීම, සුසුම් ලැම, තොල පිට පෙරලා සිනාසිම, කට කොනට නගා සිම, කොක්නඩලා සිනාසිම, තොලින් තොල හැඹීම, රේද්ද ලිහා නැවත ඇදීම, දිව දික් කිරීම, දිව විකා පෙන්වීම, දිව නැට්වීම, කැරීම, බොරු කැසේස්, පැලද සිටින ආහරණ වරින් වර ඇල්ලීම, ඩුරු අත වැනීම, බඩ අත ගැම (හේතුවක් නැතිව), අත් කැසිම (හේතුවක් නැතිව), පය කැසිම (හේතුවක් නැතිව), දොරකඩ රෙක සිටීම, අත් දෙක බැඳගෙන ලතාවට සිටීම, දෙපා බරකර යැම, පයින් ඉරි ඇදීම, පයින් පය ගැවීම, අවයව පෙනෙන ලෙස සිටීම, අවයව පෙනෙන ලෙස ඉදෑගෙන සිටීම, අවයව පෙනෙන ලෙස නිදා ගැනීම, හේතුවක් නොමැතිව අවේලාවේ නිදා ගැනීම, ලයෙහි අත තැබීම, කතා නොකර සිටීම, දෙපා විහිදාගෙන සිටීම, උඩ බලාගෙන සිටීම, කර බාගෙන සිමීම, නාහිය පෙනෙන පරිදි රේදි ඇදීම, බොලද ලෙස කථා කිරීම, ඉගරිය නැට්වීම, මදක් නැමී බැලීම, උරහිස නැට්වීම, පියයුරු තද කර ඇදීම, පයෝධර නැට්වීම, දුවගොස් ගෙට වැදීම, දොර කවුලු ආදියෙන් එක් බැලීම, බොරුවට ඇතුම් ඇදීම, කොණ්ඩය ලිහාගෙන යැම, මග යමින් ආපසු හැරී බැලීම, කෙස් වැටිය අතරින් බැලීම, වස්තුයේ කොනක් අල්ලාගෙන යැම, ගබද කොට කතා කිරීම, දරුවන් සමග බොරු ඩුරතල් කිරීම, කොළ වුවක මෙන් කතා කිරීම, බුලත් කැමෙ ගිණු බවක් දැක්වීම, කටට වචන කතා කිරීම, පිරිම්න්ගේ අගුණ කිම, බොරු නැකම් කිම, ස්ත්‍රීන්ගේ අගුණ කිම, බොරු ක්ලාන්ත ගතියක් දැක්වීම, විසිතුරු දෙයක් දෙස බලා වඩා කහුලක් දැක්වීම, ඉතා සුළු දෙයටත් බොහෝ බිජිවීම යනාදිය කවියා සිහිපත් කරවයි. මුදියන්සේ දිසානායක බී.ඩී.සී. සිංහල සේවය සමග අදහස් දක්වමින් පැවුසුවේ, ස්ත්‍රී මායම් යනු ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් ගොඳා ගන්නා නොයෙකුත් උපතුම මෙන් ම පුරුෂයන් සමග සන්නිවේදනය කිරීමේ මාර්ගයක් යනුවෙනි.

මෙම කවියෙහි නව රසය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ ඇතැම් සංස්කරණවල දී අර්ථ දක්වා ඇති නව නාට්‍ය රසය විය නොහැකි යැයි සිතේ. මෙහි සඳහන් කරන්නේ ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන ගෙංගාරයට බර වූ කාන්තාවක් පිළිබඳ හෙයින් 'මෙහි නව යන්නට 'අලුත්', 'අමුත්' යන අර්ථ ගැනීම යෝග්‍යතර සේ පෙනේ. මේ තරුණ කාන්තාවන් සුසැට මායම්වලට අමතර ව නව්‍ය රසය ද දැන සිටීම ඔවුන්ගේ විශේෂත්වයයි' (පුරවීර, 2006: 102). හංසයා මාතොට වෙරළ පසුකර යාමේ දී මේ පුරයේ කාන්තාවන් සු සැට මායම් සහ නව රසය ද දන්නා හෙයින් ඔවුන්ගේ වසයයට හසුවිය හැකි බව කවියා පවසයි. සැම පක්ෂීයෙක් ම ගෙංගාරයට කැමැත්තක් දක්වයි. හංසයාට ද නව රසයන් උඩප්පා දෙමින් කවියා තැන් කරන්නේ තම අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් දුත්‍යාගේ ආභාව මුහුන් කිරීමයි.

ලඛා දුහුල් පට වසමින් තන
තබා පියෙන් පිය පියන්ත් ගෙන
බබා යෙනෙන රැසිරගණන්ගේ
සබා නෙනැද යව ඒයෙන්

උදුල
සමෙල
සුලකළ
උරුවල
(නිසර සන්දේශය :113 කවිය)

උරුවල ඒදෑන්බෙන් ගමන් කරන කාන්තාවන් පිළිබඳ වර්ණනා කරන තිසර සන්දේශ කතුවරයා පැරණි ක්වීන් අනුදත් මාරුගයෙහි ම යමින් මෙම නගරයේ වසන කාන්තාවන් පියයරු සිහින් වස්තුවලින් වසාගෙන ඇති බව පවසයි. දෙපියයුරු තද වන සේ ඒ මත තනපට රෙදිකඩික් බදිනු ලැබුයේ ආවරණය කරගැනීමට හෝ පියයුරු ලිහිල් විම වලක්වා ගැනීමට ය. ස්ත්‍රීය සිය ස්ත්‍රී ස්වභාවය මුරතිමත් කර ගැනීම සඳහා රට ආවේණික හැසිරීම හෙවත් ඉරියට රටාවක් පවත්වා ගනි. ඒ අනුව සිනාවෙන් ද කරාවෙන් ද ගමනාදියෙන් ද වූ ලිලාවන්ගෙන් ස්ත්‍රී විලාසය පිළිබඳූ වේ. මෙම කවියේ දී කාන්තාවන් සලෙල් පියයන්ගේ අත්වලින් අල්ලාගෙන අඩියෙන් අඩිය තබා බියෙන් යන එන ආකාරය පායිකයාගේ සංවේදන ඉසවිවලට සම්ප කරගැනීමට කතුවරයා සමත් වෙයි.

පරෙච් සන්දේශයෙහි උදය වර්ණනාව ආරම්භ කරන කවියා ගංගාරය දන්වන කවියක් මෙසේ ගෙනහැර දක්වයි. මිනිස් සමාජය ඇතිවීමට ලිංගික වර්යාව අත්‍යවශ්‍ය ම වූවකි. පුද්ගලයා ලිංගික සංවාසයට පොලිඩ්වන්හේ මහු ජන්මයෙන් ම දායාද කොට ඇති ඉන්දිය ප්‍රීණනයට ඇති කැමැත්ත හේතුවෙනි. රාත්‍රියේ මෙම්ප්‍රේන සැප විදිමින් තම ගතෙහි සිතෙහි තිබුණු කාමාග්නිය සන්හිදුණා වූ කාන්තා සිහි උදැසන මලිගිය මල් රෝන් මුසු ව හමන මන්ද මාරුතය හේතුවෙන් නැවතත් කාමාභාව උද්දීජ්‍යත වූ බව කවියා කියයි.

වී ද මුළු ර රති සමහම් සැප
ම ද න'ගනේ අගනක් ඇහැ
ම ද පවතින් මලිගිය රෝන් සුණු
සෙ ද දිලිහිණී යලි පෙර නැගුමට

දියුණු
සන්හිදුණු
වැකුණු
අරුණු
(පරෙච් සන්දේශය :143 කවිය)

බොහෝ අවස්ථාවල පරෙච් සන්දේශ කතුවරයා ගංගාරාත්මක වර්ණනාවල දී සංස්කෘත කාව්‍යන්ගෙන් ආහාසය ලබමින් සිය වර්ණනා හැඩ ගන්වන ආකාරය දැකිය හැකි ය. පරෙච් සන්දේශ කතුවරයා දිය කෙලි, සැදැ, නිසා උදා වැනුම්වල දී සංස්කෘත ක්වීන්ගේ වර්ණනා අනුව ගිය ආකාරය දක්නට ලැබේ (ගුණස්කර: 2013:08) යනුවෙන් විද්වතුන් මේ පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් කර ඇත.

අවිරතරතලිලායාසජ්‍රාතග්‍රමාණා
මුප්පමුපයාන්තං නිංසහේ බිගනානාම්
පුනරුජසි බිවික්තෙරමාතරිග්වාව්‍යුර්ණය
ඡ්‍යවලයති මදනාග්නිං මාලනිතාං රජෝහි: (මාස XI 17)
(ලද්ධාතයි : ගුණස්කර, 2013:08)

නොසන්සිදුණු සුරත හ්‍රිඩා ආයාසයෙන් උපන් ගුම ඇති අගනුන්ගේ නොසැනැඟුණු ගරීරයෙහි සංසිඳීමට පැමිණෙන මදන ගින්න උදය කාලයේ සුළුග තෙමේ ඉදෑද මල්වල රේණුයෙන් යුක්ත කොට යලි දැල්වීම කෙරෙයි යන මෙම සිද්ධී කළනය නැතහෙත් අවස්ථා තිරුප්‍රය රසවත් උපමාවකින් අලංකාර කරමින් ස්ත්‍රී පුරුෂ ප්‍රේමාලිංගන පායිකයාට සිහිපත් කරවයි.

ඉන්දිය ප්‍රීණනය සඳහා ම යොමු වූණ විෂයක් ලෙස කාන්තාව පැරණි ඉන්දිය ශ්‍රීලංකාවාරය කුළ දක්නට ලැබෙන බව බජාම් පෙන්වා දෙයි. සනව වැඩුණු කළවා, පළල් උකුල, මිටින් ගතහැකි ඉගසුග හා මහත් වූ පියොටුරු යුවලක් සහිත කාන්තා දේශය ඉන්දියානුවේ වර්ණනා කරති (බජාම්, 1965:227). මෙම ඉන්දිය ආහාසයෙන් ලාංකේය සාහිත්‍යය ද බොහෝ අවස්ථාවල කාන්තාව ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන වස්තුවක් ලෙස ම වර්ණනාවට ලක්කර ඇති ආකාරය මෙම පදනයෙන් පැහැදිලි වෙයි.

මනහර පුළුලුකුලු පියයුරු බරන්	දැක
මෙහෙර සියුම් බඟ නොහසළ වනැයි	සැක
හැමවර'ගණන් මැද පෙදෙසින් නො	ලැබ්සක
පුර'තුර සරන සලෙඳන් බල සකි	නොයෙක
(පරෙවි සන්දේශය : 12 කවිය)	

මේ නගරයෙහි සංචාරය කරන විනෝදකාම් සල්ලාල තරුණයන් ස්ත්‍රීන්ගේ උකුල් සහ පියයුරු බලමින් මහා බුන්මයා කුඩා දැ නිරමාණය කරන්නට පමණක් සමත් යැයි ඇති කරගත් සැකය ඒ ස්ත්‍රීන්ගේ ඉගරිය දැකීමෙන් දුරු කරගත්තේ යයි කවියා පවසයි. යොවනය සකල ගරිරයෙහි ඉතිරි පැතිරි ගිය ආකාරය ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරවමින් කවියා ඉදිරිපත් කරන ආකාරය අපුරු ය. සියල්ල මැටු මහා බුන්මයා රසවතුන්ගේ මනදාල සපුරාලීම පිණීස ස්ත්‍රීය ද සියලු ලාලිත්‍යයන්ගෙන් පරිපූර්ණ කොට නිරමාණය කළ සෞන්දර්යමය වස්තුවක් ය යන අදහස කවියා ධවනිත කරයි.

'කාව්‍යයේ පරමාර්ථය හාවයන් දියුණු කිරීම හෙවත් රස නිෂ්පත්තියයි' යන භරතමුනිගේ මූලික පිළිගැනීම අනුව රසයෙන් අනුන ඔව්‍යත්‍යයෙන් නොපිරිහුණ පරෙවි සන්දේශයෙහි දෙව්නුවර දේවාල වැනුමෙන් මෙසේ උප්‍රටා දැක්විය හැකි ය.

පියයුරු කිණිහිරි කැකුලෙක	අන්දම්
දසනග රස්වැනි ගෙල දැස	මන්දම්
ලෙලුවන කොමලත් පැහැසර	රන්දම්
අගණන් දුට නො තිබේ	තවුසන්දම්
(පරෙවි සන්දේශය :170 කවිය)	

මේ ස්ත්‍රීන්ගේ සුන්දරත්වය කෙතරම් ද කිවහොත් තවුසන් පවා සිය ධර්මයෙන් පිරිහෙතියි පරෙවි සන්දේශ කතුවරයා පවසයි. පියයුරු කහ පැහැති සුන්දර කිණිහිරි කැකුලකට උපමා කරමින් දැසමන් මල් වැනි දත් යැයි පවසමින් උවිත පදමාලාවක් මගින් කවි විතුයක් වෙයි. 'පිරිමි ප්‍රේමයෙහි නොව අනුරාගයෙහි බැඳෙති.

සැලැලිහිණී සන්දේශ කාව්‍යයේ ජයවර්ධනපුරයෙහි සිටින කාන්තාවන් පිළිබඳ තොටගමුවේ ශ්‍රී රාජුල හිමි මෙබදු වර්ණනාවක යෙදෙයි.

සිසි වන මුවන ඉග සුග ගත හැකි	මිටින
නිසි පුල් ලුකුල රිය සක යුරු තිසර	තන
දිසි රනලියෙව් රැසිර යුත් මෙපුර'	ගන
අැසි පිය හෙළන පමණින් නොවෙනි	දෙවගන
	(සැලැලිහිණි සන්දේශය : 13 කවිය)

යම පුරුෂයෙකුගේ නොත සිත ආකර්ෂණය කර ඇද බැඳ තබන අපුරුෂ වස්තුවකි ස්ත්‍රීය. ජයවර්ධනපුර කාන්තාවන්ගේ මූහුණු සඳකට උපමා කර ඇති සැලැලිහිණි සන්දේශ කවිය මුවන්ගේ ඉග මිටින් ගතහැකි බව ප්‍රකාශ කරමින් මුවනගේ පුලුල් වූ උකුල කරත්ත රෝදයකට ද පයෝධර හංසයන්ට ද උපමා කරමින් අපුරුෂ ස්ත්‍රී කාය වර්ණනාවක යෙදේ. භාවිත කාවලයෝක්තිවලින් සිහිනිග, පුලුලුකුල සහ පයෝධර පිළිබඳ ස්ථාන රැපයක් පායක සංවේදනයට ප්‍රතිනිවේගනය කිරීමට කවිය සමත් වෙයි. කාන්තාවන්ගේ මූහුණ වටකුරු සෞම්‍ය සඳට උපමා කරමින් ඇය කෙරෙහි පුරුෂයා ආසක්ත කරවා ගැනීමට කතුවරයා උත්සාහ දරයි. කාන්තා ගමනේ ලාලිතා විශේෂයෙන් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරවයි. කතුවරයා මෙහි දී පුලුල් වූ උකුල වටකුරු රෝදයකට උපමා කිරීම තුළ ඇගේ ගමනේ ලාලිතා පිළිබඳ ජැගම සිතුවමක් සහාදායාගේ හදවතෙහි මවයි. පුරයේ කාන්තාවන් ඉතා රැමත් බව කියන්නට උත්සාක වන කතුවරයා එතනින් නොනැවති ලොව සුන්දර ම කාන්තාවන් යැයි විශ්වාස කෙරෙන දිව්‍යාංගනාවන් භා සංසන්දනය කර මේ ජයවර්ධනපුරයේ කාන්තාවන් සහ දෙවගණන් වෙනස් වනුයේ “අැසිපිය හෙලීම නිසා පමණක් බව” පවසමින් කාන්තාවන්ගේ රැසිරය වර්ණනා කරයි. දෙවගණන් ඉතා සුන්දර යැයි පවතින ජන සම්මතය පිළිබඳ සවිඥාන වන තොටගමුවේ ශ්‍රී රාජුල හිමි දෙවගනක බඳු කාන්තාවක ලෙසින් පිරිමියෙකු වින්දනය සඳහා ඇශ්‍රුම් කරන නාරී දේහයක් වර්ණනා කරමින් ව්‍යාගායෙන් හැඟීම් දැනැවීමක් සිදු කරයි.

සුනිල් වලා නව සද නිලපුල්	පබල
විමල් සක් ගිරීදු කුණු සිරිවස	බැබූල
විපුල් පුලින රඩ සිකිගල මුතු	ලදුල
අකල් රන ලියෝ සරනා බල	යහළ
	(සැලැලිහිණි සන්දේශය : 56 කවිය)

කාන්තා රැපය වර්ණනා කිරීමේ දී කවියන් හිසේ සිට දෙපතුල දක්වා වර්ණනා කරමින් කාන්තාව පිළිබඳ ආකර්ෂණයක් ඇති කරවීම සාහිත්‍යයේ භමු වේ. නගරයේ සංචාරය කරන ස්ත්‍රීන් රැපකාලංකාර භාවිත කරමින් කේග කලාපය සුනිල් වලා යන්නෙන් ද, තව සද යනුවෙන් පටු තලල ද, නිලපුල් යන්නෙන් තිල් දිගැරී දෙනුවන් ද, පබල යනුවෙන් රන් පැහැ තොල් ද වර්ණනා කරයි. හිස සහ මූහුණ වර්ණනා කළ කවිය විමල් සක් යන්නෙන් කාන්තාවන්ගේ ගෙල, ගිරීදු කුණු යන්නෙන් කාන්තා පයෝධර, සිරිවැස යන්නෙන් සිහින් ඉගරිය, විපුල පුලින යන්නෙන් කාන්තාවගේ පුලුල් උකුල ප්‍රදේශය, රඩ යන්නෙන් වටොර, සිකිගල යන්නෙන් කෙසේඛ යුවල, මුතු යන්නෙන් නිය, ලදුල යන්නෙන් සිහින් අතුල් පතුල් සහ රන් ලියන් යන්නෙන් සිහින් සිරුරු ඇති රන්වන් කාන්තාවන් ද වර්ණනා කරයි. කට් සමයාගත සිතිවිලි සිහියට නගා ගෙන කළ වර්ණනාවක් එනම් කැලණී පුරයේ

කාන්තාවන්ගේ සුන්දරත්වය සහංස්‍යාට දැනවීමට රාජුල හිමි පැරණි කවී සමයට අනුකාරක වෙමින් මෙසේ උත්සාහ දරා ඇති බව පෙනෙන්. කාන්තාවන්ගේ විලාසය ඉන්දිය ගෝචර වන ආකාරයෙන් කාන්තාවන්ගේ රුප කායෙහි විවිතත්වය පායිකයාගේ සංවේදනයට පහසුවෙන් හසුකරගත හැකි ආකාරයෙන් වර්ණනා කරවීමෙන් ලිංගිකත්වය පිළිබඳ සන්නිවේදන ඉගියක් ලබා දේ.

සැලැලිහිණි සන්දේශයෙහි කැලෙනිය විහිෂණ දේවාලයෙහි තළඟන වැනුම ඉදිරිපත් කරන කවියා නාත්‍ය වර්ණනාවක දක්නට ඇති ගබඳ මාධ්‍යමය ඇති කරලමින් නාවෝචිත අවස්ථා නිරුපණය කිරීමට උචිත රිද්මයානුකූල පද මාලාවක් යොදා ගනිමින් නරතනයේ යෙදෙන කාන්තාවන් කෙරෙහි පායිකයා ආසක්ත කරවීමට වෙර දරයි.

විදෙන ලෙලෙන නරුබර පුළුලුකුල	යදි
හෙලන නගන අතනුවනග බැලුම්	දිදි
රුවින දිලෙන අබරණ කැලුම් ගත	යෙදි
සැලෙන පහන සිං වැනි රගන ලිය	රදි

(සැලැලිහිණි සන්දේශය : 74 කවිය)

විහිෂණ දේවාලයේ නාට්‍යංගනාවන්ගේ රැගුම් පිළිබඳ සිදු කරන විස්තරයේ කාන්තාවන්ගේ සුන්දරත්වය ගැන පවසන කතුවරයා ‘අබරණ කැලුම් ගත යෙදි’ යන කාවෝචිතයෙන් කාන්තාවගේ සුන්දර රු සපුව පායිකයාගේ සන්නිවේදනයට පහසුවෙන් හසුකරයි. කවියේ අවසාන පදායෙන් සෙලවෙන පහන් සිං යැයි පවසමින් ප්‍රබල වක්ෂුන්දියගත විත්ත රුපයක් සහංස් මවමින් නරතනයේ යෙදුණ කාන්තාවන් කෙරේ අනෙකාගේ සිත් ඇද බැද තබා ගැනීමට සමත් වේ.

වනවාසී යතිවරයෙකු විසින් සමජාදිත යැයි විශ්වාස කෙරෙන හංස සංදේශය සරාගී වර්ණනාවලින් තරමක් ඇත්ත් බොදු මූහුණුවරකින් යුතු ව සමජාදනය කරන ලද්දක් වුව ද කැලෙනි ගග දියකෙකළි වැනුම කවියාගේ සරල රසවත් කවී සංකල්පනා මතා සේ විද්‍යා දක්වන අවස්ථාවකි. ව්‍යාජයයෙන් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරමින් සරල බස්වහර උපයෝගී කරගත් සංක්ෂීප්ත වාර්තාවක ස්වරුපය දරන මෙම දියකෙකළි වැනුම සුවිශ්ද කරන විත්තරුප වමත්කාරය දනවයි. සරල තාත්ත්වික ප්‍රකාශන මාර්ගයක් හරහා ස්ත්‍රී පුරුෂ දියකෙකළි වැනුමක් ඉදිරිපත් කරන කතුවරයා එමගින් ගැමුරු වින්දනයක් පායිකයාට ලබා දීමට උත්සාහ දරයි.

මිනිසෙක් දිය පිනා යයි එතෙර	ට
අගනක් දිය පිනා එයි මෙතෙර	ට
පහරක් දුන සරණින් මහු සිරස	ට
අනිකක් ඇඩුවා එසදෙහි දුර සි	ට

(හංස සන්දේශය : 83 කවිය)

අගනක පය ගැ ලතු සිරසේහි	වැකි
මිනිසෙක ගෙ දිය කෙලියෙන් නො වැ	ලැකි
අනිකක ඇස රතු විය ලතු නොම	වැකි
අදා සක එ රතට වෙන දිය කර	ණෙකි
(හංස සන්දේශය : 84 කවිය)	

මහා කාචය ලක්ෂණයක් වූ ද සන්දේශ කාචය රසක ම පාහේ දක්නට ලැබෙන දියකෙලි වැනුම අතිශය ගාංගාරාත්මක ජවතිකා මහත් අනිරුවියෙන් යුතුව වර්ණනා කරන අවස්ථාවකි. හංස සංදේශයෙහි කතුන් දියකෙලියෙහි යෙදුනු බව පවසනු මිස “දියකෙලි වැනුමක්” හමු නොවෙයි. විනෝදකාම් ජනයාට සිය සරාගි මනදාල සපුරා ගැනීමට ලැබෙන අනති අවස්ථාවක් වන දිය කෙලියේ දී වන සිදුවීමක් මෙම පැදියට මුල් ව ඇතු. මිනිසෙක් දිය පිනා එතෙරට යන විට සම්මුඛ වන දිය පිනා මෙතෙරට එන කාන්තාවකට අනවශා විහිලවක් කළා විය හැකි ය. එවිට යලෝක්ත ස්ථිර සරාගි හැරීමකින් හෝ කේත්තියෙන් පහරක් එල්ල කළා විය යුතු ය. එය දුටු මෙගොඩ සිරි කත (අැතැම්විට ඔහුගේ සැඟැ පෙම්වතිය) හැකි ය. ලිංගික රෝෂ්‍යාව යනු අතිශය දරුණු දෙයකි. තමන් සතු වස්තුවක් අන් කිසිවෙකු පළද්දකට ලක් කළා යැයි සිතුනොත් හට ගන්නේ දැඩි වේදනාවකි. සැලැලිහිණ සංදේශයේ මෙන් නොව මෙහි ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය විම එතරම් ප්‍රබල නොවන බවත් එය ව්‍යාංගාර්ථයෙන් සන්නිවේදනය කර ඇති බවත් අවබෝධ කරගත යුතු ය. ගැහැනු පිරිම් දෙපාර්ශ්වය ම මෙම දිය කෙලියට සහභාගි වූ බව පැවසේයි.

මසෙක් ගොදුරු පතා මෙවුලෙහි මිණි	ගතා
එ ලදුන් බිය පතා ගත වෙවුම්මි	ගතා
එ මතු නො වෙයි ඉතා දිගු නිල් සෙවලැයි	සිතා
කොමළගනන් මූතා සරල් වරල්	ගතා
(හංස සන්දේශය: 88 කවිය)	

ඡල ක්‍රිඩාකරමින් සිරි ලදුන්ගේ ඉනේ පැලද සිටි මණිමේබලාභරණයෙහි ඇති මැණික ගොදුරකුයි සිතා මත්ස්‍යයෙකු විසින් බැහැ ගන්නා ලදී. එයින් බියට පත් කාන්තාවන්ට අනතුරුව ද බියක් ඇතිවුයේ ලිභා හරින ලද ඇයගේ කොණ්ඩිය ද මාවෙකු දිය සෙවලයයි සිතා ගිලුගත් විට ය. පද්‍යය යනු ඇති දේ විරිතකට අනුව ඇති ආකාරයෙන් ම ප්‍රකාශ කිරීම නොවේ. එසේ වූ කල්හි වාර්තාවක් මිස පද්‍යයක් නොවේ. හංස කිවියා එවැනි ස්වභාව ස්ත්‍රීන් අගනා උත්සේක්ෂාවට නාවා නව නිර්මාණයක් කරයි. මේබලාදාමය හෙවත් රසනාදාමය ගැන ලියන විකුමසිංහ මෙය පළමු කොට යෝනි ප්‍රදේශය අලංකාර කිරීමට පළදින ලද්දක් යැයි පවසයි. ක්වේන්ගේ වර්ණනාවලට අනුව හැගවෙන්නේ මෙය ඇදුම්වලට උඩින් නොව යටින් ඇදි සැවියකි. ආරම්භයේ දී මෙය ඉගරිය සහ උකුල් පෙදෙස සැරසීම සඳහා අදින ලදියි සිතිමට මේ විස්තරයන් ද තුවු දේ (ආරියපාල, 2014 :318). ‘කාන්තාවන් විසින් ජලස්නානය කරන විට පවා නො ගළවන ආභරණයක් බව පෙනේ. කාචය ගෙබරයෙහි මෙය ‘ඉණසැදි’ තමින් හදුන්වා ඇතු’ (පක්ෂ්‍යාසාර, 2011: 141). ‘මේහනස්‍ය බස්‍ය මාලා (මේහන නම් වූ අංගයෙහි වූ මාලාව) සංස්කෘත වාක්‍යයේ මුල් පද දෙකේ මූලකුරු සහ අග පදයේ අග අකුරින් ‘මේබලා’ වූ බවත් මැණික් හෝ කිකිණී ඇල්ලයෙන් මණිමේබලා නම්’ (2006: 99) වූ බවත් සුරවීර දක්වයි.

ගිරා සංදේශයෙහි ස්ත්‍රී වර්ණනාවට එතරම් ඉඩක් වෙන් කර නොමැතු. එහෙත් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනයෙහි ලා ගිරා සංදේශයෙහි දියකෙලි වැනුම වැදගත් වේ.

නැදනා දන නෙත් පැහැ ලෙසු ලා	සිට
අදනා මෙන් තම තම වෙනැ	දෙනෙරට
පිහිනා යන එන අගණන් දිය	පිට
බදනා වැනි රන් ගේ නොප	යතුරට
	(ගිරා සන්දේශය : 88 කවිය)

දිය කෙලි අවස්ථාවක දී ලදුන්ගේ අත් ඔබ මොඳ යාම නිසා ගග දිය රැලි තැගෙයි. ගග දෙපස රස් වී මිනිස්සූ ඒ දෙස බලා සිටිති. රන්වන් ගරිර ඇති කාන්තාවන් ගග පුරා එතෙර මෙතෙර පින්තින් ගග දෙපස බලා සිටින මිනිස්න්ගේ නොත් සිත් පැහැර ගත් බව කතුවරයා පවසයි.

කෝන්ගස් සෙවණ පසුකර යන ගිරවාට යටියන සිටින රුමත් කාන්තාවන් පිළිබඳ සිදුකරන වර්ණනය පාඨකයාගේ සිතෙහි ජ්‍රේමාන්විත හැඟීම් ප්‍රඛුදු කරවයි.

ගවසා සුනිල් වරලස කුසුම	පටියන
වෙහෙසා තනන තන රන නිසර	පැවියන
සහසා දිවෙන ලිය දැක තැවෙන	අටියන
නොලසා මිතුර යා ගන් නොසිට	යටියන
	(ගිරා සන්දේශය : 61 කවිය)

ඉතා නිල් වූ කේර කළාපයෙහි සුළුගට යන්නා වූ මල් පටි ගවසා සෙලවෙන්නා වූ පයෝධර නමැති රාජ හංස පැටවුන් වෙහෙසට පමුණුවමින් වහා දිවෙන්නාවූ ස්ත්‍රීන් දැක ඔවුන් කෙරෙහි ලොල්වුවන් තැවෙන්නා වූ යටියන නතර නොවී ගමන් කරන ලෙස කවියා දුත පක්ෂීයාට පවසයි. නීල වර්ණ දිගු කේර කළාපය වූකලි යුවතියකගේ පංච කළාපයෙහි එක් අංගයකි. දිව යන ස්ත්‍රීයකගේ දිගු කෙස් කළඹ සුළුගට සෙලවෙයි. මල් වැළින් පමණක් සැරසු නිරාවරණ උපුක්‍රම හා සැලෙන කෙස් කළඹ පිරිමි සිත් රාගයෙන් මෝහනය කරවයි. ලදුන් දිව යනවිට මල්වැළින් සැරසු ලැම සෙලවෙයි. හංස පැටවුන් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ “බාලොලියන්ගේ පිදි එන ලම්ද”යි. කැකුලු තන යුග සැලෙනු දුටු විට ඒ කෙරෙහි ලොල් වූ පුරුෂයේ එම ලදුන් හිමි කරගත නොහැකිවූ දැකින් ලතැවෙති. යටියන පෙදෙසේ දැකිය හැකි යුවතියන්ගේ මෝහනීය බව කවියා මෙතුලින් ප්‍රකාශ කරමින් ගිරා දුතයාට පවසනුයේ ඒ දෙස නොබලුමින් සිය රාජකාරීය සදහා පියා යන ලෙස ය. ඒ මන්ද යන් “එසේ නොවුවහොත් දුතයාට ද නිතැතින්ම සිය කර්තව්‍යය ඉවුකිරීමට අමතක වේ යැයි රවකයා බිය වූ” හෙයිනි.

කෝකිල සන්දේශ කාව්‍යයේ අන්තර්ගත විවිධත්වයෙන් හෙබේ ආකර්ෂණීය උපමා උපමේය හාවිතයන් හා ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන පැදි අතර බෙමිනොට පසු කරන කෝකිලයාට නොත් ලැබේමේ ප්‍රයෝගන ලබාගන්න යැයි කවියා පවසන මෙම පැදිය විශේෂ වේ.

වලා වලග ලෙලු සෞඛ්‍යනා ලපෙම්	කරු
සලා දෙමින් කෙළෙනා ලදගෙන	සෞඛ්‍රුති
නොලා දෙදායි පිය මගමින් වෙමින්	තුරු
කළාවියෙන් එතරව යා කර	මිතුරු
(කෝකිල සන්දේශය :92 කටය)	

ගෙෂමාන වූ හැඳුනාන්නදකර වූ සිහින් මධ්‍ය ප්‍රදේශයක් හෙවත් ඉගරියක් ඇති සූන්දර තරුණ කාන්තාවන් දිය කෙළින ආකාරය ගසෙක හිඳිමින් නරඹා කළාවිය නම් ජළාගයෙන් එතර වන ලෙස කේකිලයාට සන්දේශ රවකයා උපදෙස් දෙයි. දිය කෙළිය අතරතුර දී පුරුෂයන් ස්ත්‍රී විෂයෙහි සරාගි ව හැකිරුණ අයුරු කවසිල්මිණෙහි කුස රුෂ ප්‍රාවතිය වැළඳ ගැනීමෙන් සිහිපත් කරවයි. කාව්‍යය වූකළි බුද්ධිය නොව සංක්ලේෂනය සහ ප්‍රෝමය අමතන උදෙස්ගය, භක්තිය, ආදරය දෙසට මග පෙන්වන කළාවකි. රස අතුරෙන් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරමින් දායාද කරනුයේ ගාංගාර රසයයි. නමුත් එය සාපුව ම පැවුසුවහාන් ජ්‍රුගුඡ්සාවක් බවට පත්වෙයි. එබැවින් කවියා දියකෙළි වැනුමෙහි දී රස නිෂ්පත්තියෙහි ලා වතෙළ්ක්තිය උපයෝගි කරගැනීම කවිත්වයට හේතු වේ. සියුම ලිංගික සන්නිවේදනයක් සිදුවුවත් කවියා පවසා කර ඇත්තේ රසික හැගිම් පූඩ්‍රුවාලන ආකාරයෙන් සිය සන්දේශ භාරකයාට ගසෙක හිඳ මේ කාන්තාව නරඹා එතර වන ලෙසයි. රසිකයාගේ හැගිම පාලනය කරමින් සූලන උපමාවලින් මධ්‍යිත ගොස් වෙනස් ම ආඩ්‍යාන රිතියක් අනුගමනය කරමින් සාර්ථක ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයක් සිදුකරන අවස්ථාවක් ලෙස මෙම පදාශය හඳුන්වාදිය හැකි ය.

දුල රන්රසු රුවුදී මෙවුල	ඉකිලිය
ලොල වච්චන සලෙල්ව	නොහැකිලිය
තුල රන්ලිය ලිය යන එන තුනු	ලෙලිය
බල මිතුරු සඳ කොස්ගොඩ වෙල්	එලිය
(කෝකිල සන්දේශය :87 කටය)	

ලැකුලේ (බැඳි) බබුන රසනාදාමයෙහි ස්වර්ණමය වූ කිංකිණී නාද කරමින් පසුබව නොවී විනෝදකාම් තරුණයන්ගේ සිත්හි ආභාව ව්‍යවන ලිලෙල්පේත වූ ගරිරයෙන් රන් ලතාවන් වැනි කාන්තාවන් සිටින කොස්ගොඩ වෙල් එළිය නරඹා ලෙසට සිය සන්දේශ භාරක පක්ෂීයාට කතුවරයා පවසයි. ලැකුලේ බැඳි මෙවුලදීමේ මිණුගෙඩි සැලෙන භඩ, රන් රුවැති ලියන් ලෙලදෙමින් ගමන් ගන්නා විලාසය දැකිය හැකි වමත්කාර්ජනක වූ කොස්ගොඩ වෙල්යාය පිළිබඳ ව කෙරෙන මෙම විශ්‍රාය ද අප්‍රාව ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයක් සිදුකරයි. කවියා රසිකයා රස ගාංගාවක නිමග්න කරවා ඔහු පසසකට වී බලා සිටිම කවිත්වයයි. එහෙත් මුදුර හා සැලුලිහිණ සන්දේශකරුවන් මෙන් සිතට කාවදින බස් වහරක් මෙහි දී රවකයා භාවිත කර නොමැති බවක් පෙනේ.

අලගියවන්න මුකවෙටිතුමා සැවුල් සන්දේශයේ මිල්ලවිටිය ගම්මානයේ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ කරන වර්ණනා අතර පහත පදාශය ඒ කාන්තාවන්ගේ ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයේ උපරි තළය දනවයි.

කමල සැටිය වත දිගු නිල් නෙත් පෙටි	ය
නිසර පැටිය විලසින් යුග තන පිටි	ය
ගමුමු සිටිය මද යුදයට වෙමින ටි	ය
මිලල විටිය බල තොසකර යුග දිටි	ය

(සැවුල් සන්දේශය: 108 කවිය)

නෙඟම් මල් හා සමාන මූහුණු ද පෙතියන් හා සමාන දික් වූ නිල්පාට ඇස් ද ඇති හංස පැට්ටි හා සමාන පියයුරු ඇති අනාගයාගේ කාම යුදයට ආභාවන් සිටින මෙම නගරයේ ස්ථීන් බලා නෙත් සතුවූ කරගන්න යැයි කවියා සිය සන්දේශ හාරකයාට පවසයි.

කවි කිහිපයක් යොදා ගනිමින් දියකෙකි වැනුමක යෙදෙන සැවුල් සන්දේශ කතුවරයා දියකෙකියෙහි සිටින කාන්තාවන් විෂ්ණු දිව්‍ය රාජයා ක්ෂීර සාගරය කළඹින විට පහළ වූ ශ්‍රී කාන්තාවගේ ස්වභාවය ගත් බව මෙසේ පවසයි

දුළ පියෙළුරු සරිවන රන	කුම්බා
පල හෙළවැලි උකුලැති එක්	අම්බා
අල ලත කිරි සදුහිමි	පියුමම්බා
පල තෙලෙ පත් සිරිසර	කමලම්බා

(සැවුල් සන්දේශය :158 කවිය)

කාන්තාවේ කොකුම් කළේක ගත තවරාගෙන නාන විට දිය රැලිවලට හසුව ජ්‍යා සේදී යයි. තොල්වල තවරා තිබූ රතු පාට ද සේදී යයි. මේ කතුන් දිය කෙකින්නේ පෙම්වතුන් ද සමග ය. මේ දෙපිරිස කෙතරම සතුවින් ජල ක්‍රිඩා කළේද? ඔවුනු මෙහි හැසිරුණු ආකාරය කවියා ඉතාමත් සංයමයකින් යුතුව ඉදිරිපත් කිරීම නිසා ඒ කියවන සහංස්‍යා ද ඒ අවස්ථාවට එක් වූ බවක් හැගෙයි. රුමන් කතුන් උඩු අතට හැරී ගග දිය තලයේ පිහිනන දරුණනය ගෝභා සම්පන්න අයුරින් දිස්වේ. රත්රන් ප්‍රන්ත්කළස් සිහිකරවන කාන්තා පයෝධර සහ සුදු වැළි තලාවක් වැනි පළල් උකුලකින් හෙබි කාන්තාව ශ්‍රීයා කාන්තාව හා සම වන බව පැවසීමෙන් කතුවරයා ඇය පිළිබඳ ජ්‍යාමාන්විත හැගීම් රසික සිත්ති දැනුව්මට සමත් වෙයි.

මේ ආකාරයෙන් ස්ථී වර්ණනාවන්හි දී කාන්තා සෞන්දර්ය වර්ණනා කරමින් ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනයක් ජනනය කළ ද සන්දේශ කතුවරුන් පුරුෂ වර්ණනාවල දී ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කළේ ඉතා අල්ප වශයෙනි. විශේෂයෙන් දේව වර්ණනාවල දී සහ රාජ වර්ණනාවල දී දෙවියන්ගේ සහ රජවරුන්ගේ තේරස, කිරිතිය, රණ ගුරත්වය, ත්‍යාගයිලි බව සහ සාපු බව ආදි ගුණාංග මතු කිරීමට කතුවරු උත්සාහ දැරුණ. නිසර සන්දේශ කතුවරයා පරාතුමලාභ රජ වර්ණනා කිරීමේ දී කවි හයකින් උක්ත ගුණාංග වර්ණනා කර රු සපුව වර්ණනා කිරීමේ දී අනාගයාට උපමා කිරීම තුළදුසු වන්නේ අනාගයා 'මෙහෙසුරු විසින් ද්වා හඟ කරන ලද හෙයිනි' සි පවසයි.

අනැමි කිවිදු තුනු සිරිසරට	මල්සරු
උවම් කෙරෙනි නොම දැන පැවති	තොරතුරු
උතුම් රැවැති එනිරදු කර මිහු	අයරු
නොවෙම් මම ද ඒ මහලැනහට	ගුරු
	(තිසර සන්දේශය : 163 කවිය)

සැලුලිහිණී සන්දේශ කතුවර තොටගමුවේ සිරි රහල් හිමියෝ VI වන පරාතුම්බාහු රජතුමා, රම්බා දෙළගනගේ ස්වාමියා මෙන් රුප ශ්‍රීයෙන් යුත්ත බව 'මෙනරම්බා හිමි රු සිරිනි පැහැසර' යනුවෙන් දැක්වූහ. පරෙවි සන්දේශයේ දී කවි තෙලෙසක් යොදාගෙන රජතුමාගේ ගුණ තේෂස වර්ණනා කරන මෙහිමියන් රු සපුව වර්ණනා කිරීමේ දී අන්ග සංකල්පය සම්බන්ධ කරනු මිස ප්‍රබල වැනුමක් සිදු නොකරයි. මේ ආකාරයට රජවරුන් දසරාජ ධර්මයෙන් රට පාලනය කරන ආකාරය, යුද්ධ ජයග්‍රහණය කරන ආකාරය, තේෂස, කිර්තිය, ත්‍යාගයිලිත්වය ආදිය කෙරෙහි වැඩි අවධානය යොමු කළ ද සන්දේශ කතුවරයා රජවරුන්ගේ රු සපුව වර්ණනා කරමින් ගෘහාර රසය උද්දීපනය කිරීමට උත්සාහ දරා ඇති අවස්ථා විරල ය. කලාතුරකින් වර්ණනාවක් දක්නට ලැබුණ ද පුරුෂයෙකු සතු විය යුතු පොරුණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇති දැයි සිතෙන අවස්ථාවකට නිදුසුනක් ගිරා සන්දේශයෙන් මෙසේ උප්‍රටා දැක්වීය හැකි ය.

ලදුන් සිනිදු කොමල්ත් වැලැදැ	සිහිලස්
නදුන් මෙහිමි සෞද බඳ බදන ගුණ	රස්
නුදුන් අතුරු උරගුන් දරණ කළ	තොස්
සදුන් තුරේක සර යැයි කියමේ ද	කෙස්
	(ගිරා සන්දේශය : 38 කවිය)

කාන්තා අන්වලටන් වඩා රජතුමාගේ ගේරය සිහිල් බව කතුවරයා පවසයි. රජ සිරුර කාන්තා සිරුරටන් සදුන් සිසිලටන් වඩා සිහිල් ගුණ දරන්නේ මිහු සතු ප්‍රසන්න ගුණ හේතුවෙන් බව අවධාරණය කරයි. මෙහි දී කාන්තාවක පුරුෂයෙකුගෙන් අමේක්ඡා කරන උණුසුම වෙනුවට කතුවරයා ඉදිරිපත් කරන්නේ කාන්තාවටන් වඩා රජතුමා සිසිල් ගුණැති සොමා බවයි. උපමාවහි අගයට වඩා උපමේයය උසස් බව කීමට කවියා දරන උත්සාහය අගය කළ හැකි වුව ද වින්දනීය කවි ක්‍රියාවක් තනන්නට නොහැකි වූ බවක් හැගේ.

ඉහත සාකච්ඡා කළ නිදුසුන් වෘමරගනය කිරීමේ දී සම්භාවන සිංහල සන්දේශ කාවා සියල්ලු ම පාහේ අඩු වැඩි වශයෙන් ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කරන බවත් ඒ සඳහා උපමා රුපක භාවිතය කතුවරුන් විසින් අනුගමනය කරන ලද බවත් කාන්තා වර්ණනාවල දී වැඩි අවධානයක් යොමු කරන බවත් ගම්මාන විය. මනා සංයමයෙන් යුතු විද්‍යාඛ භාෂා ව්‍යවහාරයක් භාවිතය, වින්ත රුප මැළීම ආදි කරුණුවල බලපැමෙන් කානියෙහි ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කිරීමෙහි ලා අවර ගණයේ රසයක් නොව "සැබැ ගෘහාර රස උද්දීපනයක්" සිදු කිරීමෙන් ලිංගිකත්වය පිළිබඳ පෙළුම් සන්නිවේදනයක් සිදු කර ඇති බව අනාවරණය විය.

එහි දී ලිංගිකත්වය වබාත් ප්‍රබල ලෙස සන්නිවේදනය වන නිර්මාණ මුදුර සන්දේශයෙන් සහ සැලුලිහිණි සන්දේශයෙන් හඳුනාගත හැකි විය. ලිංගිකත්වය ප්‍රකාශ කිරීම තුළ පවතින නිර්මාණාලංකාරය අතින් මුදුර සන්දේශය අනෙකුත් සංදේශ අභිජනන රසාලිප්ත බවක් පෙන්වයි. වබාත් සංයමයක් සහ හික්මුණු බවක් නිරුපණය වන ගිරා සහ හංස සන්දේශයන්හි ලිංගිකත්ව සන්නිවේදනය කෙරෙහි එතරම් අවධානයක් යොමු නොවූ බව ද ප්‍රකාශ කළ හැකි ය. ගිරා සන්දේශ කතුවරයා අනෙකුත් අවස්ථාවල දී මෙන් ම ලිංගිකත්වය සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ද බහුල ලෙස හාටිත කර ඇත්තේ සොබාදහම ආශ්‍රිත සුන්දරත්වය නිරුපණය වන උදාහරණ ම වීම විශේෂත්වයකි.

පුර වැනුම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ දී නගරයක අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ලෙස එකල සමාජය හඳුනාගත් පුරගතනන් හේවත් අභිසරුලියන්ගේ රුප ගෝභාව භා මවුන් දැක්මෙන් පිරිම් සිත් තුළ මෝදුවන රාජික හැඟීම් ඉදිරිපත් කර ඇත. ලිංගිකත්වය සහ කාමහේශ්‍රී සිතුවිලි සැශවිය යුත්තක් නොව මිනිස් ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි අනිවාර්යයෙන් ම සපුරාගත යුතු මානව අවශ්‍යතා බව පැරණි කවියා විසින් හඳුනාගත් නමුත් එය කළා කාමයක් තුළ දී වබාත් සංයමයෙන් යුතුව නිරුපණය කිරීමෙහි ඇති වැදගත්කම ද පැරණි සිංහල සන්දේශ කාව්‍ය කතුවරුන් සිය නිර්මාණ මගින් මැනවින් විශාල කර ඇති බව නිගමනය කළ හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ භා ලිපි

අබේසිංහ ඩබ්ලු.ඒ. (1997). කමලාදාස්ගේ අනුරාගයේ මුලපොත (අනුවාදය) කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.

අලවත්තගේ, ප්‍රේමදාස ඩී. (2007). සිංහල සාහිත්‍ය මූලාශ්‍යවලින් පිළිබඳ වන පැරණි සිංහල විවාහ සංස්කෘතිය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.

ආරයපාල, අමු. ඩී. (2014). මධ්‍යකාලීන ලංකා සමාජය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.

කාන්තාවන්ගේ 'හැටහතර මායම්වල ඉතිහාසය' කාන්තාවේම තමයි ගැහැනිය... – Mirror Arts <https://mirrorarts.lk> › featured › 234...

ගම්ලත්, සුවරිත සහ අදිකාරී, ඩී. (1993). (සංස්.) ගිරා සඳෙස හා විනිසු. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.

ගමගේ, වමින්දේ. (2007). බුදු දහම, ලිංගිකත්වය සහ බොඳු ප්‍රතිපදා මාර්ගය. නුගේගොඩ : කතා ප්‍රකාශන.

ගුණවර්ධන, වි.වි.ඩස්. (1997). (සංස්.) සැලුලිහිණි සන්දේශය. කොළඹ: සමයවර්ධන ප්‍රකාශකයේ.

ගුණසේකර, බන්දුසේන. (2013). සංස්කෘතික පුස්තක මාලා 09- කෝට්ටෙ යුගයේ සන්දේශ කාව්‍ය. කොළඹ: සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව.

ජයතිලක, තේ. (2009). (සංස්.) විමර්ශන සහිත මුදුර සන්දේශය. කොළඹ: ප්‍රදීප ප්‍රකාශකයේ.

නිමාලි විනිෂියා, එම්. ලිංගිකත්වයේ සමාජ නිර්මිතය

<http://lankatarget.com/si/?p=16663> February 7, 2018

පක්ද්‍යාකිත්ති, කොටඵෙන්. (1959). සාහිත්‍ය කතා 4. කල්තර: විද්‍යාංශී පොත්හල.

- පද්ධ්‍යාසාර, ඔක්කම්පිටියේ. (2011). (සංස්.) හංස සන්දේශය. කැලණීය: කතා ප්‍රකාශන.
- ඩෑම්, එ. එල්. (1965). අසිරිමත් ඉන්දියාව. කොළඹ: රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව.
- බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා (1960). අංගුත්තර නිකාය - V කොටස. කොළඹ මූනිදාස, කුමාරතුංග. (1959), (සංස්.) පරෙවි සන්දේශ විවරණය. කොළඹ: ඇස්.
- ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.
- (2002). (සංස්.) ගිරා සන්දේශ විවරණය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.
- මොරිස්, බෙස්මන්ඩ්. (2011), නිරුවත් ගැහැනිය. (*The Naked Woman*) (පරි.) පසන් කොචිකාර නුගේගොඩ: සරසවි ප්‍රකාශකයේ.
- වර්ජයුණ හිමි, පරවාහැර. (1927), (සංස්.) විශ්වදී මාර්ග සන්නය. කොළඹ :මහාබේදී යන්ත්‍රාලය.
- සන්නස්ගල, ප්‍රංශ්බන්ධාර. (1949), සිංහල සන්දේශ සාහිත්‍යය. කොළඹ: ලේක් හටුස් මුද්‍රණාලය.
- (2020). සිංහල සාහිත්‍ය වෘත්තය. කොළඹ : ලේක් හටුස් මුද්‍රණාලය.
- සම්පත්, හෙ. ව. බිහෙළ් ඉන්දික. (2014), මයුරාරුප දීපනි- මයුරු සඳහා සරල බසින්. කොළඹ :ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.
- සැවිහෙළ, අලවිඉසි. (1962), (සංස්.) කොට්‍රිල් සඳහා විවරණය. කොළඹ: ඇම්.ඩී.
- ගුණසේන සමාගම
- සුරවීර, එ.වී. (2006), (සංස්.) තිසර සන්දේශය. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයේ.
- සෝරත හිමි, වැලිවිටියේ. (1966), (සංස්.) අමාතාවහ නම් බුත්සරණ. ගල්කිස්ස: අහය ප්‍රකාශකයේ.
- Chall, P. Leo. (1961) "Advance in Modern Sex Research: A Survey of:" in the Encyclopedia of Sexual Behavior. Vol I. New York: Hawthorn Books Inc.
- Gamage, Chaminda. (1997) *Buddhism and Sensuality*. Colombo.
- Sexual rights: an IPPF Declaration Adopted by IPPF Governing Council, 10 May 2008 (ලිංගික අයිතින් පිළිබඳ සැලුපුම් කළ මාලිය භාවය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මෙළනයේ ප්‍රකාශනය) IPPF -From choice: A World of Possibilities <https://www.bbc.com/sinhala/sri-lanka-49653301> 11.9.19
- Silva, De Padmasiri. (1973) *Buddhist and Freudian Psychology*. Colombo: Lake House Publishers.

ලේරවාද බුද්ධසමයෙහි ඉගෙන්වෙන ප්‍රතිසන්ධිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් පූර්ණ මඩිහේ සුගතසිරි හිමි

සාරසීංහ්පය

මෙලොව උපන් බොහෝ දෙනා තමාගේ මතුහවය හෙවත් මීලග ප්‍රතිසන්ධිය කුමක් වේ දැයි විමතියෙන් පසුවති. මේ සඳහා විවිධ ආගම්වල ඉගැන්වීම් අනුව කටයුතු කිරීමට ද ඔවුනු උප්සුක වෙති. ඒ අනුව ඒ ඒ සමය සම්පූද්‍යායනහි විවිධ අදාළිලි හා අහිවාරවිධි අනුව රේලග හවය යහපත් කුරුගැනීම සඳහා විවිධ ආගමික වත්පිළිවෙත්වල සහ අහිවාරවිධවල නිපුකක්ත වෙති. ලේරවාද බුද්ධසමය මේ පිළිබඳ ව අදහස් ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ කර්මය මූලාගුය වශයෙන් යොදුගතිමිති. එනම් සන්ත්වයාගේ සාංසාරික ප්‍රවෘත්තිය හෝ තිව්‍යන්තිය තීරණය කරන මූල සාධකය වනුයේ කර්මය යි. ඒ බව පරිව්වසම්පාද ඉගැන්වීමේ අවිෂ්ඨ පව්චය සංඛාර හෙවත් අවිද්‍යාව නිසා සංස්කාර රස්කරණ යන ඉගැන්වීමෙන් පැහැදිලි වේ. එහි සංස්කාර යනු රස්කිරීම යි. රස්කරන්නේ කර්ම යි. සංඛාර පව්චය ඒ අනුව සන්ත්වයාගේ හවාම් පැවැත්ම පිළිබඳ ව බලවත් වන සාධක මොනවා ද, ඒ ඒ සාධකවල අඩු වැඩි අනුව ඒ ඒ සන්ත්වයාගේ හවාම්න්වය සිදුවන ආකාරය මෙම ලිපියෙන් අනාවරණ කෙරේ.

මූල්‍ය පද - ප්‍රතිසන්ධිය, අහිවාරවිධි, කර්මය, සංස්කාර, අහිඛරමය

හැදින්වීම

සත්ත්වයාගේ මරණයෙන් මතු පැවැත්ම පමණක් නොව ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි සිදුවන්නේ කෙබඳ ක්‍රියාවලියක් දැයි දැනගැනීමට බොහෝ දෙනා උප්සුක වෙති. විවිධ පැනිකඩවලින් ඒ පිළිබඳ ව ගෙවීමෙනය කළ විද්‍යාත්ම්‍ය විවිධ මත ඉදිරිපත් කළහ. බුද්ධහම තුළ ද, සන්ත්වයාගේ මරණය එයට අනතුරුව ඇති ප්‍රතිසන්ධිය පිළිබඳ ව විශේෂයෙන් සාකච්ඡා කර තිබෙන බැවින්, ඒ පිළිබඳ ව බොද්ධ ඉගැන්වීම් මෙහි දී ගෙවීමෙනය කෙරේ. සුත්‍ර, විනය, අහිඛරම යන පිටකතුයෙහි ම ද, ඒ සඳහා ලියවුණු, අටුවා, විකා සංග්‍රහ ග්‍රන්ථයන්ගේ ද, විසිරී පවතින කරුණු රස්කර විමර්ශනයට ලක්ෂිතිමෙන් සන්ත්වයකුගේ පිළිසිද ගැනීම සිදුවන්නේ කෙසේ ද, සියලු සන්ත්වයන්ට ප්‍රතිසන්ධිය එක ම ආකාරයකින් සිදු වේ ද, තන් කෘත්‍යාය සඳහා උපස්ථිතිහක වන කරුණු මොනවා දැයි විමසා බැලීම මෙම අධ්‍යයනයෙහි මූල්‍යානිමතාරථය යි.

බුද්ධසුනෙහි ඉගැන්වෙන පරිදි ප්‍රධාන වශයෙන් සන්ත්වයන්ගේ උප්පත්ති කුම හතරකි. එනම් වත්ත්‍රවිධ යොති ය (දිස්නිකාය 03:388). එනම්,

01. අණ්ඩ්ඩ් - බිත්තරවලින් උපදින සන්ත්වයන්
02. ජලාබුජ - ගරහාජයෙහි හැදිවැඩී උපදින සන්ත්වයන්
03. සංසේදජ - කුණු වූ මස් ආදියෙහි උපදින සන්ත්වයන්

04. ඔපපාතික - ඉහත තුන් ආකාරයෙන් නූපුරින අංග ප්‍රත්‍යංග පරිපූර්ණව වෙනත් ආකාරයකින් උපදින සත්ත්වයන් යනුවෙනි. මේ පිළිබඳ ව අනිධම්මත්ථථිකාසිනියෙහි ද දැකිය හැකි ය (අනිධම්මත්ථථිකාසිනි:398).

ලේ අතරින් අණ්ඩුව සහ ජලාබුජ යන යොනි දෙකට අයන් සත්ත්වයින් මධ්‍යගැබක පහළ වන බැවින් ගබඩසෙයාක නම් වේ (අනිධම්මත්ථථිකාසිනි 2007:525). ගබඩසෙයාක සත්ත්වයින්ගේ ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාවේ සිදුවන්නේ කුමක් දැයි විමසා බැලීම සඳහා උදාහරණයක් වශයෙන් සාමාන්‍යය මත්‍යාෂ්‍ය උපතක් පිළිබඳ ව විමසා බැලේ.

මතිස් දරු උපතක් සිදුවන ආකාරය

මත්‍යාෂ්‍ය උපතක් සිදුවීමට කරුණු තුනක් සම්පූර්ණ විය යුතු බව මහාත්මේන්භාසංඛය සූත්‍රයෙහි දැක්වේ. එනම් 01. මධ්‍යියන්ගේ එකතුවීම, 02. මව සාක්ෂිවීම. 03. ගන්ධිබයකු එළඹ සිරීම යනුවෙනි (ම්ස්කීමතිකාය 01:622). මධ්‍යියන්ගේ එකතුවීම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ එම දෙදෙනාගේ කායික එක්වීම යි. එකි කායික එක්වීම සිදුවිය යුත්තේ ද, එම කාලයෙහි දී මව දරුවකු පිළිසිද ගැනීමට ඇයගේ ගේරය සූදානම්ව පවතින කාලසීමාවක් තුළ ය. නමුත් ඒ කරුණු දෙකින් පමණක් දරුවකු නූපුරින බව, තෙවැනි කරුණක් ද, තිබේමෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. එනම් බුදුදහමට අනුව දරුවා යනු තුදෙක් මධ්‍යියන්ගේ කායික සම්බන්ධතාවෙයින් ම එලයක් හෙවත් ඔවුන්ගේ ගේර කොටස්වලින් උපන් දෙයක් නොවන බව, මෙයින් පැහැදිලි වේ.

ම්ස්කීමතිකාය අවධිකරාවෙහි මහාත්මේන්භාසංඛය සූත්‍රත්වයෙන්නාවට අනුව මව සාක්ෂිවීම පිළිබඳ ව විස්තර කිරීමේ දී ස්ත්‍රීයකගේ දරුවකු උපදින ස්ථානයෙහි මහත් වූ ලේ බැංකිලක් නටගෙන බිඳී වැශිරෙන බවත්, එයින් දාරකෝප්පත්තිය සිදුවන ස්ථානය පිරිසිදු වන බවත්, පිරිසිදු වූ වස්තුවෙහි මධ්‍යියන් එක්වරක් එක් වූ පසු සත් දිනක් දක්වා දරුවකු පිළිසිද ගැනීමට සුදුසු වන බවත්, එම කාලය තුළ අත් පා හිස කෙසේ ආදි අංග පරාමර්ශනයෙන් වුව ද, දරුවකු උපදින බවත් දක්වා ඇත (ම්ස්කීමතිකායවිධිකරා 02:258). එම විකාවෙහි උප්පත්ති ස්ථානයෙහි පිරිසිදුවීම යනු ලේ වැශිර හිය බැවින් නිරෝගී වූ ද, පිරිසිදු වූ ගරභාෂය ද අදහස් කරන බවත්, වස්තුව පිරිසිදු බැවින් ඉදිරියට දින කිහිපයක් උප්පත්ති ක්ෂේත්‍රය වීම යනු දරුගැබ පිහිටීමට ස්වල්ප වූ, රුධිර මානුයක විද්‍යාමාන බව යැයි ද දක්වා ඇත (ම්ස්කීමතිකායවිකා 02:404). මෙයින් ප්‍රතිස්ථාන වන්නේ එකි අවස්ථාව වන විට ගරභාසය බොහෝ සෙයින් පිරිසිදු ව ඇති නමුත් ඉතා ස්වල්ප රුධිරයක් දරු පිළිසිද ගැනීමකට ප්‍රත්‍යාෂය වෙමින් එහි පවතින බව යි. ඒ අනුව ඔපපාතික සත්ත්වයන් හැර අනෙක් යොනි තුනෙහි ම සුපරිසුද්ධස්ථානයක ප්‍රතිසන්ධියක් නොවන බව පැහැදිලි වේ. අම්බපාලි මහරභන් තෙරණීය ඔපපාතික ප්‍රතිසන්ධියක් ප්‍රථර්ථනා කරන්නේ එහෙයිනි (පෙරිපදානය 2: 216).

තුන්වන කාරණය වන්නේ ගන්ධිබයකු එළඹ සිරීම යි. ගන්ධිබයා යනු කවරෙක් දැයි විවිධ මතිමතාන්තර බොහෝ දෙනා අතර පවතියි. මහාත්මේන්භාසංඛය

සූත්‍ර වන්ණනාවට අනුව ගන්ධබිබයා යනු මවිකුස වෙත එළඹි සත්ත්වයා ය. පවිච්චපටියිතා හොති යනු මවිපියන්ගේ එක්වීම බලමින් සම්පූර්ණයෙහි සිටින්නේය යන අර්ථය නොවේ. කරමය යන යාන්ත්‍රණයෙන් එක්තරා සත්ත්වයෙක් එම අවකාශයෙහි උපදින ස්වභාව ඇත්තේය යන අර්ථය එයින් ලබා දෙයි. ගන්ධබිබ යනු සූවද ගැන්වීමෙන් උපදින ස්වභාවයෙන් නීමින්ත වටභාලීමෙන් රස්කරන ලද, ගන්ධය යැයි ලත් නාමයෙන් භූත්වන හවාගාමී කරමයෙන් පෙළන, පවත්වන හෙයින් ගන්ධබිබ නම් වන බව ද, දැක්වේ. එනම් මවිකුස උපදින සත්ත්වයා ය (මත්ක්මනිකායටිකා : 406).

විමතිවිනෝදනී විකාවෙහි ගන්ධබිබයා යනු එහි එළඹි සත්ත්වයා අදහස් කරන බවත්, ගන්තබිබා හෙවත් යාපුත්තේයි යන අදහස එයින් අදහස් කරන අතර “ත” කාරයට “ද” කාරය යෙදීමෙන් මෙම පදය සැකසී ඇති බව දක්වා ඇත. නිදුසුනක් වශයෙන් එහි දක්වා ඇත්තේ ” ගාන්ධරවයන් හෙවත් නළවන් ඒ ඒ වරිය නිරුපනය කිරීමේ දී ඒ ඒ වෙශ ගන්නාක් මෙන් ඒ ඒ හවයෙහි නොයෙක් වෙස් ගැනීමෙන් මොහු ද, ගන්ධබිබ යැයි කියන ලද බව යි. ඔහු මවිපියන් එක් වූ පසු, දින හතක් තුළ උපදින ස්වභාවය ඇති බැවින් පවිච්චපටියිත යැයි කියන ලදී(විමතිවිනෝදනී විකා:186). මෙම කරුණු අධ්‍යයනයෙහි දී පෙනී යන්නේ ගන්ධබිබයා යනු කුසලාකුසල කරමයන්ගේ බලපෑම අනුව එක් හවයක ස්වභාවය භැර දමා වෙනත් හවයක ස්වභාවය ගෙන උපදින සත්ත්වයා හැඳින්වීමට යොදන නාමයක් බව යි. සම්මුති වශයෙන් සත්ත්වයා යැයි පැවැසුව ද, සැබැවින් ම එක් හවයකින් වූත්ව තවත් හවයකට යන සත්ත්වයකු තැන (සංයුත්ත නිකාය 01:240). එනම් ඇත්තේ අව්‍යුත්තන්ව පැවැත එන ස්කන්ධ ආයතන ධාතු පරම්පරාවක සිදු වන ක්‍රියාවලියකි. එසේ නැවත තැබුව උපදිමින් තැබුව මැරෙමින් ස්කන්ධ ආයතන, ධාතු අව්‍යුත්තන්ව පැවතීම සංසාරය කියා හැඳින්වේ (විහානවිද්‍යා:104).

එසේ ම එක් හවයක ඉපිද නිරුද්ධ වූ, ස්කන්ධ ආදි නාම රුප ධර්ම තවත් හවයකට ගමන් කරන්නේ ද තැන. වරක් මිලිදු රජතුමා නාගසේන මහරභතන් වහන්සේගෙන් අසා සිටියේ යමෙක් එක් හවයකින් වූත්ව තව හවයක උපතක් වේද, ඒ උපදින්නේ පෙර හවයෙහි සිටි පුද්ගලයා ද, තැනහොත් අනෙකෙක් ද යන බව යි. තෙරුන් වහන්සේගේ පිළිතුර වූයේ ඒ ඔහු ම නොවන බවත්, අනෙකෙකු ද නොවන බවත් ය (ආනන්ද මෙත්‍රීය මහ නාහිමි, 1962:34). තෙරුන් වැඩිදුරටත් පෙන්වා දෙන්නේ කිරී දී කිරී ද, දී කිරී වෙබරු ද, වෙබරු ගිතෙල් ද වන බවත්, එතෙකදු වූත් ගිතෙල් යනු පෙර වූ, කිරී නොවන අතර නමුත් ගිතෙල් යනු කිරී හා සම්බන්ධයක් තැනි අනෙකක් ද නොවන බව ය. මෙසේ යම් හවයක උපදින නාම රුප පෙර හවය වූ, නාම රුප නොවන බවත්, එසේ ම ඒ හා සම්බන්ධයක් තැනි අනෙකක් ද නොවන බවත් එයින් කියුවේ. පරම්පරා වශයෙන් එක ම පරම්පරාවකට ආයත් වීමෙන් අනෙක් දැය නොකිය හැකි නමුත් ඒ ඒ නාමරුප ඒ ඒ තැන ම ඉතිරි තැනිව නිරුද්ධ වූ බැවින් එය ම ද නොවන්නේය යනු මෙහි අදහසයි.

එසේ ම විහාන අව්‍යුත්තකාවහි පටිච්චමුප්පාදවිහාන වන්ණනාවහි ද ප්‍රත්‍යාගයන් ලබන ලද, ධර්ම මානුයක් හවයෙන් හවයට එළඹීන බවත්, එම හවයෙහි

කිසිවක් එයින් අන් හටයකට තොයන බවත්, එහි සකස් වූ ප්‍රත්‍යායන්ගෙන් තොරව හටයෙන් හටයට එලුම්ක් ද නැති බවත් දැක්වේ (විභංගවිධිකරා:113). මෙම ක්‍රියාවලිය පැහැදිලි කිරීමට මනුෂ්‍ය හටයෙහි වුති ප්‍රතිසන්ධි ක්‍රමය අවධිකරාවීන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කර ඇතු. ඒ අනුව “බොහෝ සයින් අතිත හටයෙහි ස්වභාවික ව හෝ උපතුමයෙන් හෝ මරණයට ආසන්න වූ කල්හි ඉවසාගත තොහැකි සියලු අංග ප්‍රත්‍යාය සන්ධි තියුණු ආයුධයකින් සිදිනවා වැනි මාරාන්තික වේදනාවන් දැනැනෙන්ට පවත් ගන්නා බවත්, එම වේදනාවෙන් පෙළෙන තැනැත්තා අවුවේ දමන ලද, අමු තල්පතක් මෙන් ගරිරය වියලි ගොස් වක්බූ ආදි ඉන්දියන් අතිගය දුර්වල වන බවත් දැක්වේ. තව ද, හඳුයවස්තුවත්, කාය ඉන්දිය, මතින්දිය, ජ්විතින්දියත් ධර්ම පමණක් ඉතිරිව පවතින බවත්, ඒ මොහොතේ මිය යමින් පවතින හඳුය වස්තුව නිශ්චය කොටගත් විස්කේකුණය එම තැනැත්තා විසින් රස්කොට ඇති ගරුක, ආවිශ්කාරා ආසන්න, කටත්තා යන කර්ම අතරින් කිසිවක් කම්ම, කම්මනිමිති, ගති නිමිති වශයෙන් අරමුණු කිරීම සිදු වන බවත් දක්වා ඇතු.

කම්මං යනු පෙර රස්කරන ලද කුසල සහ අකුසල වේතනා ය (විභංගවිධිකරා:108). කම්මනිමිති යනු යමක් අරමුණු කොට කර්මය රස්කලේ ද එයයි. එනම දානාදී පිළිමතක් කළ තැනැත්තෙකුට එම දාන වස්තුව පිළිගත් හික්ෂුන් වහන්සේලා හෝ ප්‍රජාකළ පිරිකර ආදිය ද, ප්‍රාණසාකාදී අකුසලයක් කළ අයකුට ඒ සඳහා යොදාගත් ආයුධ ආදිය ද, කම්මනිමිත්ත නම් වේ (විභංගවිධිකරා:108). ගතිනිමිත්ත යනු ඉපදිමට නියමිත ස්ථානය සි. එහි දී නිරයෙහි උපදින තැනැත්තාට ලෝදිය හැලි ආදිය වැටහෙයි. මනුෂ්‍ය ලෝකයෙහි උපදින්නේ නම් මව්‍යස, රෙදිපිළි, යානවාහන ආදිය පෙනෙයි. දෙව්ලොට උපදින්නේ නම් කල්ප වෘත්ත, දිව්‍යවිමාන දිව්‍ය සයන ආදිය දාග්‍රහමාන වේ (විභංගවිධිකරා:109).

මෙසේ මරණාසන්න කාලයෙහි එබදු අරමුණක් සිහිපත් වීම කවරතු විසින් හෝ කරන්නක් කරවන්නක් තොවේ. කම්මනියාම බලයෙන් මෙම ක්‍රියාවලිය සිදුවේ. කර්මය සතුව අවස්ථා පහක් ඇති බව අංගුත්තරනිකාය අවධිකරාවෙහි සහ එම විකාවේ සඳහන් වේ. ඒ අනුව,

1. ආයුහන සමංගිතා - ආයුහන සමංගිතාව යනු කුසලාකුසල කර්මයන් රස්කරන අවස්ථාව සි.
2. වේතනා සමංගිතා- කුසලාකුසල කර්ම රස්කරන්නා වූ වේතනාව පහළ වන අවස්ථාව වේතනා සමංගිතා නම් වේ (අංගුත්තරනිකාය අවධිකරා:255). මෙම ආයුහන සමංගිතාව සහ කම්මසමංගිතාව පිළිබඳ ව පැහැදිලි කරන අංගුත්තරනිකාය විකාවේ සඳහන් වන්නේ “ප්‍රජාගෙයෙහි උපකරණයාදිය රස්කිරීමෙහි සිට කර්මය ආයුහන සමංගිතා නම් වන අතර කර්මය සම්පූර්ණ කරන වේතනාව වශයෙන් වේතනා සමංගිතාව වේ. තව ද, එක් කුසල හෝ අකුසල කර්මයක් වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන වේතනා සම්පූර්ණ ආයුහන සමංගිතාව සි. ඒ ඒ වේතනා ක්ෂේරය වශයෙන් වේතනා සමංගිතාව වන බව සි (අංගුත්තරනිකාය විකා:356).

3. කම්මසමංගිතා- අර්හත්වයට නොපැමිණෙන තාක් සියලු සත්ත්වයන් විසින් පෙර රස්කරන ලද, විපාක දීමට සුදුසු කරමය කම්මසමංගිතා නම් වේ (අංගුත්තර නිකාය අවිධිකරා:255). මේ පිළිබඳ ව වැඩිදුර පැහැදිලි කරන අංගුත්තරනිකාය විකාව කරන ලද මූහුකුරා නොගිය විපාක ඇති කරම කම්මසමංගිතා නම් වේ. එනම් කිසියම් කරමයක් සිදුකොට එය විපාක දෙන තුරු යම්තාක් කාලයක් ගත වේ ද, ඒතාක් කාලය කම්මසමංගිතා අවස්ථාව සි (අංගුත්තරනිකාය විකා:356).
4. විපාකසමංගිතා - විපාක සමංගිතා යනු විපාක ලබාදෙන ක්ෂේරයෙහි දී දතු යුතු ය (අංගුත්තරනිකාය අවිධිකරා:පිටුව 255). තත් විකාවෙහි දැක්වෙන්නේ කරමය විපාක දීමට ඇරුණු කළේහි විපාක ප්‍රවාත්තිය වශයෙන් විපාක සමංගිතාව දතු යුතු බව සි (අංගුත්තරනිකාය විකා:356).
5. උපටියාන සමංගිතා - යම් සත්ත්වයකු අර්හත්වයට නොපැමිණෙයි ද, ඒතාක් එළේ හවයෙන් වුත්ත නිරයෙහි උපදින්නවුන්ට ගිනිදැල් ලෝදිය සැලි ආදිය වැටහෙයි. ගබඩසෙයාක සත්ත්වයන්ට මව්කුස ආදිය පෙනෙයි. දෙවියන් අතර උපදින්නවුන්ට කළේප වෘක්ෂ විමාන ආදිය වැටහෙයි. මෙම උපදින්ති වැටහෙමෙන් නොබැඳුණු බැවින් උපටියාන සමංගිතා නම් වේ(අංගුත්තරනිකාය අවිධිකරා: 255). කම්ම ආදි නිමිති වැටහෙන කාලය වශයෙන් උපටියාන සමංගිතාව යැයි අංගුත්තරනිකාය විකාවේ දක්වා ඇත (අංගුත්තරනිකාය විකා: 356).

මෙහි දැක්වෙන පරිදි මරණාසන්න කාලයෙහි කම්ම, කම්මනිමිති, ගතිනිමිති තන අතරින් යමක් වැටහිම කරම නියාමයෙහි ස්වභාවයක් සේ පැහැදිලි වේ. එසේ කම්මාදී අරමුණු ගතිමින් පවතින සත්තානයෙහි තෙන්හාව සහ අවිද්‍යාව ප්‍රාප්තිණ ය. අවිද්‍යාවෙන් ජාතියෙහි ආදිනට වසාලු කළේහි තාශ්ණාවෙන් ඒ වෙත නැඹුරු කිරීමෙන් වුතියට අනතුරුව ප්‍රතිසන්ධිය සිදු වේ. එසේ ම මරණාසන්න අවස්ථාවෙහි පහළ වන්නා තු, විත්තවිටියෙහි ඇති ජවනයන් විසින් මෙම කම්මාදී අරමුණු ගැනීමේ දී එම කුසලාකුසල කරමයන් රස්කරන මොහොතේ පැවැති ස්වභාවය මෙන් නැවත සිත අලුත්වීමක් සිදු වේ. එය යම් පුද්ගලයකු එක් ඉවුරක සිට ජලපහරකින් එගොඩ ඇති ඉවුරට පනින අවස්ථාවක වේගයෙන් දිව විත් එසේ පැතීමට ඇතිකරගන්නා වේගයට සමාන ය. එබැවින් මරණාසන්න ජවනයන්ගේ ඇති එකී ස්වභාවය බිජාක සංස්කාර (මරණාසන්න ජවනයන්ගේ ඇති වෙතනා) යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ (යම්මසංග්‍රහ විභාග මූලිකා:111).

එම සංස්කාරයන් විසින් මෙසේ හවාගාමී වීමට උපකාරයක් සපයයි. මේ පිළිබඳ ව පැහැදිලි කරන විභාගවිධිකරාව (විභාගවිධිකරා,හෙමු:පිටුව 114) දක්වා අත්තේන් එම විත්තසන්තතිය පරම්පරා වශයෙන් තාශ්ණාවෙන් මතුහවය වෙත නමන විට සංස්කාරයන් විසින් එම හවයෙහි හෙළන විට මෙගොඩ ඇති ගසක බදින ලද, රහිනක එල්ලී දියපහරකින් එගොඩට පනින පුද්ගලයකු මෙන් පෙරහවයෙහි ඇසුරු කොට ගත් හඳුය වස්තුව අතහරන බව සි. ඉන්පසුව කරමය උපද්‍රවන ලද, හඳුය වස්තුව නිශ්චය කරගැනීම ආස්ථාද කරමින් හෝ නොකරමින් හෝ ආරම්මණාදී ප්‍රත්‍යායන් විසින් ම ස්කන්ධ ආදි ධර්ම පරම්පරාව පවත්වන්නේය.

මෙගොඩ ඉවුරේහි ඇති ගසෙහි බදින ලද රහැන මෙන් පූර්ව හවය සංඛ්‍යාත අත්තභාවය හා බැඳුණු කම්ම, කම්මනිමිති, ගතිනිමිති යන ත්‍රිවිධ අරමුණු අතරින් එකක් දතු යුතු ය. පුරුෂයා මෙන් විස්තුතාණය දතු යුතු ය. දියපහරෙන් එතෙරවීමට ඇති කැමැත්ත හා සමාන ය. දියපහර ඉක්මවා යැමට දරන උත්සාහය මෙන් බිපණක සංස්කාර සැලකිය යුතු ය. යම් සේ ඒ පුරුෂයා එගොඩ ඉවුරේහි පිහිටන කළේහි මෙගොඩ තිබුණු ගසෙහි බැඳුණු කිසිවක් ආස්ථාදනය කරමින් හෝ ආස්ථාදනය නොකරමින් පොලොවෙහි තම බලවත් ප්‍රයෝගයෙන් ම පිහිටන්නේ යැයි කියන ලද කරුණ පූර්වහවයෙහි ඇසුරු කොට ගත් හඳය වස්තුව පස්වවෝකාරහවයෙහි දී හෙවත් සතර අපාය මනුෂ්‍යය ලෝකය සඳේව් ලොව සහ අසක්තිකාලය හා අරුප ප්‍රතිසන්ධී හතර සෙසු බුහ්මලෝකවල දී ආග්‍රය කරමින් සහ වතුවෝකාර හවයෙහි දී හෙවත් අරුපහවයෙන්හි ආස්ථාද නොකරමින් හෝ පුදෙක් අරමුණ හා බැඳුණු කරමයෙන් ම සිත පවතින්නේ ය යනු එහි අදහසයි. මෙහි ආස්ථාද කිරීම යනු සතුවුවීම නොව හඳය වස්තුවක් ලැබීම, හඳය වස්තුවක් නිශ්චය කොට ගැනීම යන තත්ත්වයට පැමිණීම අදහස් කරන බව මෙම උපමාවෙහි අරුපය විභාගමුල්‍යීකාවෙහි සඳහන් කර ඇත (ධම්මසංගණී විභාග මූලෝකා:111).

පෙර හවයෙහි තිබු නාමරුප ධර්ම එහි ම නිරුද්ධ වන අතර මෙම හවයට එම හවයෙන් පැමිණී කිසිදු නාම ධර්මයක් හෝ රුපධර්මයක් නොමැත. එනම් රුපයට හෝ නාමයට එක්තැනැක සිට තවත් තැනැකට ගමන්කිරීමේ හැකි යාවක් නැත. මේ බව ධම්මපදවියකරාවෙහි සිත මකුලු දැලක තුළක් තරම හෝ නැගෙනහිර ආදි ඒ ඒ දිගාවන්ට ගමන් නොකරන බව දක්වා තිබේමෙන් පැහැදිලි වේ (ධම්මපදවියකරා 01:150). වින්ත, වෙතසික නිරන්තරයෙන් ම වක්බු, සෞත, සාණ, ජ්ව්‍යා, කාය සහ හඳය යන වස්තුරුප ඇසුරු කරන අතර ඒවා ඇසුරු නොකර වින්ත වෙතසිකයන්ට පැවැතිමට නම් අරුපාවවර ප්‍රතිසන්ධීයක් ලබාසිටිය යුතු ය. ඒ ඒ වස්තු නිශ්චය කොට ගන්නා වින්ත, වෙතසික ධර්ම ද, විශ්වය තුළ ඇති කෙරී ම කාලයක් තුළ ඉපිදි නිරුද්ධ වන ධර්මයේ වන බැවින් එක්තැනකින් තවත් තැනැකට ගමන් කිරීමට තරම කාලයක් කිසිදු සිතකට නැත. එසේ ම එකදු සිතක් නිරුද්ධ වීමෙන් පසුව යළි උපදින්නේ ද නැත (ධම්මසංගණී අවියකරා:79). එනම් පෙර තිබු සිතක් නැවත කිසිතැනැක උපදින්නේ ද නැත (ම්ත්ක්විතිකාය 03:134).

එසේ ම රුප ධර්ම ද, සිතක් පවතින කාලය මෙන් 17 ගුණයකට වඩා කළක් පවතින්නේ නැත. ඒ අනුව එක්තැනැක සිට තවත් තැනැකට රුප ගමන් කරනවා යැයි පැවැසිය නොහැකි ය. අයෙකු සුව්‍යවත්ව සිටිය දී සිද්ධවන්නේ ද, යම් රුප කළාප සමුහයක් නිසා එය උපකාර කොට ගෙන ඉදිරියට රුප කළාප පහළවීමකි. පෙර තිබු රුපකළාප ඒ ඒ තැනු ම නිරුද්ධ වේ. නමුත් පෙර පැවැති වින්ත වෙතසික ධර්මයන් ද, රුප ධර්මයන් ද, පසුව උපදින ධර්මයන්ගේ පහළවීමට උපකාරවීමක් ද ඇත. එබැවින් පූර්වාපර ධර්මයන් හා සම්බන්ධතාවක් එක් සන්තානයක් තුළ දැකිය භැකි ය. ඒ පිළිබඳ ව පැහැදිලි කරනු ලබන විභාග අවියකරාව ඒ සඳහා නිදුසුනක් ලෙස සීනුවකින් තැගෙන අනුරාවය ආදිය උපමා වශයෙන් දක්වා ඇත (විභාගවියකරා,114). සීනුවකට වරක් පහර දුන් විට එම පහරදීම කරණකොට

අනුරාවයක් පහළ වේ. නමුත් පලමු පහරෙහි ගබාධය අනුරාවයන්ට පැමිණෙන්නේ නැත. පහනක් දැල් වූ විට එය දිගු කළක් පවතිනවා සේ පෙනුන ද, පලමු පහන් දැල්ල අවසානය තෙක් පවතින්නේ නැත. එසේ ම පලමුව පැවැති විත්ත, වෙතසික රුප ධර්ම ද, පසුව පහළවන විත්ත, වෙතසික, රුප ධර්ම ද එකක් නෙවේ. නමුත් පලමු පහර සහ පලමු දැල්ල අතර පසුව නැගෙන අනුරාවයෙහි සහ පහන් දැල්ලෙහි සම්බන්ධයක් පවතියි. එබැවින් එසේ ම පුරුව නාමරුප ධර්ම සමග පසුව උපදින නාමරුප ධර්මයන්ගේ නානාත්ත්වයක් ද නැත. තවත් උදාහරණයක් ලෙස කිරී මිශ්‍රණ කළේහි ම කිරී වන්නේ නම් මිදුණු කිරී කියා දෙයක් තිබිය නොහැකි ය. කිරී සහ මිදුණු කිරී අතර කිසිදු සම්බන්ධතාවක් නැත්තේ නම්, එයින් ද, මිදුණු කිරී පහළවිය නොහැකි ය. මෙසේ ඉහත දැක් වූ පරිදි අතිතහවයෙහි තිබුණු නාමරුප ධර්ම සහ වර්තමාන හවයෙහි පහළවන නාමරුප ධර්ම අතර ඇති සම්බන්ධතාව ද, එකත්ත්වයකින් හෝ නානාත්ත්වයකින් ගත නොහැකි බව මෙයින් පැහැදිලි කරයි. මිලින්ද ප්‍රශ්නයෙහි “නව සෞ න ව අක්ක්ශේ” යනුවෙන් පැහැදිලි කරන ලද්දේ මෙය යි.

මහාත්සේහා සංඛ්‍ය පූත්‍රයෙහි දැක්වෙන ගන්ධනියාගේ එපැ සිටීම යනු මවිපියන්ගේ එක්වීම ද උපකාර කොට ගෙන සිදුවන මෙකි ක්‍රියාවලියකි. මවිපියන්ගේ එක්වීම අවශ්‍ය යැයි දැක්වීමෙන් ඔවුන්ගේ ගරීර කොටස්වලින් අහිනව පුද්ගලයකු පහළවන්නේ යැයි පැවැසීම ධර්මයට විරුද්ධ වන හෙයින් පුරුව හටය සහ අපර හටයෙහි ඇති ධර්මතා නානාත්ත්වයකට පැමිණ, අහිනව හටයෙහි දී කිසියම් පුද්ගලයකුගේ සන්තානයෙහි අහිනව රුප උපදින්නේ කෙසේ ද. පලමුව උපදින්නේ රුප කාය ද, නොවේ නම් නාම කාය ද යන මෙකි කරුණු විමසා බැලිය යුතු ය.

ල් අනුව පේරවාදී බෙංධ්‍ය සම්පූදාය තුළ පිළිගැනෙන්නේ ප්‍රතිසන්ධි ලබන අවස්ථාවේ නාම කය පලමු ඉපදීමක් හෝ රුප කය පලමුව ඉපදීමක් හෝ සිදු නොවන බව යි. එනම් නාමකය හා රුපකය එකකුදු පෙර පසු නො වී එකවර ම උපදින බව දක්වා ඇත. තිද්සුනාක් වශයෙන් පවිත්‍රප්‍රකාරණයෙහි සඳහන් වන “මක්කන්තික්කතෙන නාමරුපං අක්ක්ශ්මක්ක්ශං සහජාත ප්‍රතිව්‍යාචනය” යන පායිය දැක්විය හැකි ය.

එහි මක්කන්තික්කතෙන යනු පක්ෂ්ව වොකාරභවයෙහි ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාව සි (පක්ෂ්වප්‍රකාරණ අවියකරා 02:276). නාම රුප යනු නාමං යනු ප්‍රතිසන්ධි වික්ෂ්ක්‍රාණය සහ තත් සම්පූදාක්ත වෙතසික ධර්මයෝ ය. රුපං යනු හෑදය වස්තු රුපය යි. සහජාත ප්‍රතිච්‍යා යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ යමක් උපදින කළේහි එකට ඉපදීම වශයෙන් උපකාරක ධර්ම යි (පක්ෂ්වප්‍රකාරණ අවියකරා 02:260). එය අදාරු කුරියක පහනක් දැල්වීමත්, අදාර යුතුවීමත් එකට ම පෙර පසු නොවී සිදුවීමට සමාන ය. මේ බව හික්ඩු බෝධි හිමියන් ද පෙන්වා දී ඇත (Bhikkhu Bodhi,2016:317) මහාචාර්ය වයි. කරුණාදාස මහතා Theravada Abhidhamma (2015) නම් කෘතිය දී පෙන්වා මදන්නේ “මෙම ප්‍රත්‍යාය යම්කිසි අවස්ථාවක ප්‍රත්‍යාය ධර්ම ප්‍රත්‍යායන්නේ ධර්මයන්ට එකට උපදීමින් උපකාර වන විට යෙදෙන බවයි. මෙහි දී ප්‍රත්‍යාය සහ

ප්‍රතෙකාත්පන්න ධර්ම එකට උපදින විට ලැබෙන්නේ ය යනුවෙති. අයුෂ්ක්‍රමයුෂ්ක්‍රම යනු එකිනෙකාට උපකාර වේම හි. එය මූලින් ඇත් කරන ලද, අගින් එකිනෙකාගේ උපකාරයෙන් පොලාවෙහි නොවැටි සිටින දඩු තුනකට සමාන ය (පස්වප්පාකරණ අවධිකරා 02:261).

ල් අනුව “මක්කන්තික්බණෙන නාමරුපං අයුෂ්ක්‍රමයුෂ්ක්‍රම සහජාත පවිච්‍යෙන පවිච්‍යෙන” යන පාඨයෙහි සමස්ත අර්ථය ලෙස පස්වවේකාර හවයෙහි ප්‍රතිසන්ධි ගන්නා සත්ත්වයකුට එකි ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි නාම ධර්ම සහ රුප ධර්ම එකිනෙකාට උපදින අවස්ථාවේ එකට ඉපදීම වශයෙන් උපකාර වන බව හි. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ පස්වවේකාර හවයෙහි උපදින සත්ත්වයකුගේ ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි එකිනෙකා පෙර පසු නොවී හැඳය වත්ප්‍ර රුපයත්, ප්‍රතිසන්ධි වියුෂ්ක්‍රාණයත් එකවර උපදින බව හි. ඒවා එකක් අනෙකට පළමුවෙන් උපදින්නේ නැත. ප්‍රතිසන්ධි වියුෂ්ක්‍රාණය යැයි කි කළුහි ඒ හා සම්පූක්ත් වෙතසික ධර්ම ද, අභ්‍යස් කරයි. හැඳයවත්ප්‍ර රුපය යැයි කි කළුහි වස්තු රුපය පමණක් නොව ඒ හා එකට උපදින අවිනිඩ්හොගරුප අට (පයිවි, ආපො, තෙපො, වායො, ව්‍යෝන්, ගන්ධ, රස, මජා), ජ්විතින්දීය රුපය යන වත්ප්‍ර දසකය ම සලකනු ලැබේ. ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි දී ගබඩසෙයාක සත්ත්වයන්ට එම වස්තු දසකය පමණක් නොව කාය දසකය සහ හාව දසකය ද, ලැබේ (රේරුකානේ වන්ද්වීමල නාහිමි, 2013:100).

විහෘෂිතිකරාවෙහි ද හාව රුපයක් නොමැති ගබඩසෙයාක, අණ්ඩ්ඩ්, සත්ත්වයන්ට පරිසන්ධික්ෂණයෙහි වස්තු දසක, කාය දසක වශයෙන් රුපවලින් සන්තති ශිරුප දෙකක් ද, අරුප ස්කන්ධ තුනක් ද පහළ වන බව දැක්වේ. එහෙයින් ඒවා විස්තර වශයෙන් රුප ධර්ම විස්සක් සහ අරුප ධර්ම 3ක් යැයි ධර්ම 23ක් වියුෂ්ක්‍රාණ ප්‍රත්‍යයෙන් වන නාමරුප යැයි දක්වා නැත. අගහිතග්‍රහණ (එක පාරක් ගණීන ලද දෙය නැවත ගණන් නොකිරීම්) වශයෙන් එක් සන්තති ශිරුපයකින් රුප ධර්ම 09ක් බැහැර කොට ධර්ම 14කි. හාව දසකය සහිත ව ධර්ම 33ක් ඇති අතර ඒවා ද, අගහිතක් ගහන වශයෙන් සන්තති ශිරුප දෙක අතුරෙන් ධර්ම 18ක් බැහැර කොට ධර්ම 15ක් ඇත (මෙහි දී වියුෂ්ක්‍රාණපවිච්‍යා නාමරුප නිද්දේසය මෙම විස්තරය දැක්වෙන බැවින් වියුෂ්ක්‍රාණස්කන්ධය දක්වා නැත. නමුත් වියුෂ්ක්‍රාණස්කන්ධය ද ඒ මොහොත් උපදින බැවින් එය ද, මෙම ගණනය කිරීම්වලට එකතු කළ යුතු ය) (විහෘෂිතිකරා:118). අණ්ඩ් සත්ත්වයන්ගේ මෙන් ම ජලාඩුජ සත්ත්වයන්ට ද, ප්‍රතිසන්ධියෙහි දී ලැබෙන ධර්ම මේ හා සමාන ය.

ඉන්පසුව දෙවන විත්තක්ෂණයෙහි දී පහළ වන හවුග සිත තවත් රුප සම්භායක ඉපදීමට ප්‍රත්‍යාය වේ. ඒවා සිත නිසා උපන් බැවින් විත්තත රුප නම් වේ. එසේ ම පරිසන්ධික්ෂණයෙහි දී පහළ ටු, ඉහත කියන ලද, රුපකලාප තුනෙහි ඇති තෙපො දාතුව ප්‍රතිසන්ධි සිතෙහි දිනික්ෂණයෙහි දී උතු සමුවාන රුප උපදීවයි. ඉන්පසුව යම අවස්ථාවක මව විසින් ගනු ලබන ආහාර නිසා ඒවා මෙම ප්‍රතිසන්ධිගත් දරුවාගේ ගිරියට ලැබෙන අවස්ථාවේ පටන් ආහාරණ රුප හටගනියි. ඉන්පසුව ක්‍රමකුමයෙන් වර්ධනය වන්නේ මෙම වතුප කාය (කම්ම, විත්ත, සංතු,

ආහාර යන ප්‍රත්‍යාග හතරින් හටගන්) යි. මෙහි කිසිදු අවස්ථාවක මධ්‍යමියන්ගේ ගැරී කොටස් මෙම රුප කායෙහි හෝ ජීවිතයෙහි ආරම්භය යැයි දක්වා තැත. පෙර හටගෙන තිබුණු මධ්‍යමය සම්භවයෙන් දරුවා හොතිකව ම සිදුවන නිර්මාණයන් නම් එය සහජාත ප්‍රත්‍යාග ද විරුද්ධ වේ. එබැවින් මෙම තොරතුරු අනුව ගබඩසෙයාක සත්ත්වයන්ගේ ප්‍රතිසන්ධි වික්‍රේදාණය පහළවීමත් රුපස්කන්ධයෙහි පහළවීමත් එකවර සිදුවන බව කිව නැකි ය.

එසේ ම එකී රුපය ඉතා ඕලාරික විශාල වූවක් තොවන බව ද පැහැදිලි ය. රුපකලාප තුනක් යනු ඉතා ම සියුම දෙයති. එසේ ආරම්භ වන රුපය මධ්‍යමස තුළ වැශිනා ආකාරය සංයුත්තනිකායෙහි ඉත්තික සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය. පළමුව කළය වේ. කළය අඩංගු තත්ත්වයට පත් වේ. අඩංගුය නිසා පෙසි තත්ත්වය ඇති වේ. පේසිය ගණ තත්ත්වයට පත්වේ. ගණ තත්ත්වය කෙසේ ලොම් නිය ඇති පසාක තත්ත්වයට පත්වේ (සංයුත්තනිකාය 01:366). මෙම ගාරාවට අනුව සත්ත්වයක් ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි මේ අසවලාය, මේ අසවලාය කියා නම් කළ හැකි පුද්ගලයෙක් තැත. පුදෙක් ජාති උණ්ණයක් ලෝමයෙන් කළ නූලක් අගට පැමිණි තෙල් බින්දුවක් තරම් කළයක් පමණක් වන්නේ යැයි සංයුත්තනිකාය අවධිකරාවෙහි දැක්වේ (සංයුත්තනිකායවිධිකරා 01:231).

මෙහි ජාතිඋණය යනු කවරේ දැයි දක්වන ටිකාව ජාතිඋණෙහි යනු අලුත උපන් එව්‍යක්ගේ ලෝම යැයි සඳහන් කොට ඇත. ගැබ පලා පැටවකුගෙන් ලබාගත් ලෝම අදහස් කරන්නේ යැයි ද කියනු ලැබේ (සංයුත්තනිකායවිකාව 1:562). විමතිවිනොදනී ටිකාවෙහි ජාති උණ්හ යනු එද්වස උපන් එව්‍යක්ගේ ලෝම යැයි දක්වා ඇත (විමතිවිනොදනී ටිකාව 1:376). සාරත්පදීපනි ටිකාවෙහි ද තවත් අදහසක් දක්වා ඇත. එනම් ජාති උණ්හ යනුවෙන් ඇතැමකු හිමාල ප්‍රදේශයෙහි ජීවත්වන එක්තරා එම විශේෂයක්ගේ ලොම් ජාති උණ්හ යනුවෙන් අදහස් කරන බව යි. එයට අමතර ව ඇතැමකු විසින් ඉහත කි එද්වස උපන් එව්‍යක්ගේ ලෝමය ද, ඇතැමකු ගැබ පලා අරගත් එම පැවියක්ගේ ලෝමය යැයි ද, පවසන බව දැක්වේ (සාරත්පදීපනි, පිටුව 599).

එම කළල රුපයෙහි ස්වභාවය පැහැදිලි කරන සංයුත්තනිකාය අවධිකරාව තල තෙල් බිඳුවක් තරම් වූ පිරිසිදු ගිතෙල් බිඳු මෙඳු වර්ණ ඇති දෙය කළය යැයි පවසනු ලැබේ (සංයුත්තනිකායවිධිකරා 01: 231). මෙම ඉතා සියුම වූ මෙම කළල රුපය උපදින්නේ ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයෙහි දී ය. ප්‍රතිසන්ධි අවස්ථාව යනු යම් කිසිවකු ඉහත කි නයින් එක් හවයක් අවසන් කොට අනෙක් හවයෙහි ආරම්භය සනිටුහන් කරමින් උපදින එක් විත්තක්ෂණයකට සිමා වූ අවස්ථාව යි. බුදුදහමට අනුව උපදිනිය ලෙස සලකනු ලබන්නේ මෙසේ මධ්‍යමස තුළ පහළ වන අවස්ථාව යි. මෙම කළය දින හතක් මුහුකරා ගිය පසු අඩංගු නම් තත්ත්වයට පත් වන බවත්, එය මස් සේදු ජලයෙහි වර්ණයට සමාන වන බවත්, සංයුත්ත නිකායවිධිකරාවේ දැක්වේ (සංයුත්තනිකායවිධිකරා 01:231). අඩංගු තත්ත්වයෙන් මුහුකරා යන කය එතැන් පටන් දින හතකින් උණු කරන ලද රෝම වැනි ස්වභාව ඇති පෙසි නම් තත්ත්වයට පැමිණෙයි (සංයුත්තනිකායවිධිකරා 01:231). තවත් දින හතක් ගිය කළේහි

පෙසි තත්ත්වයෙන් කිකිලි බිජුවක් වැනි සටහන් ඇති ගණ නම් වූ මස්පිබක් සකස් වේ (සංයුත්තනිකායටිකරා 01:231). එයින් ද, දින හතක් ගිය කළේහ එම කිකිලි බිජුවක් වැනි වූ රුපයෙහි බිඩිලි පහක් උපදියි. එවා අත්පා සහ හිස පහල වන ස්ථානයෝ ය. එය කරම බලයෙන් සිදුවන්නකි. මේ වන විට සති පහක් ගත්වී අවසන් ය. ඉන් අනතුරුව හයවන සතිය ආදි සති අතහැර දේශනාව සංක්ෂීප්ත කොට හතලිස් දෙවන සතියෙහි දී පරිපුරුණ වූ කයෙහි කෙස් ලොම් නිය ආදිය උපදින්නේ යැයි කෙසා, ලොමා, නබා යනුවෙන් දක්වන ලදී.

මේ අනුව මතු වන ගැටලුවක් වන්නේ මවිපියන්ගේ ධාතු කොටස්වලින් මෙම ගරීරය සකස්ව තිබේ අනතුරුව වියුක්කාණය පහල නො වූ බව යි. නොඳේස් නම් වියුක්කාණය මවිකුස පහල වී ඉන් අනතුරුව මවිපියන්ගේ ධාතු කොටස්වලින් රුපය සකස් කර නොගත් බව යි. එසේ නම් මවිපියන්ගේ සම්හවයන් දරුවාගේ බිභ්‍රිමත් අතර සම්බන්ධය කුමක් ද, එහි දී මවිපියන්ගේ සම්හවයන් එක් වූ ධාතු කොටස් මෙම කළල රුපය ඉපදීමට නෙළුම් පැලයකට මඩමෙන් උප්පත්ති ස්ථානය මෙන් උපකාර වී ඇත. නෙළුම් පැල වන්නේ මධ්‍යෙහි ය. මඩ යනු පිරිසිදු දෙයක් නොවේ. නමුත් මඩ නොමැතිව නෙළුම්වලට පහළ විය නොහැකි ය. නමුත් නෙළුම් යනු මඩ නොවේ. මඩ යනු නෙළුම් ද නොවේ. නමුත් නෙළුම්වල ඉපදීමට මඩ උපකාර වන්නේය. මඩ නොමැතිව නෙළුම් මල්වල හටගැනීමක් නැත. මවිපියන් විසින් රුධුකුගේ ප්‍රතිසන්ධියට ලබා දෙන උපකාරය ද මෙවැනි ය.

මිලින්දපං්ඡ්ඛලයෙහි ගබඩාවක්බන්තික ප්‍රශ්නයෙහි අවසානයෙහි නාගසේන මහරහතන් වහන්සේ විසින් සත්ත්වයන්ගේ මවිකුස පිළිසිදු ගැනීම කරුණු හතරකින් තීරණය වන බව පැහැදිලි කර ඇත. එවානම්, කරම වශයෙන්, යොනී වශයෙන්, කුල වශයෙන්, ආයාවන බලංගොඩ ආනන්ද මෙමත් මහනාහිමි, 1962:119) වශයෙනි.

01. කරම වශයෙන් සත්ත්වයන්ගේ මවිකුස පිළිසිදු ගැනීම-

අැතැම් සත්ත්වයෝ ඉතා දියුණු වූ, කුසල් මුල් ඇත්තෙන් වෙති. මවුන්ට තමාගේ උප්පත්තිය සිදුවිය යුත්තේ කවර කුලයක ද, කවර දිව්‍යය තීකායක ද, අණ්ඩුව ද, ජලාබුජව ද, සංසේදුව ද, මිප්පාතිකව ද යන කාරණය තීරණය කළ හැකි යැයි මිලින්දපං්ඡ්ඛලයේ දී පැහැදිලි කර ඇත (ආනන්ද මෙමත් මහනාහිමි, 1962:119). මෙම අදහසට පදනම් වන්නේ ම්‍රෘක්කිමන්තික සම්බන්ධතා වහන්සේ "මහණෙනි, මේ ගාසනයෙහි මහණ, සද්ධාවෙන් සමන්නාගත වේ. ශිලයෙන් සමන්නාගත වෙයි. සුතයෙන් සමන්නාගත වෙයි. සුතයෙන් සමන්නාගත වෙයි. ත්‍යාගයෙන් සමන්නාගත වෙයි. ප්‍රායාවෙන් සමන්නාගත වෙයි. මහුව මෙස් සිතක් වෙයි. මම කය බිඳී මරණයෙන් මතු ක්ෂේත්‍රීය මහාසාල කුලයෙහි උපදීම් යැයි අදහස ඇතිවේ. මහු මෙස් සිතයි. සිත පිහිටුවයි. ඒ සිත වඩයි. මෙස් වඩන ලද, මෙස් බහුලිකාත කරන ලද මහුගේ ඒ සංස්කාරයෝ ද විහරණය ද, එහි උපත පිණිස පවතියි. "මහණෙනි, මේ මාරගය, මේ ප්‍රතිපදාව ඒ උපත පිණිස පවතියි (ම්‍රෘක්කිමනිකාය 03, බුජසං:256). මෙම සුත්‍ර අවියකරාව විමසා බැලීමේ දී විශේෂයෙන් සෝතාපන්න එලය හෝ අධිගමනය

නොකළ පෘථිගේ ආයකුට මෙම සූත්‍රයෙහි ඉගැන්වෙන කම්ම වශයෙන් ප්‍රතිසන්ධිය තිරණය කරගත හැකි ප්‍රතිපදාව ඉතා ප්‍රයෝග්‍රනවත් බව දැක්විය හැකි ය. මෙම සූත්‍ර පායයෙහි සද්ධා, සීල, සුත, වාග, පක්ෂුක්ෂා යනුවෙන් ධර්ම පහක් දක්වා ඇත. එසේ ම අසවල් තැන උපදින්නෙම් සි ප්‍රාර්ථනාවක් ද දක්වා තිබේ. අවිකරාවෙහි කියැවෙන පරිදි යමකුට පක්ෂුව ධර්ම තිබුණ ද ප්‍රාර්ථනාවක් නොකළේ වී නම් ඔහුගේ මතු භවය අවිනිශ්චිත ය. යමකුට ප්‍රාර්ථනාවක් ඇත්ද, නමුත් පක්ෂුව ධර්ම නැති ද, ඔහුගේ මතු භවය ද, අවිනිශ්චිත ය. යමකුට ඒවා ඇත්ද, ඔහුගේ මතු භවය නිශ්චිත ය. අහසට විසිකරන ලද කේටුවක් අගින් හෝ මැදින් හෝ මුලින් හෝ බිම වැවෙයි ද, ඒ පිළිබඳ ව නියමයක් නැති ද, මෙසේ සත්ත්වයන්ගේ ප්‍රතිසන්ධි ගැනීම ද, අවිනිශ්චිත ය. එබැවින් කුසල කර්මයක් කොට කිසියම් තුනක් ප්‍රාර්ථනා කිරීම ම යහපත් ය (ම්ත්ක්මිනිකායවියකරා 04, හෙමු:101).

මිලින්දපක්ෂයෙහි කර්ම වශයෙන් සිදුවන පිළිසිදිම ද, සංඛාරුප්පත්ති සූත්‍රය හා එම අටුවාවෙහි දැක්වෙන විස්තරය ද උක්ත කරුණ සාධනය කර ඇත. ඒ අනුව ඇතැම් සත්ත්වයන් ප්‍රතිසන්ධි ගන්නේ තමා කුමති ස්ථානයක තමා කුමති ආකාරයකිනි. එයට දියුණු වූ සද්ධාදී කුසල ධර්ම හේතුවන්නේ ය.

02. යෝනි වශයෙන්

යෝනි වශයෙන් පිළිසිද ගැනීම යනු කමක් දැයි මිලින්දපක්ෂයෙහි මෙසේ පැහැදිලි කරයි. කිකිලියන් වාතයෙන් ගැබිගනියි. කෙකුණීයෝ අහස ගිගුරුම් දෙන භඩ අසා ගැබිගනිති. සියලු දෙව්වරුන් මවකුස පිළිසිද ගැනීමක් නැත. මුහු නොයෙක් ආකාරයෙන් උපදිති (ආනන්ද මෙම්ති මහනාහිමි, 1962:119).

මෙහි සියලු සත්ත්වයන් ප්‍රතිසන්ධි ගන්නා ආකාරය නොදැක්වෙන බැවින් ඒ පිළිබඳ ව ම්ත්ක්මිනිකායෙහි මහානසීහනාද සූත්‍රයට අනුව මෙසේ දැක්වේ. අන්චිජ, ජලාබුජ, සංසේදජ, ඕපපාතික යනුවෙන් යෝනි භතරකි. ඒ අතරින් දෙව්වෝ ද, නිරිසත්ත්වයෝ ද, ඇතැම් මනුෂ්‍යයෝ ද, ඇතැම් විනිපාතික සත්ත්වයෝ ද ඕපපාතික උපදිති (ම්ත්ක්මිනිකාය 01:178). මේ පිළිබඳ වැඩියුරටත් පැහැදිලි කරන ම්ත්ක්මිනිකාය අවිකරාව දක්වා ඇත්තේ දෙව යනුවෙන් වාතුරුමහාරාජ්‍යකයෙහි පටන් ඉහළට ඇති සියලු දෙව්වරුන් සහ බුහ්මයන් කියැවෙන බව යි. බුමාවු දෙව්වරු යෝනි භතරෙහි ම පහළ වෙති. එකවිවේ ව මනුස්සා යැයි අදහස් කරන ලද්දේ මනුෂ්‍යයන් අතරින් ඇතැමක් ඕපපාතික බැවිනි (අම්බපාලි තෙරණීන් වහන්සේගේ උප්පත්තිය, අපදානපාලි 02:216). එසේ ම ආදිකල්පික මනුෂ්‍යයෝ හෙවත් කල්පයෙහි පළමුව උපදින බණ්ඩාලාවින් වුත්ව ආකාශවාරීව හැසිරෙන මනුෂ්‍යයෝ ඕපපාතිකව උපදින බව යි (අහිඩම්ත්ප්‍රවිකාසිනීවිකා:512).

මනුෂ්‍ය ලෝකයෙහි බොහෝ සෙසින් සත්ත්වයෝ ජලාබුජ ම උපදිති. අන්චිජ උපදින අවස්ථා ද ඇත. කුන්තපුත්තත්විස්ස තෙරුන් වහන්සේලා දෙදෙනා නිදුස්න් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය (සාරත්පරිදීපනී:114). ධර්මාගෝක සමයෙහි කුන්තපුත්තත්විස්ස නමින් තෙරුන් වහන්සේ නමක් වැඩිසිටියන. එම තෙරුන් වහන්සේගේ මව කොන්තකිරිලියක් හෙවත් කින්නරාවියක් බව සඳහන් වේ. ඇය

මනුෂ්‍ය පුරුෂයෙකු සමග සංචාසයෙන් උද බිත්තරයකින් තෙරැන් වහන්සේ උපන් බව දැක්වේ (සාරත්පරිපත්:114).

සංසේද්පත ද උපදින මනුෂ්‍යයෝ වෙති. පොක්බරසාති බමුණා සහ පුදුම්වති දේවිය උදාහරණ වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. ඒ අතරින් පොක්බරසාති බමුණා උපදින්නේ හිමාලයෙහි තිබ පොකුණක නෙළුමක යැයි සඳහන් වේ. එක්තරා තාපසයෙක් ඒ තෙළුම ගෙන එහි සිටි දරුවා දැක් දරුවා උස් මහන් කොට රුපුව භාරදුන් බවත්, පොකුණෙහි වැනිර ඩුන් බැවින් පොක්බරසාති වූ බවත් කියැවේ (සුත්තනිපාත අවිධිකරා:379). එක්වතාවක දී පදුමාවති දේවියට උපන්නේ උත්පලවන්නා තෙරණිය යි. කාශ්‍ය ප්‍රුදුරුදුන්ගේ කාලයෙහි බරණැස් තුවර රජ පවුලෙහි ඉහිද අවුරුදු විසිදහසක් බමිසර රක පිරිවෙණක් කරවා පුරා කොට දෙවිලොව උපන්තිය. මෙසේ පිංකරමින් පැමිණ වරක් පර්වත පාමුල නෙළුම් විලක නෙළුම් ගැබක උපන් බවත්, ඇය ද, එහි විසු තාපසයෙක් අතින් පෝෂණය වූ බවත් සඳහන් වේ (අංග්‍රේතරනිකාය අවිධිකරා 01:189). විනිපාතික සහ තීජ්කඩාමත්ත්වික ප්‍රේතයන් නිරිසතුන් මෙන් ම ඕප්පාතික ය ඉතිර සත්ත්වයෝ යෝනි හතරෙහි ම උපදිති. ඔවුන් යම්සේ ද, මෙසේ යක්ෂයෝ ද, සියලු සිවුපා පක්ෂී උරග ආදී සියල්ලෝ ද යෝනි හතරෙහි ම උපදිති (ම්ත්කඩමතිකායවිධිකරා 02:29).

මෙම දෙවන අංගයෙන් පෙනී යන්නේ ඒ ඒ සත්ත්ව නිකායන්ගේ උපදින විට ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි ඉපදිය හැකි යෝනි අනුව උපදින ආකාරය තීරණය වන බවයි.

03. කුල වසෙන -

මෙහි දී කුල වශයෙන් සත්ත්වයන්ගේ පිළිසිදිම සිදුවන්නේ කෙසේ දැයි යනු ඒ ඒ හවයෙන් වුත වන සත්ත්වයෝ යම් යම් කුලයක උපදින් ද, ඒ ඒ කුලයට අනුකූලව පහළ වෙති (ආනන්ද මෙමති මහනාහිමි, 1962:120). මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ දෙවියන් බහුන්, තිරිසතුන් මිනිසුන් ආදි කවර ස්වභාවයකින් ජ්වත් වුව ද, මරණයෙන් පසු වෙනයම් හවයක උපදින්නේ නම්, එම හවයෙහි ස්වරුපය ඔවුන් හිමි වන බවත්, පෙර ස්වරුපය අහිමි වන බවත් ය. විවිධ හවයන්හි ඉහිද සිරිය ද, මිනිස් ලොව උපන් පසු මනුෂ්‍ය ස්වරුපය උපදින්නේ පෙර හවයන් පිළිබඳ ව මතකයක් නොමැත්තේ එම කරුණ තිසා විය හැකි ය. මනුෂ්‍යයන් අතර ජාති ස්මරණය ලැබෙන්නේ ඉතා ස්වල්ප දෙනකුට පමණි. දෙවිලොව බඩලොව එසේ නැත. ඒ උපතත් සමග උපන් ස්ථානයට අනුව සිදු වූ වෙනසක් බව මෙම පැහැදිලි කිරීමෙන් පෙනී යයි.

04. ආයාවනා වසෙන -

ආයාවනා වශයෙන් සත්ත්වයන්ගේ පිළිසිදිම සිදුවන්නේ කෙසේ දැයි මිලින්දපක්ෂයෙහි දී දක්වා ඇතේ. ඒ අනුව ඇතැම් සද්ධා, සිල ආදි උතුම් ගුණ ඇති ධනවත්, නමුත් දරුවන් නොමැති පවුල් වෙත්. උසස් කුසල සම්පත්තියක් ඇති දිව්‍යපුනුයක් ද, වුත වීමට ආසන්න ව සිරියි. එබදු අවස්ථාවක ගතු දේවින්දුයා පෙර කී කුලයට අනුකම්පාවෙන් එහි උපදින ලෙස වුත්වීමට ආසන්න දේවිතාවාගෙන්

ඉල්ලා සිටියි. එම ඉල්ලීමට අනුව එකී දිවා පුත්‍රාය මධ්‍යිකාස ඉපදීම සිදු වෙයි (ආනන්ද මෙමත් මහනාහිමි, 1962: 120). සාම්බුමාරයාගේ ප්‍රතිසන්ධිය සිදුවන්නේ ද මෙකී සිවුවන ක්‍රමයෙනි (ජාතකට්ටීකරණ 07:61). මෙම සිවුවන කාරණය පළමු වන ක්‍රමයට සමාන වුව ද, වෙනසකට ඇත්තේ සක්දේවියන්ගේ ආරාධනයෙන් කිසියම් ක්‍රියාකාරක අනුකම්පාවන් එහි පිළිසිද ගැනීම සි.

මිලින්දපැන්දේහයෙහි සඳහන් වන පරිදි

1. යොනිජ්පාවෙසනේ බැඩෙන සම්භවති. - පුරුෂ සම්භවය හෙවත් ගුණ ධාතුව යොනියෙහි ප්‍රවිශ්ට කිරීමෙන් දරුගැබ පිහිටියි.
2. මුඛ පානෙනාපි ද්වය සන්නිපාතො හවති. - මුඛයෙන් ප්‍රවිෂ්ට කිරීමෙන් මවිපියන්ගේ එකතුවේ සිදු වේ.
3. ආමසනෙන සන්නිපාතො ජායති. - ස්පර්ශයෙන් ද එක්වීම ඇති වෙයි.
4. උංහසනම්පි සන්නිපාතො - සතුවූ ආකාරයකින් සිනහසීම ද එක් සන්නිපාතයකි
5. උල්ලපනම්පි සන්නිපාතො - උසස් කොට කථාකිරීමෙන් ද එක්වීම ද වේ
6. උපනීජ්කඩායනම්පි සන්නිපාතො - සිතින් සිතා බැලීමත් එක් සන්නිපාතයකි (ආනන්ද මෙමත් නාහිමි, 1962:117-119).

මිට අමතර ව පාරාජීකා අවධිකරාවේ ප්‍රථම පාරාජීකා වණ්ණනාවහි ද දරුවක පිළිසිද ගත හැකි ක්‍රම 08ක් දැක්වේ. එවානම්,

1. මෙමුන ධරුම සේවනයෙන් යනු සාමාන්‍ය සම්මත ක්‍රමයට ස්ථී පුරුෂයන් විසින් මෙමුන ධරුම සේවනයෙන් ගැබිගන්නා ආකාරය සි.
2. කායසංස්ගේයෙන් යනු ඇතැම් ස්ථීන් සාතු වූ කල්හි ජන්දරාගයෙන් රත්ව පුරුෂයන් විසින් ස්ථීන්ගේ අත් පා ආදි අංග ප්‍රත්‍යාගයන් ස්පර්ශ කිරීම තෙවැමෙන් ගැබිගැනීම සි.
3. රේඩිපිලි භාවිතයෙන් යනු පුරුෂයකුගේ මිදුණු ගුණාණු සහිත රේඩිපිලිහාවිතයෙන් ගැබිගන්නා සේවනාවය සි. නිදුසුන් වශයෙන් උදායී තෙරුන්ගේ පුරාණ දුතිකාව වූ හික්ෂුණිය, රාගයෙන් රත් වූ, උදායී තෙරුන්ගෙන් මිදුණු ගුණ බාතුවහි කොටසක් මුඛයෙහි ද, කොටසක් රේඩිකඩ් ද සමග අංග ජාතයෙහි පිවිසුවා ගැනීමෙන් ද ගැබිගන්තිය. මෙය ගැබිගන්නා තෙවැනි ක්‍රමය සි.
4. ගුණු පානයෙන් ගැබී ගැනීම තවත් ක්‍රමයකි. නිදුසුන් වශයෙන් මිගසිංහ තාපසයාගේ මව වූ මුව දෙන සාතු වූ සමයෙහි තාපසයාගේ කැසිකිලිකරන තැනට පැමිණ ගුණු සහිත මුතු පානය කළාය. ඇය එයින් ගැබිගෙන මිගසිංහ තාපසයා බිහිකළාය. මෙසේ අගුණ පානයෙන් ගැබී ගැනීම වේ.
5. නාහි පරාමර්ශනයෙන් ද ගැබිගැනීයි. සාම කුමාරයාගේ පියා වූ දුකුල පණ්ඩිත තුමා පාරිකා තාපසිය සාතු වූ කල්හි ගතු දේවින්දෝගාගේ ඉල්ලීම පරිදි ඇයගේ නාහිය පරාමර්ශනය කිරීමෙන් සාම්බුමාරයා පිළිසිද ගත් බව නිදුසුනකි.
6. රුප දරුණනයෙන් ද ගැබී ගැනීම සිදු වේ. එනම් ඇතැම් ස්ථීන් සාතු සමයෙහි පුරුෂ සංසර්ගයක් නොලැබේ ජන්දරාග වශයෙන් ගේ තුළ ම හිද

පුරුෂයන් ගැන සිතයි. එයින් ඇය ගැබිගනියි. කාය සංසරගාසී කරුණු නිසා කාන්තාවක් කෙසේ ගැබිගන්නේ දැයි යන කාරණය පැහැදිලි කරන සාරත්ප්‍රදීපනියෙහි දැක්වෙන්නේ ජන්දරාගය උපදින විට ස්ත්‍රීයගේ ගුතු කොට්ඨාස වලනය වන බවත්, එය ද ගැබ පිහිටීමට ප්‍රත්‍යාග වන බවත් ය. ස්ත්‍රීයගේ ගරීරය ද, රසාදී සත්තධාතු පවතින්නේ යැයි එහි දක්වා ඇත (සාරත්ප්‍රදීපනි : 402).

7. ගබිදය ඇසීමෙන් කෙකිනියන් ගැබිගන්නා බව දැක්වේ. ඒ අනුව කොකුන් අතර පුරුෂ සතුන් නැති බවත්, මුවුනු සතු වූ කාලයෙහි අහස ගොරවන හඩ අසා ගැබිගන්නා බවත් දැක්වේ. තිකිලියෝ ද ඇතැම් කලෙක කුකුලකුගේ හඩ අසා බොහෝ දෙනා එකවර ගැබිගනිති. ගව දෙනුන් ද එසේ ය.
8. ගන්ධය ආස්‍රාණය කිරීමෙන් ගව දෙන්නු ගැබිගන්නා බව දැක්වේ (සමන්තපාසාදිකා 01:147). එනම් ගව දෙන්නු ද ඇතැම් විටෙක වෘෂ්ඩ ගන්ධයෙන් ගැබිගන්නා බව සමන්තපාසාදිකාවේ දැක්වේ (සමන්තපාසාදිකා 01: 147). මේ පිළිබඳ ව සාරත්ප්‍රදීපනියෙහි ද දැක්වේ.

නිගමනය

සත්ත්වයකුගේ ප්‍රතිසන්ධික්ෂණය යනු අතිශය කුඩා කාලයක් තුළ සිදුවන ක්‍රියාවලියකි. ඒ ක්‍රියාව සිදුවන්නේ පෙර හවයෙහි සම්බන්ධයක් සහිතව ය. නමුත් පෙර හවයෙහි තිබු කිසිවක් මෙම හවයට නොපැශීලී හෙයින් පෙර හවයෙහි සිරි සත්ත්වයා ම අභිනව හවයට නොපැශීලී හෙයින් ප්‍රතිසන්ධියට මුල් වූ කර්මාදිය සකස් වන්නේ පෙරහවයෙහි බැවින් අන්තර සම්බන්ධයක් හේතු එලවාදීව හේතුකොට ගෙන බවත් මෙම පැහැදිලි කිරීම තුළින් පෙනී යයි. ඒ අනුව හවයෙන් හවයට ගමන් කරන කිසිවක් නොමැති අතර පවත්න්නේ හවයෙන් හවයට ඉපිද නිරුද්ධ වන නාමරුප ධර්මයන්ගේ පරම්පරා වශයෙන් ඇති සම්බන්ධයක් පමණි. ප්‍රතිසන්ධික්ෂණයට පෙර විශ්දානුය බැසැගැනීමකට සූදුසූ පරිදි කල් ඇතිව සකස් ව තිබු කළලය නම් රුපයක් නැත. එසේ ම ප්‍රතිසන්ධි විශ්දානුය පහළවීමත් එම හවයෙහි ඉපිදිය යුතු රුපයන් පහළවීම ආරම්භ වීමත් එකවර සිදු වන ක්‍රියාවක් බව රේරවාදී බොද්ධ ඉගැන්වීම ය. සැකෙවින් පවසනාත් සත්ත්වයාගේ උපත වූක්ලී ව්‍යුත් විත්තයන් සමඟ හේතු-එළ සමවායෙන් ප්‍රතිසන්ධි විත්තය පහළවන්නේ ඔහුවත් නොවන මුහු නොවේමත් නොවන (නව සො නව අඛ්‍යෙක්‍යා) අන්තර සම්බන්ධතාව නොමැති කර්මානුරුප ක්‍රියාවලියකි. රේරවාදයට අනුව එහි අතරක් හෙවත් අන්තරාහවයක් (Intermediate state) නැතු. එකී ප්‍රතිසන්ධිය නවීන විද්‍යාවෙහි දක්වා ඇති කුමවේදයන්ට වඩා වෙනස් ආකාරයන්ගෙන් ද, සිදු විය හැකි බව බුද්ධගමහී පිළිගැනීම බව පෙනී යන අතර එම ප්‍රතිසන්ධිය සියලු සත්ත්වයන්ට එක ම ආකාරයකින් සිදු නොවන බව මෙම අධ්‍යායනයෙන් නිගමනය කෙරේ.

ආයුත්ත ගුන්ප හා ලිපි

අංගුත්තරනිකාය අවධිකරණ 1, (2009) (සංස්.) ධම්මානන්ද හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය.

අංගුත්තරනිකාය රිකා, (2013), (සංස්.) දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

අපදානපාලි 2, (1983), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව
අනිධිමමත්පරවිභාවිතී, (2007), මකුලුවේ විමල හිමි, විකිර බණ්ඩාර සිලෝගම.

කොළඹ: එස්. ගොඩගේ සහ සමාගම.

අනිධිමමත්පරවිකාසිනීවිකා, (2010), (සංස්.) දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

අනිධිමමත්පරවිකාසිනී පුරාණවිකාව 2, බුරුම ජවායිසංගීත මුදණ
ජාතකටියිකරා 7, (2012), (සංස්.) විදුරපොල පියතිස්ස හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

ලේඛිපදානය 2-ii, (1983), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව
දිස්ත්‍රික්කාය 3, (1976), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව
ධම්මසංගණ විභාග මූලවිකා, බුරුම ජවායිසංගීත මුදණ
ධම්මපදායිකරා 1, (2009), (සංස්.) කහවේ රත්නසාර හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

ධම්මසංගණ අවධිකරණ, (2012), (සංස්.) යගිරල පක්ෂ්‍යානන්ද හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

පක්ෂ්‍යාපකරණ අවධිකරණ 2, (2012), (සංස්.) රේරුකානෙ වන්ද්විමල හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

පවිත්‍රානප්පකරණය, (1989), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව මුදණාලය.

මත්ස්‍යානිකාය 1, (1964), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව මුදණාලය.
මත්ස්‍යානිකාය 3, (1974), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව මුදණාලය.
මත්ස්‍යානිකායවියිකරා 2, (2009), (සංස්.) ධම්මානන්ද හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

මත්ස්‍යානිකායවියිකරා 4, (2009), (සංස්.) ධම්මානන්ද හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය මත්ස්‍යානිකායවිකා 2, (2010), (සංස්.) දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

මිලින්දපක්ෂ්‍යාන, (1962), (සංස්.) බලංගොඩ ආනන්ද මෙමත් මහනාහිමි, එච්.කේ.චී. වන්ද්සේන මුදණය.

විභාගවියිකරා, (2012), (සංස්.) යගිරල පක්ෂ්‍යානන්ද හිමි, දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

විමත්විනෝද්‍යානී රිකාව 1, (2018), දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

සංයුත්තනිකාය 1, (1960), බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ගුන්ප මාලා, ලංකාණ්ඩුව
සංයුත්තනිකායවියිකරා 1, (2009), (සංස්.) විදුරපුර පියතිස්ස හිමි, සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

සංයුත්තනිකායවිකාව 1, (2012), (සංස්.) දෙහිවල: බොඳේද සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

සමන්තනපාදිකා 1, (2012), (සංස්.) බද්දෙගම පියරත්න හිමි, වැලිවිටයේ සේරත හිමි,
සයිලන් හේවාවිතාරණ හාරය

සාරත්පිළිපත්, (1914), බිහල්පෙළ දෙවරක්ධන හිමි, ඩී.සී. අජ්පුහාම් මූද්‍රණය.

සුත්තනිපාත අටියකථා, (2012), (සංස්.) සුරියගොඩ සුමංගල හිමි, මාපලගම වන්දනෝති හිමි, සයිමන් හේවාචිතාරණ හාරය

අභිධම්මත්ථරසංග්‍රහ, (2013), (සංස්.) රේරුකානේ වන්දවීමල හිමි, පොකුණුවිට: ශ්‍රී වන්වීමල ධරම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය.

Bhikkhu Bodhi, (2016), *Comprehension Manual of Abhidhamma*, Kandy: Buddhist Publication Society.

Karunadasa, Y. (2015), *Theravada Abhidhamma*, Kandy: Buddhist Publication Society.

„“

ඉතිහාසය, ඉතිහාසකරණය සහ එම විෂයයන්හි ස්වභාවය මහින්ද සෝමතිලක

සාරසිංහ්‍යෙපය

මානව වර්ගයාගේ ආරම්භයෙහි සිට වර්තමාන සමය වන තෙක් කාලයෙහි දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික, ආගමික සහ සමාජ සම්බන්ධතා යන කෙශේෂයන්ට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් අනුතුමයෙන් වර්ධනය වී ඇති ආකාරය පිළිබඳව කරුණු විමසා බැලීම ඉතිහාස විෂයයෙන් සිදු කරනු ලැබේ. රට අදාළ තොරතුරු සංග්‍රහ කිරීම ගැන මෙන් ම ලියන ලද ඉතිහාසය පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම ඉතිහාසකරණය නම් විෂයයෙන් සිදු කෙරේ. එහෙත් “ඉතිහාසය” යනු බෙහෙවින් භාවාතිශය විෂයයක් වන බැවින් ඒ පිළිබඳව කෙනෙකු සාචදා අර්ථකර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට හෝ එය වැරදි ආකාරයකට ව්‍යවහාර කිරීමට හෝ අවහාරිත කිරීමට හෝ නිතර පෙළඹීන බව පෙනේ. එබැවින් අතින සිදුවීම් සත්‍ය වශයෙන් ම කෙසේ සිදුවී තිබේදැයි බොහෝ ප්‍රවේශමෙන්, අපක්ෂපාතිව සහ විද්‍යාත්මක ක්‍රමයකට අනුව ඉතිහාස විෂයයෙන් විමසා බැලිය යුතු ය. ඒ සඳහා උපයෝගී කොට ගන්නා මූලාශ්‍රය අතිශය විවාරිති මෙන් ම ඉතා විමර්ශනාත්මක ආකාරයකට පරිභිලනය කළ යුතු අතර ඒවායෙහි පවත්නා අඩුපාඩු ද බොහෝ නිවැරදිව වටහා ගත යුතු ය. ඉතිහාසය සංග්‍රහ කිරීමේදී තෝරා ගත් මූලාශ්‍රය කිහිපයකට පමණක් සිමා නොවී විවිධ මූලාශ්‍රයන්හි ඒ පිළිබඳ විස්තර වන තොරතුරු සංසන්ද්‍යාත්මකව විමසා බැලීමෙන් වඩා නිවැරදි ඉතිහාසයක් සකස්කර ගත හැකි ය.

මූඩා පද: ඉතිහාසය, ඉතිහාසකරණය, මූලාශ්‍ර විභාගය, විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශය.

සංස්කෘත, පාලි, බෙංගාලි, ගුජරාත් සහ හින්දි වැනි ඉන්දියානු භාෂා රසකදී “ඉතිහාස” යන නමින් ද සිංහල භාෂාවෙහිදී “ඉතිහාසය” නම් පදයෙන් ද හඳුන්වනු ලබන විෂයය ක්ෂේත්‍රය සඳහා නූතන ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙහිදී ව්‍යවහාර කරනු ලබන ‘History’ නම් යෙදුම ඉපරාශී ග්‍රීක භාෂාවෙහි පැවති ‘Historia’ නමැති පාරිභාෂික පදය ඇසුරින් සකස්කර ගන්නා ලද එකක් ලෙසට සලකනු ලැබේ (*The Concise Oxford Dictionary, 2001: 674*).¹ ගැවේෂණය, පරික්ෂණය, පර්යේෂණය, විස්තරය, අතිනය පිළිබඳ විස්තර වාර්තා, ඉතිහාසය ලිවීම සහ අතිනයට අදාළ දැනුම යනාදී වශයෙන් වන අර්ථ ගණනාවක් ම එම පෙරප්පර දෙදිග භාෂාවනට අයත් වන පදයන්හි ඇතුළත් ව ඇති බවට පිළිගැනේ. *The Histories* නමැති ග්‍රන්ථය රචනා කරන ලද ග්‍රීක, පු. පස්වැනි සියවසෙහිදී සිටි හෙරබෝටස් (ත්‍රි.පු. 484 - 425/413) නම් ග්‍රීක රචකයා පිළිබඳව ක්‍රිජ්‍ය පළමුවැනි සියවසෙහිදී සිටි රෝම ලේඛකයෙකු හා ප්‍රකට

- මෙම ග්‍රීක පදය මූලින්ම සම්භාවය ලෙන් බසට ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව නූතන ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පසු කළෙකදී රැගෙන ඇති බවට විශ්වාස කරනු ලැබේ.

උගතෙකු වූ මාර්කස් තුලියස් සිසරෝ (කිස් 106-43) විසින් “ඉතිහාසයේ පියා” යනුවෙන් මුළු වරට කරන ලද හැඳින්වීමෙන් පසුව අදවත් එම ගොරව නාමය ඔහු වෙනුවෙන් ම පොදුවේ ව්‍යවහාර කරනු දක්නට ලැබේ (Mark, 2020).² ඉන් අනෙකුට තවත් ශ්‍රීක රචකයින් කිහිප දෙනෙකු ද, පර්සියානු, අරාබි, ඉන්දියානු, ශ්‍රී ලංකාකේය සහ වින යනාදී බොහෝ රටවල වාසය කළ පැරණි උගතුන් පිරිසක් ද තම රටවලට අනනා වූ ඉතිහාසයක් ලිවීම සඳහා විවිධ කාලයන්හිදී පෙළඳී ඇති බවට සැලකිය යුතු සාක්ෂි ප්‍රමාණයක් තවමත් හොඳින් ගේඡව පවත්නා බව දක්නට ලැබේ.

ඉතිහාසය යනු කුමක් ද?

ආරම්භයෙහි සිට වර්තමානය දක්වා මානව ශිෂ්ටවාරය අනුක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති ආකාරය පිළිබඳ කථා ප්‍රවත්ත ඉතිහාසය යනුවෙන් සැලකිය හැකි බව මෙම කෘතින්හි ඇතුළත්ව ඇති කරුණුවල ස්වභාවයෙන් වටහා ගත හැකි ය. එබැවින් ඉතිහාසය යනු කුමක්දයි නිවැරදිව අවබෝධ කොට ගැනීම සඳහා ශිෂ්ටවාරය යනු කවරේදයි යන්න කෙනෙකු මුලින් ම වටහා ගත යුතු බව පෙනේ. පොදුවේ පිළිගන්නා පරිදි මනුෂ්‍යය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා සිදු කරනු ලබන සියලු ක්‍රියාකාරකම් ශිෂ්ටවාරය නම් විෂයයට අයත් වන බවට සැලකිය හැකි ය. අතිත මිනිසා විසින් කුමක්ම සපයා ගන්නා ලද ආකාරය, ඔහු අදින පළදින ලද විලාසය, එම මානවය ජ්‍යෙන් වූ ආකාරය, එකිනෙකා අතර සම්බන්ධතා පවත්වන ලද අන්දම, ඔහුගේ රසවින්දනයෙහි ස්වභාවය, එම මානවය තුළ පැවති ඇදෙහිලි සහ විශ්වාස වැනි දැ සියල්ලෙහි එකතුව මේ අනුව ශිෂ්ටවාරය නම් විෂයයෙන් එපරිදේදෙන් ම ඉතිහාසය නම් විෂය ක්ෂේත්‍රයටත් අදාළ වන බව පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි ය. එහෙත් වර්තමානයෙහි දී පිළිගෙන ඇති ආකාරයට ඉතිහාසය ඉගෙනීමේ හෝ වටහා ගැනීමේ පහසුව සැලකිල්ලට ගෙන මනුෂ්‍ය ශිෂ්ටවාරයට අයත් වන සියලු ක්‍රියාකාරකම් දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික, ආගමික සහ සමාජ සම්බන්ධතා යනුවෙන් ප්‍රධාන කේත්තු පහක් යටතේ සංවිධානය කර ගැනීම වඩා යෝගා වන බව පෙනේ (ඇදෙගම, 2020: 20). එබැවින් ඉතිහාසය හැදුරීමෙහිදී මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ ආරම්භයෙහි සිට වර්තමානය දක්වා වූ අතිදියුණු කාලපරිව්‍යේදය මුළුල්ලේ ඉහත සඳහන් කරන ලද කේත්තු පහට අදාළ වන ක්‍රියාකාරකම් අනුක්‍රමයෙන් වර්ධනය වී ඇති ආකාරය පිළිබඳව විමර්ශනයිලි සහ විවාරයිලි අන්දමින් කරුණු විමසා බැඳීම පොදුවේ සිදු කරනු දක්නට ලැබේ.

ඉහත සඳහන් කරන ලද කෙටි පැහැදිලි කිරීමට අනුව “ඉතිහාසය” යනු ලෝකයේ කවර හෝ රටක කුමන හෝ කාලපරිව්‍යේදයක් තුළ මානව සමාජයෙහි සිදුවී ඇති ප්‍රධාන සිද්ධි දාමය පිළිබඳ සමස්ත විග්‍රහයක් හෝ විස්තරයක් වශයෙන් ඉතා පහසුවෙන් තීරණය කළ හැකි ය (The Concise Oxford Dictionary, 2001: 674).³ එහෙත් Historiography යනුවෙන් ගැඹුම් භාෂාවෙන් ද, ඉතිහාසකරණය

2. එහෙත් හෙරබෝටස් සිය කෘතියෙහි කථාන්තරය වශයෙන් පමණක් කරුණු ගෙනහැර දක්වා ඇති බැවින් පසු කාලීන ඇතුම් රචකයින් විසින් ඔහු “අසත්‍යයන්හි පියා” ලෙසට සලකා ඇති බවද අමතක නොකළ යුතුව තිබේ.

3. History: 1. The study of the past events. 2. The past considered as a whole. The whole series of past events connected with someone or something. An eventful past. 3. A continuous,

යනුවෙන් සිංහල භාෂාවෙන් ද, හදුන්වනු ලබන විෂයයයෙන් ඉතිහාස විෂයයට ම සම්බන්ධ, එහෙත් රට වඩා වෙනස් අර්ථයක් ලබා දෙන ක්ෂේත්‍රයක් අදහස් කෙරෙන බව මෙහිදී ඉතා විශේෂයෙන් වටහා ගත යුතු ය. පුරාතන අවධියෙහි දී ග්‍රීක භාෂාවහි පැවති Historia සහ graphia යන පද දෙක එකට එකතු කොට ගෙන Historiographia නම් පාරිභාෂික පදය ග්‍රීක ජනයා විසින් සාදා ගෙන තිබෙන බවත් මධ්‍යතන අවධියෙහි දී ලතින් භාෂාව හරහා ඉංග්‍රීසි බසට පැමිණ ඇති එම පදය ක්‍රි.ව. දහසය වැනි සියවසේ දී සිට Historiography නමින් ව්‍යවහාරයට ගෙන තිබෙන බවත් මෙහි ඉතිහාසය පිළිබඳව කරුණු සොයා බලන කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි ය (*The Concise Oxford Dictionary*, 2001: 674).⁴ එම පදය සකස්කර ගැනීමෙහි දී Historia සහ graphia යන ග්‍රීක භාෂාවහි තිබුණු පද දෙක එකට එකතු කොට ගෙන Historiographia නමින් අලුත් පාරිභාෂික පදයක් ග්‍රීක ජනයා විසින් සාදා ගෙන ඇති ආකාරයට බෙහෙවින් සමාන වන පරිදි පිළිවෙළින් History සහ graphy යන පද දෙක එකට එකතු කොට Historiography නම් යෝදම ඉංග්‍රීසි භාෂාවහිදී භාවිතයට ගෙන තිබෙන බව පෙනේ. එම පද හතර අතුරින් පිළිවෙළින් Historiography සහ History යන ග්‍රීක සහ ඉංග්‍රීසි පද යුගලයෙන් ඉතිහාසය යන සිංහල අර්ථයන් graphia සහ graphy යන ග්‍රීක භා ඉංග්‍රීසි පද දෙකෙන් writing යන ඉංග්‍රීසි අර්ථය භා ලිවීම හෝ රවනා කිරීම යන සිංහල අර්ථයන් ලබා දෙන බව දක්නට ලැබේ. එබැවින් ග්‍රීක බසෙහි භාවිතයේ පැවති Historiographia නම් පාරිභාෂික පදය අසූරින් Historiography නම් යෝදම ඉංග්‍රීසි භාෂාවට රැගෙන ඇති බවත් එය සිංහල භාෂාවහිදී ඉතිහාසකරණය යනුවෙන් මේ වන විට භාවිතයට ගෙන තිබෙන බවත් පෙනේ. එම විෂයයෙන් “ඉතිහාසය ලිවීම ගැන” මෙන් ම “ලියන ලද ඉතිහාස පිළිබඳව අධ්‍යයන කිරීම” යන කාර්යයන් දෙක ම අදහස් කෙරෙන බවට පොදුවේ පිළිගෙන තිබේ (*The Concise Oxford Dictionary*, 2001: 674; මලලස්කර, 1997: 417).⁵ එබැවින් කිසියම් රටක හෝ පුදේශයක විශේෂ අවධියකට අදාළ වන “ඉතිහාසයකට” අයත් කරුණු ගැන තොට්ට, එම ඉතිහාසය “ලිවීමේ කාර්යය ගැන” සහ එසේ “ලියන ලද ඉතිහාසය පිළිබඳව” පමණක් තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම මෙමගින් සිදු කරන බව වටහා ගත යුතු ය. මේ නිසා ඉතිහාසය භා ඉතිහාසකරණය යනු එකිනෙකට සම්පූර්ණ වන විෂයයන් දෙකක් වන නමුත් ඒවා ඉතා සිදුම ලෙස අනෙකානු වශයෙන් අනෙකින් වෙනස් වන විෂයය ක්ෂේත්‍ර දෙකක් වන බව මෙහිදී ඉතා පහසුවෙන් කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වනු ඇතේ.

මෙම විෂයය ක්ෂේත්‍ර දෙකට ම අදාළ වන පරිදි එකිනෙක රටෙහි ඉතිහාසය සංග්‍රහ කිරීම හෝ ඒ පිළිබඳ ලේඛන පවත්වා ගෙන යාම හෝ ක්ෂේත්‍ර පුරුව යුගයෙහිදී සිට ම පෙරඅපර හේදයකින් තොරව බොහෝ රටවලදී අඩුපාඩු මධ්‍යයේ ව්‍යවත් ඉතා නොදින් සිදු කොට ඇති බව දක්නට ලැබේ. ඒ අතුරින් පුරාතන ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි ඉතා විශේෂයෙන් සලකා බලන කළ මෙරට බොහෝ සංස්කෘතිකාංගයන්හි ප්‍රහාරය හෝ වර්ධනය සඳහා අසල්වැසි ඉන්දියානුවන්ගේ සංස්කෘති හෝ වතු බලපැමක් තිසුළුව

typically chronological, record of past events or trends.

4. Origin sixteenth century, via medieval Latin from Greek *historiographia*, from 'historia' (history) + 'graphia' (writing).
5. Historiography: The study of the writing of history and of written histories. The writing of history.

ම ලැබේ ඇති බව දක්නට ඇති නමුත් පැරණි ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසකරණ සම්පූද්‍යායෙහි ප්‍රහවය සහ වර්ධනය සඳහා එවැනි සංශ්‍රෝතීයානු බලපෑමක් ලැබේ ඇති බවට පැහැදිලි සාක්ෂි කිසිවක් මේ වන විට ගේෂව ඇති බව නො පෙනේ (කිරිබමුණේ, 2005: 110-112). එහෙත් ආගමික පරමාර්ථයකින් වුව ද ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසය රචනා කිරීම කෙරෙහි මෙරට ඇතැම් පැරණි ලේඛකයින් තුළ ඉතා ඇතැත අතිනෙයෙහිදී සිටම අතිගය උනන්දුවක් පැවති බවට නිසැක සාක්ෂි තවමත් ගේෂව පවත්නා බව දක්නට ලැබේ. ක්‍රි.ව. හතරවැනි සියවසේහිදී රචනා කරන ලදැයි පිළිගනු ලබන දීපව්‍යංසයටත් පස්වැනි හෝ හයවැනි සියවස්වලදී රචනා කරන්නට ඇතැයි සලකනු ලබන මහාව්‍යංසයටත් මේ අතුරින් අතිගය වැදගත් තැනක් හිමි වේ.

ඒවායින් දිවයිනේ පැරණිතම වංසකාලාව වන දීපව්‍යංසය යනු ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසේදී සිටි බුදුන් වහන්සේගේ කාලයෙහි සිට ක්‍රිව තුන්වැනි සියවසේ අග භාගයෙහි සහ හතරවැනි සියවසේ මුල් භාගයෙහි සිටි මහසෙන් (274-301) රජුගේ පාලන සමයේ අවසාන භාගය දක්වා මෙරට ඉතිහාසයට අදාළ තොරතුරු සංක්ෂේපයෙන් ඇතුළත් කොට රචනා කර තිබෙන කාතියකි (දීපව්‍යංසය, 1970). එම කාලපරිවිෂේෂය ම අලලා, එහෙත් රේට වඩා තවත් අතිරේක කරුණු රසක් එකතු කොට, ඉන් සියවසකට හෝ දෙකකට පමණ පසුව විද්‍යාත් ආකාරයකට රචනා කොට ඇති මහාව්‍යංසය මෙරට ඉතිහාසය හැදැරීම සඳහා දැනට තිබෙන ප්‍රධානතම සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය වන බව පෙනේ (උණ පූරණ සහිත (පාලි) මහාව්‍යංසය, 1959). මහාව්‍යංසය නතර කළ තැන සිට, එනම් එහි තිස්සන්වැනි පරිවිෂේෂයේ පනස්වැනි ගාර්යාවේ සිට, මෙරට ඉතිහාසය සංග්‍රහ කොට ඇති එම ග්‍රන්ථයෙහි ම අඛණ්ඩ දිගුවක් බවට තිසැක, ඉන් පසු අවස්ථා කිහිපයකදී රචනා කොට ඇති කාතිය මූලව්‍යංසය යනුවෙන් අද හඳුන්වනු ලැබේ (Culavamsa, 1927; පෙරේරා 1964: 51-53). මෙය සාවදා ව්‍යවහාරයක් වන බවට තිසැක නමුත් මහාව්‍යංසයේ මුල් කොටස නතර කොට ඇති තැන සිට ලංකා ඉතිහාසය අඛණ්ඩව සංග්‍රහ කිරීමේ සම්පූද්‍යායක් ඉන් අනතුරුව ද මෙරට පැවති බව මින් ඉතා හොඳින් පැහැදිලි වේ.

එම ග්‍රන්ථ කිහිපයට අමතරව මෙරට ඉතිහාසය සංග්‍රහ කොට ඇති රේට පසුකාලීන අවධියට අයත් වන ඉතිහාස කාති ලෙසට සැලකිය හැකි තවත් පොත්පත් ගණනාවක් ම හොඳින් ගේෂව ඇති බව දක්නට ලැබේ (වික්‍රමසිංහ, 2014: 1-37; පෙරේරා, 1964: 46). තිසැකව ම අඩුපාඩු සම්භායක් පවත්නා නමුත් මෙම සියලු ග්‍රන්ථයන්හි ඇතුළත් කරුණු ඉතා ප්‍රවේශමෙන්, බෙහෙවින් විවාරණිලිව, සංසන්දනාත්මක හා ගාස්ත්‍රීය ආකාරයකට අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මෙරට ඉතිහාසයේ දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතික යන සැම කේෂ්තුයකම පාහේ සිදුවේ ඇති වර්ධනය පිළිබඳව අගනා තොරතුරු රසක් කෙනෙකුට ලබා ගත හැකි බව පෙනේ. එවැනි පසුකාලීන අවධියට අයත් වන මූලාශ්‍ර ඇසුරු කොට ගෙන මෙරට මධ්‍යතන සහ තුතන සමයන්හි ඉතිහාසය සංග්‍රහ කොට ඇති නවීන ග්‍රන්ථ සම්භායකින් මේ තත්ත්වය ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි වනු ඇත.

එහෙත් ශ්‍රී ලාංකිකයෙකුගේ පමණක් නොව ලේඛකයේ කවර රටක, කුමන තරාතිරමේ පුද්ගලයෙකුගේ වුවවද උපන්ටර, මහුගේ වාර්ගිකත්වය, ආගම, භාෂාව,

සංස්කෘතිය සහ ඉතිහාසය වැනි විෂයයන් බෙහෙවින් භාවාතිශය ක්ෂේත්‍ර වන බව මෙහිදී ඉතා විශේෂයෙන් ම වටහා ගැනීමට සිදුවේ. මානව ශිෂ්ටාචාරය මූලාරම්භයෙහි සිට ම වාගේ එවැනි විෂයයයනට මෙබදු "භාවමය තත්ත්වයක්" ලැබේ තිබෙන බව ලෝකයේ ඉපැරණි භාෂා ලෙසට සැලකෙන ලතින්, ඉංග්‍රීසි, සංස්කෘත සහ සිංහල වැනි බොහෝ පෙරජපර දෙදිග භාෂාවන්හි ඇත් අතිතයෙහි සිට භාවිත කොට ඇති සමහර විශේෂ සංකල්පීයමය පදවලින් කෙනෙකුට පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි වනු ඇත. Motherland, Mother-tongue, Alma mater, මාත්‍රාහම්, මධ්‍යම් සහ මධ්‍යම සංශෝධන විවිධ භාෂාවන්හි යෙදෙන පද සම්භාෂක මේ සඳහා උදාහරණ වශයෙන් ගෙනහැර දැක්විය හැකි ය (The Concise Oxford Dictionary, 2001: 929, 37; Malalasekara, 1997: 24, 571). මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලෝකයේ කවර හෝ රටක, කුමන හෝ බුද්ධි මට්ටමක පුද්ගලයෙකු වුවද තම මධ්‍යම, වාර්ගිකත්වය, භාෂාව, ආගම සහ ඉතිහාසය වැනි විෂයයන් පිළිබඳව අතිතය බැඳීමකින්, පක්ෂගාහී බවකින් හෝ භාවාතිශය ආකාරයකින් කරුණු ගෙනහැර දැක්වීමට පෙළඳීම කිසිවෙකුට හෝ නොවැලැක්විය හැකි තත්ත්වයක් බව පෙනේ. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාකේයයන් "ලෝකන් උතුම රට ලංකාවයි" යනුවෙන් කියනු ලබන අදහසට බෙහෙවින් සමාගම් වන පරිදි ඉන්දියානු පුරවැසියේ ද තම මධ්‍යම "ලෝකයේ විශිෂ්ටතම රට" වශයෙන් සැලකීමට පෙළඳීමි. අනු රටවල වැසියන් ද තම මාත්‍රාහම් පිළිබඳව මෙපරිදීදෙන් ඉතා හැඟුම්බර ආකාරයකට ම සිතන බවට කිසිදු සැකයක් නැත.

මෙය ඉතා නොදින් වටහා ගැනීමට උපකාරී වන සාක්ෂි සම්භාෂක වර්තමාන ඉන්දියානු සමාජයට අදාළව බොහෝ පහසුවෙන් ම කෙනෙකුට මේ දිනවල අන්තර්ජාලයෙන් සපයා ගත හැකිව තිබේ. නිදසුනක් ලෙස පසුගිය දිනවල කොරෝනා (Corona) හෙවත් කොවිඩ්-19 (Covid-19) නමැති සමස්ත ලෝකයට ම බලපාන ලද වෙටරසයෙන් ඉන්දියානු ජනයා ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා එරට රජය විසින් සති තුනක කාලයක් ඇදිරි නීතිය පනවන ලද බවත් එය කඩ කළ සාමාන්‍ය ජනයා ලුහුබැඳ ගොස් ඉන්දියානු පොලිසිය අතිතය අමානුෂීක අන්දමට පහර දෙන ආකාරය විදහා දැක්වෙන දායා සාක්ෂි සම්භාෂක ප්‍රසිද්ධියට පත්වී ඇති බවත් දැක්වනට ලැබේ. එපමණක් නොව ඉන්දියානු රජයේ එම තීරණවලට මෙන් ම ඉන්දියානු පොලිසියේ අයහපත් හැසිරීමට එරෙහිව එරට ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ජනතාවක් දැඩි විරෝධයකින් යුතුව කටයුතු කළ ආකාරය ද ප්‍රසිද්ධියට පත්ව ඇති බව පෙනේ. එහෙත් එම ජනයාගෙන් කිසිවෙකු හෝ ඉන්දියාව නරක හෝ දුෂ්ච්‍ර රටක් වශයෙන් සඳහන් නොකරන ලද බවත් තවමත් එය ලෝකයේ නොදු ම රටවලින් එකක් ලෙසට පිළිගත්තා බවත් දක්නට ලැබේ. ඉන්දියාවේ පමණක් නොව ලෝකයේ දිලිඥතම රටවලින් එකක් වන ඉතියෝගියාවේ වැසියන් ද මුහුදු මෝකාල්ලකරුවන්ගේ පාරාදිසියක් වන සෝමාලියාවේ වෙසෙන වැසියන් ද එපරිදීදෙන් ම තම රටවල් පිළිබඳව සිතන බව පෙනේ. විවිධ වෘත්තීන්හි නියුලීම සඳහා සහ තම පෙළද්ගලික අධ්‍යයන කටයුතු වෙනුවෙන් විදේශ රටවලට ගොස් සිටි ශ්‍රී ලංකාකේයයන් ඇතුළු බොහෝ රටවල ජනයා පසුගිය කොරෝනා වසංගත සමයෙහිදී ආපසු සිය රටවලට පැමිණීමට ඉමහත් උනත්තුවක් දක්වන ලද්දේ ද මෙම තත්ත්වයෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. උපතෙහි සිට ම මෙරට අඛණ්ඩව වාසය කරන ජනයාටන් වඩා මේ වන

විට විදේශ රටවලට ගොස් සිටින ශ්‍රී ලංකෝයයන් තම මවුරට පිළිබඳ ව ඉතා ඉහළ ජාත්‍යනුරාගයකින් හා දේශානුරාගයකින් නිතර කරා කරනු දක්නට ලබන්නේ ද එබැවිනි. එමෙන් ම මෙරට සැම මැතිවරණයක් ආසන්නයෙහිදී ම “විදේශීය කුමන්තුණ” ගැන හෝ “අධිරාජ්‍යවාදී මැදිහත්වීම්” පිළිබඳව හෝ ශ්‍රී ලංකෝය ජනයාට නිතර කරුණු අසන්නට ලැබෙන්නේ ද මෙලස දේශානුරාගී හැඟීම් ඇති කොට ඉන් දේශපාලන වාසි ලබා ගැනීම වචා පහසු කාර්යයක් බව ඇතැම් දේශපාලනයින් ඉතා මැනවින් කරුණු වටහා ගෙන තිබෙන හෙයිනි.

එමතු ද නොව ලෝකයේ සැම කෙනෙකු ම පාහේ තම පාසැල හෝ විශ්වවිද්‍යාලය හොඳම පාසැල හෝ විශ්වවිද්‍යාලය වශයෙන් සලකනු ලබන්නේ ද මේ තන්ත්වය යටතේ ම වන බවට නිසුකය. පසුගිය මහමැතිවරණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණෙහි කොළඹ දිස්ත්‍රික් අපේක්ෂකාවක වශයෙන් ඉදිරිපත්ව සිටි වෙදාහ සිතා අරඹීපොල කොළඹ දේශී බාලිකා විදුහලට සම්බන්ධ කොට පසුගිය දිනෙක පොදුගලික රුපවාහිනී නාලිකාවක එක් විශේෂ වැඩිසටහනකදී ප්‍රකාශ කොට ඇති, තවමත් සමාජ මාධ්‍ය ජාලයන්හි භාසුජනක සිද්ධියක් ලෙසට සැරිසරන විස්තරය මේ සඳහා එක් අගනා නිදිසුනක් වශයෙන් ඉතා පහසුවෙන් ම සැලකිය හැකි ය.⁶ මෙලස කවරෙකුගේ හෝ මාතෘහුමිය, එනම් කිසියම් කෙනෙකු ඉපැදි ඇති රට, ඔහුගේ පාසැල හෝ විශ්වවිද්‍යාලය වැනි දැ පමණක් නොව ඕනෑම කෙනෙකුගේ වාර්ගිකත්වය, ඉතිහාසය, සංස්කාතිය සහ ආගමික විශ්වාස වැනි විෂයයන්හිදීත් භාවමය හැඟීම උද්දීපනය කරන බව දක්නට ලැබේ. නිදිසුනක් ලෙස කෙනෙකු උපන් හෝ ජ්වත්වන රටෙහි ඉතිහාසය යනු එවැනි භාවමය හැඟීම උද්දීපනය කරන ක්ෂේත්‍ර අතුරින් ඉතා ඉදිරියෙන් ම තිබෙන විෂයයක් බව පෙනේ. එම විෂයය පිළිබඳ ප්‍රාමාණික දැනුමක් සහිත සහ රහිත යන සැම කෙනෙකු ම පාහේ තම රටේ ඉතිහාසය ගැන ඉතා හැගුම්බරව කරා කරනු ලබන්නේ මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. ඔවුනු කරාන්තර ඇසීමේ හා කිමේ කළාවෙන් මේ සඳහා අවශ්‍ය උත්තේන්ජනයක් සහිත ප්‍රාරම්භයක් තම ලදරු කාලයෙහිදී සිට ම ලබා ඉතා කෙටි කළේකින් ඒ පිළිබඳ පරිවයක් ලබා ගැනීමට සමත් වෙති (කාර, 52). එබැවින් ලෝකයේ ජ්වත් වන සැම කෙනෙකුම පාහේ තම ඉතිහාසය ගැන උදන් ඇතැම් නිතර සිදුවිය හැකි කිසිවෙකුට හෝ නොවැළැක්විය හැකි සාමාන්‍ය තන්ත්වයක් බවට පත්ව තිබේ.

මෙම ප්‍රවණතාව නිසා පැරණි අවධියට අයත් වන කවර හෝ ඉතිහාස ගුන්ථායක සඳහන් වී තිබෙන කරුණු, ඉතා විශේෂයෙන් ම තම අතිතය ගැන ධනාත්මකව හෝ ප්‍රාග්‍යනාත්මක ආකාරයකට ගෙනහැර දක්වා ඇති කරුණු, දේව භාෂිත විස්තර මෙන් සලකා එවා නිවැරදි ම එතිහාසික කරුණු ලෙසට පිළිගන්නා බවත් තම අවශ්‍යතාවයට අනුව එම කරුණු ඇතැම්විට අවහාවිත කිරීමට පවා කෙනෙකු නොපැකිලෙන බවත් දක්නට ලැබේ. සාමාන්‍ය රටකයන් පමණක් නොව ඇතැම් ප්‍රකට ඉතිහාසයෙන් පවා මෙම වරද සිදු කරන බව ඔවුන්ගේ ඇතැම්

6. “මබට ජ්වත් වෙන්න ඕනි නම්, පොලමේ පය ගහළ ඉන්න ගැනීයෙක් ඕනි නම්, දේශී බාලිකාවෙන් සෞය ගන්නයැයි” ඇය පසුගිය දිනෙක පොදුගලික රුපවාහිනී නාලිකාවක පැවති මාත්‍රා නම් වැඩිසටහනහිදී පැවුණුවාය.

ලිපිලේඛන ප්‍රවේශමෙන් විමසා බලන විට කෙනෙකුට පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි වනු ඇත. මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව ඉතා විශේෂයෙන් සලකා බලන විට සිංහල රචකයින් මුළුන්ගේ ඉතිහාසය සහ උරුමය පිළිබඳව බොහෝ සාම්බුරර විලාශයකින් දී, දෙමළ ජනයා තම ඉතිහාසය පිළිබඳව අපක්ෂපාති නොවන ආකාරයකට ද, මුස්ලිම් ජනයා ස්වකිය ජන කොටසේ ඉතිහාසය පිළිබඳව රටත් වඩා මධ්‍යක් අතිශයෝක්තිමය අන්දමට ද යනුවෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ මෙම තත්ත්වයෙහි සාපුෂ් ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. මේ පිළිබඳව ඉතා පහසුවෙන් කරුණු වටහා ගත හැකි ප්‍රකාශයක් රු. එච්. කාර් මේට අඩසියවසකටත් වඩා ඉහත අවස්ථාවකදී ගෙනහැර දක්වා ඇති බව පෙනේ. මහු ඉතා නිවැරදිව සඳහන් කොට ඇති පරිදි: “කිසි ම සමාජයක් සහමුළින්ම සමවර්ගි නැත. සැම සමාජයක්ම සමාජ ගැටුම්වල රණකීමක් වන අතර පවතින අධිකාරයට එරෙහිව සටන් වදින්නේ ද එය පිළිගත් අය මෙන් ම ඒ සමාජයේ ම එල ද එය පිළිබඳූ කරන්නේ ද වෙති” (කාර්, 66). එබැවින් වාර්ගිකත්වය සමග හෝ වෙනත් බෙදීම් සමග හෝ සම්බන්ධ වන ඉතිහාසයක් රවනා වීම කිසිදු රටක දී හෝ පහසුවෙන් වැළැක්වීය හැකි තත්ත්වයක් නොවන බව පෙනේ.

සැම සමාජයක් තුළ ම පාහේ පවත්නා මෙම යථාර්ථය හේතු කොට ගෙන ඒවායෙහි ජ්‍රේවත් වන සැම දෙනෙකු ම තම වාර්ගිකත්වය නියෝජනය වන ඉතිහාසය යටත් පිරිසෙයින් ඉතා පැරණි සහ කිරීතිමත් එකක් බව පෙන්වීමට ඉමහත් උත්සාහයක් දරන බවට සාක්ෂි ඕනෑම හමුවේ. මෙරට ඉතිහාසයට අදාළ වන පරිදි වර්තමාන සිංහල හෝ දෙමළ ඉතිහාසයුදියින් සහ පුරාවිද්‍යායුදියින් පළ කොට ඇති බොහෝ ලිපි ලේඛන මේ ගණයෙහි ලා ඉතා පහසුවෙන් ම සැලකිය හැකි ඒවා බව පෙනේ. නිදසුනක් ලෙස ආවාර්ය අරසරත්නම් තහවුරු කිරීමට අසිරු මෙවැනි සාවද්‍ය නිගමන කිහිපයකට ම ඔහුගේ එකක් ග්‍රන්ථයකදී එලැංජි ඇති බව දක්නට ලැබේ (Arasaratnam, 1964). උදාහරණයක් වශයෙන් දිවයින ජනාචාස වී ඇති ආකාරය පිළිබඳව අදහස් දක්වා ඇති ඔහු එකක් තැනෙක ලංකා ඉතිහාසය ආරම්භ වී තිබෙන්නේ උතුරු ඉන්දියානු ජනයා පමණක් නොව දකුණු ඉන්දියානු ද්‍රව්‍ය ජනයා ද මෙහි පැමිණීමෙන් පසුව බව ප්‍රකාශ කොට තිබේ. එමෙන් ම ලංකාවේ මුල් කාකිරුමික ජනයා උතුරු ඉන්දියානුවන් අතුරින් සහ මුල් කර්මාන්තකරුවන් දකුණු ඉන්දියානු ද්‍රව්‍ය වැසියන් අතුරින් පැමිණ තිබෙන බව ඔහු තවත් තැනෙක සඳහන් කොට ඇති බව දක්නට ලැබේ (Arasaratnam, 1964; මෙන්ඩිස්, 1966: 8). වංසකරාවල සඳහන් වී තිබෙන විෂය කුමරු පිළිබඳ පුරාවත්තයත් ඉන් පසුව සිදුවී ඇතැයි කියනු ලබන රට ආසන්න සිද්ධීන් සම්භයත් නිසැක වශයෙන් ම සිදුවී තිබෙන එතිහාසික කරුණු වශයෙන් සලකා මෙවැනි නිගමනවලට ඔහු එලැංජි ඇති බව පෙනේ.

මේ බෙහෙවින් සමානාකාරයකට සිංහල ජනයාගේ පැරණිතම ජනාචාස මෙරට පැතිරි ඇති අවධියෙහි දිවයින් උතුරු ප්‍රදේශයෙහි, එනම් ඉතා විශේෂයෙන් ම කන්තරෝදයි, වෙළනි, කරෙයිනගර සහ ආනෙක්කාවිඩි වැනි ස්ථානයන්හි ඉපැරණි දෙමළ ජනාචාස තිබුණු බව කිසිදු සාධාරණ හේතු දැක්වීමින් තොරව රසුපති වැනි ලේඛකයින් විසින් පෙන්වා දීමට බලවත් උත්සාහයක් දරා ඇති බව පැහැදිලි වේ (Ragupathy, 1987). එපමණක් නොව යාපන ප්‍රදේශයෙහි ඉතිහාසය

සංග්‍රහ කොට ඇති බොහෝ පසුකාලීන සමයකට අයත් වන දෙමළ ගුන්ප් ක්.ව. දහසයටැනි සියවස තරම් පැරණි අවධියකට අයත් වන බව සාචදා ආකාරයකට පෙන්වා දීමටත් නැගෙනහිර පළාතේ පිහිටා ඇති දෙමළ ජනාධාරී බෙහෙවින් පැරණි සමයකට අයත් වන බව සඳහන් කිරීමටත් ගුණසිංහම වැනි තවත් ඇතැම් දුම්ල රවකයින් පිරිසක් විශේෂ උනත්දුවක් දක්වා ඇති බව පෙනේ (Gunasingam, 2008: 3-8, 118). දිවයින් ප්‍රාග් සහ පුරුව එතිහාසික අවධින්හි ඉතිහාසය පිළිබඳව අවධානය යොමු කොට ඇති ප්‍රකට වෘත්තීයමය පුරාවිද්‍යායුයින්ගේ දාෂ්ටිකේර්ණය ද මිට වඩා වෙනස් ආකාරයෙහි එකක් බව තොපෙනේ. නිදුසුනක් ලෙස අනුරාධපුරයේ ඇතුළ නගරයෙහි කළ කැණීම්වලින් සොයා ගෙන ඇති පැරණිතම බාහුම් අක්ෂරයැයි කියනු ලබන අකුරු ඕරාන් දැරණියෙල විසින් උතුරු ඉන්දියානු ප්‍රාකතන භාෂාවට සම්බන්ධ කිරීමට දරනු ලබන උත්සාහයන් (Deraniyagala, 1990: 149-171; 1992: 745; දැරණියෙල, 2000: 90-91; Allchin, 1995: 176-178, 336). එස්. කේ. සිත්‍රම්පාලම වැනි උගැනු ඒවා දෙමළ බසට සම්බන්ධ වන බව තහවුරු කිරීමට දරන බලවත් ප්‍රයත්තයන් තවත් එවැනිම අවස්ථාවක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය (Sitrampalam, 1993: 37-38; Indrapala, 2006).

මෙවැනි අදහස්වලට මනා තරගකාරී බවක් ලබා දෙන දකුණු ඉන්දියානු පුරාවිද්‍යායුයෙය් ද දාවිඩ භාෂාව හෝ දෙමළ අකුරු හෝ මෙතරම් පැරණි අවධියකට අයත් වන බව තම රටේහි සාක්ෂි ඇසුරින් පෙන්වා දීමට ඉමහත් උත්සාහයක් දරති. දෙමළ අක්ෂරයන්හි පෙරාණිකත්වය පිළිබඳව කරුණු කියුවෙන කේ රාජන්ගේ අප්‍රති සොයා ගැනීම මේ සඳහා එක් වැශයෙන් නිදුසුනක් ලෙසට සැලකිය හැකි ය (Rajan, 2008: 40-52; Rajan and Yatheeskumar, 2013: 280-295). මිට අමතරව පැරණි මෙගලිතික සූසාන පිළිබඳව ඇතැම් ලේඛකයින් ගෙනහැර දක්වා ඇති අර්ථකරන ද එබදු ම තත්ත්වයක පවත්නා බව පෙනේ (Senaviratna, 1984: 237-307; Thapar, 1993: 1; Kennedy, 1990: 34; Begley, 1976: 191-196; Ragupathy, 1987; Deraniyagala, 1972:159). පැරණි ශ්‍රී ලංකේය වංසකථාවල සඳහන් වන ඉන්දියානු සම්බන්ධය මෙමගින් තහවුරු කිරීමට උත්සාහ කරන මුවන් සමස්ත ලේඛකයෙහි ම මෙගලිතික ස්මාරක අතර පොදු සමානතාවයක් එක් කළෙක පැවති බව මෙහිදී අමතක කර ඇති බව දක්නට ලැබේ (Srinivasan, 1970: 9; සේමතිලක, 2017: 52). කිසිදු එතිහාසික පදනමක් නැති නමුත් රාජ් සේවමදේව වැනි පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ මහාවාරයවරු පවා රාවණ නම් රෙජේකු පිළිබඳව එන සාහිත්‍යමය වර්ණනා නිවැරදි එතිහාසික සත්‍ය වශයෙන් පිළිගෙන ඇති බව දක්නට ලැබෙන්නේ ද මෙම පදනම යටතේ ම වන බව පෙනේ. මේ තත්ත්වය නිවැරදිව වටහා ගැනීමට මෙන් ම එම සාචදා ප්‍රවේශය නිවැරදි කර ගැනීමට ආධාර වන විස්තර සම්හයක් ශ්‍රී ලංකා පුරාවිද්‍යායුයින්ගේ සහාවේ සාමාජිකයකු, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදලේ සිගිරිය - දැමුල්ල ව්‍යාපෘතින්හි පුරාවිද්‍යාව සහ බිතුසිතුවම් සංරක්ෂණය පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු, පුරාවිද්‍යා ප්‍රාග්ධනත් උපාධි ආයතනයේ හිටපු අධ්‍යක්ෂකවරයෙකු සහ එහිම ජේජ්‍යෙයි මහාවාරයවරයෙකු වශයෙන් සේවය කොට ඇති ජගත් විරසිංහ ඉතා දීර්ඝ වශයෙන් තම ගුන්ථයක් මුළුල්ලේහි ම පැහැදිලි කොට ඇති බැවින් ඔහුගෙන් උපාධා ගත් කෙටි ජේජ්‍යෙයි පාඨක ප්‍රයෝගනය පිණිස මෙහි පහත ගෙනහැර දක්වනු ලැබේ.

අපට කළ හැකි බුද්ධීමය වශයෙන් ඉතා ප්‍රයෝගනවත් හා අහියෝගකාරී දෙයක් ඇත. එනම් ස්ථාපිතව පවතින පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ සිතීම සමග කළේකාමය සඛධානවන් ගොඩනගා ගැනීමයි. එකි කළේකාවන් හා කේවල කිරීමයි. මෙය එලදායි ක්‍රියාවක් වනු ඇත. මෙවැන්නක් කිරීම යනු පුරාවිද්‍යාව තුළ ඉස්මතුව ඇති විවිධ ආස්ථානයන් සමග කළේකාමය ගනුදෙනුවක් ඇතිකර ගැනීමේ දුෂ්කර කාර්යයි. මෙවැනි දුෂ්කර කාර්යයක් ශ්‍රී ලංකාව වැනි පසුගම් පුරාවිද්‍යා සමාජයක සිට කිරීම සිතීම පවා යථාර්ථවාදී නොවෙන අපේක්ෂාවකි. එවැනි පුවල් අධ්‍යායනයක් සඳහා අවශ්‍ය පුස්තකාල පහසුකම් ද ශ්‍රී ලංකාවේ නැත. එවගේ ම මේ වන විට ලෝකයේ පුරාවිද්‍යාව ගැන හෝ කළා ඉතිහාසය ගැන හෝ මානවව්‍යවිද්‍යාව ගැන හෝ උරුමය ගැන හෝ ගොඩනගැනී ඇති විවිධ අදහස් සහ විවිධාගකරණයක් පිළිබඳ කිසියම් හෝ අදහසක් ශ්‍රී ලාංකේසය මෙන් ම ශ්‍රී ලාංකේසය පුරාවිද්‍යායෙන් ඇසුරු කරන බොහෝමයක් ඉන්දියානු පුරාවිද්‍යායෙන්ට ද ඇත්තේ ම නැත. විස්තරාත්මක හෝ සරල කාර්යසාධනවාදී විග්‍රහයන් හෝ වර්ගවාදී නාමකරණයන් උච්චාවරණයන් එහාට ගිය පුරාවිද්‍යාවක් ගැන බොහෝමයක් සමකාලීන ශ්‍රී ලාංකේසය හෝ දකුණු ඉන්දියාපුරාවිද්‍යායන් දත්තේ නැත. විවෙක සමහරක් පුරාවිද්‍යායෙන් කේෂ්ටුයේ සිට හෝ රුපවාහිනී කාමරවල සිට හෝ කරන ප්‍රකාශ සහමුලින් ම අසත්‍ය සහ වංචා සහගත වේ.

ශ්‍රී ලාංකේසය හා බොහෝමයක් ඉන්දියානු පුරාවිද්‍යායෙන් පැශ්චාත් අධිරාජ්‍යවාදී නාසාය හෝ ඉන්දියානු නිර්පූජ අධ්‍යායන වින්තකයින් ගැන අසාවත් නැති සේ ය. පුරාවිද්‍යාවේ සමාජ අදාළත්වය ගැන පසුගිය දෙක හතරක කාලය පුරා ගොඩනගැනුණු කළේකාවන් මුළුන් අසාවත් නැති තරම් ය. මේ පුරාවිද්‍යායෙන් තවමත් පුරාවිද්‍යාව කරන්නේ ඉතා පැරණි ම හෝ ලෝකයේ ම පැරණි ම දෙයක් හෝ තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාව හෝ ඉන්දියාව තුළ සෙවීම යි. මේ තත්ත්වය තුළ මා දතින ආකාරයට අධිරාජ්‍යවාදී සහ ජාතිකවාදී පුරාවිද්‍යාවක් කරන බොහෝමයක් ශ්‍රී ලාංකේසය පුරාවිද්‍යායෙන් සමග මේ ලේඛනය ලිවිමේදී විවාරාත්මක ව බෙදාහදා ගැනීමට එපමණ දෙයක් තිබුණේ නැත (විරසිංහ, 2020: 7-9).

විරසිංහ ඉතා නිවැරදිව පැහැදිලි කොට ඇති ආකාරයට ඉතිහාසය සහ පුරාවිද්‍යාව වැනි විෂය ක්ෂේත්‍රයන්හි පාමාණික උගතුන්ගේ ආකල්ප හෝ දාෂ්ටිය මෙවැනි තත්ත්වයක පවති නම් අනෙකුත් සාමාන්‍ය ජනයාගේ අදහස් පිළිබඳව අමුතුවෙන් කරුණු පැහැදිලි කිරීමට අවශ්‍ය නොවේ. නිදුසුනක් ලෙස උතුරු පළාතේ හිටපු මහජාත්මක සී. වී. විග්‍රහීත්වරන් දේවානම්පිය තිස්ස යනු දේවානම්පිය තිස්සන් නම් දෙමළ රජේකු වන බවත් ඔහු ලංකාව පාලනය කළ අවධියෙහි සිංහලයන් මෙරට නොසිටි බවත් ඉතා මැතදී ප්‍රකාශ කොට තිබෙනු දක්නට ලැබේ. එහෙත් සත්‍ය වශයෙන් ම දේවානම්පිය තිස්ස යනු අනුරාධපුර රජ පෙළපතේ මුල් කාලීන අවධියට අයත් බලවත් පාලකයෙකු වූ බව මෙරට වංසකථාවලින් ඉතා හොඳින් තහවුරු වී තිබේ. එබැවින් මෙය ඇතැම් සාවද්‍ය අදහස්වලින් ගහණ යාප්‍රාන්‍යවානවෙළපමාලෙහි නම් පසුකාලීන අවධියට අයත් වන ඉතිහාස ග්‍රන්ථයෙහි පවා සඳහන් වී නැති නවීන පන්නයේ අර්ථකථනයක් වන බව පෙනේ. මේ පිළිබඳව කරුණු පැහැදිලි කොට නැති නමුත් යි. එන්. ඒ. පරීක්ෂණවලින් පවා එම සත්‍යය

තහවුරු වී ඇතැයි විශ්‍යන්ග්‍රෑටරන් ප්‍රකාශ කොට තිබෙන බව දක්නට ලැබේ. එපමණක් නොව මෙවර මුල්වරට පාර්ලිමේන්තුවට තෝරි පත්වී ආ ඔහු සිය මෝගල කපාව ආරම්භයෙහි සඳහන් කළ විස්තරයන් මේ භා සමාන ම අවස්ථාවක් වන බව පෙනේ. “මා මගේ කපාව ආරම්භ කරන්නේ මගේ මව භාජාව ලෝකයේ පැරණිම නොහැසි පත්තින භාජාව වගේ මමේ රට නිශ්චිල කරගත් පළමු ස්වදේශීක වැසියන්ගේ භාජාවෙන් ඔබට සූභ පතමින් යැයි” මහු එහිදී ප්‍රකාශ කළේය. දෙමළ බසෙහි ඉතිහාසය සහ මෙරට මුල් වැසියන්ගේ වාර්ගිකත්වය පිළිබඳ මහු සඳහන් කොට ඇති මෙම කරුණු නිසැක වශයෙන් ම සාවදා තොරතුරු වන බවට පැහැදිලි ය. විශ්‍යන්ග්‍රෑටරන් මෙන් ම දෙමළ බස කපා කරන තවත් බොහෝ දේශපාලනයින් ද, එපමණක් නොව සාමාන්‍ය දමිල ජනයාගෙන් වැඩි දෙනෙකු ද තම ව්‍යාජ “නිශ්චිල සංකල්පයට” අනුව මෙවැනි අදහස් දරන බව ඔවුන්ගේ ලිපිලේඛනවල ඇතුළත් කොට ඇති අදහස්වලින් ඉතා පහසුවෙන් ම කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි ය.

මෙලෙස වාර්ගිකත්වය භා සම්බන්ධ වන “පක්ෂපාතිභාවය” පිළිබඳ යථා ස්වරුපය ඉතා නිවැරදිව සහ පහසුවෙන් වටහා ගැනීමට උපකාරී වන සිද්ධියක් මේ වසරේ ජ්‍යෙනි මස දහනවටුනි දින මෙරට ජනමාධ්‍ය මගින් ප්‍රසිද්ධියට පත් විණි. කළක් එල්.ටී.ටී.රේ. සංවිධානයෙහි නැගෙනහිර ප්‍රදේශය භාර සන්නද්ධ නායකයා වශයෙන්ද, පසු කළෙක ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයේ උපසභාපතිවරයෙකු භා එම පක්ෂයට ම සම්බන්ධ රජයේ අමාත්‍යවරයෙකු වශයෙන් ද කටයුතු කොට ඇති විනයාගමුරති මුරලිදරන් හෙවත් කරුණා අම්මාන් පසුගිය මහමැතිවරණයට වර්තමාන රජය වෙනුවෙන් තරග කිරීමට ඉදිරිපත්වීමෙන් පසුව පැවැත් වූ එක් ජනහමුවකදී මීට පෙර අලිමෘකඩ් රජයේ හමුදාවට අයන් සෙබලුන් දෙදහසක් - තුන්දහසක් තරම් වන අතිවිශාල පිරිසක් ද කිලිනොවිවියෙහි ද රටත් වඩා විශාල හමුදා සාමාජිකයන් පිරිසක් ද යනුවෙන් තමා විසින් ම මරා දමන ලද බව ප්‍රසිද්ධ වේදිකාවේ සිට ප්‍රකාශ කරන ලදී. එහෙත් රට ප්‍රතිච්චීය ආකාරයකට එම රජයේ ම ජනාධිපතිවරයා සහ අග්‍රාමාත්‍යවරයා එකී එල්.ටී.ටී.රේ. සංවිධානය යුදමය වශයෙන් පරාජය කිරීමෙහි කිරීමිය අත්පත් කරගන්නා අතරතුර පසුගිය මහමැතිවරණයට රජය නියෝජනය කරන පක්ෂයෙන් ම ඉදිරිපත් ව සිටි, සරත් වීරසේකර වැනි සිංහල ජන කොටසට අයන් හිටපු හමුදා නිලධාරීන් පිරිසක් ද කරුණා අම්මාන්ගේ ප්‍රකාශයට එරෙහිව දෙමළ එල්.ටී.ටී.රේ. සාමාජිකයන් පරාජය කිරීම (නොහාන් මරාදුම්ම) වෙනුවෙන් ජනතා ජන්දය ඉල්ලා සිටි ආකාරය දක්නට ලැබුණි. වාර්ගිකත්වය යනු මනුෂ්‍යත්වය පවා ඉක්මවා ගොස් ඇති ඉතා මිලේවිෂ සංකල්පයක් හෝ අදහසක් වන බවත් දේශපාලන (හෝ වෙනත්) අවශ්‍යතා මත කෙනෙකුට තම සිතැගි පරිදි මෙවැනි කරුණු අවහාවිත කිරීමට පවා නොදින් ඉඩක් සැලසෙන බවත් මෙම කරුණීන් පමණක් වුවත් කෙනෙකුට බොහෝ පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි වනු ඇත. මේ නිසා කවර හෝ පුද්ගලයෙකුගේ වාර්ගිකත්වය භා සම්බන්ධ වන “තමාගේ” හෝ “මුවුන්ගේ” ඉතිහාසයෙහි තත්ත්වයන් මෙබදු ම පක්ෂග්‍රාහී ස්වභාවයෙහි එකක් විය හැකි බව ඉතා විශ්‍යන් පැහැදිලි කළ යුතු ව නැතු.

මෙම තත්ත්වය නිසා සිංහල සහ දෙමළ ජනයා පමණක් නොව සැලකිය යුතු අධ්‍යාපනයක් සහිත, වගකිව යුතු තනතුරු දරා ඇති බව පෙනෙන, මූස්ලිම් ජනයා ද සිය අතිතය මෙපරිද්දෙන් ම බෙහෙවින් පැරණි අවධියකට දිවෙන බවත් එබැවින් දෙලාලාස්වැනි සියවස පමණ කාලයෙහි දී පවා මූස්ලිම් ඇමතිවරු මෙරට සිටි බවත් ප්‍රකාශ කොට තිබෙනු දක්නට ලැබුණි.⁷ එහෙත් මේ බව සනාථ කරන කිසිදු තිවරුදී සාක්ෂියක් මෙතරම් ඇතා අවධියකට අදාළ ව මෙරට ඉතිහාසයෙන් හමුවන බව නොපෙනේ. ඒ වෙනුවට එම ජන කොටසෙහි ඉතිහාසය යටත් පිරිසෙයින් ක්ව.ව. දහවැනි සියවස පමණ කාලයට දිවෙන බව පෙන්වීමට පමණක් ප්‍රමාණවත් වන සාක්ෂි මෙරටන් හමුවන බව දක්නට ලැබේ (සෝමතිලක, 2015: 128-133). එබැවින් ඇතැම් විට මෙය පොලාන්නරු සමයෙහිදී සිටි නිශ්චාකමල්ල රුෂ්ගේ සෙල්ලිපිවල සඳහන් වන “සිංහාසනයේ වැඩැහුන් කලැ කඩසේෂ්ට්‍රීයේ ඇත්ත්වුන්” යනුවෙන් විස්තර කරනු ලබන, ඔහුගේ රාජසභාවේ සිටියේයැයි කියනු ලබන විශේෂ නියෝජ්නයෙකු පිළිබඳව කියැවෙන විස්තරය සාවදා ආකාරයකට අර්ථකථනය කිරීමක් විය හැකි ය (සෝමතිලක, 2009: 122-123). නිශ්චාකමල්ල රුෂ්ගේ රාජසභාවේහි සාමාජිකත්වය හිමි කොට ගෙන සිටි බව පෙනෙන එම කඩසේෂ්ට්‍රීයේ ඇත්ත්වුන් යනු වෙළඳ කටයුතුවලට සම්බන්ධව සිටි කෙනෙකු විය හැකි යැයි උගතුන් බොහෝ දෙනෙකුගේ මතය වී තිබේ. එහෙත් සමකාලීන වෙළඳ ප්‍රජාව නියෝජනය කළ කෙනෙකු විය හැකි යැයි විශ්වාස කළ හැකි ඔහු මූස්ලිම් ජන කොටසට අයත් පුද්ගලයෙකු වූ බවට කිසිදු සාක්ෂියක් එහි ඇතුළත්ව නැති බව පෙනේ. එබැවින් ඇතැමුන් තම අවශ්‍යතාවට අනුව ඉතිහාසයෙහි සඳහන් වී තිබෙන කරුණු බෙහෙවින් සාවදා ආකාරයකට අර්ථකථනය කිරීමට හෝ ඒවා අවහාවිත කිරීමට හෝ පෙළඳීන බව මෙබදු නිසුන්වලින් ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි ය.

දෙමළ හෝ මූස්ලිම් ජනයා පමණක් නොව සිංහලයින්ගෙන් ඇතැමෙකු ද ර්ට බෙහෙවින් සමානාකාරයකට “විෂයාගමනයටත්” පෙර සිට ම මෙරට සිංහල දිෂ්ටාවාරයක් පැවති බවට උදන් ඇතීම සඳහා පුරුදුවී සිටිති. මවුන්ගෙන් කෙනෙකු මේ බව තහවුරු කිරීම සඳහා රාවණ ප්‍රබන්ධය පවා ඉතා අවිද්‍යාත්මක ආකාරයකට යොදා ගන්නා බව පෙනේ. පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයක් තිබෙන රාජ් සෝමදේව රාවණ කඩාව පිළිබඳව දරන අදහස් සහ මිරින්ඩ් ඔබිසේකරගේ කිසිදු පදනමක් නැති ප්‍රකාශන රෝස මේ අතුරින් ඉතා වැදගත් තැනෙක ලා සැලකිය හැකි ය. මෙලෙස වෙනත් විෂයයන් හදාරන ලද උගතුන් අතර පමණක් නොව ඉතිහාස විෂය පිළිබඳ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයක් සහිත අය අතර පවා එම මතය ජනප්‍රිය වී තිබෙන බව කැලණීය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාස අධ්‍යාපන අංශයේ ආචාර්යවරියන් දෙදෙනෙකු මැතදි පළ කොට ඇති “රාමායණ කෘතියෙහි ඇති එතිහාසික වටිනාකම” නම් ලිපියෙන් ඉතා හොඳින් තහවුරු වේ (මනත්‍යග සහ ගුණවර්ධන, 2019: 407-422). මේ තත්ත්වය මිටන් වඩා බෙහෙවින් බැඳුරුම් වන ආකාරය

7. කළක් රාජ් ඇමතිවරයෙකු ලෙසට මෙන්ම මැත භාගයෙහිදී නැගෙනහිර ආන්ත්‍රිකාරවරයා වශයෙන්ද කටයුතු කළ එල් ඒ මි හිස්බුල්ලා විසින් පසුගිය දිනෙක කරන ලද කට්‍රවක ඇතුළත්ව මෙම විස්තරය මැත කාලීන දෙමළ පුවත්පතක වාර්තා කොට තිබුණු බව කිරීමෙන් ඉතිහාසයූයෙකු වන ම්‍යාවාරය පද්මනාඩන් මහනා පොදුගැලික සාකච්ඡාවකදී ප්‍රකාශ කළේ.

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ම පුරාවිද්‍යා පෑම්වාත් උපාධි ආයතනයෙහි පර්යේෂණ අරමුදලේ අනුග්‍රහයෙන් සිදු කොට ඇතැයි කියනු ලබන එක් පර්යේෂණයකින් සහ එම ආයතනයෙහි ම ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආචාර්යවරුන් දෙදෙනෙකු එකට එකතුව පළ කොට ඇති හිත්දු බෙද්ධ ආගමික සංඝිදියාව සහ රාවණ මහාරාජ විවරණය නම් හරසුන් ග්‍රන්ථයෙහි ඇතුළත් වන කරුණුවලින් ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි ය (ගම්ලන් හා කැකුලාවල, 2019). මේ පිළිබඳව වැඩුර කරුණු සඳහන් කිරීම අයෝග්‍ය වන තමුන් එහි අනා පරිවේශේදවලදී මෙන් නොව හතරවැනි පරිවේශේදය ආරම්භයෙහි “රාමායණය ඇතුළු සියලු පරුගැනී වින්තනයන් විසින් යටපත් කරන ලද හෙළයින්ගේ මහා රාජයා” යනුවෙන් රාවණ පිළිබඳව විශේෂ මාත්‍රකා පාඨයක් පවා යොදා තිබේමෙන් කෙතරම් අව්‍යාර්ථි සහ අවිද්‍යාත්මක ආකාරයකට අදාළ කරුණු සංග්‍රහ කොට තිබෙන්නේදැයි යන්න කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වනු ඇත.

සත්‍ය වශයෙන් ම ඉතිහාසය පිළිබඳව පමණක් නොව ආගම්, හාජා හා සංස්කෘතින් වැනි විෂයයන්හි තත්ත්වයන් මෙය ම වන බව ඒවා පිළිබඳව ඉතා ප්‍රවේශමෙන් කරුණු විමසා බලන විට පැහැදිලි වේ. ලෝකයේ ප්‍රධාන ආගම් අදහන බැඳීමතුන් අතර බොහෝ රටවලදී ආගමික ගැටුම් සිදුවන්නේ හෝ තම ආගම වෙනුවෙන් කෙනෙකු ප්‍රවණ්ඩ ක්‍රියා සිදු කරන්නේ හෝ ඇතැම් අවස්ථාවලදී සිය ආගම වෙනුවෙන් කෙනෙකු ජ්‍යෙනිය පරිත්‍යාග කිරීමට හෝ විනාශ කරගැනීමට හෝ පෙලැඹීන්නේ ද මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. ඉතා දියුණු මනසක් සහිත, විසින් වැනි සියවසේ ජ්‍යෙන් වූ ශිෂ්ටසම්පන්න මිනිසා සමග වාසය කළ, ඉස්ලාම් බැඳීමතුන් කිහිප දෙනෙනු 2019 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මස 21 වැනි දින මෙරට කනෝලික දේශීයාන කිහිපයක් ඉලක්ක කොට ගෙන සිදු කරන ලද සුප්‍රසිද්ධ “පාස්කු දින ප්‍රභාරය” පමණක් වුවත් මේ තත්ත්වය වටහා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වන අගනා සාක්ෂියක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය.

එහෙත් රේට වඩා බෙහෙවින් වෙනස් සිද්ධියකට අනුව, වරක් ගුණ්ධිපාස් බෝධියෙන් ඒ අසල පිහිටි මුස්ලිම් පල්ලියකට සිදුවන අවස්ථා වැළැක්වීම සඳහා එහි අත්තක් කැපීමට පමණක් නොව නැගෙනහිර උදානය නම් වැඩිසටහන යටතේ ඉස්ලාම් පල්ලි දේශීයක් පමණ ඉදිකිරීමට වර්තමාන අග්‍රාමාත්‍යවරයා වන මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා විසින් ඔහුගේ පසුගිය දුර කාලයෙහිදී අනුග්‍රහය දක්වන ලද බව එම රජයේ ම වර්තමාන ඇමතිවරයෙනු වශයෙන් කටයුතු කරන ජේන්ස්ටන් ප්‍රතාන්දු විසින් මිට මාස කිහිපයකට පෙර කුරුණැගල ප්‍රදේශයේදී ප්‍රකාශ කරන ලදී. ඉස්ලාම් ආගම අදහන මුස්ලිම් ජනයාගේ වාර්ගිකත්වය සහ ආගම පිළිබඳ හැඟීම උදෑදිපතාය කොට එමගින් ඔවුන් තම වසරයට ගැනීමට මහු මෙයින් උත්සාහ කොට ඇති බැවින් වාර්ගිකත්වය සහ ආගමික හැඟීම වැනි දි බෙහෙවින් හාවාතිෂය විෂය ක්ෂේත්‍ර වන බව ඉතා පහසුවෙන් ම කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වනු ඇත. එහෙත් මිට ප්‍රතිච්‍රියා වන ආකාරයෙහි වෙනත් සිදුවීමක් පසුගිය දිනවල කුරුණැගල ප්‍රදේශයෙන්ම වාර්තා විණි. කුරුණැගල රාජධානි සමයෙහිදී සිටි දෙවැනි බුවනෙකබාඛු රුපුගේ රාජසහා මණ්ඩපය වශයෙන් සාමාන්‍ය ජනවහරේ පැවති, පුරාවිද්‍යා ස්මාරකයක් වශයෙන් කාලයක් තිස්සේ එම ප්‍රදේශයෙහි ප්‍රකටව තිබුණු

පැරණි ගොඩනැගිල්ලක් වර්තමාන රජයේ කුරුණැගල නගරාධිපතිවරයා විසින් විනාශ කර දැමීමෙන් පසුව එට එරෙහිව විශාල විරෝධයක් සාමාන්‍ය ජන සමාජය තුළ ඇති වූ බැවින් පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගේ අදහස්වලට පවා අහියෙළ වන පරිදි රජයට සම්බන්ධ විවිධ පාර්ශ්වකරුවන් සහ ඔවුන්ගේ උද්විකරුවන් මෙය කිසිදු ආකාරයෙහි එතිනාසික වටිනාකමක් නැති බොහෝ මැතකාලීන සමයට අයත් ගොඩනැගිල්ලක් වන බවත් අනවසර ඉදිකිරීමක් වූ එය කඩා බිඳීමේම කුමන අර්ථයෙන් වුව ද නිති විරෝධී කටයුත්තක් නොවන බවත් තවමත් ප්‍රකාශ කරමින් සිටින බව පෙනේ. එම අදහස ම පළ කොට ඇති වර්තමාන අගමැතිවරයා ද බුවනෙකබාඩු යනු මුස්ලිම හාර්යාවන් පවා සිටි නොවැදුගත් පාලකයෙකු වශයෙන් සැලැකිය හැකි කෙනෙකියැයි ප්‍රකාශ කොට තිබෙන බව දක්නට ලැබේ. එමගින් සිංහල - බෞද්ධ ජන සමාජය තුළ මුස්ලිම විරෝධී ආකල්පයක් ඇති කිරීමටත් එපරිද්දෙන් ම සිංහල ජන කොටසෙහි විශේෂ ආකර්ෂණයක් තම පක්ෂයට ලබා ගැනීමටත් ඔහු එකවර උත්සාහ කොට ඇති බව මෙයින් ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි ය.

එමත් ද නොව, කඩා දිවයිනක් වන, බහුජාගමික රටක් ලෙසට සැලැකිය හැකි ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ආගම් සඳහා එක් අමාත්‍යාංශයක් පිහිටුවන ලෙසට වර්තමාන සමාජයෙන් බලවත් ඉල්ලීමක් පවත්නා නමුත් තවමත් මෙරට ප්‍රධාන ආගම කිහිපය සඳහා වෙන් වශයෙන් අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් ම පිහිටවනු ලබන්නේ ද මෙම තත්ත්වයෙහි සාපු බලපෑමක් වශයෙනි. බහුවාරික රටක් වන තුතන ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්නා හාජාමය ගැටුව ද මෙවැනි ම ආකාරයෙහි එකක් වන බවට ඉතා පහසුවෙන් ම තීරණය කළ හැකි ය. ජාතික හාජා සහ සමාජ ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය යනුවෙන් හාජා පිළිබඳව වෙන ම අමාත්‍යාංශයක් හෝ ජාතික හාජා අධ්‍යාපන හා පුහුණු ආයතනය, රාජ්‍ය හාජා දෙපාර්තමේන්තුව හා රාජ්‍ය හාජා කොමිෂන් සහාව යනුවෙන් තවත් ආයතන කිහිපයක් ම හෝ ඇතැම් අවස්ථාවලදී ජාතික ඒකාබද්ධතා අමාත්‍යාංශය නමින් තවත් වෙන ම අමාත්‍යාංශයක් හෝ පිහිටුවීමට සිදුවී තිබෙන්නේ ද මේ නිසා ම වන බව පෙනේ.

හාජාවලට සහ ආගම්වලට අදාළ ව පමණක් නොව අනෙකුත් සංස්කෘතිකාංශයන්ට සම්බන්ධ තත්ත්වයන් මෙය ම වන බව ඒ පිළිබඳව ප්‍රවේශමෙන් කරුණු වීමසා බලන්නෙකට වටහා ගත හැකි ය. නිදුසුනක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ කුල කුමය ගැන අධ්‍යයනය කරන මිනැම කෙනෙකු කිසිදු සාධාරණ හේතුවකින් තොරව තමා නියෝජනය කරන කුලය හැකි ඉහළින් ම ඔසවා තැබීමට උත්සාහ කරන බව දක්නට ලැබේ. එබැවින් අදාළ රටකයාගේ කුලය තුමක් ද කියා වුවත් එවැනි ලිපිලේඛන මගින් පාඨකයාට ප්‍රවේශමෙන් වටහා ගත හැකි අවස්ථා උදාවන බව පෙනේ. ඉතිහාසය වඩා නිවැරදි ආකාරයකට අර්ථකථනය කිරීම වෙනුවට එය ඇතැමෙකු පුද්ගලානුබද්ධ විෂයයක් බවට පත්කර ගෙන ඇති ආකාරය මෙමගින් ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි වනු ඇත. “ඡනව්‍ය සංස්කරණය: සංස්කරණයේ ගැටුව හා ලංකාවේ කුල සැකැස්ම පිළිබඳ සිතිවිලි කිහිපයක්” නමින් දේශීය රවනා කොට ඇති ලිපියකින් මධ්‍යතන අවධියෙදී හෝ රීට මදක් පසුකාලීන අවධියෙහිදී හෝ රවනා කොට ඇති මෙරට කුල කුමය ගැන කරුණු සඳහන්වී

තිබෙන ජනව්‍යාපය නම් පුස්කොල පොත එම. ඩී. ආරියපාල මහතා ඇතුළු විශ්වවිද්‍යාල මහාචාර්යවරු කිහිප දෙනෙනු මූල්‍යී සංස්කරණය කොට තිබෙන ආකාරය ගැන සඳහන් කර ඇති විවරණයකින් පමණක් වුවත් මේ බව පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි ය (මහාචාර්ය ව්‍යුහා ව්‍යුහා නම් ලෝක නීති සංග්‍රහය, 2003). එම සංස්කරණය පිළිබඳව ඔහු ඉතා නිවැරදි ව සඳහන් කොට ඇති පරිදි “සජ්‍රව ම කරනු ලැබිය හැකි තිරික්ෂණය වන්නේ කළ බුරාවලිය ප්‍රති-ල්විෂාරණය (re-articulation) සඳහා වූ සින්ගන්නා සුළු උත්සාහයක් මෙහි දක්නට ලැබෙන බව සි. විශේෂයෙන් ම ගොයිගම හා කරාව යන කුල කණ්ඩායම දෙක අතර දහනව වන ගතවර්ෂයේ පැවැති තියුණු ගැටුම මේ මගින් කදිමට තිරුපණය වේ. ජනව්‍යාපයේ ඉහත සඳහන් කළ කරාව කේත්තුය පිටපත්වලින් පෙනී යන්නේ ස්ථාපිතව පැවැති කුල බුරාවලිය ල්විචාරණය කෙරුණු වියමන් යළි ල්විචාරණය කිරීම සඳහා කරාවවරුන්ට තිබූ හැකි යාචි” (දේවසිරි, 2018: 15-33).

මේ පිළිබඳව වැඩි දුරටත් කරුණු පැහැදිලි කොට ඇති ඔහු සංස්කරණ ආචාරයක් ම පාහේ නොසලකා හැර ප්‍රකාශයට පත් කොට ඇති මෙම ගුන්ථය සඳහා දැනට ගේෂව ඇති ජනව්‍යාපයෙහි පැරණිතම පිටපත පවා ප්‍රයෝගනයට ගෙන නැති බව ඉතා නිවැරදි ව පෙන්වා දී තිබේ. ඒ වෙනුවට දහනව වැනි සියවසේ දී පැවති ගොවි-කරා කුල ගැටුම සමයෙහි රවනා කොට ඇති, කරාව කුලයට පක්ෂපාති කොටස් රසක් අලුතින් එකතු කොට ලියන ලද පුස්කොල පොත් කිහිපය පමණක් මෙහි සැලකිල්ලට ගෙන ඇති බවත් එබැවින් මෙම සංස්කරණයෙහි කරාව කුලයට පක්ෂපාති විස්තර රසක් ඇතුළත් ව තිබෙන බවත් දේවසිරි ඉතා මැනවින් පැහැදිලි කොට තිබේ. කෙනෙකුට උපතින් ම තිම් වන කුලය නමැති ආරෝපිත තත්ත්වය සෙසු ජනයාගේ කුලවලට වඩා ඉහළින් ඔසවා තැබීම සඳහා ඇතැම් විශ්වවිද්‍යාල මහාචාර්යවරුන් පවා සාචධා ආකාරයකට කටයුතු කිරීමට ඉඩකඩ තිබෙන බව මෙයින් ඉතා පහසුවෙන් ම වටහා ගත හැකි ය. මෙම සංස්කරණයෙහි පමණක් නොව මෙරට කුල කුමය පිළිබඳව මැත අවධියෙහි දී ප්‍රකාශයට පත් කොට ඇති බොහෝ සමාජවිද්‍යාදියින්ගේ ලිපිලේඛනවල ද මෙම තත්ත්වය ම පවත්නා බව ඒවා කෙරෙහි ප්‍රවේශමෙන් අවධානය යොමු කරන පාරික්‍යාට අවබෝධ කොට ගත හැකි ය. වර්තමානයෙහි ඇතැම් උගත් බුද්ධිමත් පුද්ගල සමුහ පවා ඔවුනට අනන්‍ය වූ “කුල සංවිධාන” පිහිටුවා ගෙන තිබෙන බව වටහා ගැනීමෙන් මේ තත්ත්වය තවත් පහසුවෙන් කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වනු ඇතේ.

වර්තමාන සමාජය කුල දක්නට ලැබෙන මෙවැනි පුද්ගලානුබද්ධ තත්ත්වයට අමතර ව තවත් සමහර උගතුන් ඉතිහාසය පිළිබඳව සාචධා අර්ථකථන ඉදිරිපත් කිරීමේ හෝ ඉතිහාසය වැරදි ලෙසට ව්‍යවහාර කිරීමේ හෝ නැතිනම් එය අවහාවිත කිරීමේ හෝ සම්පූද්‍යායක් පසුගිය සියවස මූල් භාගයටත් පෙර කලෙක සිට ම වාගේ අනුගමනය කොට ඇති බව පෙනේ. බවහිර සංස්කාතිකාභාසයනට එරෙහිව සහ සිංහල භාෂාලයට අනුකූලව අන්ගාරික ධර්මපාල සහ කුමාරතුංග මුනිදාස වැනි

රවකයින් විසින් ලියන ලද ලිපි ලේඛන සහ ජෝන් ද සිල්වා සූරින්ගේ නාට්‍ය හා රට අදාළ ප්‍රවාරක පත්‍රිකා වැනි දැ මේ අතුරින් ඉතා විශේෂ තැනෙක ලා සැලකිය හැකි ය. නිදුසුනක් ලෙස 1912 වර්ෂයෙහි පෙබරවාරි මාසයේදී සිංහල බෞද්ධයා නම් ප්‍රච්චත් පතට ධර්මපාල විසින් සපයන ලද ලිපියක මෙසේ සඳහන් කොට ඇති බව දක්නට ලැබේ. “සිංහලයන් ප්‍රමාණයෙන් මේ රටට පැමුණුන් වංග රටෙන් ය. ඒ රටට දැනට බංගාලයයි ද වංග දේශයයි ද ව්‍යවහාර කෙරෙති. වංග දේශවාසින් දූෂිච්ච අනා ජාතිකයින්ට වඩා ඇානයෙන් ග්‍රෑශ්‍ය ය” (සේම්තිලක, 2021: 44). මෙහරිදේදෙන් ම එම වසරෙහි මාර්තු මාසයේදී සිංහල බෞද්ධයා ප්‍රච්චත් පතට සපයා ඇති තවත් ලිපියක ඔහු සිංහල වැසියාගේ සම්භවය පිළිබඳව හා ඔවුන්ගේ හාජාව ගැන මෙසේ විස්තර කොට තිබේ. එනම්:

පරමිපරාගත උතුම් ධර්ම ඇති එකම ජාතිය ආර්ය ජාතිය පමණයි. ගබා ස්වර ඇති සම්පූර්ණ අක්ෂර ඇති හාජාව ආර්ය හාජාව පමණයි. දෙමළ, තෙලිගු, අරාබි, ඉංග්‍රීසි, ලතින්, මිලෝචින් හාජාව ගණන් ගත හැකි ය. ආර්ය වර්ගයේ මධ්‍ය මණ්ඩලේ උපන් අය විසින් කුඩා කළ හාජාව මගධ හාජාවයි. මාගධ, සුරසේනි, මහාරූපී, වංග ආදි ඒ ඒ දේශවල හාජා සංස්කෘත හාජාවන් උපන් හාජාවයි ඇතැම් අයගේ කළුපනාවයි. සිංහල හාජාව සංස්කෘත පාලි හාජා මුල් කරගෙන හැඳුණු හාජාවකි.... පුරාණ උතුම් වරිත ඇති සිංහලයන් ගැන දැන ගැනීමට තිබෙන එක ම මාර්ගය සිංහල හාජාවයි (සේම්තිලක, 2021: 44-45).

මේ අවධියෙහිදී ම පියදාස සිරිසේන වැනි තවත් ලේඛකයින් පිරිසක් සමකාලීන සංස්කෘතික පුනර්ජ්‍යවන ව්‍යාපාරයට සහ අමදාජ ව්‍යාපාරය වැනි සංවිධානවලට ආධාරෝපකාර වන පරිදි ලංකා ඉතිහාසයෙහි සංස්ක්‍රීතියෙන් ඔවුන්ට රුවී පරිදි මැනවින් ප්‍රයෝගනයට ගෙන ඇති බව දක්නට ලැබේ (සිරිසේන, 1954; 1954; 1956; 1957; 1961; 1963). අපට චෙව්වූ දේ නමුති නවකාලවහි ඔහු ගෙනහැර දක්වා ඇති විස්තරයක් එක් නිදුසුනක් වශයෙන් මෙහි පහත උප්‍රවා දක්වනු ලැබේ.

දුම්රියෙන් ගොස් පොල්ගහවෙල බැස ඒ අසල මද වේලුවක් හැසිරෙමින් සිටින අතර අනුරාධපුර පළාතේ තොරතුරු දැන්නෙක් සම්මුඛව ඒ කාලය අනුරාධපුරයට යැමට අයෙකු බැවි කියෙන් විජයසිංහ අනුරාධපුර යාම නවත්වා පොල්ගහවෙල ම කිප දිනක් නැවති සිටියෙය. එහිදී තමා අනේ තිබුණු මුදල් ද අවසාන විය. ඉක්කිති කැගල්ලට යමුදි සිතා මහපාරේ ගමන් කරන විට වට්ටාරමයයි ප්‍රසිද්ධ ව්‍යාපාරය දැක එහි පැමුණියේ ය. මෙම වට්ටාරම නම් වූ රජමහා ව්‍යාපාරයෙහි සිංහල ජාතියෙන් සිංහලයින් සිව්පිළියිඩියාවට පත් අන්තිම රහතන් වහන්සේ වන මලියදේව මහා සාමීන් විසු හෙයින් මේ ව්‍යාපාරය ලේඛකයෙහි ප්‍රකටව පවතින්නේය. සිංහල ජාතියේ විකුමාතිය දක්වන්නේ බොද්ධ සිද්ධීස්ථානයි කරන කොට ගෙන ය. එසේ ම සිංහල වර්ගයාගේ ගිහ්වාවාරහාවය ඇතිවූයෙන් ඒ උතුම් බොද්ධාගම කරන කොට ගෙන ම ය. ස්වජාතිය සම්බන්ධව හෝ ධර්ම ගාස්තු දෙක සම්බන්ධව දැනීමක් නැති නමත් විජයසිංහ මේ සිද්ධීස්ථානය දැකීමෙන් තමාගේ මහන් දහස්කන්ධය ව්‍යාපාරය පැමුණියාක් මෙන් රාජ ගෞරවාදර ලත් ස්ථානන් ව්‍යාපාරය ස්වජාතිය පත්වීම ස්වජාතිය ධර්මයෙකුයි සිතා

ගන්ට පිළිවන්වී විහාරය අවට පරීක්ෂා කර බැඳුවේ ය. මලියදේව මහ රහතන් වහන්සේ වැඩ විසූ ගාලාවේ ගල්කණු ගල් බාල්ක ආදියන් ගෙපලන් දැක සංවේගයට පත්ව එතැනින් පිටතව වට්ටාරමට ටිකක් ඇතින් කැගලු යන පාරේ මදක් දිරාපත්වී තිබුණු අම්බලමට ගියේ ය. විෂයසිංහ අම්බලමට ඇතුළු වන වට එහි තනා තිබුණු ලැඳ්ලක් පිට කෙනෙක් තිදා සිටියේ ය. (සිරසේන, 1954 අංශ: 58).

එකල කුමාරතුංග මුනිදාස මේත් වඩා ඉතා උනන්දුවෙන් මෙවැනි අදහස් සිය ප්‍රකාශන සඳහා යොදා ගෙන තිබෙන බව පෙනේ. "සිංහල සිංහාසනය" නම් දිරිප්‍රාය යටතේ ලක් මිණි පහන පුවත්පතෙහි පල කොට ඇති මිහුගේ කතුවැකියකින් උප්පා ගත් කෙටි ජේදයක් මෙහි පහත ගෙනහැර දක්වා ඇති බැවින් අතිතකාමය කෙතරම් ඉහළ මට්ටමකට මෙකල උත්කර්ෂයට නාවා තිබෙන්නේදැයි යන්න එමගින් ඉතා පහසුවෙන්ම කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි වනු ඇත.

කවර හෙයින් දීව ඇස් උපදිවන දර්ශනයෙකුයි කියමුද? ඇයි, අපට තාරක කාලය පෙනෙන්නට නොවේ ද? රාවණ කාලය පෙනෙන්නට නොවේ ද? පණ්ඩිකාභය, දුෂ්චර ග්‍රාමණි, ගරබාභු, මහාපරාත්‍රමාභාභු, රාජසිංහ කාලය පෙනෙන්නට නොවේ ද? දිවැස් නොලැබේ ඒ කාලයෙහි සිදු වූ දැ කෙසේ නම් පෙනෙන්නට වේ ද? සර්වලෝකාධිපති තාරක මහාරාජයේ සිංහාසනාරුචිවැ වැඩ හිඳිති. සුර දේශ, අසුර දේශ, මිශ්‍ර දේශ, අරව්‍ය දේශ, සින්ඩු දේශ, අරමණ දේශ, වින දේශ ආදි සියලු දේශවලැ තානාපතිභු පැවුරු එළවා වැදැ පුදා සිටිති. වනදිඛු ස්ත්‍රී පාය කියති. මහා රාජයාණෝ ඒ ඒ දේශයෙහි තතු විමසා තානාපතින් පිනවා හරිත්. දැ දේශාධිපති සිම්විත්‍රමාන්විත රාවණ නාරේශ්වරයෝ ස්වර්ණ සිංහාසනාරුචිවැ සිටිති. ආස්ථාන මණ්ඩපයෙහි දර්පන හිත්විවලැ දස දහස් ගණන් රාවණයෝ පෙනෙන්නට වෙත්. රක්ෂිතු රටෙහි තතු සොයන්නට වෙස්වලා පැමිණී හනුමත් නම් වරයා පිටිතල හයා බැඳැ ගෙනා එති. හනුමතා මහ රජුණන් හැඳිනැගත නොහැකිවැ වරක් ඒ අතට හැරී වදි, වරක් මේ අතට හැරී වදි, වරක් එත් බලා වදි, වරක් කරකුවේ වදි, අමාත්‍යයෝ මද සිනා යුත් මුහුණීන් බලා හිඳිති. පණ්ඩිකාභය ලංකෙක්වරයෝ ස්වර්ණ සිංහාසනාරුචිවැ හිඳිති. ඔවුන්ගේ දකුණන් පසු විනු රාජයෝයැ. ඉදිරියෙහි අනේකවිධ රුගුමියැ. ඒ මොහොතුහි උපදානා දීවැසට පෙනෙන දැ මෙසේ හවුරුදේක් කියා තිමැවියැ හැකිද? (මුනිදාස, 2006: 56-57).

මින් අනතුරුව මැත කාලයෙහි දී නලින් ද සිල්වා සහ ජැක්සන් ඇත්තනි වැනි තවත් පිරිසක් ද මෙම පුවණතාව අඛණ්ඩව ඉදිරියට රැගෙන යමින් සිටින බව පෙනේ. තිදුසුනක් ලෙස කුමාරතුංග මුනිදාස විසින් සංස්කරණය කරන ලද සුබස වැනි සගරා මගින් මුලින් ඇති කරන ලද පුවණතාවට අනුකූලවන පරිදි (මලළසේකර, 1941: 12, 48-51; මිණිදේණුවන්, 1941: 94-96). ජැක්සන් ඇත්තනි, සුගන් සමරකේන් සහ සුනිල් ආරියරත්න වැනි පුද්ගලයින් තම සිනමාපට හා විතුපට විවාර මගින් ශ්‍රී ලංකාය ඉතිහාසයෙහි සමහර සංසිද්ධීන් සිය අවශ්‍යතාවලට අනුව අර්ථකථනය කිරීමට පෙළඳී ඇති බව දක්නට ලැබේ. තිදුසුනක් ලෙස ලංකාවේ මුල්කාලීන අවධියට අයත් වන ඉතිහාසයෙහි සඳහන් වී තිබෙන

පණ්ඩිකාභය රුපුගේ පියා දිස්ගාමිනි නොව විත්තරාජ බවට හගවා එමගින් මෙරට රජ පෙළපත දේශීය සම්භවයක් සහිත එකක් බව පෙන්වීමට පවා මේ අතුරින් ජැක්සන් ඇත්තනි තම අධා විතුපටය මගින් උත්සාහ කොට ඇති බව දක්නට ලැබේ. කුමාරතුරු මූනිදාස විසින් මුල් වරට ප්‍රකාශ කරන ලද අදහසක් වන මෙය දීපවංසය හා මහාවංසය වැනි පැරණි අවධිනට අයත් වන මූලාශ්‍ර කිසිවක හෝ සඳහන්වී නැති භුද්‍ය ප්‍රලාපයක් පමණක් වන බව පෙනේ. මේ හා සමාන ආකාරයකට සුගත් සමරකේෂ්‍රගේ විෂය-කුවේනි විතුපටයෙහි එන දෙබස්වලට අනුව ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසෙහි දී මෙරටට ගොඩබව විෂය කුමරුහට ඉංග්‍රීසි හාජාවේ පාරිභාෂික පද පිළිබඳ ව පවා ඉහළ දැනුමක් පැවති බව පෙනේ. “තිගේ නම කුමක්දැ”යි විෂය කුමරු ප්‍රශ්න කළ අවස්ථාවෙහි ඇය කුවණ්ණායැයි පිළිතුරු දුන් විට “අහා කුවණ්ණා ඒ කියන්නේ ඔබ රැඹිනාක්” යනුවෙන් යොදා ඇති දෙබස්න් එය මැනවින් වටහා ගත හැකි ය. රැඹින යන සිංහලාර්ථය සහිත ක්වේන් නම් ඉංග්‍රීසි පාරිභාෂික පදය කුවේනි නම් සිංහල පදයෙන් ප්‍රහවය වී ඇතැයි අරිසෙන් අනුබුදු ප්‍රකාශ කොට ඇති ප්‍රලාපයට අනුව පමණක් ගොස් මෙම අදහස ඉදිරිපත් කොට තිබෙන බව පෙනේ. එපරිද්දෙන් ම සුතිල් ආරියරත්නගේ විෂයභා කොල්ලය නමැති විතුපටයෙහි පාතුහිසින් කොට්ටෙ රාජධානියෙහි බලය අත්පත්කර ගැනීමට කටයුතු කරන ලද කාලයේදී මෙරට සාමය සහ සහඟිතවනය වෙනුවෙන් කතෝලික පියතුමෙකු සිය ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් යුතුව කටයුතු කරන ලද ආකාරය ගෙනහැර දක්වා තිබේ. එහෙත් සමකාලීන අවධියෙහි ඉතිහාසය පිළිබඳව වාර්තා තබා ඇති කිසිදු ගුන්ථියක හෝ මෙවැනි විස්තර ඇතුළත්ව ඇති බව දක්නට නොලැබේ. එස් වුවත් මෙවැනි අදහස් මේ වන විට කෙතරම් හොඳින් වර්තමාන සමාජය තුළ මුල්බැස ගෙන තිබේදැයි යන්න කෙනෙකුට නිතර අසන්නට ලැබෙන ඉතිහාස පුවත් මගින් ඉතා පහසුවෙන් ම තේරුම් ගත හැකි ය.

මෙහිදී ඉතා හොඳින් කැපී පෙනෙන පරිදී මැත හාගයේ දී මෙරට ප්‍රකාශන සමාගම් සහ මුද්‍රණාල බෙහෙවින් බහුලවීමත් සමග ඉතිහාස විෂයයට අදාළ අලුත් පොත්පත් රසක් ද ඉතා ගිසුයෙන් ප්‍රකාශයට පත්වී ඇති නමුත් එම විෂයය පිළිබඳ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයක් තබා යටත් පිරිසෙන් මෙරට ඉතිහාසය පිළිබඳ සාමාන්‍ය දැනුමක් හෝ නොමැති පුද්ගලයින් පවා ලංකා ඉතිහාසයට අදාළ ආගාස්තීය, දුර්මත සහිත පොතපත පළකිරීමට පටන් ගැනීමෙන් පසුව මේ තත්ත්වය ඉතා වේගයෙන් වර්ධනය වී ඇති බව දක්නට ලැබේ (සෝමතිලක, 2021: 33-48). ශ්‍රී ලංකාකේය ඉතිහාසයේ ඇතැම් සංසිද්ධින් අලා නිරමාණය කොට ඇති නවකථා, කෙටිකථා, පුවත්පත් විශේෂාංග, විතුපට, ටෙලිනාවා සහ රුපවාහිනී වැඩසටහන් වැනි අනේකවිධ ගුව්‍ය දාක්ෂ මාධ්‍ය මගින් මෙරට “නිවැරදි ඉතිහාසය” ඇතැමුන් තම සිනැගි පරිදි විකාතිකරණයකට ලක්කොට තිබීම හෝ එය අවහාවිතයට ගෙන තිබීම මෙම ජනනීයවාදී ප්‍රවේශයට විකාල උත්තේත්තනයක් සපයා තිබෙනු දක්නට ලැබේ. මෙහි මුළින් සඳහන් කොට ඇති පරිදී ඉතිහාස විෂයයේ පවත්නා හාවාතියය ස්වභාවය නිසා එවැනි කරුණු අතිත කාමය පිළිබඳ හැඟීමෙන් බොහෝ තිවැරදි තොරතුරු ම යැයි සමහර උගෙනුන් පවා පිළිගැනීමට පෙළකී තිබෙනු දක්නට ලැබේ. ඉතිහාස විෂයය ගැන හෝ ඉතිහාසකරණය පිළිබඳව හෝ එතරම් ගැඹුරු අවබෝධයකින් තොර ඇතැම් විශ්වවිද්‍යාලයන්හි ඉතිහාසය උගෙන්වන කළිකාවාරයටරුන් පවා මේවා සත්‍ය කරුණු වශයෙන් විශ්වාස කොට ඇති බැවින්

එම තත්ත්වය පිළිබඳව කෙනෙකු එතරම පූදුමයට පත්විය යුතු බවද නොපෙන් (මනතුංග සහ ඉණවර්ධන, 2019: 407-422; ගමලන් හා කැකුලාවල, 2019). එබැවින් මෙහි පහත විස්තර කොට ඇති පරිදි නිවැරදි ආකාරයට අදාළ මූලාශ්‍ය හාවිත කරන්නේ කෙසේදැයි යන්න පිළිබඳ ව සහ ඒවා ඇසුරින් අපක්ෂපාති ආකාරයට නිවැරදි ඉතිහාසය සංග්‍රහ කරන්නේ කෙසේදැයි යන්න ගැන අදාළ පර්යේෂකයින් මුළුන් විධීමත් අවබෝධයක් හෝ පරිචයක් ලබා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය ම කරුණක් වන බව මෙහිදී ඉතා විශේෂයෙන් වටහා ගත යුතු ය (සේමතිලක, 2021).

ඉතිහාස විෂයයේ ස්වභාවය හා මූලාශ්‍ය හාවිතය:

මෙම කෙටි විස්තරයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් නොව ලෝකයේ කවර රටක වුවද ඉතිහාසය රවනා කිරීම සඳහා කෙනෙකු පෙළුම්මට පෙර එම විෂයයෙන්, එනම් “ඉතිහාසය” යනුවෙන් පොදුවේ හැඳුන්වනු ලබන විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ කුමක්දැයි යන්න ඉතා නිවැරදිව වටහා ගැනීම මුළුන් ම සිදු කළ යුතු අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයක් බව තේරුම් ගත යුතු ය. අතිතයෙහිදී මෙම විෂය ක්ෂේත්‍රය වෙනත් සමාජීය විද්‍යාවන් සමග හොඳින් මුසුව් තිබුණු බැවින් ඇතැම් පුද්ගලයින් තුළ මේ පිළිබඳව තවමත් වැරදි වැටහිම රසක් ඇති විය හැකි නිසා මෙලෙස එම විෂයයෙහි වපසරිය පිළිබඳව තුළතන ඉතිහාස රවකයෙකු අත්‍යවශ්‍යයෙන් ම කරුණු දැන ගෙන සිටිය යුතු ය. ඉතිහාස විෂයය සමග දිගු කළක් ඉතා සම්පව කටයුතු කොට තිබෙන, ඇතැම් විට එකිනෙකින් වෙන් කිරීමට පවා අසිරි වන අන්දමට තවමත් මුසුව් ඇති බව පෙනෙන, සාහිත්‍යය සහ පුරාවිද්‍යාව යන විෂයයන් සමග සසඳා මෙන්ඩිස් විසින් ගෙනහැර දක්වා ඇති විවාරාත්මක කරුණුවලින් සමන්විත ප්‍රශ්නාවලයකින් මේ පිළිබඳව කෙනෙකට පහසුවෙන් කරුණු වටහා ගත හැකි වනු ඇත. මිහු ඉතා නිවැරදිව ප්‍රශ්න කොට ඇති පරිදි:

ඉතිහාසය කිසියම් සාහිත්‍ය විෂයයක් ද නැතහොත් සමාජ විද්‍යාවක් ද? එය සමාජ විද්‍යාවක් නම් එතිහාසික කරුණු යනු කිමෙක් ද? ඉතිහාසය වෙනත් සමාජ විද්‍යාවන්ගෙන් කවර අතෙකින් වෙනස් වේ ද? එසේනම් එයට විෂය වන්නේ කුමක් ද - එය කවර ජීවන අංශයන් විෂය කර ගනී ද? ඉතිහාසය සාමාන්‍ය සාහිත්‍ය කානීන්ගෙන් කෙසේ වෙනස් වේ ද? එතිහාසික කරුණක් සාමාන්‍ය සත්‍යයකට හෝ ආගමික සත්‍යයකට හෝ ව්‍යාඩා වෙනස් වන්නේ කවර අතෙකින් ද? ඉතිහාසයන් පුරාවිද්‍යාවත් අතර සම්බන්ධය කුමක් ද? ඒ දෙක මුළුක වශයෙන් එකිනෙකට වෙනස් විද්‍යාවන් නොවේ ද? සාහිත්‍යකරුවෙක් නැතහොත් පුරාවිද්‍යායෙක් ඉතිහාසය ලියන විට ඉතිහාසකරණය සඳහා අවශ්‍ය කුම හා සංවර්ය පිළිබඳ මතා දැනුමක්, ප්‍රවත්තයක් නොමැති නම් එතිහාසික කුම සහ උපක්‍රම යොදාගනු වෙනුවට ස්වකිය දැන උගත්කම් අනුව හා ස්වකිය විෂයය සඳහා යොදාගනු ලබන කුම අනුව කටයුතු කිරීමට නොපෙළුම් සිටිද? පුරාවිද්‍යායුද්‍යා තැනුහොත් සාහිත්‍යකරුවා ගෙනහැර පාන - බොහෝවිට සින් දනවන සූජ හා අගනා - අතිත ප්‍රතිබ්‍රිත ඇතුළත් කළ හැකි පරිදි ඉතිහාසය යන වචනයට අරුත් කිව හැකි ද? (මෙන්ඩිස්, 1966: 10).

එබැවින් එම ප්‍රශ්න සියල්ලට ම පිළිතරු සැපයෙන පරිදි ඉතිහාසය යනු කුමක් ද? සාමාන්‍ය සාහිත්‍යයෙන්, ආගමික ඉතිහාසයෙන් සහ පුරාවිද්‍යාවෙන් මෙම විෂයය

වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද? ඉතිහාසය ලිවිමේදී උපයෝගී කරගනු ලබන මූලික ක්‍රමෝපකුම මොනවා ද? මූලාගුරු හා විතයෙහි දී ඉතා විශේෂයෙන් සොයා බැඳීය යුතු කරුණු කවරේ ද? යන අංශ කිහිපය කෙරෙහි ඉතිහාස රචකයෙකුගේ අවධානය මූලින් ම යොමු විය යුතුව තිබේ. මෙන්ඩිස් ද ඇතුළත්ව කිසිදු ඉතිහාසයෙකු හෝ පැහැදිලි කොට නැති නමුත් ඉතිහාසය නිවැරදි ව රචනා කිරීම හෙවත් ඉතිහාසය යටා පරිදි ප්‍රතිනිරමාණය කිරීම යනු යුද තර්ක සාස්ත්‍රානුකුල විෂයයක් හෝ සාහිත්‍යමය වර්ණනා සහිත ගික්ෂණයක් හෝ හාමමය හැඟීම උද්දීපනය කරන ක්ෂේත්‍රයක් හෝ මනෝමය වින්තනයට මුල් තැනැක් දෙන විෂයයක් හෝ නොව එක්තරා විද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත අතිශය ප්‍රවේශමෙන් ප්‍රගුණ කළ යුතු වන ගික්ෂණයකි. සියවස් ගණනාවක් මූල්‍යලේලහි එම විෂයය ක්ෂේත්‍රය තුළ සිදුවී තිබෙන වර්ධනයෙහි ප්‍රතිථිලයක් වශයෙන් මෙම දියුණුව අද වන විට එහි ඇතිවී තිබේ. ඉතිහාස විෂයයෙහි සිදුවී ඇති එම අනුක්‍රමික වර්ධනය හෙවත් කළින් කළට එහි සිදුවී ඇති වෙනස්කම් පිළිබඳව යටාවලෝධයක් ලබා ගැනීමෙන් පසුව පමණක් කෙනෙකුට එම විෂයයට අදාළ අතිදේශ ගමන් මාරගයත්, පුරාතන අවධියෙහිදී ඉතිහාසය යනුවෙන් අදහස් කොට තිබෙන්නේ කුමන විෂය පරියක් ද යන්න පිළිබඳවත්, වර්තමානය වන විට එම විෂයයෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ කවර අර්ථයක් ද යන කරුණත්, නිවැරදි ඉතිහාසයෙහි ඇතුළත් විය යුතු මූලිකාංග මොනවා ද යන්න ගැනත් පහසුවෙන් කරුණු අවබෝධ කොට ගත හැකි වනු ඇත.

සාමාන්‍ය සාහිත්‍ය කානීන්හි දී මෙන් නොව ඉතිහාස ගුන්පියන්හි ඇතුළත් වන කරුණු කාලානුපිළිවෙළකට අනුව ගෙනභැර දක්වා තිබෙන බැවින් මුල් අවධියෙහිදී සිට ම ඉතිහාස විෂයය හෝ ඊට අදාළ වන කානීන් හෝ සාහිත්‍යමය නිරමාණාගවලින් වෙන් කොට සැලකීමට පැරණි ජනය පුරුදුවී සිටි බව පෙනේ. එහෙත් එසේ තිබියදී පවා ඉතිහාසය සාහිත්‍යාගයක් වශයෙන් එකළ සිටි ඇතැමැමෙකු පිළිගෙන ඇති බව දක්නට ලැබේ. ඒ හැරුණු විට ඇතැමි අවස්ථාවල පුරාවස්තවලදී මෙන් මන්කළුපිත මාදිලියේ නිරමාණ වශයෙන් පවා එම ඉතිහාසය සකස් කොට ගෙන ඇති බව ද පෙනේ. එබැවින් එවැනි තත්ත්වයන්ගෙන් මිදි සැබැ සාක්ෂි මත ඉතිහාසය රචනා කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන බවට පැරණි කාලයෙහිදී සිට ම සලකා ඇති බව දක්නට ලැබේ (මෙන්ඩිස්, 1966: 14). එහෙත් සත්‍ය වශයෙන් ම මෙහිදී කාලනිරණය පවා සකස් කොට ගෙන තිබෙන්නේ එකිනෙක රාජ්‍ය කාලයන් එකතු කොට ගැනීමෙන් පමණක් බව පෙනේ. එමෙන් ම එය තිතර වැදගත් සිද්ධියක් මුල් කොට ගෙන ආරම්භ කොට ඇති බව ද පැහැදිලි වේ. එවැනි ඉතිහාස නිරමාපකයේ හික්ෂුන් වහන්සේලා හෝ පුරුෂයෙක් හෝ වූ අවස්ථාවලදී ප්‍රාගිරිවාණය හෝ ක්‍රිස්ත්‍යන්පත්තිය වැනි ආගමික වැදගත්කමක් ඇති සිද්ධියක් ඒ සඳහා තෙව්රා ගත්හ.

ඉතිහාසය රචනා කිරීමෙහි දී කාලනිරණය එහි කොඳු ඇටය යැයි වර්තමානයෙහි දී පිළිගන්නා නමුත් සමහර ක්‍රා පුවත්වල අවුපාවූ සහිත තැන් දක්නට ලැබුණු විට එවා ලංකාවේ මුල් රජවරුන්ගේ රාජ්‍ය කාල පිළිබඳ විස්තරවලදී මෙන් ස්ව කැමැත්තට අනුව ඇතැමි රචකයේ එවා කානීම ආකාරයකට ඉතා පහසුවෙන් පුරවා දැමුහ (මෙන්ඩිස්, 1966: 40). මේ නිසා පරණවිතානයන් විසින් ද

වරක් පවසනු ලැබ ඇති පරිදි පැරණි වංසකලාවල සඳහන් වන සංඛ්‍යාත්මක විස්තර පිළිගැනීම බෙහෙවින් දුෂ්කර තත්ත්වයක් බවට අද පත්වී තිබේ. නිදසුනක් ලෙස සෞඛ්‍යයුරන් දස දෙනෙකු හා සම්බන්ධ වන විස්තර ලංකා ඉතිහාසයෙහි අවස්ථා කිහිපයකදී ම සඳහන් කොට තිබෙනු දක්නට ලැබේ (පරණිතාන, 1964: 91). මේ තත්ත්වය ලංකා ඉතිහාසයේ මූල් අවධියට සම්බන්ධ කොට ලක්ෂ්මන් පෙරේරා ගෙනහැර දක්වා ඇති රාජ්‍ය කාල හා සම්බන්ධ විස්තරයකින් මේත් වඩා පහසුවෙන් කෙනෙකුට වටහා ගත හැකි බැවින් එම ප්‍රකාශය පායක ප්‍රයෝගනය පිණිස මෙහි පහත උප්‍රටා දක්වනු ලැබේ. ඔහු ඉතා මැනවින් පැහැදිලි කොට ඇති පරිදි:

පණ්ඩිකාභය රජ් ඇවැමෙන් රජ වූ ඔහු පුත් මුටසිව අවුරුදු හැටක් රජ කළ බව සඳහන් වෙයි. පරම්පරා කථාවේ සඳහන් පරිදි ඔහුට පුතුන් දස දෙනෙකු වූහ. ඔවුනතුරින් දෙවැන්නා වූ දේවානම්පිය තිස්ස කුමරු ඔහුගෙන් පසුව රජ විය. අනිත් පුතුන් නව දෙනා අභය, නාග, උත්තිය, මුත්තක, මිත්ත, සිව, අස්ස්ල, කිර, තිස්ස යන තම් ඇතිව සිටි බව දීපවංසය කියයි. තවද ඔහුට අනුලා සහ සිවලී නමැති දුවරුන් දෙදෙනෙකු ද වූහ. මේ පුතුන් අතුරින් කිප දෙනෙකු පසුව රජකම් කළ බව සඳහන් වෙයි. පණ්ඩිකාභය අවුරුදු එකසිය හයක් ත්වත්ව සිටි බවත් ඔහුට පසුව රජ වූ මුටසිව තව අවුරුදු හැටක් රජකම් කළ බවත් කියා තිබේ. විජයාගමනයත්, බුද්ධ පරිනිරවාණයත් එකම දච්චක සිදු වූ බව දැක්වීම සඳහා මේ අවුරුදු ගණන් උවමනාවෙන් නියම කරගත් බව පෙනෙයි. ලංකාවට බුදුසසුන ගෙනෙන ලද්දේ අශේර්ක - දේවානම්පිය තිස්ස කාලයේදීයැයි පරම්පරාගත කථාවල සඳහන් වූ හෙයින් ඒ රජවරුන් දෙදෙනා සමකාලීනයෝගයි ද මෙහිදී සලකන ලද්දාහුය (පෙරේරා, 1964: 108).

ඉහත සඳහන් කරන ලද ඉතිහාසයේ පියා වශයෙන් සලකනු ලබන ත්‍රිප්‍ර පස්වැනි සියවසෙහි දී සිටි හෙරබෝටස්ගේ කාලයෙහි සිට මූල්කාලීන අවධියට අයත් වූ ඉතිහාස රවකයෝ වැඩි දෙනා ගිහි පිරිසට අයත් පුද්ගලයින් වූ බැවින් පැරණි ලේකයෙහිදී ලෙංකික ඉතිහාසයට ප්‍රමුඛතාවය ලැබේ ඇති නමුත් ඉන් කෙටි කළකට පසුව එහි විෂය ක්ෂේත්‍රය බොහෝ රටවලදී “ආගමික ඉතිහාසයක්” බවට අනුතුමයෙන් පරිවර්තනය වී ඇති බවත් එකිනෙක රජවරු විසින් සමකාලීන ආගම් වෙනුවෙන් කරන ලද කටයුතු පිළිබඳව විවිධ රටවල සිටි රටකයන් තම ඉතිහාස ග්‍රන්ථවල විස්තර ගෙනහැර දැක්වීමට පටන් ගැනීමෙන් පසුව මෙම තත්ත්වය උදාවී ඇති බවත් දක්නට ලැබේ. ආගමික කටයුතු වෙනුවෙන් ම බෙහෙවින් ඇපකුපත් සිටි හික්ෂුන් වහන්සේලා සහ පූර්ණයින් පිරිස ඉතිහාසය පිළිබඳ පොත්පත් ලිවීමට පටන් ගැනීමෙන් පසුව මෙම තත්ත්වය තවත් තිවු වී තිබෙන බව පෙනේ. නිදසුනක් වශයෙන් ගතහාත් හික්ෂුන් වහන්සේලා කිහිප දෙනෙකු විසින් ලියන ලද දීපවංසය, මහාවංසය සහ බුලවංසය වැනි ශ්‍රී ලංකාකේය ඉතිහාස ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගතයත්, ඒවායෙහි සාමාන්‍ය ස්වරුපයත් ආගමික ඉතිහාසයක් වශයෙන් සකස් වී තිබෙන්නේ මෙම තත්ත්වයෙහි තොටුපැලුවීය හැකි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙහි (මෙන්චිස්, 1966: 10).

එහෙන් එම ප්‍රවණතාව වෙනුවට ක්.ව. දහනව වැනි සහ විසි වැනි සියවස් වන විට ඉතිහාස විෂයයේ මූලික විපර්යාස ගණනාවක් ම සිදුවීමට පටන් ගෙන ඇති බව

දක්නට ලැබේ. එයින් ඉතා විශේෂයෙන් ම දහනව වැනි සියවසෙහි දී ඉතිහාසය යනු සැබැඳූ කරුණුවලින් හා සැබැඳූ සිද්ධීන්ගෙන් සමන්විත සමාජ විද්‍යාවක් බවට, එනම් ගිහියන්ගේ කාර්යයක් බවට සහ සාහිත්‍යයට වඩා බෙහෙවින් වෙනස් ගික්ෂණයක් බවට පත්වී ඇති බව පෙනේ. එහෙත් මෙලෙස ඉතිහාසය සමාජ විද්‍යාවක් බවට වර්ධනය වීමෙන් පසුව එය ප්‍රධාන වශයෙන් දේශපාලන ඉතිහාසයක් බවට එකල පරිවර්තනය වී තිබෙන බව දක්නට ලැබේ. සමහර විට එම අවධිය වන විට ලබා ගත හැකිව තිබුණු සාක්ෂිවල හෙවත් අදාළ මූලාශ්‍යයන්හි ස්වභාවය අනුව හෝ ඉතිහාසයූයින් අතර පැවති පොදුගලික රුවියෙහි ස්වභාවය අනුව හෝ එසේ සිදු වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි ය. මින් වික කාලයක් ගත වන විට එනම් දහනව වැනි ගතවර්ෂයේ මැද භාගය පමණ වන විට අර්ථ ගාස්ත්‍රය විද්‍යාවක් බවට පත්වීමෙන් අනතුරුව එතිහාසික සංවර්ධනයෙහි ලා එම විෂයයන් ඉතා වැදගත් සාධකයක් වන බවට පිළිගෙන තිබුණි. එබැවින් විසිවෙනි ගතවර්ෂයෙහි දී සිටි ඉතිහාස රචකයේ දේශපාලන කරුණු සමග ආර්ථික කරුණු ද සැලකිල්ලට ගැනීමට ඉතා විශේෂයෙන් පෙලමුණහ. ඉන් පසුව අවසානයෙහි සමාජ විද්‍යාව ද විෂයයක් වශයෙන් දියුණුවීමෙන් සමග දේශපාලන හා ආර්ථික සංවර්ධනය ගැන කරන විට සමාජයේ ස්වභාවය හා සැකැස්ම පිළිබඳව පමණක් නොව විවිධ සමාජ කොට්ඨාසවල කටයුතු හා ඒවායෙහි අනෙකානාය සම්බන්ධතා ගැන කරුණු ඇතුළත් වන සමාජ ඉතිහාසය පිළිබඳ විස්තර ද ඉතිහාස රචකයින් සැලකිල්ලට ගෙන ඇති බව දක්නට ලැබේ. මෙහිදී සංස්කෘතියට හා ආගමට සමාජ ඉතිහාසය තුළින් කිසියම් විශේෂ ස්ථානයක් ලැබේ ඇති අතර එතිහාසික වැදගත්කම අනුව ඒවා ඇතැම් විට වෙන් වශයෙන් පවා සලකා තිබෙන බව පෙනේ (මෙන්ඩිස්, 1966: 18-20).

මේ අතරතුර විද්‍යාව සහ සමාජවිද්‍යාවන් අතර සම්පාදනාවයක් පවත්නා බවට සමකාලීන උගතුන් විශ්වාස කිරීමට පටන් ගැනීමත් සමග තත් විෂයයන් කිහිපය අතර පැවති දුරස්ථාවය තවත් අඩුවී ඒවා එකිනෙක අතර ඇති සබඳතා තිබෙන බව විශ්වාස කිරීමට පවා පෙළැකී ඇති බව දක්නට ලැබේ. එකල පැවති එම තත්ත්වය පිළිබඳව කාර් පැහැදිලි කොට ඇති විස්තරයකින් මෙය ඉතා පහසුවෙන් කෙනෙකට අවබෝධ කොට ගත හැකි වනු ඇත. ඔහු සඳහන් කොට ඇති පරිදි:

විද්‍යායූයේ ද සමාජවිද්‍යායූයේ ද යන සියල්ලේ ම එක ම විෂයේ නානා ගාබාවල තියුණුව සිටින්නේය. එනම් මිනිසා සහ ඔහුගේ පරිසරය ද පරිසරය කෙරෙහි මිනිසාගේ බලපෑම ද මිනිසා කෙරෙහි පරිසරයේ බලපෑම ද උගැන්මය. උගැන්මහි අරමුණ එකම සි. එනම් තම පරිසරය ගැන මිනිසාගේ අවබෝධය ද ඔහු විසින් තම පරිසරය ජය ගැනීම ද ප්‍රගුණ කිරීම ය.එහෙත් පහදා දෙන්නට තැත් කිරීම යන මූලික පරමාර්ථයෙන් ද ප්‍රගුණ කිරීම හා පිළිතුරු දීම යන මූලික ක්‍රියා පිළිවෙළින් ද නම් ඉතිහාසයූයාත් හොතික විද්‍යායූයාත් එක් වෙති. ඉතිහාසයූයා ද වෙනත් විද්‍යායූයෙක් මෙන් ම කුමක් තිසා ද යන ප්‍රශ්නය අසන සන්වයෙකි (කාර්, 103-104).

එපමණකින් නොනැවති, මේ පිළිබඳව තව දුරටත් කරුණු ගෙනහැර දක්වා ඇති ඔහු පහත සඳහන් වන ආකාරයට මේ ගැන පැහැදිලි කොට තිබෙන බව පෙනේ. එනම්: "සමාජ විද්‍යායූයේ ජ්වල්විද්‍යාව ගුරුකොට ගෙන සමාජය ද ජ්වලියෙකු

ලෙස සිතන්නට වූහ. එහෙත් බාර්වියානු විප්ලවයේ නියම වැදගත්කම වූයේ ලයල් හුවිදාවේ ඇරිමු දේ බාර්වින් සපුරාලමින් ඉතිහාසය ද විදාව තුළට පිටිස වීම ය. විදාවට තවදුරටත් විෂයය වූයේ ස්ථීතික වූත් කාලමුක්ත වූත් දෙයක් නොව වෙනස්වීමකත් විකාසනය වීමකත් ක්‍රියාවලියකි. විදාව තුළ සිදු වූ පරිණාමය විසින් ඉතිහාසය තුළ ප්‍රගතිය ස්ථීර කර සපුරා ලිණි” (කාර, 71). මෙය බටරිල්ඩ්ගේ වචනවලින් වෙනත් ආකාරයකට විස්තර කළ කළහොත් “ඉතිහාසයූයාට ඒකාන්ත එක ම දේ වෙනස්වීමය” (Butterfield, 1931:58).

මෙපරිදේදෙන් විසිවැනි සියවසේ මුල් භාගය පමණ වන විට ඉතිහාස විෂයයෙහි ඇතිවි තිබුණු සංවර්ධනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 1903 වර්ෂයෙහි ජනවාරි මාසයේදී සිය මුල් දෙසුම අවසන් කළ බෙරි නම් ප්‍රකට ඉතිහාසයූයා “ඉතිහාසය යනු විදාවකි. එය ර්ව වඩා අඩුත් නැත - වැඩින් නැත” යනුවෙන් පවා වරක් ප්‍රකාශ කොට තිබෙන බව දක්නට ලැබේ (කාර, 71). එපමණක් නොව ගැන් අඩිසියවසකට පමණ පසු අවස්ථාවකදී එනම් 1961 වර්ෂය ආරම්භයෙහි දී ඊට එව් කාර විසින් කේම්ටිං විශ්වවිදායාලයෙහි පවත්වන ලද “ජෝර්ජ් මැකොලි ලෙවිලියන් දේශනවලදීත්,” එවා පදනම් කොට ගෙන ගැන් රික කළෙකට පසුව පළ කොට ඇති ඉතිහාසය යනු කුමක් ද නම් ප්‍රකට ගුන්පයෙහි “ඉතිහාසය විදාව සහ සඳාවාරය” නමින් නම් කොට ඇති තෙවැනි පරිවිශේෂයෙහිදීත් මේ පිළිබඳව මේත් වඩා ගැශ්වින් කරුණු සාකච්ඡා කොට තිබෙන බව පෙනේ (කාර, 70-104). එම ගුන්පයෙහි එක් තැනෙක ඔහු පැහැදිලි කොට ඇති විස්තරයින් මේ පිළිබඳව ඉතා මැනවින් කෙනෙනුට කරුණු වටහා ගත හැකි බැවින් ගැන් උත් උපටා ගත් කෙටි ජේදයක් මෙහි පහත ගෙනභාර දක්වනු ලැබේ. ඔහු සඳහන් කොට ඇති පරිදි:

සමාජයෙන් වෙන් වූ ද ඉතිහාසයෙන් වෙන් වූ ද වියුක්ත ප්‍රමිතිය හෝ ඇගෙයුම වියුක්ත ප්‍රද්‍රේශලයා මෙන් ම මායාවකි. නියම ඉතිහාසයූයා නම් සියලු ඇගෙයුම තුළ ඉතිහාසයෙන් හැඩැගුණු ලක්ෂණය හඳුනා ගන්නා මිස තමාගේ ම ඇගෙයුම්වලට ඉතිහාසයෙන් පරිඛාපිතව විෂය බද්ධතාවක් පතන්නා නොවේ. අප දරන විශ්වාස ද අප පිහිටුවන විනිශ්ච ප්‍රමිති ද ඉතිහාසයේ ම කොටසක් වන අතර මිනිස් හැඩැවීමේ වෙනත් අංශයක් මෙන් ම එවා ද එතිහාසික පිරික්සුමකට විෂය වේ. අද සම්පූර්ණයෙන්ම ස්වාධීන බව කියාගත හැකිකේ විදාව කිපයකට පමණි. සමාජවිදාව නම් කිසිසේත් ම නැතු. එහෙත් ඉතිහාසයට එය වෙනත් විදාවකින් වෙන් කෙරෙන පිටස්තර දෙයක මූලික රඳා පැවැත්මක් නැතු. ඉතිහාසය ගැනෙන්නේ විදාව අතරට ය යන්න ගැන මා කියන්ව තැන් කළ දේ පිඩු කොට කියන්න ඉඩ දෙන්න. විදාව යන වැන විසින් දැනටමත් නානා ක්‍රම ද කිල්ප ද වහල්කාට ගනීමින් එයට දැනුම පිළිබඳ අංශ කොපමණක් හසුකර ගනී ද යත් ඉතිහාසය විදාවක්ද විසින්මේ බර පැවැත් ඇත්තේ එය විදාවට ඇතුළු කරන්නට තනතනවුන් වෙත නොව එය එයින් බැහැරලන්ට තැත් කරන්නවුන් වෙත බව පෙනේ. ඉතිහාසය විදාව ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැරලන්ට තරක පාන්නේ තම සීමිත සමාගමෙන් ඉතිහාසයූයාන් අභක් කරන්නට යුහුසුලු වන විදාවයූයාන් නොව ඉතිහාසය මානව ගාස්ත්‍රීයක් බව පෙන්වන්නට යුහුසුලු වන ඉතිහාසයූයාන් හා දරුගනවාදීන් වීම වෙසෙසින් වැදගත් ය. මේ මතහේදයෙන් පිළිබඳ වන්නේ මානව ගාස්ත්‍රීයවලින් නියෝජනය වන්නේ

පාලක පන්තියේ පළල් සංස්කෘතිය යැයිද විද්‍යාවෙන් නියෝජනය වන්නේ එයට සේවා කරන කාර්මිකයන්ගේ ගිල්පය යැයිද වශයෙන් මානව ගාස්ත්‍රීය විද්‍යාවෙන් අතර පැරණි බෙදීමේ නැමුණුව ය (කාර, 101-102).

මේ පිළිබඳව වැඩි දුරටත් කරුණු විස්තර කොට ඇති කාරගේ අදහසය අනුව “ඉතිහාසය ඉගෙනීම යනු හේතු ඉගැනීමෙකි” (කාර, 105). එමෙන් ම “ඉතිහාසය වූ කළී අත්කර ගත් ගිල්ප එක් පරම්පරාවකින් තවත් පරම්පරාවකට සම්ප්‍රේෂණය කිරීමෙන් ඇති වන ප්‍රගතිය යි” (කාර, 136). එහෙත් “විද්‍යාවට මෙන් නොව ඉතිහාසයට අනාගතය කියන්නට බැරි නිසා ඉතිහාසයෙන් උගත හැකි පාඨමක් නැතැයි කියනු ලැබේ” (කාර, 83). එසේ වුවත් “තමාට පෙර සිටියවුන්ගේ අත්දැකීම්වලින් වාසි ලබන්නට මිනිසාට හැකි යාව තිබේ” (කාර, 140). මෙය වෙනත් වචනවලින් පැහැදිලි කොට දක්වන්නේ නම් “ඉතිහාසයූයේ අතිතය සිතේ මවාගෙන අනාගතය සිහි කරති. අනාගතයේ පහන අතිතය යැයිද අතිතයේ පහන අනාගතය යැයිද යන්න එක විටම ඉතිහාසය යුත්ති සහගත කිරීමට මෙන් ම එය පැහැදිලි කිරීමට ද යොදා ගත හැකි ය (කාර, 146). එබැවින් විද්‍යාවෙහි මෙන් ම ඉතිහාස විෂයෙහි ද ඉතා විශේෂ උපයෝගිතාවයක් පවත්නා බවට නිසැක ය.

මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුරටත් කරුණු පැහැදිලි කරන ඕහු “මේ දෙපුම්වලින් මා කියන්නට බලාපාරොත්තු වන එක අදහසක් නම් ඉතිහාසය පැරණි සාහිත්‍යයට වඩා ඉතා අමාරු විෂයයක් වන බවත් එය විද්‍යාව තරම ම බරපතල විෂයක් වන බවත්” යනුවෙන් ඉතා හොඳින් විස්තර කර තිබේ (කාර, 102-103). මෙතෙකින් නොනැවති ඇති මහු මේ පිළිබඳව තවත් තැනෙක දී පැහැදිලි කොට ඇති ආකාරයට: “අනුමැ ඉතිහාසයූයේ සහ ඉතිහාසයූය් නොවී ඉතිහාසය ගැන ලියනවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙක් මේ සාහිත්‍යමය බුද්ධිමත්තුන්ගේ ගණයට වැටෙත්. මවුහු ඉතිහාසය විද්‍යාවක් නොවන බව අපට කියා දෙන්නට ද ඉතිහාසයෙන් ක්‍රමක් විය හැකි ද විය යුතු ද එය විසින් ක්‍රමක් කළ යුතු ද ක්‍රමක් නොකළ යුතු ද ආදිය අපට පහදා දෙන්නට ද කොතරම් තැන් කරන් ද යන් ඉතිහාසයෙහි ජය ද අනාගත ගක්‍රනා ද ගැන කියන්ට අවකාශයක් නැත” (කාර, 103). එබැවින් එවැනි කරුණු ගණනාවක් සැලකිල්ලට ගත් කාර ඉතිහාසය විද්‍යාවක් ලෙස සැලකීමට නම් ඔප්පු කළ හැකි සාක්ෂි මත එය පදනම්ව තිබිය යුතු බව ඉතා නිවැරදිව පෙන්වා දී තිබේ. එම ගාස්ත්‍රීය භා විද්‍යාත්මක ප්‍රාග්ධනයක් වශයෙන් ඉතිහාසයට මිශ්‍රණ භා පුරාවත්ත ඇතුළත් කිරීම ද ඒ සිද්ධීනට අද්ඛත, අස්වාභාවික සහ මන්කල්පිත හේතු ප්‍රත්‍යාග දැක්වීම ද යන සාවදා ව්‍යවහාර මේට පසු කාලයෙහිදී සිට නතර වී ඇති බව පෙනේ. නිශ්චිත වශයෙන් සිද්ධී අති සත්‍ය කරුණුවලටත්, සැබැවින්ම එකල පැවති තත්ත්වයනටත්, සැබැ සිද්ධීන් භා එම සිද්ධීනට මගපාදා දුන් ස්වාභාවික හේතු සාධකවලටත් අදාළ වූ ක්ෂේත්‍රයක් බවට එමගින් ඉතිහාස විෂයය මේ අවධියෙහිදී සිට පත්ව තිබේ. එනම් ඉතා කෙටියෙන් සඳහන් කළහොත් අතිතය තිබූ සැරියෙන් ම විශ්‍රාජන කොට දැක්වීම මෙතැන් සිට ඉතිහාස විෂයෙන් ආරම්භ වී තිබෙන බව දක්නට ලැබේ (මෙන්ඩිස්, 1966: 14-15).

එහෙත් මේ තත්ත්වය නිවැරදිව වටහා ගැනීම වෙනුවට මෙන්ඩිස් විසින් ද පෙන්වා දී ඇති පරිදි තවමත් බොහෝ දෙනෙකු ඉතිහාසය පිළිබඳ පැරණි

ආකල්පවල ම එල්ල ගෙන එහි පවත්නා වර්තමාන අර්ථය තොපිලිගන්නා බව පෙනේ. ඉතිහාසයේ අර්ථය විට වෙනස් වී ඇති බව ද ඔවුනු අමතක කරති. නැතිනම් ඒ පිළිබඳව කරුණු කිසිවක් ඔවුනු තොදැන සිටිති. එබැවින් එම කරුණු කිහිපය මෙහි යළින් අවධාරණය කළ යුතු බව පෙනේ. එනම් ආරම්භයෙහි සිට ක්‍රි.ව. දහඅවවැනි සියවස අවසන් වන තුරු ම පාහේ ඉතිහාස රවකයින් ඉතිහාසය නමැති විෂයයෙන් සාහිත්‍ය හෝ ආගමික සාහිත්‍යය පමණක් මූලික වශයෙන් අපේක්ෂා කොට ඇති බව දක්නට ලැබේ. එහෙත් දහනවවැනි සියවසෙහි දී එය සමාජ විද්‍යාවක් බවට පරිවර්තනය වී රට තවත් විෂයයන් කිහිපයකම බලපෑම හොඳින් ලැබේ ඇති බව පෙනේ. ඉන් පසුව එය තවදුරටත් විද්‍යාත්මක කුමවේදයක් සහිත විෂයයක් බවට පරිවර්තනය වී අද පවත්නා තත්ත්වයට හොඳින් සංවර්ධනය වී ඇති බව දක්නට ලැබේ. එහෙත් අවාසනාවකට මෙන් බොහෝ දෙනෙකු අදටත් මෙම විෂයය සාහිත්‍ය ගණයෙහි ලා ම සලකති. ඒ හැරුණු විට තවත් පිරිසක් එය සාහිත්‍යයෙන් සහ සමාජ විද්‍යාවන්ගෙන් පැහැදිලි ලෙස වෙන් කොට ගැනීමට තොහැකිව අතරම් වී ද සිටිති (මෙන්ඩිස්, 1966: 13). එබැවින් මෙහි ඉහත සඳහන් කොට ඇති පරිදි ඉතිහාසය යනු රට අදාළ කරුණු විද්‍යාත්මකව විග්‍රහ කෙරෙන කුමවේදයක් සහිත විෂයයකුයි ඔවුන් මෙතැන් සිටවත් ඉතා වුවමනාවෙන් ම වටහා ගත යුතුව තිබේ.

මෙහිදී අතිතයෙහි සිදුවේ ඇතැයි වාර්තා වී තිබෙන සිද්ධී සත්‍ය වශයෙන් ම කෙසේ සිදුවේ තිබේදැයි යන්න අපක්ෂපාතිව, බොහෝ ප්‍රවේශමෙන්, විද්‍යාත්‍යුකුල කුවේදයකට අනුව සොයා බැඳීම ඉතිහාස විෂය මගින් සිදු කරනු ලැබේ (සේමතිලක, 2021: 186-321). මේ සඳහා අදාළ මූලාශ්‍ය ඉතා ප්‍රවේශමෙන්, බොහෝ විවාරිකීල් ආකාරයකට හාවිත කිරීමට සිදු වන අතර එවැනි මූලාශ්‍ය උපයෝගී කර ගැනීමකින් තොරව කවර රටක, කුමන අවධියක් හා සම්බන්ධව වුව ද නිවැරදි ඉතිහාසයක් සකස් කර ගැනීමට ඉඩකඩ තො සැලසේ. මෙහිදී මූලාශ්‍ය යනු කිසියම් අවධියක ඉතිහාසය ප්‍රතිනිර්මාණය කරනු ලබන ඉතිහාසයූයාට ඒ සඳහා ආධාර වන ප්‍රධානතම අමුද්‍රවා විශේෂය හෙවත් සාක්ෂි සමුහය වන බව මූලින් ම නිවැරදිව වටහා ගත යුතු ය. බෙහෙවින් ප්‍රකට සාහිත්‍යමය සහ පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ය පමණක් තොට අදාළ වන පැරණි ග්‍රන්ථයක්, විදේශීය වාර්තාවක්, සෙල්ලිපියක් වැනි මූලාශ්‍යයක් හෝ තුතන අවධියෙහි ඉතිහාසය සංග්‍රහ කරනු ලබන ඉතිහාසයූයාකට ප්‍රවත්පතක්, එහි පළවී තිබෙන මංගල හෝ අවමංගල දැන්වීමක්, කතුවැකියක්, විශේෂාංග ලිපියක්, නිවෙසකට අදාළ වන විදුලි හෝ ජල බිල්පතක්, සමකාලීන වෙළෙඳ දැන්වීමක් මෙන් ම විවාහ මංගලෝත්සවයක ආරාධනා පත්‍රයක් වැනි කවර දෙයක් වුව ද ඉතා වැදගත් තොතුරු සමුහයක් ලබා දෙන වටිනා මූලාශ්‍ය විශේෂයක් වශයෙන් හාවිත කළ හැකි වනු ඇත.

එහෙත් එසේ හාවිත කිරීමට සිදුවන ඇතැම් මූලාශ්‍ය ඉතා විශේෂයෙන් ම එකිනෙක අවධින්හිදී රවනා කොට ඇති පොතපත, අදාළ සිද්ධී සිදු වූ කාලයෙහිදී ම සංග්‍රහ කරන ලද ඒවා තො විය හැකි ය. එමෙන් ම ඒවා වෙනත් පරමාර්ථවලින් රවනා කරන ලද සහ නිවැරදි ඉතිහාසය ගෙනහැර දැක්වීමේ පරමාර්ථයෙන් ම තො

ලියන ලද ඒවා වුව ද විය හැකි ය. එබැවින් ඒවායෙහි බොහෝ අඩුපාඩු තිබිය හැකි යැයි කෙනෙකු මූලාරම්භයෙහිදී ම අපේක්ෂා කිරීම අතිශය සාධාරණ කරුණක් වන බව පෙනේ. එපමණක් නොව අදාළ සිද්ධීනට සමකාලීනව ලියා ඇති සමහර එතිහාසික මූලාග්‍රයවල පවා බොහෝ අඩුපාඩු හා සාවදා කරුණු රසක් තිබිය හැකි බව අවබෝධ කොට ගැනීම තවත් අත්‍යවශ්‍ය ම කාර්යයකි. එබැවින් එම මූලාග්‍රය රවනා කොට තිබෙන්නේ කවර පරමාර්ථයකින් ද? එම රවකයින් තුළ පැවති පුරුව විනිශ්චයන් සහ සාවදා වටහා ගැනීම මොනවා ද? මෙවැනි මූලාග්‍රයවල ගෙනඟර දැක්වෙන්නේ සත්‍ය වශයෙන්ම සිදු වූ කරුණු පමණක් ද? තම අරමුණට නොගැලුපෙන කරුණු මෙම රවකයින් විසින් වුවමනාවෙන් ම නොසලකා හැර තිබේ ද? අදාළ කරුණු මෙවායෙහි පක්ෂග්‍රාහී ආකාරයකට ගෙනඟර දක්වා නොතිබේ ද? එම සිද්ධී සිදුවීම හා ඒවා වාර්තා කිරීම අතර පවත්නා කාල පරතරය කෙතරම් පුරුල් මට්ටමෙහි එකක් ද? මෙවායෙහි අදාළ මූලාග්‍රය හාවිත කොට තිබෙන ආකාරය කෙතරම් ගාස්ත්‍රානුකූල ද? යනාදී වශයෙන් වන කරුණු හෝ ප්‍රශ්න සමුහයක් කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුව තිබේ.

බෙරි නම් ප්‍රකට ඉතිහාසයෙන් වරක් යුතු ප්‍රරෝධා ඉතිහාසයට සම්බන්ධ කොට ඉතා නිවැරදි ව ප්‍රකාශ කොට තිබෙන පරිදි පුරාතන සහ මධ්‍යතන ඉතිහාසයේ ලේඛන හිස්තැන්ව්ලින් ගහණ වී ඇති ආකාරයට අතිශය සමාන වන අන්දමට මෙරට ඉතිහාසට අදාළ ලේඛනයන්හින් බොහෝ අඩුපාඩු සහිත තැන් තිබිය හැකි බව මෙහිදී මූලින් ම වටහා ගත යුතු ය (Bury, 1930: 52). එමතු ද නොව ර් එව් කාර ඉතා නිවැරදි ව පැහැදිලි කොට ඇති පරිදි සමහර විට එය කොටස් බොහෝ ගණනක් අඩු, ඉතා විශාල කැලී - ප්‍රහේලිකා විනුයක් මෙන් විය හැකි බව ද තේරුම් ගත යුතු ය (කාර, 22). බොලින්ගර නම් තම ගුරුවරයා පිළිබඳව ඇක්වන් සඳහන් කොට ඇති ප්‍රකාශයක් ද මේ සම්බන්ධයෙන් ඉතා විශේෂයෙන් වැදගත් වන බව වටහා ගැනීම මෙහිදී බොහෝ ප්‍රයෝගනවත් විය හැකි ය. ඔහු පිළිබඳව ඇක්වන් සඳහන් කොට ඇති ආකාරයට “අඩුපාඩු සහිත ද්‍රව්‍ය ඇතිව බොලින්ගර කිසි විටෙකත් නො ලිඛි නමුත් සැම විට ම ඔහුට ද්‍රව්‍යවල අඩුවක් තිබිණි” (Gooch, 1913: 385). අතිතය ගොඩනැවීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන විශ්වසනීය මූලාග්‍රයවලින් නොරව බොලින්ගර කිසි විටෙකත් ඉතිහාසය ලිවීමට උත්සාහ කොට තැනි නමුත් සැම විටම ඔහුට මූලාග්‍රය හිගයකට මූහුණ දීමට හෝ ඒවායෙහි බොහෝ අඩුපාඩු පවත්නා බව වටහා ගැනීමට හෝ සිදුවී තිබෙන බව ඇක්වන් මෙයින් පැහැදිලි කොට තිබෙන බව දක්නට ලැබේ. ඉතිහාසයෙන් විසින් හාවිත කරනු ලබන මූලාග්‍රයන්හි කෙතරම් අඩුපාඩු තිබිය හැකිදැයි යන්න ගැනත් ඒවා හාවිත කිරීමෙහිදී ඔහු කෙතරම් පරෙස්සම් වියයුතුදැයි යන්න ගැනත් මෙම ප්‍රකාශවලින් ඉහත සඳහන් කළ උගතුන් කිහිප දෙනා ම කරුණු පැහැදිලි කොට දීමට හොඳින් උත්සාහ ගෙන තිබෙන බව ඉතා මැනවින් පැහැදිලි වේ.

එහෙත් මෙලස මූලාග්‍රය සහ ඒවායෙහි ස්වභාවය පිළිබඳව පමණක් නොව ඉතිහාස විෂය සහ එහි ස්වභාවය ගැන ද ඉතිහාස රවකයෙකු මූලින් ම නිවැරදි ආකාරයට කරුණු අවබෝධ කොට ගෙන සිටිය යුතු ය. එහිදී යටත් පිරිසෙයින් අනු විෂයන්ගෙන් ඉතිහාසයෙහි විය ක්ෂේත්‍රය වෙනස් වන්නේ කෙසේදැයි යන්න ඔහු නිවැරදිව වටහා ගෙන තිබීම අත්‍යවශ්‍යම කරුණක් වන බව පෙනේ. ඉතිහාසය

රවනා කිරීමෙහිදී ඔහුගේ දාශ්මි කෝණය කෙබලු ආකාරයකට සකස් විය යුතුදැයි යන්න මෙයින් මූලික වශයෙන් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. ඉතිහාසය සහ සඳාචාරවාදය යන විෂයයන් දෙක අතර තිබිය හැකි සම්බන්ධය ගැන කාර් ගෙනහැර දක්වා ඇති විස්තරයකින් මේ තත්ත්වය කෙනෙකුට පහසුවෙන් වටහා ගත හැකි වනු ඇත. ඔහු ඉතා නිවැරදිව සඳහන් කොට ඇති පරිදි:

ඉතිහාසයෙන් ද සඳාචාරවාදීයාගේ ද දාශ්මිකෝණ ඒකාකාර නොවේ. අවබැනි හෙන්ටි නරක ස්වාමි පුරුෂයෙකු ද හොඳ රජේකු ද වෙන්ට ඇත. එහෙන් ඔහුගේ ස්වාමි පුරුෂකම ගැන ඉතිහාසයෙන් සැලකිලිමත් වන්නේ එය එතිහාසික සිද්ධිවලට බලපාන තරමට ය. ඔහුගේ සඳාචාර අඩුපාඩුකම් දෙවැනි හෙන්ටිගේ මෙන් ප්‍රසිද්ධ වැඩිවලට පෙනෙන්නට තරම් බලපැලකම් නොවේ නම් ඒ ගැන ඉතිහාසයෙන් කරදර විය යුතු නැත. මෙය සිලයට මෙන් ම දුස්සිලයට ද එක සේම සාධාරණය. පැස්ටියෝර් සහ අයින්ස්ටියින් පොදුගලික දිවියේ නොකැඳුල් හා සාන්තුවරයන් වැනි මිනිසුන් බව අපි අසා ඇත්තේමු. එහෙන් ඔවුහු අහිතවත් ස්වාමි පුරුෂයෝ ද කුරු පියවරු ද ප්‍රතිපත්තියක් නැති සගයෝ ද වූවේ නම් ඔවුන්ගේ එතිහාසික හපන්කම්වල වැදගත්කම ඉන් අඩුවේ ද? ඉතිහාසයෙන් මූලික සැලකිල්ලට හසුවන්නේ මෙවා ය. ස්තාලින් තම දෙවැනි බිරියට සැලකුවේ කුරු ලෙසත් නිර්දයාවෙනුත්ය'ය තියනු ලැබේ. එහෙන් සෝචියට සිද්ධි ගැන ඉතිහාසයෙකු හැරියට මට ඒ ගැන වැඩි ව්‍යවහාරක් නැත. මෙයින් පොදුගලික දිවියේ සඳාචාරය අවදැගත් බවක් හෝ සඳාචාරවල ඉතිහාසය ඉතිහාසයට අයන් නොවන කොටසක් බවක් අදහස් නො කෙරේ. එහෙන් ඉතිහාසයෙන් විසින් තම පිටුවල පුද්ගලයින්ගේ පොදුගලික දිවි ගැන සඳාචාර තින්දු දෙන්ට නවතිනු නැත. ඔහුට කරන්ට වෙනත් දේ තිබේ (කාර්, 91-92).

සත්‍ය වශයෙන් ම මේ තත්ත්වය ඉතිහාසය සහ සඳාචාරවාදය යන විෂයයන් දෙකට පමණක් නොව ඉතිහාසය සහ අනා විෂයයනටත්, එනම් ඉතා විශේෂයෙන් ම ඉතිහාසය සහ සමාජවිද්‍යාවනටත්, ඉතිහාසය සහ මානව ගාස්ත්‍රයනටත් සංශ්‍රේච්‍ය වශයෙන් අදාළ වන විවේචනයක් වන බවත් එපරිද්දෙන් ම ඉතිහාසයෙන් විසින් අලුතින් ගොඩනෘතිය ලබන ඉතිහාසය සඳහා උපයෝගී කොට ගනු ලබන වරිතවලට පමණක් නොව අදාළ ඉතිහාසයෙන් ම පොදුගලික වරිතයටත් නිසැක වශයෙන් ම අදාළ වන කරුණක් වන බවත් පෙනෙන්. එබැවින් ඉහත සඳහන් කරන ලද කරුණු නිසි පරිදි වටහා ගෙන, වඩා නිවැරදි ආකාරයකට අදාළ මූලාශ්‍ර සියල්ල ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය කිරීමට හෙවත් ඒවා බෙහෙවින් ගාස්ත්‍රානුකළ ආකාරයකට විශ්‍රාජිත කරන්න හාවිත කිරීමට ඉතිහාස රවකයෙකු සැම අවස්ථාවකදී ම වග බලා ගත යුතු ය. ලෝකයේ කවර රටක ව්‍යවද එක් විශේෂ අවධියක හෝ ආයතනයක හෝ සංසිද්ධියක හෝ යන කවර දෙයක ව්‍යව ද නිවැරදි ඉතිහාසය සකස්කර ගැනීමට ඉඩකඩ සැලකෙන්නේ එමගිනි. එපමණක් නොව මෙම කාර්යයෙහිදී එක් මූලාශ්‍රයකට පමණක් සීමා නොවී විවිධ මූලාශ්‍රයන්හි එක ම කරුණ පිළිබඳව විස්තර වන නොරතුරු සංසන්දනාත්මකව විමසා බැලීමෙන් වඩා නිවැරදි ඉතිහාසයක් සකස් කර ගත හැකි බවද මූලාරම්භයෙහිදී ම ඉතිහාස රවකයෙකු වටහා ගත යුතුව තිබේ. එහෙන් මෙරට ඉතිහාසයින්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකු මෙවැනි ප්‍රවේශම් සහිත ආකාරයකට කටයුතු කරන බව දක්නට ලැබෙන්නේ අතිය කළාතුරෝකින්

අවස්ථාවකදී පමණි. එබැවින් ඔවුන්ගේ ලිපිලේඛනවල පිළිගැනීමට අසිරු, ගාස්ත්‍රී විරෝධී, පක්ෂපාතී තොරතුරු නීතර ඇතුළත්වී තිබෙනු දැකිය හැකි ය. වෘත්තීයමය ඉතිහාසයෙහින් විසින් ලියනු ලබන ලිපිලේඛනවල තත්ත්වය මෙය නම් එම විෂයයෙහි කිසිදු විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යයක් තොමූති සාමාන්‍ය හෝ ආඩුනික ලේඛකයින්ගේ රචනාවන්හි කෙතරම් අඩුපාඩු තිබිය හැකිදැයි කෙනෙකුට වටහා ගැනීම එතරම් අපහසු කරුණක් තොවනු ඇත.

ආසුනු ගුන්ථ හා ලිපි

ඇදුගම, මාලනි. "ඉතිහාසය විෂය හැදැරීමේ ප්‍රයෝගන සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල්වල එම විෂය ඉගැන්වීමේ ගමන්මග," ඉතිහාස: ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාස සංගමයේ ගාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, (සංස්.) ඩිල්මා තුජාරි කොරෝලගේ සහ තවත් අය, ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාස සංගමය, පළමු වෙළම, පළමු කාණ්ඩය, 2020 ජනවාරි - ජූනි කළාපය.

උග්‍රණ පූරණ සහිත (පාලි) මහාවංසය, (1959), (සංස්.) පොල්වත්තේ බුද්ධධන්ත ස්ථ්‍රීලීඛන, කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

කාර්, රු. එච්. ඉතිහාසය යනු කුමක්ද, (පරි.) වරිතා විශේරත්න, මහරගම: රාවය ප්‍රකාශයේ.

කිරිබමුණේ, සිරමා. (2005), "මහාවංසය හා ලක්දිව පැයැණි එතිහාසික සම්පූද්‍යය," ඉතිහාසයේ අතිතය: ශික්ෂණයක වර්ධනය පිළිබඳ විමර්ශනයක්, (සංස්.), රණවිර ලෙස්ලි ගුණවර්ධන, කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහේදරයේ.

ගම්ලත්, ධනන්තය හා කැකුලාවල, නයෝම්. (2019), හින්දු බෞද්ධ ආගමික සහිතියාව සහ රාවණ මහාරාජ විවරණය, කැලණීය: පුරාවිද්‍යා පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණීය විශ්වවිද්‍යාලය.

දැරණියගල, එස්. යු. "ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග් සහ පූර්ව එතිහාසික ජනාධාස," (පරි.) නිමල් පෙරේරා, විරන්තන එතිහාසික අධ්‍යයන සගරාව, (2000), (සංස්.) ධම්මිකා මනතුමාග හා ඉන්දිකා බුලන්කුලම, අංක 4, දෙසැම්බර්, රද්දොලව: රු.එම්.ඇයි.ඩී. ප්‍රකාශන.

දේවසිරි, නිරමාල් රංජිත්. "ජනව්‍ය සංස්කරණය: සංස්කරණයේ ගැටුලු හා ලංකාවේ කුල සැකැස්ම පිළිබඳ සිතිවිලි කිපයක්," ප්‍රතිමාණ, (2018), සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය, අංක 08, 2018 පෙබරවාරි වෙළම.

දිපවංසය, (1970), (සංස්.) කිරිඇල්ලේ ග්‍රාන්ට්මල නිම්, කොළඹ: ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

පරණවිතාන, එස්. "ආයි ජනාධාස සිංහලයේ," (1964), ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, 1 කාණ්ඩය, 1 හාගය, කැලණීය: විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාල මුද්‍රණාලය.

පෙරේරා, ලක්ෂ්මන් සු. (1964), "ලංකා ඉතිහාසයේ මූලාශ්‍රයේ," ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, 1 කාණ්ඩය, 1 හාගය, කැලණීය: විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාල මුද්‍රණාලය.

පෙරේරා, ලක්ෂ්මන් සු. (1964), "මූලසිට රජු දක්වා ලංකාවේ පැරණි රජවරු," ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, 1 කාණ්ඩය, 1 හාගය, විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාල මුද්‍රණාලය.

මනතුමාග, ධම්මිකා කුමාර සහ ගුණවර්ධන, වී.ඩී.එන්.එස්. (2019), "රාමායණ

කඩතියෙහි ඇති එළිඛාසික වට්නාකම,” Kulasena Vidanagamage Felicitation Volume, Kelaniya: University of Kelaniya.

මලලසේකර, ජ්.පී. (1997), ඉංග්‍රීසි සිංහල ගබඳ කෝෂය, කොළඹ: ඇමු.චී. ගුණසේන සමාගම.

මලලසේකර, සිරසේන. (1941), “ගජබා දෙසුම - සෞලි මධ්‍යව පිණිසැ යන ගජබාවන් යුද සෙනගට කි දැය,” සුබස (සංස්.) කුමාරතුංග මුතිදාස, 3 වෙළුම, කලාප 1-8, ජුලි 12.

මහාචාර විභාග හිමි මූද්‍රාක්ෂික හිමියන් විසින් විර්වත ජාතියේ ලක්ෂණය හෙවත් ජනව්‍යය නම් ලෝක නීති සංග්‍රහය, (2003), (සංස්.) එම්.චී. ආරියපාල, එන්.ඩී. ජයවිතුම, විමල විජේසුරිය, වන්දන අනුර කුරේ, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

මිණිදේශ්‍රාවන්, තල්පාවිල. “ගැමුණු මවය,” සුබස (සංස්.), කුමාරතුංග මුතිදාස, 3 වෙළුම, කලාප 1-8, 1941 ජුලි 12.

මුතිදාස, කුමාරතුංග. ලක් මිණි පහන් කතු වැකි, (2006), බොරලැස්ගමුව: විසිදුනු ප්‍රකාශන.

මෙන්ඩිස්, ජ්.සී. (1966), ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ ගැටුපු, (පරි.) නීල් ශ්‍රී විජයසිංහ, පොලුම්: ඇපොතිකරිස් සමාගම.

විතුමසිංහ, සිරමා. (2014), “එළිඛාසික මූලාගු: ස්වදේශීය සාහිත්‍ය කඩති,” අනුරාධපුර යුගය, (සංස්.) අමරදාස ලියනගමගේ සහ රණවිර ගුණවර්ධන, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

විරසිංහ, ජගත්. (2020), සමකාලීන ශ්‍රී ලාංකේය පුරාවිද්‍යාව අර්ථඩයක් විමසීම, බත්තරමුල්ල: නෙප්වන් පැවිළෙක්ෂණයේ.

සිරසේන, පියදාස. (1954), අපට වෙවිව දේ, කොළඹ: ඇමු.චී. ගුණසේන සහ සමාගම.

——— (1954), (මහාචාරුවුල, කොළඹ: ඇමු.චී. ගුණසේන සහ සමාගම.

——— (1956), විමලතිස්ස භාමුදුරුවන්ගේ මුදල් පෙටරිය, කොළඹ: ඇමු.චී. ගුණසේන සහ සමාගම.

——— (1957), ශ්‍රී ලංකා මාතා, කොළඹ: ඔරියන්ටල් මුදණාලය.

——— (1961), වාසනාවන්ත විවාහය හෙවත් ජයතිස්ස සහ රෝස්ලින්, කොළඹ: ඇමු.චී. ගුණසේන සහ සමාගම.

——— (1963), අෂ්ටලෝක ධර්ම වතුය, කොළඹ: ඔරියන්ටල් මුදණාලය.

සේමතිලක, මහින්ද. (2009), නියුත්කමල්ල අනුගාසන හෙවත් පොලොන්කරුවේ ශ්‍රී ලාංකේබන, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

——— (2015), පැරණි ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

——— (2017), ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසයෙහි ඉන්දියානු සාධකය සිංහල - බෙජ්ද සහ දෙමල - හින්දු සඛ්‍යතාව, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

——— (2021), ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතිහාසය රවනා කිරීම: මූලාගු හාවිතය සහ අර්ථකථන සැපයීම, කොළඹ: ඇස් ගොඩැගෙ සහ සහෙළ්දරයෝ.

Allchin, F.R. (1995), *The Archaeology of Early Historic South Asia: The Emergence of Cities and States*, London: Cambridge University Press.

- Begley, V. (1976), "Prehistoric material from Sri Lanka (Ceylon) and Indian contacts," *Ecological backgrounds of South Asian prehistory*, (ed.) K A R Kennedy and G L Poschl, Cornell University South Asia Programme.
- Bury, J.B. (1930), *Selected Essays*, (ed.) Harold Temperley, Cambridge University Press.
- Butterfield, H. (1931), *The Whig interpretation of History*, London: G. Bell.
- Culavamsa, (1927), (ed.) Wilhelm Geiger, London: Pali Text Society.
- Deraniyagala, S.U. (1972), "The citadel of Anuradhapura 1969: Excavation in the Gedige area," *Ancient Ceylon*, Vol.II, Colombo.
- (1990), "Radiocarbon dating of early Brahmi script in Sri Lanka 600-500 BC," *Ancient Ceylon*, Vol.V, No.11, Colombo.
- (1992), (Reprinted from) *The Prehistory of Sri Lanka: An Ecological Perspective; Addendum III*, Archaeological Survey of Sri Lanka.
- Gooch, G.P. (1913), *History and the historians in the nineteenth century*, Great Britain: Longmans Green and Company.
- Gunasingam, M. (2008), *Tamils in Sri Lanka*, Sydney: M.V. Publication.
- Indrapala, K. (2006), *Tamils in Sri Lanka: Evolution of an Ethnic Identity*, Colombo: Kumaran Book House.
- Kennedy, Kenneth A.R. (1990), "Palaeodemography of Sri Lanka and peninsular India: A cross-regional survey," *Perspectives in Archaeology: Leelananda Prematilake Festschrift*, (ed.) S. Senaviratna and others, Department of Archaeology, University of Peradeniya.
- Mark, J.J. (2020), "Herodotus," *Ancient History Encyclopedia*, UNESCO, 27 Mar. 2018, Web. 25 Jun 2020.
- Ragupathy, P. (1987), *Early Settlements in Jaffna: An Archaeological Survey*, Madras: Surdarsan Graphics.
- Rajan, K. (2008), "Situating the beginning of early historic times in Tamil Nadu: Some issues and reflections", *Social Scientist*, Vol. 36, No. 1&2.
- Rajan, K. and Yatheeskumar, V.P. (2013), "New Evidences on Scientific Dates for Brahmi Script as Revealed from Porunthal and Kodumanal Excavations", *Pragdhara*, Vol. 21-22.
- Senaviratna, S. (1984), "The Archaeology of the Megalithic Black and Red ware Complex in Sri Lanka," *Ancient Ceylon*, Vol.V.
- Sinnappah, A. (1964), *Ceylon*, Englewood Cliffs N.J: Prentice-Hall, 1964.
- Sitrampalam, S.K. (1993), *Jaffna - Ancient History*, Thiruneveli: University of Jaffna Publication.
- Srinivasan, K.R. (reprinted 1970), "The Megalithic Burials and Urn-Fields of South India in the Light of Tamil Literature and Tradition," *Bulletin of the Archaeological Survey of India*, No.2, July 1946.
- Thapar, B.K. (1993), "Archaeology of South Asia: A Perspective in Interrelationship", *Cultural Interaction in South Asia: A Historical*

Perspective, (ed.) S.A.I. Tirmizi, New Delhi: Hamdard Institute of Historical Research.

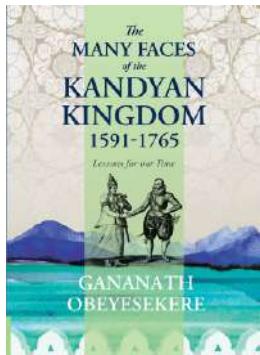
The Concise Oxford Dictionary, (2001), (ed.) Judy Pearsall, New Delhi: Oxford University Press.

මුණ්ද

ගුණ්ම විවාර

Obeyesekera, Gananath, The Many Faces of the Kandyan Kingdom 1591-1765 Lessons for our time (Colombo: Sailfish) 2020

නිරමාල් රංජිත් දේවසිරි

ගණනාත් මධ්‍යසේකර ලංකාවෙන් බෙහි වූ වඩාත් ප්‍රකට ජාත්‍යන්තර කිරීතියට පත් මානව විද්‍යාඥයා ලෙස හැඳින්වීමට පුළුවන. ඔහු විසින් මැතික දී රචනා කරන ලද කෘතියකි, 'The Many Faces of the Kandyan Kingdom: 1591-1765'. මධ්‍යසේකර මැති කාලීනව කන්ද උචිරට රාජධානියේ දේශපාලන සැකැස්ම පිළිබඳ දක්වන විශේෂ උනන්දුව සමඟ ද මෙම කෘතිය සම්බන්ධ කිරීමට පුළුවන. මේ කෘතිය පළ වීමට පෙර ඔහු විසින් මිට ම සමාන තේමාවක් රැග් කෘතියක් කන්ද උචිරට රාජධානිය ලුතානායින් විසින් අත්පත් කරගනු ලබන අවස්ථාවේ එහි රජ කළ ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ පිළිබඳ පළ කරනු ලැබේය. එනම් *The Doomed King: A Requiem for Sri Vikrama Rajasinha* (Sailfish: Colombo: 2017) යන කෘතිය සි.

මධ්‍යසේකරගේ දීර්ශකාලීන ගාස්ත්‍රීය ජීවිතය තුළ ඔහු ලංකාව පිළිබඳ අධ්‍යයනයන්ට කරන ලද දායකත්වය පිළිබඳ අගැයීමක් කොට මේ කෘතියේ වැදගත්කම සාකච්ඡා කිරීමට කැමැත්තෙමි. මගේ අදහසේ හැටුවට මධ්‍යසේකරගේ ලංකාව සම්බන්ධ ගාස්ත්‍රීය කරතවාන්හි කේත්තීය තේමාව වන්නේ දහතුන් වන ගතවර්ෂයෙන් පසුව වර්තමානයේ තුළතන ලංකාව යනුවෙන් සාමාන්‍ය වශයෙන් භදුන්වනු ලබන සමාජ-සංස්කාතික ලෝකයේ මූලික සමාජ-භුගෝලීය කලාපය එතිහාසික වශයෙන් තේරුම් ගැනීමට කරනු ලැබ ඇති දායකත්වය සි. මගේ මේ උපනායාසය තරමක් විදාරණය කිරීම ප්‍රයෝගනවත් වේ යැයි සිතම්.

දහතුන්වන ගතවර්ෂයෙන් පසු ලංකාවේ එතිහාසික වර්ධනය තේරුම්ගත හැක්කේ එකිනෙකින් දුරස්ථ්‍ය පිහිටි ප්‍රමුඛ ජනගහන සැකකුස්ම දෙකක වර්ධනයක් ලෙසිනි. මෙයින් සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් විශාල සැකැස්ම වන්නේ ලංකාවේ තුළතන ජනගහන සිතියමේ කේත්තීය ප්‍රදේශය වන 'තෙත් කලාපය' යනුවෙන් බහුල වශයෙන් භදුන්වනු ලබන ප්‍රදේශය සි. මේ කලාපයට වර්තමාන බස්නාහිර, සබරගමු හා මධ්‍යම පළාත් ද දකුණ උග්‍ර හා වයඹ යන පළාත් හි කොටස් ද අයත් වේ. පහලොස්වන ගතවර්ෂයේ දී කොට්ටෙ මධ්‍යස්ථානය මූල් කරගෙන බෙහි වූ රාජ්‍ය සැකැස්ම පදනම් වූයේ මේ ජනගහන සැකැස්ම කේත්තී කරගෙන බව කිව හැකි ය.

විස්තර කිරීමේ පහසුව තකා මෙම සැකැස්ම මම 'දකුණු සැකැස්ම' ලෙස හැඳින්වීමට කැමැත්තෙමි.

අනෙක් ප්‍රධාන ජනගහන සැකැස්ම වූයේ යාපනය අර්ධද්වීපය කේන්දු කරගත් ජනගහන සැකැස්ම සි. යාපන අර්ධද්වීපය කේන්දු කරගෙන දහතුන් වන ගතවර්ෂයට පසුව වර්ධනය වූ (පොදු ව්‍යවහාරයේ යාපනය රාජධානීය යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන) දේශපාලන මධ්‍යස්ථානය ඇසුරෙන් අපට මේ ජනගහන සැකැස්ම හඳුනාගැනීමට පුළුවන. මෙම සැකැස්ම විස්තර කිරීමේ පහසුව තකා 'දකුණු සැකැස්ම' ලෙස හඳුන්වමි.

මගේ යෝජනාව වන්නේ 'නුතන ලංකාව' යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන සංසිද්ධිය නිසි පරිදි තේරුම් ගැනීමට නම් මෙම ජනගහන සැකසුම් දෙක් විශේෂිත වර්ධනය මෙන් ම එවායේ ව්‍යුහාත්මක ලක්ෂණ නිසි පරිදි තේරුම් ගැනීම අවශ්‍ය වන බව සි. ඔබේසේකරගේ ගාස්ත්‍රීය ප්‍රයාණයේ වැදගත්ම අංගයක් ලෙස සැලකිය හැක්කේ ඉහත කි 'දකුණු සැකැස්මේ එතිහාසික වර්ධනය මෙන් ම එහි ව්‍යුහාත්මක ඒකම්තිය තේරුම් ගැනීමේ ලා ඔහු විසින් කරනු ලැබූ විශිෂ්ට දායකත්වය සි.

මෙම දායකත්වය වැදගත් වන්නේ ලංකාවේ නුතන එතිහාසික විද්‍යානය තුළ ඇති සුවිශේෂී නැඹුරුවක් නිසා ය. එම නැඹුරුවේ මූලික ව්‍යුහාත්මක ලක්ෂණ දෙකක් තිබේ. එකක් නම් දහතුන්වන ගතවර්ෂයේ සිදු වූ පොලොන්නරු දේශපාලන මධ්‍යස්ථානයේ බිඳ වැටීම හා එම මධ්‍යස්ථානය මුල් කරගෙන පැවැති ශිෂ්ටාචාරය ක්‍රමයෙන් අහෝසි වී යාම ලංකාවේ එතිහාසික වර්ධනයේ මූලික බණ්ඩනයක් ලෙස බරපතලව නොසැලකීම සි. මේ නිසා 'වසර 2500ක අඛණ්ඩ ඉතිහාසයක' පිළිබඳ දාෂ්ටේර්වාදය පදනම් වී ඇත්තේ මේ පිළිගැනීම මත සි. මේ සාධකය සමග ම සම්බන්ධ වී ඇති අනෙක් ව්‍යුහාත්මක ලක්ෂණය වන්නේ ජනපිය මෙන් ම ගාස්ත්‍රීය තලයේ ද ඉතිහාස විද්‍යානයේ ප්‍රමුඛ වස්තුව (object) දහතුන්වන ගතවර්ෂයට පෙර ඉතිහාසය වී තිබීම සි. මේ නිසා නුතන ලංකාවේ එතිහාසිකත්වය තේරුම් ගැනීමට වඩාත් ම ඉවත්ල් වන දහතුන්වන ගතවර්ෂයෙන් පසු එතිහාසික වර්ධනයන් කෙරේ අඩු අවධානයක් තිබීම දක්නට ලැබේ.

දහතුන්වන ගතවර්ෂයෙන් පසු ඉතිහාසය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමුවන විට පවා එය දහතුන්වන ගතවර්ෂයට පෙර ඉතිහාසය සමග සම්බන්ධ කර ආබ්‍යානගත කිරීම දක්නට ලැබේ. ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය විසින් ප්‍රකාශිත 'ලංකා ඉතිහාසය' කානියේ සැකැස්ම දෙස බැඳීමෙන් මේ කාරණය නොදින් අවබෝධ කරගත හැකි ය. වෙළම් තුනකින් යුතු මේ කානියේ ප්‍රමාණයෙන් විශාල ම වෙළම වන්නේ පළමු වෙළම සි. එය කොටස් දෙකකින් පළ කෙරුණු අතර එහි ඊට අදාළ කාලය නම් කෙරෙන්නේ 'ආදිතම යුගයේ සිට දහසය වන ගතවර්ෂය දක්වා යුගය' ලෙසිනි. මෙම බෙදා වෙන්කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගැනෙන නිරණායකය පැහැදිලි ය. දහසය වන ගතවර්ෂය මැත සීමාව ලෙස ගැනෙන්නේ යුරෝපීය ආගමනය මගින් එතිහාසික වර්ධනයේ තීරණාත්මක බණ්ඩනයක් සලකුණු කෙරෙන්නේය යන පදනම මත ය. පළමු වෙළම් කොටස් දෙක වෙන්කර ඇති ආකාරය ද මෙහි දී

අපගේ අවධානයට යොමු කිරීම වැදගත් ය. එහි දී සැලකිල්ලට ගෙන ඇත්තේ ශ්‍රී.ව. දස වන ගතවර්ෂයේදී වෝල අධිරාජ්‍යයෙන් එල්ල වූ ආක්‍රමණවලින් පසු අනුරාධපුර රාජ්‍ය මධ්‍යස්ථානය අනෝසි වී යාම යි.

ඒ අනුව එම කානියට පදනම් වූ ඉතිහාස වින්තනය දහතුන්වන ගතවර්ෂයේ සිදු වූ බණ්ඩනයට වඩා වැදගත්කමක් දහවන ගතවර්ෂයේ දී එක් නාගරික මධ්‍යස්ථානයක් අනෝසි වී වෙනත් නාගරික මධ්‍යස්ථානයක් මත්ත්වීමේ සංසිද්ධියට ලබා දී ඇත. ඇත්ත වශයෙන් ම නාගරික මධ්‍යස්ථානයේ සිදු වූ වෙනස් වීම සමස්ත සමාජ සැකැස්මේ විශාල වෙනසක් ඇති කරනු ලැබුවේ නැත. ඒ නිසා එතිහාසික සංචර්ධනයේ දාෂ්ටේකෝණයෙන් ගත් කළ එය තීරණාත්මක බණ්ඩනයක් වූයේ නැත. එහෙත් දහතුන්වන ගතවර්ෂයේ සිදු වූ බණ්ඩනය තීරණාත්මක එකකි. එය සමස්ත සමාජ සැකැස්ම ම මූලික වශයෙන් අනෝසි කර දැමීමට හේතු වූ බණ්ඩනයක් විය.

මධ්‍යීයස්කරගේ අධ්‍යයනයන් හි වැදගත් ම පාර්ශවයක් වන්නේ දහතුන් වන ගතවර්ෂයේ බණ්ඩනයෙන් පසු බිජිවන දැකැස්ම' ව්‍යුහාත්මකව හා එතිහාසිකව තේරුම ගැනීමට ඔහු කරන බැරුරුම දායකත්ව යි. ඔහුගේ විදිෂ්ටතම කානිය (magnum opus) ලෙස සැලකිය ඇති *Cult of Goddess Pattini* කානිය මේ සම්බන්ධයෙන් ගත්කළ ඉතා ම වැදගත් තීරණනයක් වේ. ඔහු සිය ආචාරය උපාධිය සඳහා සම්පාදනය කරන ලද *Land Tenure in Village Ceylon* කානිය ද මේ සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වේ.

මෙහි දී විමර්ශනයට භාජනය වන කානිය තුළ මූලික වශයෙන් සාකච්ඡාවට භාජනය කරන්නේ කන්ද උචිරට රාජධානිය යටතේ පැවැති ප්‍රදේශයේ සංස්කෘති-දේශපාලන සැකැස්ම පිළිබඳ බව පෙන්වා දිය හැකි ය. මේ කානියේ කතිකාව සම්බන්ධව ගණනාප්‍ර ඔබේස්කර සමග මා ඇතිකරගත් විවේචනාත්මක අහිමුව විමක් මතක් කරමින් මේ ව්‍යවරණය ආරම්භ කිරීමට කැමැත්තෙමි. වර්ෂ 2014 අමුණුල් මාසයේ දී කොළඹ හෙක්ටර කොබිජිකඩ්වූව ගොවී කටයුතු පර්යේෂණ ආයතනයේ ගාලාවේ දී පවත්වන ලද ප්‍රසිද්ධ දේශනයක දී ඔබේස්කර මේ කානියේ එන මූලික අදහස ඉදිරිපත් කළේය. දේශනය සම්බන්ධයෙන් පැවැති සාකච්ඡාවේ දී මම ඔහුගේ ප්‍රවේශය විවේචනයට භාජනය කරමින් ප්‍රශ්නයක් ඇසුළුවමි. මගේ ප්‍රශ්නය වූයේ මූලික වශයෙන් මෙය යි. 'කන්ද උචිරට සමාජයේ සංස්කෘතික සැකැස්ම පිළිබඳව ඔබේස්කර ඉදිරිපත් කරන තොරතුරු දැනුමටත් කන්ද උචිරට සම්බන්ධයෙන් වූ ජාතිකවාදී කතිකාවේ ප්‍රකාශකයින් ද අඩුවැඩි වශයෙන් දන්නා තොරතුරු බැවින්, ඒ තොරතුරු ප්‍රශ්නරුව්වරණය කිරීමෙන් ඒ තරම් ප්‍රයෝගනයක් තිබේ ද යන්නයි.' ඔබේස්කර මගේ ප්‍රශ්න කිරීමට එ මොහොතේ දැක්වූ ප්‍රතිචාරය පිළිබඳ මා ඒ මොහොතේ එතරම් සතුවූ වූයේ නැත. මගේ ප්‍රශ්නයට ප්‍රමාණවත් පිළිතුරක් නොදීම පිළිබඳ කණ්ඩාව්ව ප්‍රකාශ කොට ඔහු පසුව මට රැමේල් පණිවිධියක් ද එවා තිබුණි. කෙසේ වෙතත් දන් අප ඉදිරියේ ඇති මේ කානිය මගේ ප්‍රශ්නයට අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා සවිස්තරාත්මක පිළිතුරක් සපයා ඇති බව මගේ අදහස යි. විශේෂයෙන් ඒ අවස්ථාවේ ඔබේස්කරගේ ප්‍රවේශය සම්බන්ධව මා ඉදිරිපත් කළ විවේචනය පදනම් විරහිත බව මේ කානිය මගින් මනාව පැහැදිලි කොට තිබේ.

මධ්‍යමියේකර මෙම කෘතියේ මාත්‍රකාවේ අගට එක්කර ඇති 'අපගේ කාලයට පාඩම්' (Lessons for our time) යන කොටස මෙහි දී අතිශයින් වැදගත් ය. එහි තේරුම් දෙකක් ඇති බව ප්‍රකාශ කළ හැකි ය. එක් අතකින් කන්ද උච්චරට සමාජය නිසි පරිදි අවබෝධ කරගැනීමේ වැදගත්කම ඒ මගින් අවධාරණය කරයි. එසේ ම වර්තමානයේ ලාංකේය සමාජය මූහුණ දී ඇති ඇතැම් ගැටලුවලට, විශේෂයෙන් ම විවිධ වාර්ගික හා ආගමික කණ්ඩායම් අතර යහපත් සඛදාතා ගොඩනාවා ගැනීමට අසමත් වීම නිසා ඇති වී ඇති ගැටලුවලට කන්ද උච්චරට සමාජය දෙස බැලීමෙන් පාඩම් ඉගෙනගත හැකි බව මධ්‍යමියේකර යෝජනා කරන්නේ යැයි සිතිය හැකි ය.

මෙම කෘතියේ වැදගත් ම ප්‍රමුඛ පදය (key word) වන්නේ cosmopolitanism යන්නයි. එය මෙහි දී විශ්වදේශවාදය යනුවෙන් සිංහලට පරිවර්තනය කිරීමට කැමුත්තෙම්. මෙහි දී මධ්‍යමියේකර කතිකාවන් දෙකකට අනිමුඛව කන්ද උච්චරට සම්බන්ධ සිය 'විශ්වදේශවාදී' ප්‍රවාදය ඉදිරිපත් කිරීමට උත්සාහ කරන බව පෙනේ. එකක් වන්නේ කන්ද උච්චරට සම්බන්ධයෙන් ලංකාවේ ජනප්‍රිය වී ඇති අදහසකි. එනම් යටත්විජ්‍ය මැදිහත්වීම නිසා විනාශ වී ගිය සම්ප්‍රදායික හා පොරාණික සිංහල-බොඳුන්වය නොනැසී පැවැතුණෙන් කන්ද උච්චරට සමාජයේ ය යන විශ්වාසය සි. මේ දැඟක හතරකට පමණ පෙර ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද මධ්‍යමියේකරගේ වඩාත් ප්‍රකට ම කෘතිය වන Cult of Goddess Pattini කෘතියේ ද මේ අදහස පැහැදිලි ලෙස ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ විවාරයට හාජනය කරනු ලැබේ තිබේ.

මෙහි දී මධ්‍යමියේකර විසින් හාවිත කරනු ලබන තවත් වැදගත් ප්‍රමුඛ පදයක් වන්නේ 'ආගමික ඉවසීම' යන්නයි. පහතරට ප්‍රදේශ පෘතුගිසි හා ලන්දේසි ආධිපත්‍යය යටතේ පැවැතෙමින් ආගමික වශයෙන් බෙහෙවින් අධිකාරීවාදී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින් තිබියදී කන්ද උච්චරට රුපවරුන්ගේ පාලනය යටතේ පැවැති ප්‍රදේශවල විවිධ ආගමික විශ්වාස අනුගමනය කළ ජනකාට්‍යාභ්‍යවලට ගැටලුවින් තොරව සිය ආගමික ඇදහීම් පවත්වාගෙන යාමට තිබූ හැකියාව මෙහිදී මධ්‍යමියේකරගේ ව්‍යුත්තනයට හාජනය වී ඇත.

මෙහි දී මධ්‍යමියේකර සිය කෘතියේ අනු මාත්‍රකාව සඳහා යොදාගන්නා යෙදුම අපගේ විශේෂ සැලකිල්ලට හාජනය කළ යුතු යැයි යෝජනා කරමි. එනම් 'අපේ කාලය සඳහා පාඩම්' යන යෙදුම සි. මේ යෙදුම මගින් නිශ්චිත වශයෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්දැයි සලකා බැලීම වැදගත් ය. පැහැදිලි වශයෙන්ම එය දෙපාර්ශවකට කෙරෙන විවේචනයක් ලෙස පෙන්වා දීමට පුළුවන. එක අතකින් වර්තමාන ජාතිකවාදී කතිකාව වෙත කෙරෙන විවේචනයක් එහි අඩංගු වී ඇති බව කිව හැකි ය. එසේ වන්නේ ලංකාවේ පවත්නා වාර්ගික-ආගමික ජාතිකවාදය තුනන ලාංකේය සමාජ යථාර්ථයේ වැදගත් අංශයක් වූ සංස්කෘතික විවිධත්වයට ආමන්තුණය කිරීමට නොහැකි වී ඇති බැවිනි. ජාතිකවාදීන් තමන් ලංකාවේ ඉතිහාසයේ සූජාත උරුමකරුවන් ලෙස පෙනී සිරින නමුත් ඔවුන් සිය උරුමය ලෙස සලකන්නේ ඔවුන් විසින් 'සිංහල-බොඳු' ලෙස සලකනු ලබන සංසටක හැර සෙසු දේ පිළිබඳ, සාමාන්‍ය වශයෙන්, බැහැර කරන සූජාත ආකල්පයකි. මධ්‍යමියේකර පෙන්නුම් කිරීමට උත්සාහ කරන්නේ මේ ආකල්පය ලංකාවේ සිංහල සමාජයේ සැබැඳු එතිහාසික උරුමයට පරස්පර බවයි.

දෙවනුව, 'සිංහල-බෝද්ධ විරෝධී' බුද්ධීමය කතිකාව කෙරේ වන විවේචනයක් ද මෙහිදී ඔබේසේකරගේ ප්‍රවේශය තුළ දක්නට ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් මෙම කතිකාව තුළ ලංකාවේ 'ඒතිභාසික' උරුමය තේරුම් ගනු ලබන්නේ බෙහෙවින් 'සිංහල-බෝද්ධ' නොවන ජන කණ්ඩායම්වලට බෙදා හදා ගත නොහැකි දෙයක් ලෙස ය යන උපකල්පනය මත ඔබේසේකර මෙහි දී එම 'සිංහල-බෝද්ධ විරෝධී' බුද්ධීමය කතිකාව කෙරේ වන විවේචනයක් ද එල්ල කරන බව පෙනේ.

මේ පසුව මතකයේ තබාගෙන දැන් අපි මේ කාතිය වෙත යොමු වෙමු.

කන්ද උඩරට ලෝකය

ඔබේසේකරගේ කාතිය අපට කන්ද උඩරට ලෝකය දෙස නව බැල්මක් හෙළීමට උපකාර කරයි. දැනට අපට කන්ද උඩරට ලෝකය දෙස බැලීමට ලැබේ තිබෙන ගාස්ත්‍රීය ඇස නිරමාණය වී ඇත්තේ එක්කේ නූතන ජාතිකවාදී දාෂ්ටේවාදය මගින්ය. එසේත් නැතහොත් දැන්ව වන ගතවර්ෂයේ දී බ්‍රිතාන්‍යයින් විසින් කන්ද උඩරට ලෝකය සම්බන්ධයෙන් සම්පාදනය කරනු ලැබූ දැනුම මගින් ය. මේ දෙවන කාරණය ඉතාම වැදගත් වේ. 1815 දී කන්ද උඩරට අත්පත් කරගත් පසුව පමණක් නොව රට පෙර පවා කන්ද උඩරට සමාජය ගැන දැනුම රස් කිරීමේ පරිගුමයේ බ්‍රිතාන්‍යයේ නිරතව සිටියන.

මේ දැනුම තීෂ්පාදනයේ අරමුණ වුයේ මුළුන් කන්ද උඩරට අත්පත් කරගැනීම හා පසුව එම ප්‍රදේශය මතාව පරිපාලනය කිරීමේ අපේක්ෂාව පෙරදැරී කරගෙනයි. එම අරමුණ මගින් ම බ්‍රිතාන්‍යයන්ගේ කන්ද උඩරට පිළිබඳ දැනුම සම්පාදන පරිගුම සීමා වූ බව කිව හැකි ය. එම බ්‍රිතාන්‍ය දැනුම සම්පාදන ක්‍රියාවලිය මගින් කන්ද උඩරට ප්‍රදේශය සම්බන්ධයෙන් ඉතා වැදගත් තොරතුරු සම්භාරයක් සමුච්චනය වූ බව තිසැක ය. එසේ නමුදු ඔබේසේකර විසින් මේ කාතිය තුළ මෙන් ම රට පෙර පිහු විසින් සම්පාදන Doomed King කාතිය මගින් ද පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට එම දැනුම සම්භාරයේ බරපතල සීමාකම ඇතු. එවැනි සීමාකම කිහිපයක් අපට දැක්විය හැකි ය. එක් අතකින් එම දැනුම බ්‍රිතාන්‍ය යටත් විජේත අවශ්‍යතා මගින් මෙන් ම එම දැනුම සම්පාදන ක්‍රියාවලියට දායක වූ විජේත පරිපාලකයින්ගේ මෙන් ම සෙසු බුද්ධී ජ්‍යෙන්ගේ ද පැවැති, බොහෝ විට ඔවුනට ම පවා ජයගැනීමට දුෂ්කර වූ, අගතින් මගින් ද සීමා විය. අනිත් අතට ඒ සඳහා එම දැනුම සම්පාදකයින් විසින් යොදාගනු ලැබූ මූලාශ්‍ය මගින් ද එම දැනුම සීමා විය. මුළුක වශයෙන් ම බ්‍රිතාන්‍ය දැනුමේ ප්‍රමුඛ මූලාශ්‍ය වුයේ කන්ද උඩරට ප්‍රහුන් ය. එම ප්‍රහුන්ට කන්ද උඩරට සමාජය සම්බන්ධයෙන් තමන්ට ම අනනු වූ අනිලාප (vested interests) පැවැතුණි. මේ නිසා එම ප්‍රහුන් විසින් බ්‍රිතාන්‍යයින් වෙත සපයනු ලැබූ තොරතුරු අගතිගාමී නොවූයේ යැයි සිතිය නොහැක. කන්ද උඩරට ලෝකය පිළිබඳ එම ප්‍රහුන්ගේ නියෝජන විවාරාත්මක පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමේ නැමුණුවක් ඒ වනවිට වර්ධනය වී නොතිබුණු බව පෙනේ.

ඔබේසේකර මේ කාතිය තුළ ඉදිරිපත්කරන අදහසක් වන්නේ කන්ද උඩරට ඉතිභාසය පිළිබඳ සම්පාදනය වී ඇති නූතන විග්‍රහ දහනව වන ගතවර්ෂයේ සකස් වූ

‘ප්‍රේශනස්තන්තු බුදුධහම’ බලපෑමට ලක් වී ඇති බව සි. මහු ප්‍රකාශ කරන්නේ මෙම ‘ප්‍රේශනස්තන්තු බුදුධහමේ’ දහනවචන ගතවර්ෂයේදී ‘සැබඳ බුදුධහම’ ලෙස ඉදිරිපත් වූ අතර එය කන්ද උඩරට සමාජයේ ඇතැම් ලක්ෂණ නිසි පරිදි ගුහණය කරගැනීමට අසමත් වූ බව සි. මහු එහි දී විශේෂයෙන්ම නරෝදුසිංහ රජු පිළිබඳව තුතන ගාස්ත්‍රීය අර්ථකථනයින් විසින් සම්පාදනය කරනු ලැබේ ඇති අර්ථකථන දෙස විවේචනාත්මක බැල්මක් හෙළයි.

අනෙක් අතට කන්ද උඩරට සම්බන්ධයෙන් පවත්නා තුතන විද්‍යාතායේ අනෙක් මූලාශ්‍රය වූ, දහනව වන ගතවර්ෂයේ වර්ධනය වූ ජාතිකවාදී කතිකාව තුළ සම්පාදනය වූ කන්ද උඩරට සම්බන්ධ දැනුම ද එවැනි ම සීමාවන්ගෙන් ප්‍රක්ත විය. එම දැනුම පැහැදිලි ලෙස ම එකි ජාතිකවාදී කතිකාවේ බුද්ධිමය අවශ්‍යතා මගින් සීමා කෙරිණි. මෙම බුද්ධිමය අවශ්‍යතා අතර වැදගත් ම එක වූයේ සිංහල-බෞද්ධත්වයේ සාරය ආරක්ෂා වී ඇත්තේ කන්ද උඩරට සමාජය තුළ ය යන අදහස ප්‍රක්ෂේපණය කිරීමට පැවැති නැමුණුව සි. මේ තත්ත්වය තුළ කන්ද උඩරට සම්බන්ධයෙන් සිංහල-බෞද්ධ ජාතිකවාදී කතිකාව හරහා අපට හමුවන්නේ බෙහෙවින් දැංශ්‍රීවාදී මැදිහත්කරණයන්ට ලක් වූ දැනුමකි. අපට ඔබේස්කරගේ කාතිය සලකා බැලිය හැක්කේ මේ පසුබීම තුළ ය.

කන්ද උඩරට ලෝකය සම්බන්ධයෙන් ඔබේස්කර ඉදිරිපත් කරන අර්ථකථනයට පාදක වන මූලික කරුණු සාමාන්‍ය වශයෙන් ගාස්ත්‍රීය ලෝකයට ආයත්තුක ඒවා නොවේ. පළමුවන විමලධර්මසුරිය හා මහුගේ බිසව වූ කුසුමාසන දේවී නොහොත් දේශීන කතිරිනාගේ කතොලික ආගමික පසුබීම හා පෘතුගිසි සංස්කෘතික ලක්ෂණ ඔවුන්ගේ ජ්වනවුතය කෙරේ සිදු කළ බලපෑම, විමලධර්මසුරියගේ හෝ දේශීන කතිරිනාගේ පුත්‍රයා වූ දෙවනි රාජසිංහ සිය මව විසින් කුඩා කාලයේ පටන් කතොලික ආරට හැඩා ගස්වනු ලැබේ තිබේ, දේශපාලන වශයෙන් උගු පෘතුගිසි විරෝධියෙකු වී සිටියදීත් පෘතුගිසි-කතොලික ආර, දෙවන රාජසිංහගේ වර්යාව කෙරේ මෙන් ම කන්ද උඩරට රජ වාසලේ කටයුතු කෙරේ ද බලපෑමක් කර තිබේ, ලන්දේසි සමාගමේ පරිපාලනය යටතේ පරිපිච්චනයන්ට හාජනය වූ කතොලිකයින්ට හා මුස්ලිමුන්ට දෙවන රාජසිංහ රජුගේ ම අනුග්‍රහය යටතේ කන්ද උඩරට පුදේශවල යකවරණ ලැබීම, කන්ද උඩරට රාජධානිය තුළ නායක්කාර වරුන්ගේ මැදිහත්වීම යනාදිය අපතුව දේ නොවේ. එසේ වූව ද ඔබේස්කර මේ තොරතුරු සිය අර්ථකථනය සඳහා යොදාගන්නා ආකාරය නැවුමියි.

මෙහි දී අපට ඔබේස්කරගේ ව්‍යායාමය කන්ද උඩරට පිළිබඳ තුතන ‘මනාදාඡ්‍රීන්ට’ පරස්පරව “ ඇත්ත වශයෙන්ම පැවැති කන්ද උඩරට” අප ඉදිරියට පමුණුවන්නක් යැයි නම් කිරීමට පුළුවන. මෙහි දී අපිට ඔබේස්කර “කන්ද උඩරට කැලිඛස්කේපය” (Kaleidoscope) යන විවිත වචනයෙන් හඳුන්වන දෙය පිළිබඳ සලකා බැලීමට පුළුවන. මෙහිදී මෙම “කන්ද උඩරට කැලිඛස්කේපය” කෙරෙහි දායක වූ වැදගත් සාධක කීපයක් ඔබේස්කර අප ඉදිරියට පමුණුවයි. මේවා අතරින් මගේ විශේෂ අවධානයට යොමුවන සාධක වන්නේ, කතොලිකයින්ට හා මුස්ලිමුන්ට

රෝකවරණ දීම සහ ඒ මගින් කන්ද උච්චරට ලෝකයට කෙරුණු බලපැම, නායක්කාර් සඛබුද්‍යා හා ඒවායේ වැදගත්කම හා කන්ද උච්චරට බොඳුධත්වයේ සුවිශේෂත්වය සි. ඔබේසේකරගේ 'අැත්ත වගයෙන් ම පැවැති කන්ද උච්චරට' මේ සාධකවල ආවරණයට ලක් වූ සංසිද්ධියක් විය.

විශ්වදේශීයත්වයට අදාළව සලකා බලන කළ 'කන්ද උච්චරට', විමලධරමසුරයගේ සමකාලීනයා හා පරම ප්‍රතිචාරීය වූ පළමුවන රාජසිංහගේ සිතාවකින් බෙහෙවින් ම වෙනස් වේ. පළමු රාජසිංහ සිය එතිනාසික අත්දැකීම් නිසා පෘතුගිසීන්ගේ හා කතෝලික පල්ලියේ තීවු සතුරෙකු වූ අතර ම පෘතුගිසීන්ගේ බොඳුධ හා මුස්ලිම් විරෝධයෙන් ද පොලොවනු ලැබේය. මේ වෙනස් ලෙස ඉවසීමේ හා විශ්වදේශීයත්වයාදී කන්ද උච්චරට ප්‍රතිපත්තිය, හිටපු බොඳුධ සික්මුවක් වූ ද, ඔහුගේ (එනම් පළමුවන විමලධරමසුරයගේ) මවගේ සහෝදරයෙන් ප්‍රතුශා වූ ද, විමලධරමසුරයගේ අනුපාථ්‍යිකයා බවට පත්ව ඔහුගේම බිසව වූ දෙශන කතිරිනා ම විවාහ කරගත්තා වූ ද, සෙනරත් (1604-1635) විසින් ද අනුගමනය කරනු ලැබේය.

මා සිතන ආකාරයට ඔබේසේකරගේ කාතියේ වැදගත් ම අංගය වන්නේ කන්ද උච්චරට රාජධානියේ 'ව්‍යුහාත්මක පරිසමාප්තිය' ලෙස සැලකිය හැකි යුතෙයේ ඇතැම් වැදගත් අංග ලක්ෂණ කෙරේ ඔබේසේකර හෙළන බැල්මයි. මෙම 'ව්‍යුහාත්මක පරිසමාප්තිය' යනුවෙන් මා අදහස් කරන දේ ගැන යමක් කිව යුතු ය. මෙහි දී මගේ අවධානය යොමු වන්නේ ස්වායත්ත සමාජ සැකැස්මක් ලෙස උච්චරට රාජධානියට අයත් වූ පුදේශයේ මුලික සමාජ ව්‍යුහයන්ට පරිණත හා දිගුකළේ පවත්නා ස්ථාවරත්වයක් ලැබීමේ කියාවලියයි. මගේ අදහසේ හැටියට මේ සම්බන්ධයෙන් වැදගත් ම කාලය වන්නේ දෙවන රාජසිංහ රජු ගේ පාලන කාලයේ අවසානයේ ලන්දේසීන් සමග පැවැති යුතු ගැටුම නිමා කිරීමට ගනු ලැබූ තීරණය සි. ඒ සමග කන්ද උච්චරට රජුන්ගේ පාලනය යටතේ පැවැති පුදේශයේ පමණක් නොව 'දකුණු සැකැස්ම' ලෙසින් ඉහත හදුන්වා ඇති සමස්ත කළාපය ම වසාගෙන ගතවරුම එකඟමාරකට වැඩි කාලයක් (තිශ්විතව කියනවා නම් 1521 දී සිදු වූ රතියා 'විජයබා කොලුලයේ' සිට) පැවැති යුතු ගැටුම් තත්වය අවසන් විය. මේ දිර්ස කාලය තුළ මෙම යුතු වාතාවරණය මේ කළාපයේ සමාජ සැකැස්ම කෙරේ තීරණාත්මක බලපැමක් කළේය. 1680 දී පමණ මේ යුතු ගැටුම් නිමා වීමත් සමගම මේ කළාපයට සාපේක්ෂ වශයෙන් සාමකාමී කාලයක් උදිරිය. විශේෂයෙන් ම මුහුදු බඩා කළාපයේ ලන්දේසී පාලනය තහවුරු වී තිබීම යථාර්ථයක් ලෙස හාරගෙන ඒ යථාර්ථය තුළ කටයුතු කිරීමට රාජසිංහ තීරණය කිරීම මෙහි ලා වැදගත් විය. මෙතැන් සිට කන්ද උච්චරට රාජධානියට අයත් වූ පුදේශය තුළ සාපේක්ෂ සාමකාමී කාලයක් ඇති විය. මේ සාමකාමී කාලය අඩංගුවසක් පමණ පැවැතිනි.

මේ වකවානුවට අදාළ ඉතා වැදගත් සංසිද්ධින් දෙකක් ඔබේසේකරගේ සාකච්ඡාවට ලක්වේ. ඒවා නම් දකුණු ඉන්දියාවේ නායක්කාර්වරු සමග උච්චරට රජුන් පැවැත්වූ ප්‍රකට සඛබුද්‍යා හා ඒවා කන්ද උච්චරට කෙරේ බලපැ ආකාරයත්, කන්ද උච්චරට පුදේශයේ පොදුජන ආගමිකත්වයේ, විශේෂයෙන්ම බොඳුධත්වයේ විශේෂත්වයන්ය. මේ සාධක දෙක දෙස ම කන්ද උච්චරට පිළිබඳ තුන බැල්ම (gaze)

දූතා තිපුණු ලෙස වර්තමාන දාම්පිවාදී අහිලාප මගින් හැඩගැසී ඇත. ඔබේස්කරගේ ප්‍රවේශය මගින් අපට මේ දෙස බැලීම සඳහා නව දාම්පිකාණයක් විවර වේ. එහි විශේෂත්වය වන්නේ ඒ මගින් මෙම සාධක 'අුත්ත වශයෙන්ම පැවැති කන්ද උච්චරට ලෝකය' අවබෝධ කරගැනීමට අපට කුවුළවක් සපයා දීම සි.

නායක්කාර සාධකය සම්බන්ධව කන්ද උච්චරට පිළිබඳ තුනත කතිකාවේ දක්නට ලැබෙන විශේෂත්වයක් වන්නේ නායක්කාරවරු පුදෙක් කන්ද උච්චරට 'සැබැබවට' (authentic) පිටතින් උත්තරාරෝපණය කෙරුණු බාහිර හා පරපෝෂිත යමක් ය යන්නයි. මිට වෙනස්ව නායක්කාර සාධකය කොයි තරම් දුරට කන්ද උච්චරට ලෝකය එන්දිය අංශයක් වූවා ද යන්න ඔබේස්කරගේ ප්‍රවේශය අපට පැහැදිලි කරයි.

කන්ද උච්චරට බොඟ්ධත්වය පිළිබඳ තුනත කතිකාව තුළ මූලික වශයෙන් අවධාරණය කෙරෙන්නේ දහඅට වන ගතවර්ෂයේ මැද දී වැළිවිට සරණීකර හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් දියත් වූ 'පුනරුද' ව්‍යාපාරය කෙරෙහි ය. මෙම ව්‍යාපාරය එතිහාසික වශයෙන් වැදගත් බව සැක නැත. විශේෂයෙන් ම දහනව වන ගත වර්ෂයේ බොඟ්ධ පුනර්ජ්වන ව්‍යාපාරය සම්බන්ධයෙන් සරණීකර හිමිගේ ව්‍යාපාරය බෙහෙවින් වැදගත් වේ. එසේ වූවත් ඔබේස්කරගේ ප්‍රවේශයෙන් පැහැදිලි වන ආකාරයට කන්ද උච්චරට සමාජයේ 'අුත්ත වශයෙන්ම පැවැති ආගමිකත්වය' තේරුම් ගැනීමට සරණීකර සංසිද්ධිය කේන්දු කරගැනීමෙන් ම හැකියාවක් නැත. බොහෝවිට අවතක්සේරුවට භාජනය කෙරී ඇති ගණින්නාන්සේවරුන්ගේ කාර්යභාරය තේරුම් ගැනීමේ වැදගත්කම ඔබේස්කර මතු කරයි.

සමස්තයක් ලෙස මේ කෘතිය 'කන්ද උච්චරට' තමැති වැදගත් එතිහාසික සංසිද්ධිය පමණක් නොව පුළුල් වශයෙන් ගත් කළ දහතුන් වන ගතවර්ෂයෙන් පසුව ලංකාවේ එතිහාසික වර්ධනයන් හි සුවිශේෂත්වය කවරේ ද හා ඒ වර්ධනයන් තුනත ලංකාව තේරුම් ගැනීමට කොයිතරම් වැදගත් ද වැනි ප්‍රශ්න කෙරේ අපගේ අවධානය යොමු කරවයි.

‘කොළඹ’ ගාස්තු පිය ගාස්තීය සංග්‍රහය ලිපි සම්පාදකයන් සඳහා මාර්ගෝපදේශ

1. මානව ගාස්තු හා සමාජීය විද්‍යා විෂය පයියට අයත් උසස් මට්ටමක ගාස්තීය හා පර්යේෂණ ලිපි පළ කිරීම සඳහා කොළඹ ගාස්තීය සංග්‍රහය කැප වෙයි. එමෙන් ම වෙනත් විෂය ක්ෂේත්‍රයන්ට අයත් ලිපි ද සාස්කාරක මණ්ඩලයේ තීරණය මත පළ කිරීම සඳහා සලකා බැලේ.
2. වෙනත් සගරාවක හෝ ප්‍රවත්පතක පළ කිරීම සඳහා යොමු කරන ලද හෝ විවාරාත්මක ඇගයීමක් සහ සම්සාධානක් සඳහා යොමු කරන ලද ලිපි හෝ මේ පෙර කිසිදු සගරාවක හෝ ප්‍රවත්පතක පළ වූණු ලිපි කොළඹ ගාස්තීය සගරාවේ පළ කිරීම සඳහා යොමු කිරීමෙන් වළකින්න.
3. මූලාශ්‍රය හා තොරතුරු අධ්‍යයනයකින් පසුව ලියවූණු සාරගර්හ ලිපි සඳහා කොළඹ ගාස්තීය සගරාව ටිනැම ම අවස්ථාවක විවෘත ව පවතින බව සැලකිය යුතු ය. උසස් ගණයේ ගාස්තීය ගුන්තියක් විවරයක ලක් කරමින් ලියවූණු ගුන්ථ විවාර සඳහා ද අවස්ථාව ලැබේ.

4. ලිපි සම්පාදනය කළ යුතු ආකාරය

- ලිපි සම්පාදනය සඳහා Microsoft Word මෘදුකාංගය යොදා ගත යුතු අතර FM අහය ගොනුරුවෙහි 12 ප්‍රමාණය අක්ෂර සංයෝජනයට හාවිත කළ යුතු ය.
- වාක්‍ය අතර පරතරය 1.5 ප්‍රමාණය විය යුතු ය.
- A4 ප්‍රමාණයෙහි පිටුවක සතර පැන්ත අගල් 1 බැඳීන් ඉඩ තැබිය යුතු ය.
- FM අහය ගොනුරුවෙහි 13 ප්‍රමාණයේ තද කළේ අකුරු (bold) අනුමාතකා සඳහා හාවිත කළ යුතු ය.
- FM අහය ගොනුරුවෙහි 14 ප්‍රමාණයේ තද කළේ අකුරු (bold) ප්‍රධාන මාත්‍රකා සඳහා හාවිත කළ යුතු ය.
- ජේද අතර අමතර ඉඩ නොතැබිය යුතු ය.
- රුප හෝ සිතියම් හෝ ඇතුළත් කරන්නේ නම් ඉහළ රුපමය අයයකින් යුතු (high resolution) රුප පමණක් හාවිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.
- වචන ප්‍රමාණය 3000-6000 අතර විය යුතු ය. (ගුන්ථ නාමාවලිය හා වෙනත් සටහන් හැර)

- සැම ලිපියක ම වචන 100-150 පමණ සාරසංක්ෂේපයක් (abstract) හා ප්‍රමුඛ පද (key words) 4-6 තිබිය යුතු ය.
- සැම ලිපියක ම කරනාගේ නම, මාතෘකාව, අධ්‍යාපන සූදුසුකම්, ආයතනික සම්බන්ධය හා විද්‍යුත් ලිපිනය යනාදී තොරතුරු ඇතුළත් අමතර පිටුවක් එක් කළ යුතු ය.

ඉහත උපදෙස්වලට අනුකූල නොවන ලෙස සම්පාදනය කෙරෙන ලිපි පළමු වටයෙන් ම ප්‍රතික්ෂේප කෙරේ.

5. භාවර්ධි ගෙශලිය (කර්තා-වර්ෂ) භාවිත කරමින් මූලාශ්‍රය දැක්වීම අවශ්‍ය වන අතර ලිපිය අවසානයේ ආග්‍රිත ගුන්ප නාමාවලියක් දැක්වීම ද අවශ්‍ය වේ. කිසියම් කරුණකට අදාළ ව පාදක සටහන් දක්වන්නේ නම් එම සටහන් ලිපියේ අගට එකතු කළ යුතු ය.
6. බහුල ව්‍යවහාරයෙහි නොමැති සිංහල පාරිභාෂික පද ලේඛකයා විසින් භාවිත කරනු ලබන්නේ නම් එහි ඉංග්‍රීසි පදය වරහන් තුළ සඳහන් කිරීම අවශ්‍ය වේ.
7. ගාස්ත්‍රීය ලේඛනයට උච්ච භාෂා ස්වරුපයක් ලිපිය තුළ භාවිත කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.
8. සියලු ම ලිපි සමස්මීක්ෂණයට (Peer review) හා විධිමත් භාෂා සංස්කරණයකට යටත් කෙරෙන අතර සම්මත භාෂා ව්‍යවහාර කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කෙරේ.
9. 2022 වසරේ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට නියමිත කොළඹ ගාස්ත්‍රීය සගරා කළාපයෙහි පළ කිරීමට අපේක්ෂිත සියලු ම ලිපි ප්‍රධාන සංස්කාරක - කොළඹ ගාස්ත්‍රීය සගරාව, ගාස්ත්‍රීය පියිය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, කොළඹ 3 යන ලිපිනයට යොමු කළ යුතු ය. ලිපියේ R- පිටපතක් colomboeditor@arts.cmb.ac.lk ලිපිනයට යොමු කරන්න.
10. කොළඹ ගාස්ත්‍රීය සගරාවේ පළ කිරීම සඳහා ලිපි තෝරා ගැනීමේ අවසාන තීරණය සංස්කාරක මණ්ඩලය සතු ය.

සංස්කාරක මණ්ඩලය

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය සඳගෝම් කෝපරැහේවා (ප්‍රධාන සංස්කාරක)

මහාචාර්ය තිරමාල් රංජිත් දේවසිරි

මහාචාර්ය ලිලිතසිරි ගුණරුවන්

ආචාර්ය අනුත්තරාදේවි විද්‍යාලංකාර

ජ්‍යෙෂ්ඨ ක්‍රේකාචාර්ය ධම්ම දිසානායක

ජ්‍යෙෂ්ඨ ක්‍රේකාචාර්ය සුමිත් වාමින්ද

ක්‍රේකාචාර්ය ඔසද ගුණරත්න